

List

LETO XIV
ŠT. 7/8
30. AVGUST 2007
3,00 EUR

ISSN 1581-8373

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

Stran 62
Srečanje
preseljenih
Gaberčanov in
Družmirčanov

Stran 68
Ko se štirje
nadobudneži
odpravijo
na Irsko

Poštnina plačana pri pošti 3325 Šoštanj

Knjižnica Velenje
Titov trg 05

3320 Velenje

OBČINA ŠOŠTANJ

KONČNO POROČILO JAVNEGA RAZPISA ZA DODELITEV NEPROFITNIH STANOVANJ V NAJEM V OBČINI ŠOŠTANJ V LETU 2007

V mesecu marcu 2007 je bil v časopisu List občine Šoštanj objavljen javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. Na razpis, ki je trajal od 10.03.2007 do 15.04.2007, so se lahko prijaviли vsi občani, ki so izpolnjevali razpisne pogoje. Na razpis so se prijaviли tako vlagatelji, ki želijo stanovanje v najem oz. tisti, ki želijo zamenjavo stanovanja.

V predvidenem razpisnem roku je za dodelitev neprofitnega stanovanja, oziroma za menjavo stanovanja zaprosilo skupno 55 prosilcev.

Pri pregledu in proučitvi prispelih vlog je bila izoblikovana prednostna lista »A« in prednostna lista »B«.

- Na listi A so uvrščeni tisti prosilci, katerih dohodki njihovih gospodinjstev v letu 2006 **ne presegajo** v razpisu navedenih dohodkov. Ugotovljeno je bilo, da je teh prosilcev 40. Od tega je:
 - Na listi »A« je 13 prošnikov takšnih, ki podajajo vlogo za zamenjavo stanovanja
 - Na listi »A« je 27 prošnikov takšnih, ki podajajo vlogo za dodelitev stanovanja;
- Na listi B pa so uvrščeni tisti prosilci, katerih dohodki njihovih gospodinjstev v letu 2006 **presega**jo v razpisu navedene dohodke. Ugotovljeno je takšnih prosilcev 6 (šest).
 - Na listi »B« sta 2 prošnika takšna, ki podajata vlogo za zamenjavo stanovanja.
 - Na listi »B« je 4 prošnikov takšnih, ki podajajo vlogo za dodelitev stanovanja.
- Vlagatelj, katerim vloga je bila zavrjena, ker niso izpolnjevali v razpisu predpisanih pogojev je 9 (devet).

Komisija imenovana s strani župana si je ogledala 32 stanovanj, in skladno s splošnimi določbami razpisa vse vloge točkovala in izoblikovala 4 prednostne liste za menjavo in dodelitev stanovanj ter lestvico tistih, ki pogoje razpisa niso izpolnjevali.

Na osnovi izdanih odločb o točkovanju je bila podana ena pritožba, za kateri je komisija ugotovila, da je delno upravičena zato je bila vlagatelju izdana nadomestna odločba.

I. KONČNA TABELA PREDNOSTNE LISTE "A" - MENJAVA

Zap št.	Priimek	Ime	Št. točk
1.	AVDIJA	Ilir	325
2.	KOMPAN	Ivan	310
3.	PINTARIČ	Gabriela	280
4.	STANKOVIČ	Desanka	240
5.	URBANC	Sonja	230
6.	VENGUST	Branka	220
7.	MAŠIČ	Rešida	220
8.	JAVORNIK	Suzana	200
9.	MIJIČ	Mijo	190
10.	DESTOVNIK	Lidija	190
11.	STARC	Štefan	190
12.	JURKO	Suzana	120
13.	ROŽEJ	Sabina	80

II. KONČNA TABELA PREDNOSTNE LISTE "A" - NAJEM

Zap št.	Priimek	Ime	Št. točk
1.	PRIMIK	Bernarda	575
2.	KODRUN	David	490
3.	KMETIČ	Karmen	480
4.	OVČJAK	Andrejka	470
5.	EMRIČ	Mirsada	430
6.	LEDINEK	Mira	430
7.	SPASOJEVIČ	Željka	390
8.	PLANČIČ	Enida	385
9.	DURUT	Ale	350
10.	KUKIČ	Polonca	350
11.	LASLO	Antal	340
12.	MAŠEK	Franjo	340
13.	GRABNER	Martina	310
14.	HALILOVIČ	Fikreta	300
15.	CAKTAŠ	Ilaria	300
16.	MUSTAFIČ	Mireda	290
17.	DOBNIK	Tomaž	280
18.	STROPNIK	Mateja	280
19.	SALKIČ	Sanela	280
20.	ŽIVIC	Urška	260
21.	HALILOVIČ	Denis	260
22.	ŠAHINOVIČ	Arnel	260
23.	VASILJEVIČ	Rajko	260
24.	LASLO	Gizela	240
25.	LAURE	Jože	240
26.	TRUBARAC	Momir	220
27.	PRIMOŽIČ	Mihael	150

III. KONČNA TABELA PREDNOSTNE LISTE „B“ - MENJAVA

Zap št.	Priimek	Ime	Št. točk
1.	RADULOVIČ	Dragica	270
2.	VNUČEC	Branka	270

IV. KONČNA TABELA PREDNOSTNE LISTE „B“ - NAJEM

Zap št.	Priimek	Ime	Št. točk
1.	JAKOP	Milica	300
2.	LADAN	Josip	270
3.	POCAJT	Boris	230
4.	SINIGAJDA	Tomaž	220

V. TABELA, KATERIH VLOGA SE ZAVRNE

Zap št.	Priimek	Ime	Občina
1.	GALOF	Zvonko	Šoštanj
2.	HERIČ	Džemila	Šoštanj
3.	HERIČ	Junus	Šoštanj
4.	ŠMON	Dragica	Slov, Gradec
5.	OSMIČ	Husein	Velenje
6.	HORVAT	Lidija	Topolšica
7.	GRČAR	Jože	Šoštanj
8.	VOZLIČ	Leon	Šoštanj
9.	KRIŽEVAC	Sead	Šoštanj

Župan Občine Šoštanj
Darko MENIH, prof.

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Uredništvo

Jožica Andrejč, Milojka Komprij,
Tjaša Rehar, Peter Rezman in Rafko
Srebernjak

Fotografija na naslovnici:

Dejan Tonkli

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč

(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprij

Produkcija

Vinko Pejovnik ml.
Vp Studio

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 9 (september 2007), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 15. septembra 2007.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Poletno potepanje po Sudanu, stran 74

VSEBINA

4	Fotografija meseca julija
5	Uvodnik
7	Fotografija meseca avgusta
8	Naša občina
12	Javna razprava TEŠ; Blok 6
23	Prostor za komentar
24	Dogodki in ljudje
29	Šport in rekreacija
32	Elektra
34	Šolski list
38	Fotoreportaža Jamboree
40	Sredina vabi
42	Podoba kulture
46	Mesto so ljudje Blanka Sajnikar
47	Cerkev in mi
48	Fotoreportaža Stare »pumpe« so se dobro odrezale
50	Narava in ljudje
51	Iz prejšnjega stoletja
52	Lutkovni kotiček
54	Amaterski odri
56	Knjige
58	Gledališče
59	Filmspoting
60	Čez Uršljo goro
62	Porušene hiše v Gaberkah
68	Potopis Ko se štirje nadobudneži odpravijo na Irsko
74	Fotoreportaža Poletno potepanje po Sudanu
76	Svetloba
77	Horoskop
78	Križanka
79	Listnek za steljo

Foto meseca julija

Praznik žetve in kruha v Gaberkah!

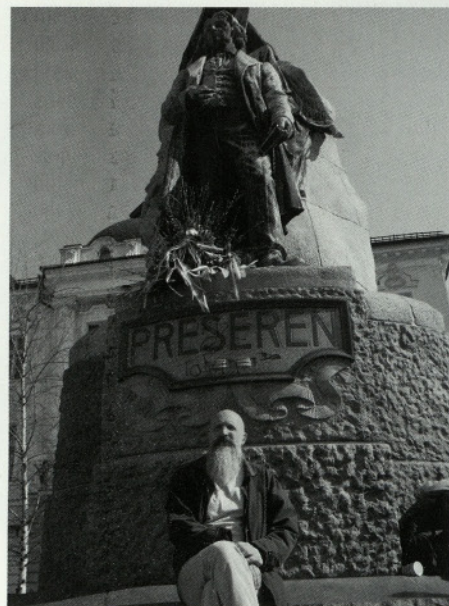
Foto: Milojka Komprej

Zakoni

Jani Napotnik

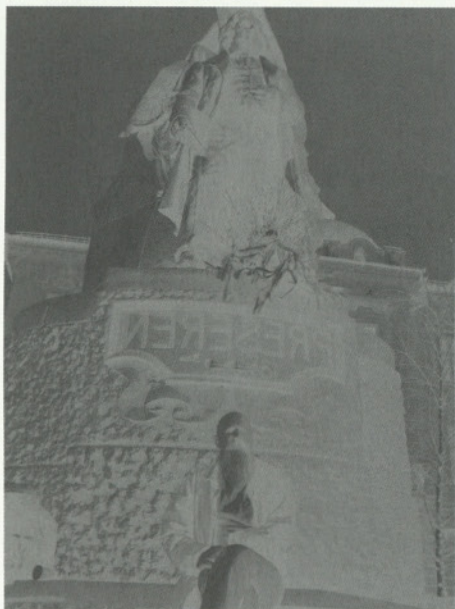
Imamo alkoholni zakon, dobili smo kadilski zakon in obeta se nam, da pride na površje zakon o prepovedi uživanja mesa. Zmagovalec Jelinčič je v eni izmed televizijskih oddaj komentiral zakon o kajenju z besedami: »A zdaj nam bodo pa še svinjsko meso prepovedali jesti?« Lepa iztočnica za današnji uvodnik, ko je naš planet dodobra onesnažen, ne samo s takšnimi izjavami, ampak z mnogo bolj resnimi težavami.

Zakaj se zgoraj omenjeni poslanec boji zakona, ki bi prepovedal uživanje svinjskega mesa? V primerjavi s tem zakonom sta oba prejšnja, tako kadilski kot alkoholni, povsem nedolžna. Nedolžna v primerjavi s tem, do kakšnega števila smrtnih žrtev prihaja tako med ljudmi kot živalmi, ker zakona o prepovedi uživanja mesa ne upoštevamo. Pa poglejmo argumente. Danes je na svetu trikrat več rejenih živali kot ljudi, potrebe samo v Veliki Britaniji po travi, žitu in koruzi so tako velike, da je že 80 % obdelovalne zemlje namenjeno pridelovanju krme. 10 kg rastlinskih beljakovin je potrebnih za pridelavo 1 kg mesa. To je najbolj potratna reciklaža, kar jih poznamo. Živali so tako potratne, da je potrebno zemljo na silo izčrpavati s pesticidi in umetnimi gnojili. 50 vrst kemikalij, ki jih uporabljajo, povzročajo raka. Pesticidi, ki so najbolj razširjeni strupi, so derivati živčnih bojnih strupov. 38 % svetovne proizvodnje žitaric gre v krmo živalim. Iz 10 kg žita, s katerim krmimo živali, dobimo povprečno le 1 kg mesa, preostala energija se spremeni v gnojevko. Na našem planetu je 1,3 milijarde glav goved in samo v Veliki Britaniji živina letno prispeva 26 % metana, ki povzroča segrevanju ozračja. Tropski gozdovi so dom za 90 % vseh živalskih in rastlinskih vrst na Zemlji. Letno za živinorejo uničimo več kot 164000 km² tropskega gozda. Na novo pridobljeni pašniki lahko prehrani le eno govedo na hektar. Latinska Amerika je leta 1991 izvozila

skoraj 8 milijonov ton soje samo za proizvodnjo živalske krme. ZDA, ki so največji porabnik mesa, so izgubile eno tretjino najboljše prsti in njihovi podzemni rezervoarji vode se praznijo hitreje kot polnijo. Reja na pašnikih zahteva 12-krat več vode, kot jo potrebujemo za gojenje zelenjave. Svet se je znašel pred velikansko količino živalskih izločkov v obliki kašaste gnojevke, ki stokrat bolj obremenjuje okolje kot človeški izločki. Gnojevka se nabira neprestano in je veliko preveč hranljiva, da bi jo zemlja še bila sposobna vpijati. Bakterije spreminjajo amoniak v kislino, ta izhlapeva in z dušikovim oksidom iz umetnih gnojil in v kombinaciji z industrijskim onesnaževanjem tvori kisli dež. Ena sam krava lahko letno izloči do 23 ton, 10 svinj do 21 ton gnojevke. Na Nizozemskem, kjer je sedemkrat več živine kot ljudi, so kmetje dobili navodilo, da svoje črede zmanjšajo za četrtnino in na ta način pomagajo rešiti umirajočo naravo. Nedavne raziskave so pokazale, da je 40 % rib, ulovljenih v Severnem morju, obolelih za rakavimi tumorji.

Če bi Velika Britanija zemljo uporabila samo za vegetarijansko ali še bolje vegansko prehrano, bi lahko nahranili 250 milijonov ljudi. Če bi ves svet prevzel ameriške prehranjevalne navade, bi lahko nahranili samo polovico svetovnega prebivalstva. Če bi nehali jesti meso, bi potrebovali samo 30 % obdelovalne zemlje, in to brez upora-

be kemičnih sredstev. Izbruh vodne pfiesterie, ki je 1000-krat močnejša od cianida, je spočeta iz milijonov litrov prašičjih iztrebkov in urina, ki se izliva v reke, jezera in oceane in spreminja ekosisteme v nesplaknjena stranišča. In ta pfiesteria, ki je pobila več kot milijardo rib, grozi tudi človeštvu. Na svetu letno proizvedejo 400 milijonov kemikalij za potrebe industrije, kmetijstva in zasebnih porabnikov in s tem prihaja do velike onesnaženosti podtalnice. Od 100000 kemikalij in 600 pesticidov, ki jih danes uporabljamo, jih je samo 25 % ekološko toksično testiranih. Za večino kemikalij ni znano, kako dolgotrajne koncentracije vplivajo na živa bitja. V vodah odkrivajo povečane hormonsko aktivne snovi, imenovane endokrine disruptorje, in za nekatere od njih je dokazano, da zagotovo delujejo na spolni hormonski sistem in ščitnico. Imamo še nekaj snovi, ki so hormonsko aktivne in so estrogeno aktivne. Poznamo razne mutacije, da ne govorimo o boleznih današnjega človeka. Zaradi prekomerne uporabe pesticidov in insekticidov ali umetnih hormonov, ki so zasnovani za povečanje produktivnosti mleka, z umetnimi barvili, herbicidi, larvicidi, umetnimi gnojili, pomirjevali, spodbujevalniki rasti in apetita, ni nič čudnega, da so bolezni norih krav, slinavka, parkljevka, pfiesteria, ptičja gripa napadle živali in ljudi. Zastrupljene vode in zemlja, globalno segrevanje ozračja, hurikanske poplave in suše, žgoče temperature ter potresi, so znak, da je s človeškim ravnanjem nekaj hudo narobe. Bolezni srca, rak in mnoge druge bolezni pobijejo danes ogromno število mladih, zaradi napačnega, predvsem mesnega prehranjevanja. V mesu, klobasah in ribah so dejavniki, ki povzročajo diabetes in putiko, prekomerno težo, srčna obolenja, kapi in motnje krvnega obtoka. Meso škoduje kostem in povečuje tveganje za osteoporozo in zlome kosti, meso podpira srčni infarkt in arteriosklerozo. 90 % vseh dioksinov in furanov zaužijemo s hrano živalskega izvora, večina novih infekcijskih bolezni prihaja od živali.

Predvsem svinjsko meso, gospod poslanec, je nevarno, in vemo, kakšne so posledice njegovega uživanja. Če bi vam razlagal o zemeljski klavni moriji in njenih vplivih na subtilnih ravneh in posledično recimo na astralni ravni, vem, da me ne bi razumeli. Vsem ljudem dobrosrčno svetu-

jem, da se odrečete mesu in upoštevate univerzalni zakon nenasilja nad vsemi živečimi bitji, ki bo preprečil največjo smrtnost tako živali kot ljudi. Če to uspe, smo resnični zmagovalci. Ne bom pisal, koliko živali se v svetu pobije na dan, ker je številka prevelika in zbuja grozo; ne bom govoril, koliko ljudi umre zaradi tega, in ne bom pisal, kakšne so posledice na nematerialnih svetovih, samo opozarjam, kar opažam. Takrat bi resnično lahko rekli, da se raje ne obremenjujmo z eno ali dvema cigaretama ali s kozarčkom vina in se ne ukvarjamo s tako malenkostnima zakonom, kot sta alkoholni in kadilski. Pravi vzroki so drugje in dosti bolj pomembni, toda kdo se bo lotil tega. Kaj lahko naredi posameznik, da prepreči največjo morijo živali in človeka, da zaživi v harmoniji in lepoti? Preprosto, postane najvegetarijanec in pripomore k rešitvi največjega problema človeštva. Ko to postanejo vsi, ne potrebujemo več nobenega zakona. Predlagam, da si pogledate izjemni film *Earthlings*, seveda, če ga boste sposobni gledati do konca. Predlagam ga vsem ljudem odprtih src. Film lahko dobite pri meni ali pa vam ga zavrtim na velikem platnu šoštanskega kulturnega doma. Človek, ki ima vsaj malo srca, ne bo nikoli več moril in užival v mesu. Gospodje politiki in ostali, resnično ni potrebno sprejeti zakona o prepovedi uživanja mesa in vas omejevati, zakon že obstoja, je univerzalen in ima svoje sodišče, ki je neizprosno. Lahko pa postane človek vegetarijanec in širi to med ljudmi, tako lahko zaveden politik dobi vsaj dva odstotka glasov priljubljenosti več, kot jih nabere v povprečju. Še več priljubljenosti si lahko človek nabere, ko se bo odločalo o tem, ali bomo kontaminirali Slovenijo z gensko spremenjenimi živali, in v primeru, da jih sprejme, zastrupi sebe in svoje prihodnje rodove. Temu se je potrebno upreti in to so prave odločitve, preden se podamo na pivo in cigareto.

Sem že mislil končati, pa so se mi oči zaustavile na sosednji stavbi, kjer bodo sestavljali »patrije«. Zakaj jih bomo potrebovali? Seveda, za sproščanje agresije, ki se je nabrala zaradi uživanja svinjskega, telečjega, govejega mesa. Ali drugače, dokler bodo obstajale klavnice, bodo obstajale tudi vojne med ljudmi in tako dolgo se bodo morali tudi sprejemati razni nepomembni zakoni.

Dež na Irskem (tudi).

Foto: Mojca Andrejc

Ivan Napotnik čaka na »Mayerco«

Redigiran zapisnik 6. redne seje Sveta Občine Šoštanj, ki je bila v ponedeljek, 2. 7. 2007.

Na seji je bilo prisotnih 17 svetnikov. Drugi prisotni: direktorica občinske uprave Darja Medved, višja svetovalka za družbene dejavnosti Alenka Verbič, višja svetovalka za GOP Sonja Novak in predstavniki Komunalnega podjetja Velenje. Kasneje so se seji pridružili še poročevalca Saša Piano in Gregor Gojevič s sodelavci ter predstavniki Policijske postaje Velenje Stojko Krevzel. Sejo je vodil župan Darko Menih, zapisnik je pisala Suzana Koželjnik.

Župan Darko Menih je pred začetkom seje pozdravil vse prisotne na 6. redni seji sveta občine Šoštanj in predstavil novo direktorico občinske uprave Darjo Medved. Ta je v kratkem nagovoru izrazila upanje, da bo s svojim delom kar največ doprinesla k razvoju občine Šoštanj in dobro sodelovala z vsemi občani in organi občine.

Nato je svet potrdil dnevni red ter zapisnik prejšnjih sej. V nadaljevanju je svet brez večjih razprav ali zapletov sprejel še predlog odloka o ustanovitvi skupnega organa občinske uprave »Medobčinski inšpektorat«, predlog odloka o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne ter padavinske vode na območju Občine Šoštanj, predlog odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Šoštanj osnutek odloka o dejavnosti sistemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina in distribuciji toplote v Občini Šoštanj, predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o enkratni denarni pomoči za novorojence v občini Šoštanj, ter predlog sklepa o priznanju lastninske pravice.

Malo več časa so svetniki posvetili predlogu sklepa Vlade Republike Slovenije za določitev območij pokrajin, njihovih sedežev in imen.

Župan **Darko Menih** pove, da so od vlade dobili dopis, na katerega morajo v roku šestdesetih dni posredovati svoje pripombe in predloge.

V razpravi se **Drago Koren** (N.Si) strinja, da se občina vključuje v regijo in da poda svoje pripombe na uvedbo pokrajin v Sloveniji. Predlaga naslednje predloge:

- da Občina Šoštanj soglaša s predlogom Vlade Republike Slovenije za določitev območja pokrajin in imenom Savinjsko-Šaleške pokrajine;
- da bi Občina Šoštanj ponudila svoje prostore za pokrajinsko upravo, saj imajo dovolj poslovnih prostorov, ki so trenutno prazni in so na razpolago, ter bi tako zmanjšali stroške kupovanja ali gradnje novih prostorov;
- da uvedba pokrajin ne sme zahtevati povečanja javnofinančnih sredstev, uvajanje morebitnih novih pokrajinskih davkov ali da bi za delovanje pokrajin bila potrebna dodatna pro-

računska sredstva. Ta se morajo financirati s prerazporeditvijo sredstev, ki so na voljo; da morajo Ministrstva prenesti na pokrajine tako naloge kot sredstva in tudi zaposlene, saj ustanovitev pokrajine ne sme vplivati na povečanje javnih financ in povečanja zaposlovanja v javni upravi, temveč je potrebno to zagotoviti s prerazporeditvami znotraj obstoječega obsega javnih financ in zaposlovanja.

Župan se strinja s podanimi predlogi Draga Korena in doda, da bi v tem sklepu, ki ga bodo svetniki sprejeli, dodali vse te predloge in tudi to, da bodo zaposleni v pokrajinski upravi tudi občani občine Šoštanj in da v primeru, da sedež pokrajin ne bi bil v Šoštanju, upa da bi dobili vsaj kakšno službo s področja energetike, okolja in prostora, saj meni, da je Šoštanj najbližje tej vsebini.

Vojko Krneža (SDS) meni, da je namen tega enakomeren razvoj celotne Slovenije. Z ustanovitvijo pokrajin se bodo prenesle nekatere pristojnosti iz ministrstva na pokrajine, ki bodo zelo pomemben člen, saj se bodo nekatere pristojnosti prenesle. Apelira, da od ministrstva pridobimo tiste službe, ki bodo imele ves možni zagon za razvoj in možnost odločanja ter zagotovljene finančne pomoči. SA-ŠA regijo potrebujejo in apelira, da sprejmejo takšen sklep, da imajo sedež pokrajine v Šoštanju, z utemeljenim dejstvom, da je bil Šoštanj v celotni zgodovini obstoja najpomembnejše gospodarsko in upravno središče te regije.

Franc Sevcnikar (SD) želi, da bi bil sedež pokrajine v Šoštanju. Da to ne bi obremenilo davkoplačevalskega denarja, pa ne verjame. Meni tudi, da bi imele pokrajine bolj enakomerni razvoj, če bi bilo manj pokrajin.

Nato so svetniki potrdili vsebino odgovora vladi.

Nato je direktorica občinske uprave **Darja Medved** prebrala predlog sklep in predlagala, da v primeru, če ne dobijo sedeža regije v Šoštanju, pošljejo dopis, v katerem se predlaga pridobitev vsaj ene izmed omenjenih služb.

Vilma Fece (LDS) predlaga, da omenijo tudi Gorenje, d.d. z novim obratom oklepnikov v Šoštanju.

Sejo so nadaljevali z menjavo člana sveta Zavoda za kulturo, v katerem je Petra Rezmana, ki je odstopil zaradi zdravstvenih razlogov, zamenjal prof. Miran Aplinc. Sledila pa je predstavitev idejne zasnove projekta obnove vile Mayer z vrtom.

Projekt sta predstavila avtorja **Saša Piano** in **Gregor Gojevič**.

Na osnovi pričevanj zadnjega lastnika in fotografij, ki sta jih imela na voljo, sta se skušala čim bolj približati njeni tedanji zunanji in notranji podobi. Avtentična podoba vrta zaradi novih gradenj ni več možna, bo pa vzhodni del zasnovan kot območje treh zelenih con s sprehajališčem in zasaditvijo dreves in grmičevja. Območje ob glavni cesti bo skušalo z grmovno zasaditvijo zopet vzbuditi občutek nekdanjega parka. Notranjost vile se je zaradi zgledega odnosa prejšnjega lastnika ohranila v dobrem stanju. Pritličje bodo sicer v celoti obnovili, saj so pri sondiranju naleteli na zanimivo odkritje. Sprva je prostor kazal podobo v beli barvi, izkazalo pa se je, da bele plasti pod seboj skrivajo paleta raz-

Obstoječa notranjost ...

Obstoječa ...

... in bodoča zunanja podoba?

ličnih barv, ki jih bodo zopet oživilili in prenovili. Restavriralijo bodo vse historične elemente stavbnega pohištva. Zbirke, ki bodo dobile prostor v vili, bodo tematsko in arhitekturno umeščene v prostor. Kletni prostori bodo namenjeni zbirki vrtnarja Alojza Kojca, osrednje mesto v vili bo zasedala stalna zbirka del kiparja Ivana Napotnika ter likovna dela iz zbirke Napotnikove galerije. Tri prostore bo dobila zgodovinska zbirka Zvoneta Čebula. V nadstropju bodo uredili prostor

... in bodoča?

za protokolarnе zadeve in poročno dvorano. Določen prostor v vili pa bo namenjen tudi družini Mayer kot spomin na njihovo preteklost, ki je vili in mestu pustila svojevrsten pečat. Vila bi bila obnovljena že do jeseni naslednjega leta.

Vilma Fece (LDS) pove, da imenovani projekt osebno in v imenu KS podpira. Mesto Šoštanj si zasluži, da zopet dobi življenje, saj je vila Mayer biser Šoštanja. Projekt si zasluži vso podporo vseh svetnikov in da v celoti zaživi po predvidenih terminih. Opozori in apelira, da se skliče komisija za mladinska vprašanja, saj imajo v kletnih prostorih začasni prostor mladinski center. Poiskati jim bo potrebno nove začasne prostore.

Franč Sevnčnikar (SD) pravi, da naj objekt zaživi in sprašuje, kako bo z ostalimi starimi objekti, kako bodo zaživali in glede tega bodo morali še marsikaj doreči. Ker je zgradba odprtega tipa, bi bilo potrebno razmisliti tudi o ograditvi, da ne bi prihajalo do poškodb in uničevanja vile.

Viktor Zacirkovnik (SD) opozori, da zadaj za vilo stoji športna dvorana bivše šole Bibe Roeka in sprašuje, kako bodo rešili prostor za dostavo do dvorane? Saša Piano pove, da so zasnovali to ureditev tako, da so ohranili glavne dostope s tako širino, da s dostopom ne bo težav in bodo to tudi upoštevali in zagotovili.

Za pridobitev gradbenega dovoljenja pa pove, da ima objekt stanovanjsko namembnost in po zakonu moraš zaradi spremembe namembnosti pridobiti gradbeno dovoljenje. Hitijo pa zato, ker naročnik občina Šoštanj želi na razpisih pridobiti nekaj sredstev, kateri pogoj pa je gradbeno dovoljenje in urejena dokumentacija.

Drago Koren (N.Si) pove, da je presenečen

nad prostorom v osrednjem delu s stopniščem, vitražo in stropom. Veseli ga, da bo ta prostor namenjen stalni zbirki Napotnikove galerije, saj sta v lanskem letu bili zelo odmevni razstavi v Narodni galeriji v Ljubljani in v Velenju, ki sta bili zelo dobro obiskani. V letošnjem letu sta bili Milena Koren Božiček in Mojca Jenko za razstavo Ivana Napotnika iz javnih in zasebnih zbirk nagrajeni z Valvasorjevim priznanjem. Šoštanj je dolžan, da zbirko, ki je neprecenljive vrednosti, zapečaten v depojih, postavi na ogled občanom in drugim ter Šoštanju vrnejo mestno vsebino, ki si jo prav gotovo zasluži.

Alenka Verbič, višja svetovalka za družbene dejavnosti, pove, da je vila Mayer razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena. Omeni tudi, da je bil Napotnik eden izmed sedmih, ki so jih leta 1902 sprejeli na Dunajsko akademijo. Sama se projekta zelo veseli, saj se bliža december 2008 leta, ko bo 120-ta obletnica rojstva kiparja Ivana Napotnika. Projektu je naklonjeno tudi Ministrstvo za kulturo, s projektom prenove bodo s pridobitvijo gradbenega dovoljenja kandidirali na vseh možnih razpisih. Vse poteka pod strokovnim nadzorom Zavoda za kulturno dediščino, kjer je bil izdelan konservatorski program.

Župan Darko Menih se za predstavitev zahvali in pričakuje podporo svetnikov še v bodoče in preide na 9. točko dnevnega reda, kjer je občinska uprava pripravila sklep oziroma mnenje in ga bodo posredovali Vladi Republike Slovenije.

Svetnike skrbijo skriti kottički ...

Po informaciji o pričetku postopka razdružitve enote Vrtača Maja v Šmartnem ob Paki se je svet občine posvetil še o stopnji varnosti v Občini Šoštanj, ki jo je podal policist **Zoran Stojko Krevzel** iz Policijske postaje Velenje.

V letu 2006 so obravnavali 251 kaznivih dejanj, kar je za 1,81 % več kot v letu 2005, letos jih je bilo 122. Porast kriminalitete na območju policijske pisarne Šoštanj je primerljiva s porastom vseh kaznivih dejanj na območju celotnega območja PP Velenje. Kršitev javnega reda in miru je bilo v enakem obdobju za petino manj, kar pripisujejo večji prisotnosti policije in preventivnemu delu zlasti z mladimi. Povečalo pa se je število prometnih nesreč s hudimi telesnimi poškodbami. Najbolj problematičen je odsek ceste skozi Lokovico. V sodelovanju z Občino Šoštanj so dobili novo telefonsko številko pisarne (**898 4394**), na katero je moč poklicati 24 ur, saj je v primeru odsotnosti policista urejena prevezava klica na PP Velenje. Glede na sedanjo kadrovsko problematiko policistov na PP Velenje ne bodo uspeli zagotoviti takšne varnosti in prisotnosti na tem območju kot do sedaj. Smiselno bi bilo razmišljati vsaj o policijskem oddelku v Šoštanju, saj problematika v občini Šoštanj obsega 45% problematike policijske postaje Mozirje, ki je samostojna policijska postaja.

Župan **Darko Menih** pravi, da se zavzemajo za policijsko postajo ali za oddelek v občini Šoštanj in upa, da bodo tudi na PP Velenje pomagali po svojih močeh do uresničitve te potrebe. Argumentov je veliko, saj se bo pričela gradnja bloka 6, zaradi katere bo prišlo veliko ljudi. Tudi v okolniške kraje, ki so bolj odročni, se zateka mladina

iz mesta in tam počnejo razna kazniva dejanja, kar je za KS zelo moteče in velik problem.

Policist Zoran Stojko Krevzel pove, da je sedaj policistov vedno manj in si pomagajo na terenu z informacijami, ki so zelo zaželeni. Z boljšim in hitrejšim posredovanjem informacij bodo bolj učinkoviti in uspešni pri preprečevanju kriminala. Apelira na predsednike KS, da naj krajane prosijo, da naj večkrat pokličejo, če opazijo kakršna koli nenavadna dogajanja, ki so sumljiva. Pove tudi, da je na anonimno telefonsko številko poklicalo zelo malo ljudi. Številka bo objavljena v reviji List in v Našem času, ter s preventivnimi akcijami v začetku šolskega leta. Predlaga tudi, da bi v zvezi z odprtjem PP v Šoštanj ali z oddelkom stopili v kontakt tudi z vodstvom policije v Celju.

Vilma Fece (LDS) pove, da so se v KS o problematiki varnosti že pogovarjali in misli, da so danes slišali dovolj argumentov, da občina dobi policijsko postajo. Že pred mesecem dni so bili s strani TEŠ-a seznanjeni o številu začasnih delavcev, ki bodo delali v TEŠ-u. To število je enaka vsem prebivalcem KS Šoštanj. Zato je nujno potrebno, da mesto Šoštanj dobi policijsko postajo.

Peter Radoja (SDS) meni, da je zelo pomembna urbanizacija v kraju. Kjer je lepo urejeno, se takšni ljudje ne zadržujejo. Ti prav iščejo skrite koticke. Tak prostor bo sedaj opuščen bazen, ki ima v ograji že polno lukenj, kjer se mladina zvečer zadržuje. Občina ima na bazenu deponiran avto, ki so ga že popolno razbili. V bazenu imajo razna društva tudi svoje prostore in Turističnemu društvu so v te prostore vlomili in ukradli mize. Rekviziti, ki so služili za namen reševanja iz vode ležijo vse povsod po tleh in meni, da dokler ne bodo rešili namembnosti prostora, se bodo morale te stvari rešiti, da ne bo postal to center vandalov. Darko Menih se strinja s tem in po ogledu z Andrejem Volkom so to sanirali, kar se pa tiče odbojarskega igrišča, je igrišče izven bazena, ki je posebej zaklenjeno in igranje na mivki je urejeno. Luknje na mreži sproti popravljajo in pove, da delajo intenzivno na projektu bazen, da teh problemov ne bi več bilo.

Viki Drev (Lista Viktorja Dreva) pove, da je že sedaj čas, da dobijo PP in ne kasneje, ko bodo prišli priseljenci. Pomanjkanje policistov bo še večje, ker jih bo nekaj odšlo na »šengensko mejo« in sedaj samo dvakrat na teden zvečer pošiljajo patroljo v Šoštanj. Mladina se zateka na podeželje, kjer v zakotnih koticih iščejo svoje prostore. Turisti, ki so v Topolšici, se pritožujejo nad hrupom in grožnjami, ki jih nekateri doživijo. Apelira, da bi policisti v Topolšico namestili star policijski avto in bi tako zmanjšali hitrost voznikov ob vstopu v Topolšico. Policist Zoran Stojko Krevzel odgovori, da dobro sodelujejo z občino in s Svetom za vzgojo in izobraževanje, imajo najeti dve maketi policista z laserskim merilnikom hitrosti, ki ju večkrat postavijo v smeri Topolšice. Poskusili bodo narediti čim več za varnost občanov in pove, da stanje varnosti tudi ni tako porazno. S preventivnimi akcijami in vzgojo skušajo na otroke vplivati, da ne bi povzročali vandalizma in kriminala.

Viktor Zacirkovnik (SD) sprašuje, ali je kakšna možnost, da bi tudi v Šoštanju imeli redarsko službo, kot jo imajo v Velenju?

Sonja Novak, višja svetovalka za GOP, pove,

da redarji lahko delajo tudi v Šoštanju, vendar je to stvar dogovora in načina dela, kako bodo to delo opravljali.

Franc Sevčnikar (SD) sprašuje ali je prekupčevanje droge kaznivo, gojenje pa ne? Zoran Stojko Krevzel pove, da je prodaja droge prepovedano in kaznivo dejanje. Sama posest in uživanje droge pa je prekršek. V vsakem primeru pa morajo ukrepati. V pristojnosti sodišča pa je ali je to kaznivo dejanje ali prekršek.

Štefan Szabo (LDS) pove, da je Šoštanj tako majhen in so ljudje ustrašeni, da se zelo hitro izve, kdo je koga ovadil ali prijavil. Kot porotnik je lahko videl, da sodstvo ne naredi veliko, saj takšne otroke, ki naredijo prekrške, kaj kmalu oprostijo.

Darja Medved, direktorica občinske uprave, pove, da tudi redarji nimajo vseh pooblastil in bo tako moral počakati na policista, največja ogroženost in nered pa je zvečer. Policist Zoran Stojko Krevzel apelira, da postorijo nekaj z zapuščenimi zgradbami, ki so v lasti občine, saj mladostniki čutijo, da bodo v takšnih prostorih imeli mir. Leta 2003 so na občino naslovili dopis za vse objekte, ki so zapuščeni in v lasti občine in jih pozvali, da s temi objekti nekaj naredijo.

Župan **Darko Menih** se policistu Zoranu Stojku Krevzlu zahvali za izčrpne informacije in preide na naslednjo točko dnevnega reda.

Odgovori svetnikom in njihove pobude

Neodvisni svetnik **Drago Kotnik** z dogovorom, ki ga je posredovalo Komunalno podjetje Velenje glede kanalizacije v Gaberkah, ni zadovoljen in ga zanima, koliko je bila začetna investicijska pogodbeno vrednost kanalizacije in kdo je odobril dodatna sredstva?

Vilma Fece (LDS) v imenu KS Šoštanj podaja pobudo, da se v sklopu prometne ureditve mesta Šoštanj vključi tudi pešpot ob Paki, od gasilskega doma do kavarne;

- pobudo, da se uredi na bazenu minimalno vzdrževanje s košnjo zelenice in žive meje;
- vprašanje KS Šoštanj v zvezi z urejenostjo odpadkov, ureditvijo zelenic in živih mej v privatni lasti, kdo in kdaj je zadolžen za javni red v KS Šoštanj?
- pobuda, da se uredi odvoz kosovnih odpadkov in sanacija ter ureditev jarka od graščine do Pustega gradu ter se naredi načrt čiščenja tega jarka.

Župan **Darko Menih** odgovori, da je na baze- nu živa meja porezana in trava pokošena. Glede jarka od graščine do Pustega gradu pa pove, da bodo organizirali veliko akcijo s stroji, da bodo smeti odvozili stran.

Draga Korena (N.Si) zanima, koliko je Občina zadolžena in želi, da občinska uprava pripravi poročilo o zadolžitvi;

- pobuda, da se istočasno, ko se bo delal vodo- vod za občino Šmartno ob Paki, uredi tudi v spodnji Lokovici pešpot zaradi varnosti otrok in odraslih.

Župan **Darko Menih** pove, da dogovori glede ureditve pešpoti potekajo, kar se pa tiče zadolžitve pa pove, da sedaj prihaja kar precej računov za

nazaj in zadolženost je velika. Poskušali bodo dobiti poročilo za KP Velenje, ker že ima gradbeno dovoljenja za 4a in 4b fazo kanalizacije v Gaberkah. Tudi s samim nadaljevanjem gradnje ceste v Skorno je že bila v naprej določena pogodbeno cena za zemljišče, ki jo nihče ne sme znižati. Ker pa se je cesta že naredila, ljudje hodijo na občino s papirji, ker so jim bila obljubljena razna dodatna dela od škarp do asfaltiranja dovoza do hiše. Takšnih primerov je veliko, denarja pa ni.

Vilma Fece (LDS) je presenečena, ko je na spletni strani Velenja prebrala, kako je občina Šoštanj prezadolžena. Na sestanku s predsedniki KS je župan pojasnil, kaj pomeni zadolženost in od kod zadolženost. Ni težava v likvidnosti občine ampak v poročtvu, ki se štejejo med zadolžitve in podpre predlog svetnika Draga Korena, da se naredi bilanca zadolžitve od leta 1999 do lizinga, ki so ga najeli za športno dvorano. Imajo poslanca Draga Korena, ki bi lahko naredil korak naprej, saj lizing, ki so ga že prej sprejeli, spada med zadolžitveno bilanco Občine. To pomeni, da v bodoče ne bodo mogli narediti nobene kanalizacije v Šoštanju, saj poročta spadajo tudi med zadolžitve. Apelira na poslanca, da to problematiko odpre na državnem nivoju, da enkrat razložijo tudi občine, zakaj so likvidnostno sposobne, vendar prezadolžene.

Darja Medved, direktorica občinske uprave, pove, da je občina Šoštanj prezadolžena tudi zaradi tega, ker se je spremenila zakonodaja in se je finančni najem lizinga vključil v obseg zadolževanja, prav tako tudi blagovni kredit. Na nivoju države bi bilo potrebno narediti, da se vsa poročta ne bi vključevala v zadolževanja, ker komunalna podjetja rabijo to poročto zgolj formalno in to bi bilo treba popraviti. Verjetno je veliko Občin, ki so v tem trenutku zapadle v zadolževanja. V prekršku niso, ker se je med tem zakonodaja spremenila, saj je bilo prej drugače. Na nivoju države bi bilo to smiselno narediti izjeme.

Franc Sevčnikar (SD) sprašuje, ali obstajajo tendence, da občani ne morejo plačevati dobrin kot so voda, elektrika stanovanja, vrtec in drugo?

Svetnik **Janko Zacirkovnik** (SD) pohvali občino, da je uredila odbojko na mivki, kjer lahko otroci do pozne noči igrajo odbojko. Zanima pa ga, kako je z osvetlitvijo Pustega gradu, saj je v prejšnjem mandatu KS Šoštanj investirala sredstva v osvetlitev gradu in ga zanima zakaj grad ni osvetljen?

Vilma Fece (LDS) doda, da v primopredaji ni bilo zavedenega ničesar glede osvetlitve gradu in pove, da se v Sloveniji pripravlja novi pravilnik o svetlobnem smogu. Zato bosta morali KS in občina biti zelo previdni pri pripravi nove razsvetlitve, saj bodo roki in finančne kazni za odpravo neustreznosti obremenile občinski proračun. Svetnike pa povabi v petek 13. julija na prireditve Šoštanj rola.

Župan **Darko Menih** se je na koncu vsem sodelujočim zahvali za njihovo udeležbo in zaključil 6. redno sejo Sveta Občine Šoštanj ter jim zaželel prijetne in sproščene počitnice.

V zadnjem času se je na območju mesta Šoštanj zopet povečala kraja bakra in z bakrom prevlečenih predmetov.

Tako so na občinskih oglaševalskih stebrih izginili bakreni pokrovi, ki so dolga leta služili svojemu namenu. Tudi vila Mayer ni ostala nedotaknjena, saj so izginili bakreni žlebovi in del okenskih polic prekritih z bakrom.

Poleg imenovanih kraj pa so bile v Občini Šoštanj zopet aktualne pred kratim postavljene obcestne luči preko mostu čez reko Pako, med Kajuhovim parkom in Prešernovim trgom.

Šest luči, ki so bile konec junija zaradi pogostih objestnosti zamenjane z odpornejšim steklom na udarce, je bila sedaj ena izmed njih v celoti odstranjena. Na krajo odporne pa niso niti rože, ki tedensko izginjajo iz cvetličnih gred in korit po centru mesta.

Vse občane prosimo, da nam pri ohranjanju lepe podobe mesta in celotne občine pomagajo, s tem da takšne kraje in objestnosti sporočijo ali na policijsko postajo ali na sedež Občine Šoštanj.

*Andreja Moškon, uni.dipl.nov.
Svetovalka za odnose z javnostmi*

OBČINA ŠOŠTANJ
ŽUPAN

Številka: 03200-6/2007

Datum: Šoštanj, 03.07.2007

REPUBLIKA SLOVENIJA
Služba Vlade republike Slovenije
za lokalno samoupravo in regionalno politiko
Kotnikova 28
1501 Ljubljana

Zadeva: Predlog Vlade Republike Slovenije za določitev območij pokrajin, njihovih sedežev in imen
Zveza: vaš dopis številka: 017-33/2006/50

Občinski svet Občine Šoštanj je na svoji 6. redni seji, dne 02.07.2007, obravnaval Predlog Vlade Republike Slovenije za določitev območij pokrajin, njihovih sedežev in imen ter soglasno sprejel naslednje stališče oziroma mnenja:

1. Občinski svet Občine Šoštanj se strinja s predlogom Vlade Republike Slovenije za določitev območja pokrajin in imena Savinjsko-Šaleške pokrajine.
Glede sedeža Savinjsko-Šaleške pokrajine je Svet sprejel stališča, da se predlaga, da je sedež omenjene pokrajine v Šoštanju. Predlog, da se za sedež pokrajine določi Šoštanj, utemeljujemo z dejstvom, da je bil Šoštanj v celotni zgodovini obstoja najpomembnejše gospodarsko in upravno središče te regije, trenutno pa z obema elektroenergetskima kompleksoma (TEŠ, Premogovnik Velenje) pomembno vpliva na zagotavljanje energetske oskrbe celotne Slovenije. Ob tem pa je pomembno tudi, da se dejavnost poslovnega sistema Gorenje, d.d. s svojo proizvodnjo oklepnikov širi in deluje na območju Občine Šoštanj. Trenutno največje mesto v regiji Velenje, se je razvilo prav na račun stagnacije v Šoštanju. To je edinstvena priložnost, da se Šoštanju vsaj delno vrne njegov nekdanji ugled in pomen.
2. Menimo, da pri odločanju sedeža pokrajine ne bi smel prevladati zgolj avtomatizem glede števila prebivalstva oziroma, da se sedež pokrajin ne sme avtomatično dodeliti občini z največjim številom prebivalstva v pokrajini.
3. Za potrebe sedeža pokrajine v Šoštanju, Občina Šoštanj že razpolaga z ustreznimi prostorskimi možnostmi. Menimo, da bi s tem omogočili pričetek delovanja pokrajinske uprave z minimalnimi zagonskimi stroški.
4. Občinski svet Občine Šoštanj meni, da ustanovitev pokrajine ne sme vplivati na povečanje javnih financ in povečanje zaposlovanja v javni upravi, temveč je potrebno to zagotoviti s prerazporeditvami znotraj obstoječega obsega javnih financ in zaposlovanja.
5. Pri delovanju pokrajin je nujno zagotoviti decentralizacijo izvajanja nalog pokrajinskih uprav in zagotoviti enakomerno zastopanost zaposlovanja strokovnjakov iz vseh občin v posamezni pokrajini.

*Darko Menih, prof.
Župan Občine Šoštanj*

TEŠ, Blok 6 - javna razprava

Javna razgrnitev predlaganih rešitev je potekala od 25. maja 2007 do 25. junija 2007, javna obravnava pa dne 06.06.2007 ob 16. uri v veliki sejni sobi Občine Šoštanj.

ZAPISNIK

o stališčih do pripomb in predlogov podanih v času javne razgrnitve okoljskega poročila in dopoljnega osnutka občinskega podrobnegega prostorskega načrta za prostorsko ureditev skupnega pomena za blok 6 TEŠ s spremljajočimi objekti

Kot pojasnilo velja na začetku poudariti sledeče: nov energetski objekt, imenovan Blok 6 zajema več objektov in naprav, ki so medsebojno povezane. Iz idejnega projekta je razvidno, da naj bi bil del teh objektov in naprav (t.i. glavna tehnološka oprema) umeščen v prostor, ki je že sedaj, skladno s prostorskimi akti, opredeljen kot stavbno zemljišče - območje industrijske cone TEŠ. Za izgradnjo teh objektov je v teku sprejem OPPN, v okviru katerega je bila sklicana javna obravnava, zapisnik o stališčih do pripomb, podanih na tej obravnavi, sledi v nadaljevanju.

Postavitev drugega dela objektov in naprav (hladilni stolp in dimnik) je po idejnem projektu predvidena na območju, glede katerega je najprej potrebno z ustreznimi občinskimi akti spremeniti namensko rabo zemljišča, šele nato bo mogoče odločiti o prostorski ureditvi za postavitev teh objektov (sprejem drugega OPPN). Vse pripombe, ki se nanašajo na ta del objektov in naprav in so bile podane v času te javne obravnave, bodo obravnavane v okviru sprejemanja drugega OPPN-ja.

Pripombe občanov in stališča župana Občine Šoštanj

Pripomba 1 Franc Druks, Aškerčeva cesta 9, 3325 Šoštanj

Pripomba podana v knjigo predlogov in pripomb v času trajanja javne razgrnitve in ustno na javni obravnavi dne 28.05.2007 in 06.06.2007.

Stanuje v neposredni bližini TEŠ-a. Če nekdaj na tem območju želi prodati hišo, ima probleme, saj si nihče ne želi Termoelektrarne za soseda. Problemi so zaradi pomanjkanja sonca, hrupa in prahu, EMS je neraziskano področje, nekateri umirajo za rakom. Za prizadete meščane in občane zahteva plačilo odškodnin, in sicer tako zaradi negativnih vplivov TEŠ-a, kot tudi zaradi razvrednotenja njihovih nepremičnin.

Šoštanj je že sedaj utesnen in postavlja se vprašanje, zakaj predvideni objekti ne bodo lo-

cirani na vzhodni strani že obstoječih objektov TEŠ-a. Zemljišče ob bivšem EFE-ju je prosto in zaraščeno z grmovjem. Na drugi strani železnice se tudi nič ne gradi. Predvidena novogradnja objektov TEŠ-a pa se bo zajedala v mesto, kar pomeni nesprejemljiv in nasilen poseg ter nadaljnjo degradacijo Šoštanja. Torej predlaga vzhodno oz. severovzhodno varianto postavitve objektov.

Glede posedanja tal meni, da se manj stabilno območje na vzhodu lahko utrdi in se tako omogoči postavitev objektov na vzhodni lokaciji.

Naslednji problem je remont 5. bloka, saj je posledično promet na Aškerčevi postal enosmeren, in sicer zaradi zaparkiranih avtomobilov.

Naj se ustanovi koordinacijski odbor (predstavniki prizadetih občanov, TEŠ-a in Občine), ki bo reševal vprašanja oz. probleme občanov. Naj ne bo investitorjem težko investirati malo več sredstev za dobrobit Šoštanjčanov.

Stališče 1:

- V zvezi z zahtevo za plačilo odškodnin zaradi negativnih vplivov TEŠ ter razvrednotenja nepremičnin v neposredni bližini TEŠ velja poudariti, da pomeni izgradnja novega bloka 6, ki predvideva najnovejšo tehnologijo, pravzaprav zmanjšanje negativnih vplivov na okolje, ob tem, da se proizvede večja količina električne energije iz enake količine premoga kot do sedaj. Raven vseh imisij po izgradnji bloka 6 bo nižja, še posebej ob upoštevanju, da bo zagon bloka 6 pomenil zaustavitev blokov 1, 2 in 3 ter prehod bloka 4 v rezervo za izjemne razmere. Kljub temu se bo TEŠ, tako kot že do sedaj, z lokalno skupnostjo dogovarjala o eventualnih nadomestilih. Vsebina in oblika takšnega dogovora ne spada v okvir postopka sprejemanja prostorskega akta.

- Pri izbiri lokacije za postavitev objektov B6 TEŠ so bile površine na vzhodni strani TEŠ že v začetni fazi izločene na osnovi izkušenj pri gradnji bloka 5 ter kasneje pri gradnji čistilne naprave bloka 5. Pri raziskavah terena je bilo ugotovljeno, da poteka prelomni rob med dobro nosilnim oligocenom in slabo nosilnim pliocenom v smeri vzhod-zahod neposredno severno od obstoječih objektov TEŠ. Južno od omenjenega roba je nosilnost tal ustrejna za postavitev objektov kot je blok 6 medtem ko je postavitev severno od omenjenega roba vsaj 3x manjša in za postavitev objektov kot je kotlovnica in hladilni stolp bloka 6 neustrezna. Poleg navedenega je lokacija vzhodno od obstoječih objektov TEŠ v lasti Premogovnika Velenje, ki ima na tem območju zgrajene objekte za potrebe tehnološkega procesa samega premogovnika ter njegovih hčerinskih družb. Glede na zapisane ugotovitve se je kot naju-

strežnejša lokacija izkazala v okviru obstoječe industrijske cone TEŠ, kjer je nosilnost tal primerna za postavitev takih objektov, istočasno pa je na tem področju skladno z občinskimi prostorskimi akti predvidena gradnja novega energetskega bloka.

Zaradi vsega navedenega se je v nadaljnjih postopkih osredotočilo na lokacijo zahod, kjer je bila na osnovi tehnoloških variant postavitev objektov bloka 6 (obdelano v *Predinvesticijski študiji: Postavitev bloka 6 v TE Šoštanj, CEE Inženiring za energetiko in ekologijo d.o.o., april 2005; Predinvesticijski zasnovi, CEE Inženiring za energetiko in ekologijo d.o.o., julij 2005 ter Idejnem projektu Blok 6 v TE Šoštanj, CEE Inženiring za energetiko in ekologijo d.o.o., januar 2006*) izbrana kot najbolj optimalna postavitev objektov v smeri vzhod-zahod, katera je tudi predmet obravnave v okviru sprejema OPPN za blok 6.

Na osnovi pripombe oz. predloga na javni obravnavi in v času javne razgrnitve o postavitvi objektov B6 na t.i. vzhodno lokacijo je bila dodatno za ta namen naročena in izdelana strokovna ocena, ki je potrdila pravilnost odločitve za postavitev bloka 6 v območju obstoječe industrijske cone TEŠ (glej priloženo poročilo Strokovna ocena nove lokacije za postavitev bloka 6, g. Miha Remec, junij 2007). Hkrati je bilo od Premogovnika Velenje zahtevano mnenje o možnosti postavitve objektov B6 na področju, ki je v lasti in uporabi Premogovnika Velenje. Slednji je možnost postavitve objektov B6 na tej lokaciji zavrnil zaradi lastnih razvojnih in tehnoloških zahtev, ter kot glavni razlog nesprejemljivosti vzhodne lokacije navedel pridobivalni prostor Premogovnika Velenje, ki poteka po robu t.i. industrijske cone Nove Preloge (glej dopis Premogovnika Velenje z dne 27.6.2007).

- Za prikaz stanja v zvezi s problematiko osenčenja oz. osončenja področja neposredno ob TEŠ je naročena študija osenčenja stanovanjskih objektov v neposredni bližini TEŠ po izgradnji B6. Iz odgovora izvajalca EIMV Ljubljana, ki pripravlja študijo osenčenosti, je razvidno, da novo zgrajeni objekti ne bodo poslabšali bivanjskih razmer na obravnavanem območju. Izvleček iz študije, ki je še v teku, je priložen.

- Remont 5. bloka prav tako ni predmet obravnavanega OPPN. Na podlagi podanih pripomb pa je TEŠ na problematiko opozoril vse izvajalce remonta.

- Kar se tiče koordinacijskega odbora s predstavniki občanov, Občine in TEŠ odgovarjamo, da je v vsakem postopku sprejemanja ali

sprememb občinskega prostorskega akta posebej organizirana javna razgrnitev, v okviru te pa javna obravnava, kjer imajo vsi občani priložnost zastavljati vprašanja ter podajati svoje predloge in pripombe. Sicer smo vam predstavniki Občine, vključno z županom, po predhodni najavi na voljo tudi vsak delavnik v času uradnih ur.

Pripomba 2

Tomaž Venek, Aškerčeva 14, 3325 Šoštanj

Pripomba podana ustno na javni obravnava dne 06.06.2007.

Hladilnik in dimnik sta locirana izven meje. Predlaga Jazbečevo skladišče za oba objekta, da se malo bolj odmakneta od mesta, oz. prerazporeditev objektov znotraj obstoječe meje TEŠ-a tako, da dimnik in hladilni stolp ne bi več stala na zahodu.

V času gradnje ga skrbi tudi prometni režim.

Stališče 2:

- Glede pripomb, ki se nanašajo na hladilni stolp in dimnik glejte uvodna pojasnila.

Kot pojasnilo velja omeniti, da je za oba omenjena objekta v teku enoletno spremljanje dejanskega stanja meteorologije, emisij in imisij v Šaleški dolini. Na podlagi rezultatov bo mogoče z veliko gotovostjo opraviti modelne preiskave vpliva novega bloka 6 TEŠ na okolico. Raziskava bo dala tudi jasen odgovor ali je možno B6 zgraditi tudi brez dimnika (dimni plini skozi hladilni stolp). Na ta način bi upoštevali željo občanov, da se objekti B6 ne približajo preveč naseljenemu področju Šoštanja, saj bi na tem področju ostal le še hladilni stolp, ki pa je od okoliških hiš oddaljen bolj kot dimnik.

- Ker je območje obdelave, oz. postavitve bloka 6 TEŠ, vezana tudi na nekaj občinskih cest, bo Termoelektrarna Šoštanj v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja morala pridobiti projektno dokumentacijo, kjer bo v poglavju posebej obdelan prometni režim (varnost prometnih udeležencev, prikaz zapor, obvoz, zožitev, ...). S takšno, predhodno, obdelavo prometnega režima v času gradnje bo cestni promet veliko lažje obvladljiv, vendar pa se je potrebno zavedati, da bo kljub temu potrebno veliko razumevanja in strpnosti s strani vseh udeležencev prometa v času gradnje.

Konkretno lahko navedemo, da se bo v času izgradnje glavnega pogonskega objekta (GPO) B6 Aškerčeva cesta uporabljala predvsem v delu od križišča z Levstikovo cesto do uvoza v bivši Elcroj s severa, torej v dolžini približno 100 m. V tem delu je cesta dovolj široka za dvosmerni promet, ob njej pa parkiranje ne bo dovoljeno. Dovoz po tej cesti bo le eden od dveh dostopov na gradbišče. Glavni dostop bo po cesti proti sedanjemu glavnemu vhodu v TEŠ.

Pripomba 3

Peter Šlutej, Lokovica 125, 3325 Šoštanj

Pripomba podana ustno na javni obravnava ter po pošti dne 06.06.2007 in 27.06.2007.

Živi v neposredni bližini TEŠ-a. Moti ga nepovezanost lokacijskih načrtov, ki se sprejemajo za isto območje. LN za plinovod, 2 načrta za TEŠ, itd.

Počuti se ogroženega zaradi cest. Aškerčevo cesto mimo TEŠ-a in naprej v Lokovico že sedaj uporablja Geoplin plinovodi, prav tako ELES, tudi otroci-šolarji in občani. Naj k projektu vsi pristopijo kot investitorji. Pobudo v zvezi s cesto Šoštanj-Lokovica je navedeni podal tudi pisno.

Motijo ga tudi ogledi in monitoringi, ki jih nekatera podjetja (ELES, Geoplin plinovodi,...) izvajajo na terenu brez vednosti lastnikov zemljišč.

Zanima ga tudi, če je zaradi vzgona možno zgraditi blok brez dimnika.

Stališče 3:

- Občinski lokacijski načrti, oz. občinski podrobni prostorski načrti, kot jih imenuje novi Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt, Uradni list RS, št. 33/07), se sprejemajo na podlagi utemeljenih pobud, ki na Občino prihajajo ločeno in v različnih časovnih obdobjih. V zadnjem času je Občina Šoštanj že pričela z obveščanjem javnosti o predvidenih postopkih na določenem območju, tako da imajo pobudniki možnost podajati svoje pobude v sklopu istega postopka, pripravljavec in izdelovalec pa jih bosta tako lahko obravnavala celostno. Hierarhija prostorskih pravnih aktov in postopek sam pa so predmet zakonodaje.

Kar se tiče ločene priprave OPPN za blok 6 TEŠ s spremljajočimi objekti in drugega OPPN za dimnik in hladilni stolp bloka 6 TEŠ, pojasnjujemo, da postopka tečeta ločeno (glejte uvodna pojasnila). Uredba o državnem lokacijskem načrtu za prenosni plinovod (R25D) od odcepa na magistralnem plinovodu M2 pri Šentrupertu do termoelektrarne Šoštanj je že sprejeta (Uradni list RS, št. 138/06), izdano je bilo tudi gradbeno dovoljenje.

- Glede vključitve navedenih uporabnikov ceste k projektu rekonstrukcije le-te, kot investitorjev, potekajo pogovori preko sogovornikov v TEŠ.

- Glede izvajanja terenskih monitoringov s strani ELES-a in Geoplin plinovodov, se bo potrebno obrniti direktno na omenjeni podjetji. Po nasvetih g. Vončine (EIMV) je o nevspešnostih najbolje seznaniti vodstvo podjetja. Ga. Gregorič (MOP DP) pa obljublja, da bo Geoplin plinovode opozorila tudi sama.

- V zvezi z možnostjo gradnje bloka brez dimnika velja omeniti, da je v teku enoletno spremljanje dejanskega stanja meteorologije, emisij in imisij v Šaleški dolini, na podlagi katerega bo mogoče z veliko gotovostjo opraviti modelne preiskave vpliva novega bloka 6 TEŠ na okolico. Raziskava bo dala tudi jasen odgovor

ali je možno B6 zgraditi tudi brez dimnika (dimni plini skozi hladilni stolp).

Pripomba 4

Miha Pibernik, Trg svobode 8, 3325 Šoštanj

Pripomba podana ustno na javni obravnava dne 06.06.2007.

Želi, da se po končanem projektu TEŠ-a rekonstruira cesta mimo Termoelektrarne proti Lokovici, oz. da se zgradi cesta s pločnikom.

Stališče 4:

- Pripomba se ne nanaša na prostorske ureditve načrtovane znotraj ureditvenega območja predmetnega občinskega podrobnega načrta.

- Cesta mimo TEŠ se bo rekonstruirala in sicer v fazah, ki so odvisne od poteka del na gradbišču ter samih uporabnikov ceste. Izdelan je že bil idejni projekt sanacije in poteka nove ceste na vplivnem območju TEŠ, ki je vključen v prostorsko ureditev na območju obravnave Občinskega podrobnega prostorskega načrta za hladilni stolp in dimnik TEŠ. Z idejnim projektom je seznanjena Občina Šoštanj in predstavnik Lokovice.

Pripomba 5

Janko Zacirkovnik, Prešernov trg 11, 3325 Šoštanj

Pripomba podana ustno na javni obravnava dne 06.06.2007.

Izrazi zaskrbljenost glede nastanitve sezonskih delavcev v času gradnje 6. bloka, moti pa ga tudi zračni jašek Premogovnika Velenje zaradi smradu.

Stališče 5:

- Pripomba se ne nanaša na prostorske ureditve načrtovane znotraj ureditvenega območja predmetnega občinskega podrobnega načrta.

- TEŠ bo predvidoma skupaj z Občino Šoštanj ter ostalimi akterji poiskala ustrezno rešitev v zvezi z nastanitvijo sezonskih delavcev. Poskrbljeno bo tudi za tople obroke.

- Zračni jašek Premogovnika Velenje ni predmet obravnavanega OPPN. Vsa vprašanja na temo prezračevalnega jaška je potrebno nasloviti direktno na Premogovnik Velenje.

Pripomba 6

Tone Kajba, Aškerčeva ulica 7/b, 3325 Šoštanj

Pripomba dana v knjigo predlogov in pripomb v času trajanja javne razgrnitve dne 20.06.2007.

1. Kako bo urejen prometni režim po ali mimo Aškerčeve ulice - povečan promet
2. Ali je, ali bo narejena projekcija zasenčenosti

- zgornjega dela Aškerčeve ulice – velikost objektov, ki bodo zgrajeni?
- Kakšni bodo vplivi na okolico ob takšnem objektu – tresenje tal, sevanje, zvočna obremenitev.
 - Kako bo potekalo rušenje obstoječih objektov – prašenje ipd.
 - Zakaj se objekti, ki so planirani (vsaj dimni stolp) ne postavijo na vzhodno stran TEŠ, kar bi bilo manj moteče za prebivalce omenjene ulice in Šoštanja v celoti?
 - Ali bo TEŠ kaj ukrenila glede odzračevalnega jaška Premogovnika Velenje, ki se nahaja na njenem območju – slab zrak ob določenem zračnem pritisku?
 - Predvsem me pa zanima kaj bodo naredili pristojni v TEŠ glede razvrstitve parcel in nepremičnin v bližini TEŠ.

Stališče 6:

- V času izgradnje B6 se bo Aškerčeva cesta uporabljala predvsem v delu od križišča z Levstikovo cesto do uvoza v bivši Elkrj s severa, torej v dolžini približno 100 m. V tem delu je cesta dovolj široka za dvosmerni promet, ob njej pa parkiranje ne bo dovoljeno. Dovoz po tej cesti bo le eden od dveh dostopov na gradbišče. Glavni dostop bo po cesti proti sedanemu glavnemu vhodu v TEŠ.
- Za prikaz stanja v zvezi s problematiko osenčenja oz. osenčenja področja neposredno ob TEŠ je naročena študija osenčenja stanovanjskih objektov v neposredni bližini TEŠ po izgradnji B6. Iz odgovora izvajalca EIMV Ljubljana, ki pripravlja študijo osenčenosti, je razvidno, da novo zgrajeni objekti ne bodo poslabšali bivanjskih razmer na obravnavanem območju. Izvleček iz študije, ki je še v teku, je priložen.
- Tresenje tal, sevanje, zvočna obremenitev
Tresenje tal - vibracije
Za vibracije v okolju trenutno še ni zakonsko zavezujočih predpisov, obstajajo pa za to področje nekatera priporočila. V fazi gradnje lahko nekateri gradbeni stroji in ostala uporabljena mehanizacija povzročijo višje ravni vibracij, kot so običajne za to okolje. Mednje spadajo predvsem razbijalna orodja, valjarji in razstreljevanje. Kljub temu se ne pričakuje poškodb objektov ali drugih elementov okolja zaradi neposrednega vpliva vibracij. Ravni vibracijskih hitrosti, pri katerih so že možne rahle poškodbe objektov običajno presegajo 5 mm/s. Po drugi strani pa ljudje zaznavajo vibracijske hitrosti že okrog 0.1 mm/s, medtem ko se hitrosti do 1.8 mm/s smatrajo še kot tolerantne. Glede na to lahko v fazi izvajanja gradbenih del z nekaterimi močnejšimi gradbenimi stroji pričakujemo vibracije, ki bodo pred najbližjimi stanovanjskimi objekti zaznavne, medtem ko v fazi obratovanja, ob upoštevanju pravilnega temeljenja in uporabe ustreznih protivibracijskih elementov, okolju škodljivih vibracij ni pričakovati. Za zagotovitev naštetih zahtev pa je vseskozi potrebno sodelovanje s strokovnjakom iz področja vibracij ob hkratnem nadzoru z ustreznimi meritvami.

V primeru kakršnekoli škode na sosednjih objektih pa 33. člen razgrnjenega dopolnjenega osnutka Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za blok 6 TEŠ s spremljajočimi objekti nalaga investitorju dodatne obveznosti ter v 9. alineji določa, da mora investitor v najkrajšem možnem času odpraviti vse morebitne negativne posledice in poravnati vso nastalo škodo v prostoru, ki bi nastala zaradi izgradnje in obratovanja načrtovanih posegov.

Elektromagnetno sevanje (povzeto po »OKOLJSKO POROČILO ZA BLOK 6 MOČI 600 MW V TE ŠOŠTANJ«, referat 1829/ver.1)

Varstva pred elektromagnetnim sevanjem
Okoljski cilji na področju varstva pred elektromagnetnim sevanjem (EMS) v naravnem in življenjskem okolju pomenijo povzročanje čim manjših obremenitev okolja z EMS.

Edini potencialni viri električne poljske jakosti, ki jih je moč evidentirati, so priklopi močnostnih transformatorjev. Za vse priklope lahko ocenimo, da je vrednost električne poljske jakosti že na razdalji, na kateri se lahko človek približa napravam, manjše od mejne efektivne vrednosti za I. območje.

Za 400 in 110 kV priklope, ki ga tudi stanje tehnike opredeljuje kot pomembne za obravnavo, smatramo, da bodo kratki ter prešli neposredno v 400 oziroma 110 kV kabel, torej okolja z električnimi polji ne bo obremenjevali.

Ocenjujemo, da so *neposredni in daljinski vplivi* zaradi izgradnje in delovanja bloka 6 TEŠ zanemarljivi.

Elektromagnetno sevanje
OCENA VPLIVOV

V času gradnje	V času obratovanja
A	A

Zvočna obremenitev (povzeto po »OKOLJSKO POROČILO ZA BLOK 6 MOČI 600 MW V TE ŠOŠTANJ«, referat 1829/ver.1)

Varstva pred hrupom

Okoljski cilji na področju varstva pred hrupom naravnega in življenjskega okolja so predvsem zmanjševanje emisij hrupa na viru hrupa in omejevanje širjenja hrupa ter s tem zagotoviti zdravo življenjsko okolje tako v času gradnje kot v času obratovanja.

Vpliv gradnje bloka 6 pri delu z najhropnejšo gradbeno mehanizacijo in ostalimi orodji bo pred izpostavljenimi stanovanjskimi objekti jasno zaznaven. Potrebno bo poskrbeti za dodatne omilitvene ukrepe, kot so:

- omejevanje časa izvajanja del na gradbišču tekom dneva (med 7.00 in 19.00 uro), ko so omejitve s hrupom najmanj stroge;
 - izbire manj hropne gradbene mehanizacije;
 - izbire primernih orodij in režimov obratovanja posameznih gradbenih strojev;
 - pri brušenju in rezanju kovinskih profilov je potrebno poskrbeti za izbiro brusilnih orodij z zadostnim notranjim dušenjem in potrebno bo poskrbeti za protihrupno dušenje obdelovancev z protihrupnimi zavesami;
- Z zgoraj opisanimi omilitvenimi ukrepi bi do-

segli z zakonom sprejemljive ravni hrupa kot posledice opravljanja gradbenih del. Le tako bo vpliv gradnje nebitven ob izvedbi omilitvenih ukrepov.

V času obratovanja bloka 6 predstavljajo ventilatorji vleka in podpiha, turboagregati in napajalne črpalke (v strojnici), mlini (v kotlovnici), transformatorska postaja najhropnejše vire. Zato je potrebno že v fazi iskanja ponudb in dobave opreme od dobavitelja zahtevati tiste tipe, ki povzročajo čim manjše emisije hrupa v okolje. Pri tem pa je možno uporabiti tudi dodatne protihrupne ukrepe kot so:

- konstrukcija fasadnih sten hrupnih prostorov z zelo veliko zvočno izoliranostjo;
- montaža protihrupnih kabin okrog turbin, generatorjev in napajalnih črpalk;
- nabava ventilacijske opreme s čim nižjimi emisijami hrupa;
- montaža nadstandardnih dušilnikov v vlečne in sesalne dele ter ob zgornjem delu dimnika;
- montaža protihrupnih sten okrog transformatorjev;
- predhodno akustično posvetovanje v zvezi z dobavo oziroma postavitvijo hladilnega stolpa.

V kolikor bodo upoštevani vsi obravnavani omilitveni in zaščitni ukrepi, najbližji stanovanjski objekti ne bodo izpostavljeni prekomernemu hrupu po pričetku obratovanja novega bloka 6 TEŠ.

Daljinski vpliv hrupa nastopa izven industrijske cone TEŠ, ki bi lahko imel tudi *trajni* vpliv na okolico. Ker pa predvidene mejne vrednosti hrupa izven meja industrijske cone ne bodo presežene ocenjujemo, da do omenjenih vplivov zaradi izgradnje in obratovanja bloka 6 TEŠ ne bo prihajalo ob upoštevanju omilitvenih in zaščitnih ukrepov.

Varstvo pred hrupom
OCENA VPLIVOV

V času gradnje	V času obratovanja
C	C

- Za rušenje obstoječih objektov bo pridobljeno gradbeno dovoljenje na osnovi projekta za rušenje, v katerem bodo navedeni vsi ukrepi za preprečitev prašenja ter ostalih vplivov v času rušenja objektov skladno z zahtevami veljavne zakonodaje.

- Pri izbiri lokacije za postavitev objektov B6 TEŠ so bile površine na vzhodni strani TEŠ že v začetni fazi izločene na osnovi izkušenj pri gradnji bloka 5 ter kasneje pri gradnji čistilne naprave bloka 5. Pri raziskavah terena je bilo ugotovljeno, da poteka prelomni rob med dobro nosilnim oligocenom in slabo nosilnim pliocenom v smeri vzhod-zahod neposredno severno od obstoječih objektov TEŠ. Južno od omenjenega roba je nosilnost tal ustrezna za postavitev objektov kot je blok 6 medtem ko je postavitev severno od omenjenega roba vsaj 3x manjša in za postavitev objektov kot je kotlovnica in hladilni stolp bloka 6 neustrezna. Poleg navedenega je lokacija vzhodno od obstoječih objektov TEŠ v lasti Premogovnika

Velenje, ki ima na tem območju zgrajene objekte za potrebe tehnološkega procesa samega premogovnika ter njegovih hčerinskih družb. Glede na zapisane ugotovitve se je kot najustrežnejša lokacija izkazala v okviru obstoječe industrijske cone TEŠ, kjer je nosilnost tal primerna za postavitev takih objektov, istočasno pa je na tem področju skladno z občinskimi prostorskimi akti predvidena gradnja novega energetskega bloka.

Zaradi vsega navedenega se je v nadaljnjih postopkih osredotočilo na lokacijo zahod, kjer je bila na osnovi tehnoloških variant postavitve objektov bloka 6 (obdelano v *Predinvesticijski študiji: Postavitev bloka 6 v TE Šoštanj, CEE Inženiring za energetiko in ekologijo d.o.o., april 2005; Predinvesticijski zasnovi, CEE Inženiring za energetiko in ekologijo d.o.o., julij 2005 ter Idejnem projektu Blok 6 v TE Šoštanj, CEE Inženiring za energetiko in ekologijo d.o.o., januar 2006*) izbrana kot najbolj optimalna postavitev objektov v smeri vzhod-zahod, katera je tudi predmet obravnave v okviru sprejema OPPN za blok 6.

Na osnovi pripombe oz. predloga na javni obravnavi in v času javne razgrnitve o postavitvi objektov B6 na t.i. vzhodno lokacijo je bila dodatno za ta namen naročena in izdelana strokovna ocena, ki je potrdila pravilnost odločitve za postavitev bloka 6 v območju obstoječe industrijske cone TEŠ (glej priloženo poročilo Strokovna ocena nove lokacije za postavitev bloka 6, g. Miha Remec, junij 2007). Hkrati je bilo od Premogovnika Velenje zahtevano mnenje o možnosti postavitve objektov B6 na področju, ki je v lasti in uporabi Premogovnika Velenje. Slednji je možnost postavitve objektov B6 na tej lokaciji zavrnil zaradi lastnih razvojnih in tehnoloških zahtev, ter kot glavni razlog nesprejemljivosti vzhodne lokacije navedel pridobivalni prostor Premogovnika Velenje, ki poteka po robu t.i. industrijske cone Nove Preloge (glej dopis Premogovnika Velenje z dne 27.6.2007).

6. Zračni jašek Premogovnika Velenje ni predmet obravnavanega OPPN. Vsa vprašanja na temo prezračevalnega jaška je potrebno nasloviti direktno na Premogovnik Velenje.

7. TEŠ se bo, tako kot že do sedaj, z lokalno skupnostjo dogovarjala o eventualnih nadomestilih. Vsebinska in oblika takšnega dogovora ne spada v okvir postopka sprejemanja prostorskega akta.

Pripomba 7

Edvard Vučina, Trg bratov Mravljakov 10, 3325 Šoštanj

Pripomba poslana po elektronski pošti dne 26.06.2007.

1. Vprašanje: Kdo je tisti organ ali posameznik, ki je sprejel strateško odločitev o gradnji novega bloka na velenjski lignit, glede na dejstvo, da v veljavnih občinskih (prostorski plan) ali državnih (SPRS) strateških aktih tega ne najdemo?

2. Vprašanje: Kako je možno izdelati podroben prostorski načrt, če predhodno še ni bil sprejet splošen prostorski načrt, ki vsebuje tudi strateški del? »Podrobno« namreč le podrobneje (izvedbeno) razdela strateške odločitve, ki se sprejmejo pred tem. Tudi prej veljaven zakon je poznal hierarhičen vrstni red aktov, zato bi vprašanje veljalo tudi za lokacijski načrt (postopek se je namreč začel pod imenom OLN).

3. Če gre za gradnjo objekta, ki je očitno »državnega pomena« (meja je 10 MW nazivne moči), zakaj se postopek vodi kot, da je poseg hkrati tudi v občinskem, torej javnem interesu? Če bi že lahko razumeli interes države po stabilizaciji oskrbe z električno energijo, kje se vidi interes lokalne skupnosti (kaj bomo občani z gradnjo pridobili), glede na dejstvo, da gre za interes energetike, ki bo že v naslednji polovici leta v glavnem »na trgu«?

4. Glede na dejstvo, da gre za širitev dejavnosti, ki že ves čas zelo škodljivo vpliva tako na okolje (SO₄, CO, NOX, hrup, prah, svetlobni smog...) kot na prostor (potapljanje zemljišč, zmanjševanje naselja, stagnacija v razvoju), ali je pripravljen scenarij razvoja elektrarne, v primeru, da presoja ekoloških kriterijev ne bi bila pozitivna? Kaj bo storil TEŠ, če ko IPPC zavezanec ne bo pravočasno pridobil okoljevarstveno dovoljenje oz. ali sploh obstaja plan »B«. Če takega plana ni, predlagam, da proučite (vključno s primerjalno celovito presojo) možnost, da se zgradi elektrarna na plin ali vsaj kakšen boljši uvožen premog z manj žvepla.

Stališče 7:

1. Postopek OPPN skupnega pomena za Blok 6 TEŠ se je pričel na podlagi dokumentirane in utemeljene pobude ministra za gospodarstvo in je utemeljen z:

- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04),
- Uredbo o prostorskem razvoju Slovenije (Uradni list RS št. 122/04)
- Uredbo o vrstah prostorskih ureditev državnega pomena (Uradni list RS, št. 54/03, 68/05),
- Resolucijo o nacionalnem energetskem programu (Uradni list RS, št. 57/04),
- Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in družbenega plana občine Velenje za obdobje 1986-2000, dopolnjenega leta 1989 in srednjeročnega družbenega plana občine Velenje za obdobje 1986-1990 za območje občine Šoštanj, dopolnitve v letu 2004 (ULOŠ, št. 05/2004).

2. Ime prostorskega načrta je določil Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt, Ur. list RS, št. 33/07), ki je bil sprejet po pričetku postopka za pripravo in sprejem občinskega lokacijskega načrta za prostorsko ureditev skupnega pomena za BLOK 6 TEŠ s spremljajočimi objekti. Postopek priprave in sprejemanja občinskega podrobnega prostorskega načrta se je pričel s Programom priprave občinskega lokacijskega načrta za prostorsko ureditev skupnega pomena za BLOK 6 TEŠ s spremljajočimi objekti (Ur.

l. RS, št. 127/2006). Tretji odstavek 98. člena ZPNačrt je določil, da se postopki za sprejem občinskega lokacijskega načrta, začeti pred uveljavitvijo tega zakona na podlagi določb ZUreP-1, v okviru katerih ta še ni bil javno razgrnjen, nadaljujejo in končajo po določbah ZPNačrt kot občinski podrobni prostorski načrt.

Gradnja bloka 6 Termoelektrarne Šoštanj predstavlja poseg v prostor, ki mora omogočati uresničevanje zastavljenih ciljev prostorskega razvoja Slovenije. Pravna podlaga za izdajo gradbenega dovoljenja bo občinski podrobni prostorski načrt, zato je treba prostorsko ureditev načrtovati tudi v skladu s sprejeto strategijo prostorskega razvoja občine oziroma v skladu z veljavnimi prostorskimi sestavinami občinskega dolgoročnega in srednjeročnega plana. Sestavni del razgrnjenega gradiva je tudi priloga 2 - izvleček iz strateškega prostorskega akta v kateri so opisane usmeritve in opredelitve tako iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije (Ur. l. RS, št. 76/2004, OdSPRS), kot iz Odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in družbenega plana Občine Velenje za obdobje 1986-2000, dopolnjenega leta 1989 in srednjeročnega družbenega plana Občine Velenje za obdobje 1986-1990 za območje Občine Šoštanj, dopolnitve v letu 2004 (ULOŠ, št. 7/2000 in 05/2004). Oba dokumenta posege predvidevne s predmetnim OPPN vključujeta.

3. Načrtovana investicija se v celoti nahaja na območju občine Šoštanj in je socialno, družbeno in gospodarsko povezana z razvojem občine zato so Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za gospodarstvo in Občina Šoštanj dne 13. 10. 2006 sklenili Dogovor o pripravi, sprejemu in financiranju priprave občinskega lokacijskega načrta za prostorsko ureditev skupnega pomena ter strokovnih podlag za Blok 6 TEŠ (v nadaljevanju OLN) na podlagi 16. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02, 8/03 in 58/03-ZZK-1) in 26. člena Pravilnika o podrobnejši vsebini, obliki in načinu priprave državnih in občinskih lokacijskih načrtov ter vrstah njihovih strokovnih podlag (Uradni list RS, št. 86/04).

4. Okoljsko poročilo (Elektroinštitut Milan Vidmar, Ljubljana, referat št.: 1829, marca 2007) izkazuje pričakovano zmanjšanje škodljivih emisij v okolje glede na zatečeno stanje. Ocene pričakovanih vplivov na sestavine okolja tako v času obratovanja kot gradnje so pretežno ocenjene s stopnjo A (ni vpliva oz je pozitiven) ali B (nebitven) in nikjer ne presežejo stopnje C (ob izvedbi omilitvenih ukrepov je vpliv nebitven). Modernizacija TEŠ predvideva tudi vgradnjo plinskih turbin, ki bodo v celotni tehnologiji omogočile bistveno boljši izkoristek (in posledično tudi zmanjšanje emisij) ob enaki potrošnji trdega goriva. Ministrstvo za okolje in prostor je Občino Šoštanj z dopisom št. 35409-316/2006-JL z dne 08.05.2007 obvestilo, da je izdelano okoljsko poročilo ustrezno in omogoča presojo vplivov izvedbe plana na okolje.

PREMOGOVNIK VELENJE, d.d.
Partizanska cesta 78,
3320 Velenje
Slovenija

Termoelektrarna Šoštanj
Lole Ribarja 18

3325 ŠOŠTANJ

TERMoeLEKTRARNA ŠOŠTANJ			
Prejeto:			
28-06-2007			
Št.	Org. enota	Rešeno	Podpis
1	200		<i>[Signature]</i>

27. 6. 2007

Zadeva: Postavitev bloka 6 v območju NOP

Premogovnik Velenje je zaradi intenzivnega odkopavanja premoga na območju Starih Prelog v osemdesetih pristopil k izgradnji nadomestnih objektov v tako imenovani industrijski coni Nove Preloge. V ozkem pasu, ki ga z juga omejuje reka Paka in s severa železniška proga Velenje – Šoštanj smo s skrbnim načrtovanjem umestili vse potrebne objekte, ki nudijo podporo nemotenemu pridobivanju premoga.

Glede na to, da se bo število zaposlenih, ki so neposredno vključeni v proizvodnji proces z leti zmanjševalo, na tem območju v obstoječih proizvodnih prostorih nastajajo nove dejavnosti, ki pa so posredno še vedno v povezavi s pridobivanjem premoga. Zaradi prostorskega pomanjkanja se objektom v industrijski coni ne moremo odpovedati.

Kot glavni razlog nesprejemljivosti predlagane lokacije pa je pridobivalni prostor Premogovnika, katerega meja poteka po robu industrijske cone Nove Preloge, zato gradnja tako zahtevnega objekta na lokacij kjer se pojavljajo vplivi rudarjenja ni sprejemljiva.

V vseh nadaljnjih razmišljanjih o lokaciji vas želimo opozoriti, da gradnja »S« od ceste Velenje – Šoštanj oz. reke Pake ni sprejemljiva.

Srečno!

Tehnični direktor
mag. Marjan KOLENC, uni.dipl.inž.rud

Partizanska cesta 78, 3320 Velenje

www.rlv.si

Tel: +386 (0)3 899 61 00 ::: Fax: +386 (0)3 586 91 31 ::: e-mail: info@rlv.si
Osnovni kapital 113.792.981,14 EUR ::: ID številka za DDV SI92231217 ::: transakcijski račun 03176 1000149505
Matična številka 5040361

Modeli površin senc zaradi izgradnje nove enote bloka 6 na lokaciji TE Šoštanj

VONČINA, R. et al.,

Elaborata o določitvi vplivnega območja zaradi osenčenosti oz. osončenosti območja v neposredni bližini objektov TEŠ, julij 2007

Za prikaz površine senc, ki bodo nastajale zaradi postavitve nove enote blok 6 na območju industrijske cone TE Šoštanj in se bo le-ta odražala na sosednjih zemljiščih oziroma sosednjih objektih, se je pregledalo osem različnih časovnih terminov tekom leta.

V modelnem izračunu se je upoštevalo naslednje priporočene dni v letu:

- 15. marec,
- 15. junij,
- 15. september
- 15. december.

Za vse navedene dni se je pregledalo pozicijo sence ob 9. in 15 uri.

Zaradi boljšega pregleda nad trenutno situacijo v okolici TE Šoštanj je priložena slika 1, na kateri so prikazane hiše v neposredni bližini.

V modelnem prikazu senc so se poleg objektov bloka 6 (dimnik, hladilni stolp in kotlovnica) in hladilnega stolpa bloka 4, ki predstavljajo najvišje objekte na tem delu industrijske cone TE Šoštanj, vstavili tudi stanovanjski in ostali objekti v bližini.

Vsi obravnavani objekti so zaradi natančnejše projekcije senc vstavljeni v podlogo digitalnega modela višin. Le tako je bilo možno ugotoviti morebitne vplive drugih naravnih ovir ali objektov v okolici, ki poleg objektov TEŠ, povzročajo osenčenje obravnavanega področja.

Zaključek

Iz prikazanega lahko v tem trenutku zaključimo, da bodo sence zaradi novo zgrajenega bloka 6 (dimnik, hladilni stolp in kotlovnica) ter obstoječega hladilnega stolpa bloka 4 tekom leta segale do bližnjih in daljnih objektov, ki ležijo na obravnavanem območju (odvisno od letnega časa). Pri tem je potrebno poudariti, da je senca zaradi dimnika sicer zelo dolga, vendar zaradi njene širine ne tako izrazita kot so sence, ki nastajajo zaradi hladilnega stolpa ali bližnje hribine.

Objekti v neposredni bližini TEŠ so v največji meri osenčeni v jutranjem času 15. decembra. Bistveno slabša situacija pa je ob 15 uri istega dne, ko je celotno področje še dodatno osenčeno zaradi bližnje hribine.

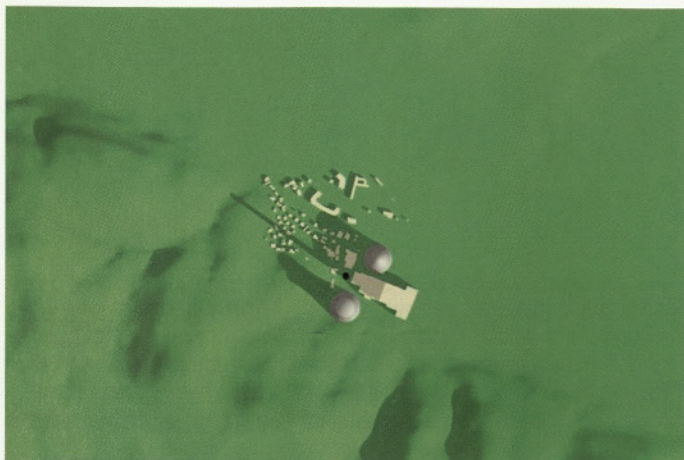
V ostalih primerih tekom leta pa je potrebno poudariti, da so nekateri bližnji objekti ob 9. uri zjutraj sicer osenčeni, vendar se senca tekom dneva premakne v smeri proti severovzhodu, kjer pa na obravnavanem področju ni bivanjskih objektov.

Pri tem je potrebno še izpostaviti, da so vsi objekti, katerih lokacija je blizu hribine bistveno prej in dalj časa izpostavljeni senci prav zaradi višine okoliškega hribovja.

Iz navedenega je ugotovljeno, da novo zgrajeni objekti ne bodo poslabšali bivanjskih razmer na obravnavanem območju.

Slika 1: Objekti v neposredni bližini TE Šoštanj.
(© PISO-ŠOŠTANJ; viri podatkov: AJ PES, MOP-GURS)

Slika 2: Senca - 15. marec ob 9:00 ur.

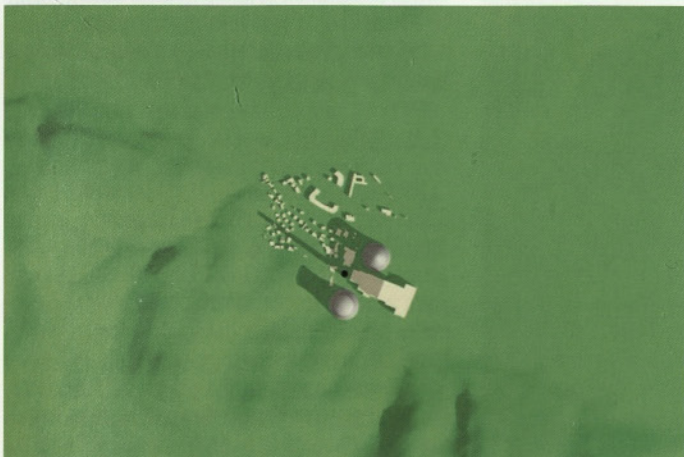
Slika 3: Senca - 15. marec ob 15:00 ur.

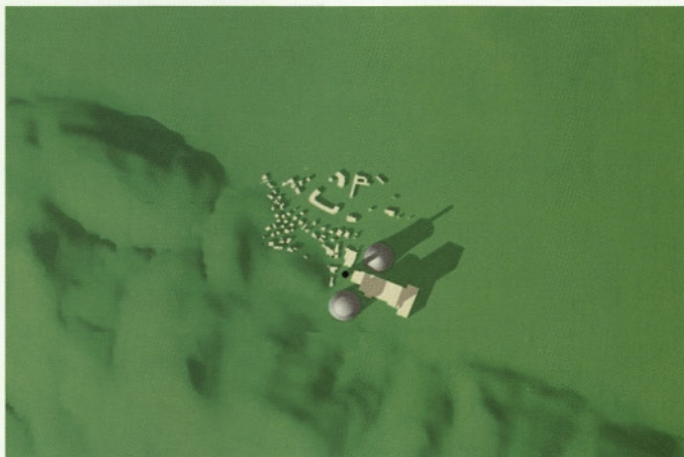
Slika 4: Senca - 15. junij ob 9:00 ur.

Slika 5: Senca - 15. junij ob 15:00 ur.

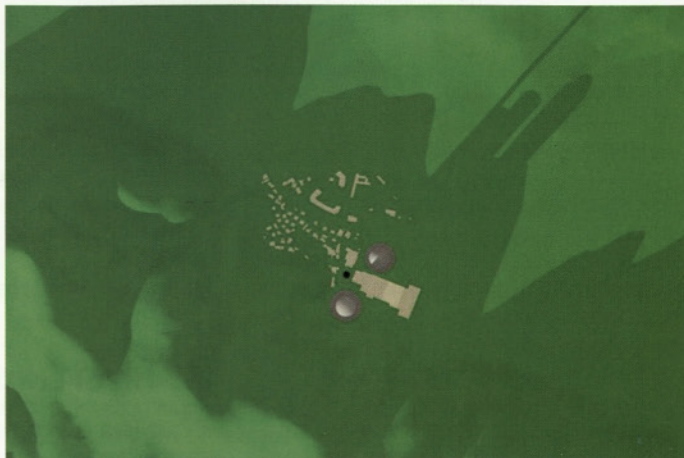
Slika 6: Senca - 15. september ob 9:00 ur.

Slika 7: Senca - 15. september ob 15:00 ur.

Slika 8: Senca - 15. december ob 9:00 ur.

Slika 9: Senca - 15. december ob 15:00 ur.

Strokovna ocena

Nove lokacije za postavitev Bloka 6

Miha Remec u.d.ig.

1.0 SPLOŠNO

Na področju obstoječe TEŠ je predvidena izgradnja novega bloka 6 moči 600MW. Nova lokacija je predvidena na zahodnem delu obstoječe TE. Alternativno je obdelana varianta, da se nov blok postavi na vzhodnem delu obstoječe TE in sicer na desnem bregu reke Pake južno od obstoječe deponije premoga.

Na osnovi dosedanjih raziskav in meritev deformacij terena zaradi vpliva rudarjenja je potrebno ugotoviti ce je postavitev novega bloka na vzhodni lokaciji tehnično izvedljiva. Kot osnova bodo uporabljene dosedanje geomehanske raziskave, študije o predvidenih deformacijah terena zaradi vpliva rudarjenja in rezultati merjenja deformacij v zadnjih 30 letih na področju obstoječe TEŠ.

2.0 GEOMEHANSKI POGOJI

Kot podloga za oceno geomehanskih pogojev je uporabljena naslednja dokumentacija:

- poročilo o preiskavi temeljnih tal za gradnjo objektov TEŠ 4 (blok 5) (ZRMK 1974)
- študija vpliva izkopa premoga na posedanje območja TEŠ (prof. Dr. I. Sovinc LMT, IMFM Univerze v Ljubljani 1974).

informativno geološko-geomehansko poročilo Blok 5 (ZRMK)

- raziskava temeljnih tal objektov TEŠ s posebnim ozirom na vplive odkopavanja premoga RLV in definiranje pogojev temeljenja na bodoče objekte (prof. Dr. I. Sovinc LMT IMFM Univerze v Ljubljani 1991)
- geotehnično poročilo o raziskavi tal in pogojih temeljenja objektov odžveplevanja bloka 4 TEŠ (ZRMK, IOTC DN-2-44/92 in 2-74/92 13.5.1992)
- poročilo o meritvah inklinacije vrtn 1-1 in 1-3 na bok lokacij TE Šoštanj (ZRMK, IOTC DN 2332/9226.10.1992 in 26.1.1993)
- prognoza premikov terena, kjer se želi graditi objekte za razžveplevanje dimnih plinov bloka 5 (Rudnik lignita Velenje, Tehnični sektor, Jamomerstvo 20.3.1995)
- študija (vsako leto od 1980) opazovanja posedanja objektov na lokaciji TEŠ (IBE Ljubljana).

Vsa navedena dokumentacija je dostopna v arhivu TEŠ.

Iz navedene dokumentacije je razvidno, da poteka prelomni rob med oligocenom in pliocenom v smeri vzhod-zahod. Južno od prelomnega roba je na globini 5-6 m dobro nosilni lapor (nosilnost do 450 kN/m²). Severno od prelomnega roba pa je nosilnost tal najmanj 3x manjša. Isto velja za vertikalne in horizontalne deformacije terena.

Enakomerni vertikalni posedki niso problematični. Horizontalne deformacije in njihov

vpliv se prepreči z zmanjšanjem trenja med temeljem in zemljino ter horizontalnimi vezmi med temelji (primer blok 5). Problematični pa so diferencialni posedki, ki se jih ne more preprečiti (pilotiranje ali druga utrditev). Vsi težji objekti (strojnica z turbinskim temeljem, bunkerski del, hladilni stolp, kotlovnica z nosilno konstrukcijo kotla) obstoječe TEŠ so zgrajeni na oligocenu južno od prelomnega roba. Dosedanje meritve so pokazale, da so deformacije še v dopustnih mejah tako glede na gradbene konstrukcije kakor glede zahtev za nemoteno obratovanje.

Severno od prelomnega roba pa se dobra tla spuščajo pod kotom 60° do globine 200 m. Tu so diferencialni posedki poleg slabe nosilnosti najmanj 3 x večji in morajo biti upoštevani najmanj 5 mm na tekoči meter.

Problematična je postavitev težjih objektov, manjši in lažji objekti pa niso problematični (priprava vode, reaktor, transport premoga, delavnice itd.). Da so predvidene deformacije res velike, je dokaz žerjavna proga na deponiji premoga, ki jo bo potrebno v 15 letih že drugič višinsko sanirati.

3. VPLIV DEFORMACIJ TERENA NA TEŽJE OBJEKTE

(pri vzhodni lokaciji bloka 6)

3.1 NOSILNA KONSTRUKCIJA KOTLA

Jeklena nosilna konstrukcija kotla je višine 13-5,0 m. Razmak med stebri je ~ 25,0 m.

Kotel je viseč in obešen na višini 130,0 m. Dopustna horizontalna deformacija pri horizontalni obtežbi vetra ali potresa je

$$h/600=21,6 \text{ cm.}$$

Maksimalna vertikalna obtežba 1 stebra je 35.000 kN. Temeljiti je možno na ploščo 35x35 m debeline 2,50 m.

Vendar so problem diferencialni posedki, ki znašajo na razdalji 25,0 m ~ 12,5 cm.

V tem primeru je horizontalna deformacija (130x12,5)/25=65 cm, ki pa je nedopustna za obratovanje ($\sum_{\text{def}} 65+21,6=87,6$ cm). Takšna je tudi deformacija spodaj.

Izravnavanje stebrov je tehnično nemogoče pri teh obtežbah in težah. Izvedba praktično ni mogoča. Mogoča bi bila na ljubljanskem barju ker tam ni diferencialnih posedkov in je možno pilotiranje

3.2 HLADILNI STOLP

Predviden je v monolitni armirano betonski izvedbi. Premer na koti: f: 0,00 m ~ 100 m.

Višina stolpa je ~ 140 m. Obtežba obodnega

temelja je ~ 700 KN/m. Diferenčni posedek bi znašal ~ 55 cm. Z upoštevanjem teh diferencialnih posedkov bi bila gradnja možna, vendar bi bilo delovanje pršišča zelo problematično. V Nemčiji je bil poskusno zgrajen hladilni stolp na rudarsko ogroženem področju. Vsi nosilni elementi konstrukcije so imeli vgrajene hidravlične dvigalke, ki so bile računalniško vodene.

Zaradi sorazmerno majhne teže je bilo to možno. Stolp je bolj služil za raziskovalne namene. Zgradili so samo enega.

3.3 TEMELJ TURBINE

Temelj turbinske mize je armirano betonski dolžine ~ 40 m. Turbinska miza leži na izolacijskih elementih tipa »GERB«. Za nemoteno obratovanje turbine zahteva dobavitelj turbine max. dopustne diferencialne posedke 1/1000 dolžine, ki bi znašali ~ 40 mm. V našem primeru pa bi to znašalo zaradi posedanja 200 mm.

»GERBOVE« izolacijske elemente je sicer možno izravnovati z podkladanjem vendar bi bilo potrebno zelo natančno merjenje in opazovanje. Lahko se zgodi da bi bilo potrebno izravnavanje tudi v času izven predvidenega remonta.

Skratka izvedba je tehnično možna, vendar je vzdrževanje drago in obratovanje rizično.

3.4 DIMNIK

Predvideni dimnik je arm. betonski višine 220-240 m. Po normativih bi bil premer na dnu dimnika 15,0 m. Deformacija vrha bi bila v tem primeru (240x15,0x0,5)/15,0=120 cm. Upoštevana ni deformacija zaradi obtežbe vetra oziroma potresa. Stabilnosta bi bila dosežena z večjim temeljem in utrditvijo (tampon ali piloti).

Tudi delovanje dimnika pri predvideni deformaciji ni moteno. Torej je dimnik, ki je med vitalnimi objekti edini, ki ni problematičen. Pač pa bi predvidene deformacije na tako izpostavljenem mestu bile vizualno moteče in izvedba dražja.

3.5 OSTALI SPREMLJAJOČI OBJEKTI

Z upoštevanjem vseh pogojev postavitev niso problematični.

4.0 ZAKLJUČEK

Če upoštevamo vse ugotovitve navedene v tč. ocene od 1-3 lahko zaključimo, da je izgradnja na vzhodni lokaciji rizična, izvedbeno draga in v času obratovanja zelo problematična, skratka neprimerljiva z zahodno lokacijo. Lahko bi jo ocenili kot neizvedljivo.

Ljubljana, junij 2007

Termoelektrarne na fosilno gorivo in trajnostni razvoj – TE Šoštanj kot praktični primer

Emil Šterbenk, ERICo Velenje

Pri objektih kakršne so termoelektrarne na fosilne energetske vire nikoli ne bo mogoče doseči trajnostnega razvoja. Takšne elektrarne bi bile trajnostne zgolj v primeru, če bi letno porabile toliko premoga, kolikor ga na Zemlji nastane.

Po drugi strani pa so trenutno elektrarne na fosilna goriva garancija za stabilnost električne mreže praktično po celem svetu. Kljub tehnično tehnološkem napredku bo vsaj desetletje, dve ali tri njihova vloga v energetskih sistemih še vedno ključna. Čeprav pri elektrarnah na fosilna goriva ne bomo nikoli dosegli trajnosti in sonaravnosti pa je v njih mogoče udeležiti prenekateri načela trajnostnega razvoja. Vsak resen okoljski strokovnjak, vsak politik in vsak aktivist okoljske organizacije imajo svojo definicijo trajnostnega razvoja. Največ definicij vsebuje tri stebre trajnosti: okoljsko, gospodarsko in socialno sestavino, ki morajo biti med sabo v sozvočju. Pri trajnostnem razvoju ne govorimo o revolucionarnih rezih, ampak o postopnem zmanjševanju okoljskih pritiskov ob ohranjanju gospodarske moči in socialne varnosti. Velik del definicij (zlasti političnih) navaja, da se mora vse to zgoditi ob nespremenjeni kvaliteti življenja. Toda zavedati se moramo, da brez sprememb navad seveda ne bo šlo. Nujna sestavina definicije trajnostnega razvoja je še etika, ki jo največkrat izrazimo: ohranjanje naravnih virov za bodoče rodove. Naša generacija in nekaj generacij pred nami smo v veliki meri »počistili« fosilne vire, ki so na Zemlji nastajali milijone let. Če izhajamo iz te definicije, ugotovimo, da je v elektrarnah na fosilno gorivo vsako zmanjšanje obremenjevanja okolja in vsako izboljšanje izkoristka naprav korak v smeri trajnostnega razvoja.

Preden pa se osredotočim na šoštanjsko termoelektrarno, ki je na eni strani pomemben onesnaževalec, po drugi pa stebler slovenskega elektroenergetskega sistema, naj poudarim, da je moje osnovno izhodišče dejstvo, da elektrarna v Šoštanju obstoja in obratuje že dobrega pol stoletja. Nikogar ne mislim zavajati z idejami, kako bi bilo, če elektrarne ne bi bilo. Vsa obstoječa socialna, gospodarska in okoljska struktura Šaleške doline je popolnoma prilagojena elektroenergetiki, saj je zaradi slednje tudi v veliki meri nastala.

Če gledamo Termoelektrarno Šoštanj z okoljskega vidika (z njim začenjam, ker mi je daleč najbolj domač) je bil na okoljskem področju vsekakor storjen velik napredek. Obremenjevanje okolja v letu 2006 je bilo znatno nižje kot leta 1987, ko so začeli z ekološkim sanacijskim programom sploh pa v primerjavi z letom 1983, ko so proizvedli največ električne energije doslej in v zrak ter v druge okoljske elemente spustili tudi največ onesnaževal. Leta 1993 so v zrak spustili več kot 120.000 t žvepovega dioksida, leta 1987,

ko so zmanjšali proizvodnjo električne energije so ga spustili dobrih približno 100.000 t in leta 2006 še vsega 6190 t. Leta 1983 so porabili in onesnažili več kot 24 milijonov m³ vode, leta 2006 pa polovico manj. Za toplogredni plin ogljikov dioksid za leto 1983 ni zanesljivih podatkov, vendar ocenjujemo, da so v zrak takrat spustili med 5,5 in 6 milijoni ton tega plina. Leta 2006 so ga v zrak spustili približno 4,8 milijonov ton – ne zaradi boljše tehnologije, ampak zaradi manjše porabe premoga in posledično nižje proizvodnje elektrike kot leta 1983. Emisija NO_x se je zmanjšala z več kot 12.000 na manj kot 9.000 t. Če vrednotimo našeto skozi prizmo trajnostnega

razvoja, ugotovimo, da se onesnaževanje z SO₂ zmanjšalo od leta 1983 za 95 %, poraba vode pa za polovico. Emisija CO₂ se je zmanjšala za enak delež kot poraba premoga, okrog 32 %, emisija dušikovih oksidov pa za približno 25 %.

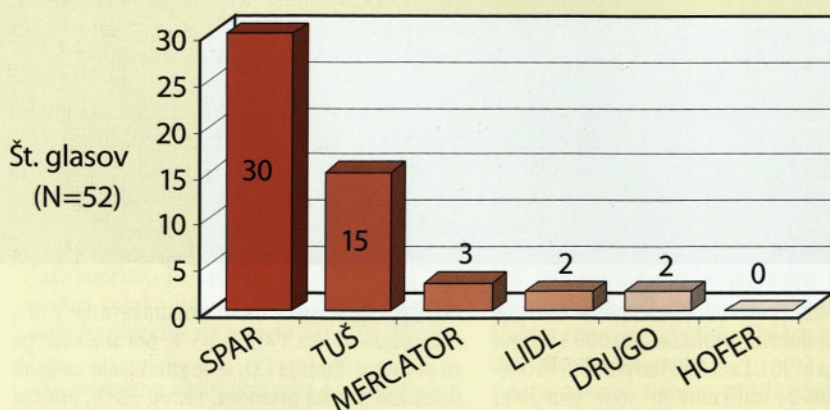
Načrtovani blok VI v primerjavi z obstoječo elektrarno pomeni dodatno zmanjšanje okoljskih pritiskov. Letna emisija SO₂ bo manjša od 2.000 t letno, prav tako letna emisija NO_x. Blok bo porabil slabe 3 milijone ton premoga in v zrak spustil približno 3,7 milijonov ton CO₂. Poraba vode bloka VI bo manjša od 7 milijonov m³. Z okoljskega trajnostnega vidika pomeni blok VI

(nadaljevanje s strani 21)

Trgovski center katerega podjetja si želite v Šoštanjju?

(anketa objavljena na Portalu Šoštanj.info - www.sostanj.info)

Novo vprašanje v anketi na Portalu Šoštanj.info (www.sostanj.info):
Katero lokacijo novega trgovskega centra v Šoštanjju najbolj podpirate?

- na področju sedanjega bazena
- na področju bivše tovarne usnja
- v Metlečah

Svoj odgovor lahko podate do nedelje, 23. septembra 2007. Rezultati ankete bodo javno objavljeni, glasuje pa lahko vsak obiskovalec portala.

znaten napredek. Sedaj lahko prvič govorimo o zmanjšanju emisije CO₂ na enoto proizvedene električne energije. Leta 2006 je šoštanjska elektrarna na vsako gigavatno uro (GWh) v zrak spustila 1.200 t CO₂, emisija CO₂ bloka VI pa bo 850 t CO₂/GWh. Zato sploh ni vseeno v kakšnih napravah bomo pridobivali električno energijo v naslednjih dvajsetih letih. Če bi v obstoječi elektrarni pridobivali po 3500 GWh električne energije letno, bi za to v dvajsetih letih porabili približno 80 milijonov t premoga, v zrak bi spustili 96 milijonov t CO₂, 140.000 t SO₂ in 176.000 t NO_x. Za enako količino električne energije bi v VI. Bloku elektrarne porabili 60 milijonov t premoga, v zrak pa spustili 74 milijonov t CO₂, 37.000 t SO₂, 34.000 t NO_x. Ob naštetem pa kaj radi pozabljamo na zanesljivo oskrbo s toplotno energijo, ki jo je deležna vsa Šaleška dolina, vendar samo ob obratovanju elektrarne. Tudi uspešna okoljska sanacija je odvisna od sredstev, ki pa jih lahko zagotovi le ekonomsko uspešna elektroenergetika.

Zdaj pa še k drugima stebroma trajnostnega razvoja: gospodarstvu in sociali. Cena energenta predstavlja vedno večji del stroška. Vrednost premoga, ki so ga porabili v letu 2006 je bila 108,4 milijone EUR, celotni prihodki elektrarne pa 185,4 milijone EUR. Torej je gorivo predstavljalo 58,5 % stroškov poslovanja. Zadnja štiri leta se strošek premoga glede na celotne stroške poslovanja večja. Leta 2003 je znašal še 48,5 %. Če bi električno energijo proizvajali na napravi z izkoristkom 43 %, kakšen je načrtovan za blok VI, bi bilo za leto 2006 za enako količino električne energije potrebnih približno 3 milijone ton premoga. Cena za ta premog bi znašala okoli 90 milijonov EUR. Za gorivo bi v tem primeru namenili manj kot polovico celotnega dohodka. V Nemčiji, na primer, je povprečni izkoristek termoelektrarn 40 %, v Šoštanjju pa komaj kaj večji od 30 %. Izgradnja bloka VI je torej z gospodarskega vidika prav tako nujna kot z okoljskega.

In kakšen je socialni pomen TEŠ? Tam je zaposlenih 500 ljudi. V primerjavi z več kakor 21.000 delovnimi mesti v Šaleški dolini bi lahko kaj hitro zaključili, da je to nepomembno število. Toda, če pogledamo stvari malo z drugega zornega kota, se prav hitro prepričamo o nasprotnem. Termoelektrarna kuri premog, ki ga pridobivajo v Premogovniku Velenje in je njegov edini odjemalec. Na Premogovniku Velenje je zaposlenih skoraj 2000 ljudi, skupaj s hčerinskimi podjetji, ki so bolj ali manj vezana na izkopavanje premoga pa dobrih 3000. Za elektrarno in premogovnik dela vrsta podjetij in samostojnih obrtnikov. S prenehanjem delovanja elektrarne bi bilo neposredno ogroženih vsaj tretjina delovnih mest v Šaleški dolini. To bi lahko povzročilo globoko gospodarsko in socialno krizo. Posledično bi Velenje in Šoštanj zapustila trgovska podjetja, bistveno bi se zmanjšala lokalna in državna uprava, ki pomemben del sredstev pridobivata od naštetih podjetij. Zlasti izobraženi bi se v večji meri izseljevali, gotovo bi se povečala tudi stopnja kriminala.

V zadnjih dveh odstavkih je naveden dokaj črn scenarij za Šaleško dolino, ki se najverjetneje ne bo zgodil, saj kriza v eni panogi lahko vzpodbudi intenzivnejši razvoj drugih panog. Toda dejstvo je, da gospodarska Šaleška dolina brez elektroenergetike v nekaj naslednjih desetletjih nima kdove kako rožnate prihodnosti, še z energetiko ne bo nujno cvetoča. In če že imamo energetiko, je prav, da imamo takšno, ki bo kar najmanj škodovala okolju in ljudem, predvsem pa dajala dovolj dodane vrednosti, da bo mogoče v tem času uspešno sanirati okolje in pridobiti čas za osamosvojitve in okrepitev drugih dejavnosti.

Informacije v prostoru

Edi Vučina

»Teško je doseči, da bi človek razumel neko stvar, če je njegova plača odvisna od tega, da je ne razume«

Z gornjim citatom pisatelja Upton Sinclair je Al Gore v filmu »NEPRIJETNA RESNICA« po mnenju mnogih zadel bistvo problema. Dvomim, da strokovno izobraženi ljudje ne razumejo, kaj povzroča segrevanje planeta in posledično, kdo je odgovoren za naraščajočo škodo vedno hujših vremenskih katastrof in številna izgubljena življenja. Čeprav jim RESNICA mora vzbujati neprijetne občutke, svoje znanje raje uporabijo za veliko bolj donosno zagovarjanje interesov »kapitala«. Slednje še kako velja tudi za našo dolino, kjer je odvisnost »stroke« od elektroenergetskega kapitala še posebej očitna. Najeti strokovnjaki zato tiste, ki si še upajo podvomiti o smiselnosti na lignitu temelječe prihodnosti, strašijo s »črnimi scenariji« vključno z izgubo delavnih mest in sesutjem socialne varnosti. Da celotna regija prav zaradi zastarelega dojemanja gospodarskega razvoja tone na dno lestvic, ki prikazujejo gospodarsko uspešnost, raje ne omenjajo. Med tem ko sosednje regije razvijajo storitvene dejavnosti, ki že nekaj časa predstavljajo gonilo vsake uspešne družbe, je za Šalečane pomembno le, da bo še ena generacija »knapov« lahko dočkala penzijo. »To je doba, ki je priznana za upokojitve vsakega človeka in ni kratka doba« se je o podaljšanju izkoriščanja lignita (v mislih je imel 38 let) pohvalil novi (so-)direktor HSE.

Pred dnevi sem na znani lokalni spletni strani zasledil debato večinoma anonimnih diskutantov, ki so spisali prave hvalospeve najzaslužnejšim za realizacijo investicije v nov blok termoelektrarne. Zanimivo, ko pa sem v okviru javne razgrnitve prostorskega načrta za blok 6 sam postavil jasno in preprosto vprašanje, kdo je odgovoren (zaslužen, kriv... kakor pač hočete) za tako pomembno strateško odločitev, kot je gradnja nove elektrarne na lignit, odgovora nisem dobil. V besedilu (stališča do pripomb), ki ga je formalno podpisal župan, sicer omenjajo ministra za gospodarstvo, a le kot pobudnika postopka skupnega pomena, kar pa še ne pomeni, da je avtor ideje o nadaljnjem izkoriščanju lignita. Dejansko je bil minister tisti, ki je skozi energetsko dovoljenje pogojeval gradnjo z zahtevo, da se upošteva tehnologija, ki bo omogočala tudi kurjenje bolj kvalitetnih in ekološko sprejemljivejših premogov.

Ne, minister ni tisti na katerega bomo usmerili kazalec, potem ko bo treba plačati visoko ekološko

Foto: Darko Vučina

loško ceno za odločitev o gradnji nove elektrarne na lignit. Kdo pa potem je tisti, ki bo nosil breme odločitve o usodi našega kraja? V svetu globalnega kapitala se bo prej ali slej našel nekdo, ki bo povezal vzrok s posledico in za naraščajoče stroške vedno hujših naravnih ujm izstavil račun tistemu, ki je za segrevanje planeta najbolj odgovoren. Upam, da ni treba več poudarjati dejstvo, da je zastavonoša med vsemi, ki v naši državi z izpusti toplogrednih plinov največ prispevajo k segrevanju planeta, prav »naša« elektrarna. Njen delež približno ustreza skupnemu deležu vseh ostalih velikih onesnaževalcev s tako imenovanimi emisijskimi kuponi. Prišel bo čas, ko bo na primer stroške sanacije v neurju uničenih nasadov hmelja v Braslovčah plačal tisti, ki s svojo dejavnostjo najbolj prispeva k nastanku vročinskih neviht in ne več mi vsi, davkoplačevalci preko državnega proračuna.

Predvidevam, da bo v ceni elektrike enkrat všteta tudi vsa realna ekološka škoda (emisijski kuponi so najbrž že), a takrat bodo cene tako pridobljene energije občutno višje. Prepričan sem, da so nizke cene električne energije, ki so zaenkrat še kar nekaj nižje od povprečne cene v EU, med drugim tudi rezultat naše nizke ekološke zavesti in posledično prenizkih stroškov obratovanja elektroenergetskega sistema v naši dolini. Dokler bo tako, bo naša monopolna elektroenergetika, ki si pretirano še ne beli glave z ekološkimi problemi, predstavljala idealno priložnost za zagotovljene kapitalske donose. Ni čudno, da želijo del pogoače, s katero se zaenkrat mastita obe

umetno ustvarjeni družbi (HSE in GEN), okusiti tudi zaposleni, člani elektroenergetskega sindikata in da tudi v Trbovljah spet razmišljajo o ponovnem odprtju premogovnika. Eden od znanih zasebnih vlagateljev v elektroenergetsko podjetja celo razmišlja o tožbi, saj do obljubljenega podražitve elektrike še ni prišlo. V strahu, da bi kupci elektrike takoj po podražitvi zamenjali distributerja, si slednji menda pri dvigu cene ne upajo biti prvi. Stavim, da dolgo ne bodo več zdržali pritiskov novodobnih oligarhov in z dvigom cene najbrž kmalu dodali svoj prispevek k letošnji inflaciji.

Naj zaključim tale prispevek s še enim poučnim citatom, ki sem si ga tokrat sposodil iz letošnjega poročila nove varuhinje človekovih pravic, ki vsako leto opisuje aktualne trende v naši državi:

»Država skladno z Ustavo skrbi tudi za zdravo življenjsko okolje. Pri urejanju varovanja okolja si država deli pristojnost z lokalnimi skupnostmi. Zakoni določajo pogoje za opravljanje gospodarskih in drugih dejavnosti, občine pa ob upoštevanju državnih okvirov določajo namen in pogoje za uporabo prostora na določenem območju. Od odločitve lokalnih skupnosti je pogosto odvisno, kako kakovostno bo rešeno vprašanje rabe prostora in s tem tudi varovanja okolja. Kadar odločitve lokalnih skupnosti sledijo predvsem kratkoročnim interesom kapitala ali ozkim podjetniškim interesom, imajo takšne odločitve lahko dolgoročne posledice za okolje, ki jih je težko odpraviti.«

Deželna banka Slovenije - vedno blizu

Če ste 18. in 19. junija obiskali Deželno banko, ste bili pod imenom Mini finančni dan deležni kratke predstavitve njihove ponudbe.

Med posebno ponudbo so uvrstili: kartico Activa/Mastercard za samo 1 cent letne članarine za prvo leto vodenja, kredite s polovičnimi stroški odobritve, izredni limit s polovičnimi stroški odobritve, brezplačni pristop k e-banki DBS NET, stimulatívne obresti za depozite in individualno svetovanje strankam (informativni izračuni, obrestne mere ...).

Na ponudbo, ki velja do 2. 7. 2007, se je odzvalo precejšnje število strank. Hkrati so za poletne dni pripravili zelo ugodno ponudbo depozitov, kjer vas ob sklenitvi Poletnega depozita čaka tudi praktično darilo. Depozit lahko sklenete v evrih, ameriških dolarjih in švicarskih frankih za dobo od 6 do 24 mesecev po najugodnejših obrestnih merah.

Foto: MK

Po preverjeno najnižji obrestni meri vam ponujajo tudi Poletni kredit, ki ga je možno pridobiti do zneska 5.000,00 EUR, za dobo vračanja od 3 do 24 mesecev, po fiksni obrestni meri za samo 5,98 % (velja za komitente in druge). Vsi kreditotjemalci pa bodo sodelovali v nagradnem žrebanju, kjer bodo podelili 10 praktičnih nagrad.

Ponudba Poletnih depozitov in Poletnih kreditov bo trajala od 21. 6. 2007 do 23. 9. 2007.

Na deželni banki jim bo to poletje očitno zelo vroče in vas z veseljem pričakujejo.

M.K.

Družita jih volja do dela in prijateljstvo

V petek, 13. aprila, so se v gostišču Acman zbrali člani Turistično opeševalnega društva Šoštanj na volilnem občnem zboru. »Nobenega pravega razloga ni, da bi ne zaupali še enega mandata dosedanjemu predsedniku,« je malo v šali po končanih volitvah povedal delovni predsednik občnega zbora Ivan Žnidar.

Kot je v navadi, so najprej zadostili formalnostim glede dnevnega reda, nato pa je predsednik Peter Radoja, ki je, mimogrede povedano, od nedavna tudi predsednik Turistične zveze Šoštanj, prebral poročilo o delu društva. To je vsebovalo

Foto: Marija Lebar

kar 26 akcij, ki jih člani izvajajo skozi vse leto. Med njimi so še posebej odmevni dogodki okoli pusta in karnevala. Ker s tem projektom sodelujejo tudi zunaj naše občine in celo naše države (Rijeka, Novi Vinodolski), na tak način promovirajo ime naše občine in Šoštanja tudi na mednarodni ravni.

Zadovoljni so z vsakoletno čistilno akcijo, ki jo ob dnevu Zemlje organizira občina. Na njej sodelujejo z ostalimi društvi, a si želijo več sodelovanja tudi s strani krajanov, v lanskoletni se jim je pri čiščenju pridružil samo eden. Lani so se tudi lotili barvanja ograje ob Paki, pa jim je v trenutku nepazljivosti nekdo ukradel posodo s čopiči. »Kar naj jih ima, da bo le naredil kaj dobrega z njimi,« je ob tem pripomnil župan Darko Menih.

Tradicionalno sodelujejo na Šmihelovem in Katarininem sejmu, prav tako na starotrških dnevih v Šaleku, kjer se predstavi Tresimir. Udeležujejo se športnih srečanj, srečanj objezerskih krajev, veliko energije pa namenijo še praznovanju adventa in Miklavžu. Lotili so se urejanja dostopa do Mornove zijalke in v več delovnih akcijah za ta projekt opravili 867 ur.

Ko so prisotni člani, sicer jih je v društvu kar 58, potrdili poročila, so na javnih volitvah še enkrat izkazali zaupanje dosedanjemu predsedniku. Tako bo Peter Radoja vodil društvo še en mandat. Zahvalil se je za zaupanje in ob tem pripomnil, da bi bilo dobro, da bi počasi krmilo društva prevzeli mlajši. In kot je bilo opaziti na skupščini, jim mladih članov ne manjka.

Novoizvoljenemu predsedniku je najprej čestital šoštanski župan. Dejal je, da se delo Turistično opeševalnega društva še kako odraža v Šoštanju. »Veseli me, da se v Šoštanju opažajo premiki na bolje. Počasi postaja zavest o podobi kraja bolj pozitivna, k čemur veliko prispevate tudi vi. Vaše delo je včasih resno, včasih šaljivo, včasih športno in drugič sprostitveno. Čutiti pa je prijateljstvo, ki veže člane društva,« je poudaril Menih. K vsemu želi pripomoči tudi občina. Nacrtejuje namreč enotno označitev pomembnih točk vse od vstopa v občino, da se bodo gostje lahko znašli in poiskali, kar jih zanima.

Društvu so za dobro delo čestitali tudi predse-

dni sosednjih turističnih društev iz ostalih krajevnih skupnosti. Poudarili so, kako pomembno je skupno delo in povezovanje v zvezo, saj le z združenimi močmi lahko veliko dosežejo.

Radoja se je zahvalil za izkazano zaupanje. »Ne morem mimo tega, kako je naše delo pri organizaciji šoštanskega karnevala obravnaval naš domači časopis LIST. Lahko rečem, da nam je za nekaj časa kar »spodrezalo noge«. Vendar je prevladal optimizem. Še posebej po tem, ko so nas za to isto delo številni krajanji pohvalili. Videli smo tudi, kako resno jemljejo dogodke okoli pusta v sosednji mozirski občini, pa tudi v vseh krajih, ki so včlanjeni v mednarodno zvezo karnevalskih mest, kamor smo pristopili lani tudi mi. Zato bomo delali na tem še naprej, saj je pustno dogajanje za Šoštanj lahko tudi dobra promocija in tržna niša. Ne želimo, da bi karneval zamrl, kakor je na primer v Velenju,« je končal Radoja.

Marija Lebar

Dan državnosti ob kresu

Dan državnosti so v Topolšici izvirno združili s kresnim večerom. Na večer 22. junija so na prizorišču poleg hotela Vesne pripravili lep kulturni program in prikaz običajev ob kresovanju. Ker pa je bilo, kot že rečeno, praznovanje kresne noči združeno z dnevom državnosti, je prisotne nagovoril tudi slavnostni govornik Zlatko Halilović, veteran vojne za Slovenijo. Ugotovil je, da se je slovenski narod odlikoval v vseh preizkušnjah, ki pa jih ni bilo malo. »S ponosom lahko brez diskriminacije gledamo na prehojeno pot. Nekatere države so za uspehe, ki jih ima Slovenija, rabili dosti več let. Uresničujemo cilj za ciljem, letos smo dobili evro, hkrati pa smo si sposobni svojo pot oblikovati sami. Nove okoliščine smo izkoristili za nove priložnosti, zato se ob praznovanju dneva državnosti obračamo navzven, kajti pri oceni naše uspešnosti je potrebno globlje poznavanje premikov v svetu.«

Slovesnost pred hotelom v Topolšici se je nato

Foto: Milojka Komprej

Foto: Milojka Komprej

nadaljevala z nastopom dveh skupin ljudskih pevk, ki so bile zares izvirne. Sledilo je druženje ob prikazu starih običajev, ki so veljali na kresni večer. Za dobro oživitev le-teh je poskrbela Majda Menih skupaj s člani treh društev, ki so ob branju šeg in običajev prikazovali, kaj vse so včasih počeli na kresni večer. Najprej so prižgali ogenj, kajti ob tem, ko se dan začne krajšati, človeka podzavestno postane strah. Zato je potrebno, da si ustvari svetlobo. Ogenj na kurišču je veselo zagorel, kar nakazuje, da bo letina dobra. Nato je bilo potrebno z ognjem oziroma z dimom pokaditi prostore hiše in hlev za blagoslov in varstvo pred nesrečami. Tudi skakanje čez ogenj in nošenje drv je del tega običaja. Še marsikaj smo izvedeli, kar je veljalo na kresni večer. Če pa je kdo hotel pogledati v prihodnost, se je podal kar k vedeževalki. Verovanje, da imajo na kresni večer vsa živa bitja posebno moč, je združeno tudi s semenom praproti. Če ga dobiš v čevelj, lahko slišiš, kaj se pogovarjajo živali.

Zanimivo je bilo poslušati gledalce, ki so ob vsakem prikazanem običaju vedeli povedati še kaj svojega. Iz tega lahko z veseljem ugotavljamo, da stari običaji, navade in izročila ne bodo tonili v pozabo.

Ob tem ne smemo pozabiti, da se ob kresu dan poveši in ker je od dneva zapisa do dneva objave preteklo že kar nekaj časa, smo se lahko sami prepričali, da je res tako. Dnevi so vse krajši, noči pa mečejo svoje sence tudi v pozno jutro.

Milojka Komprej

Krajevni praznik v Ravnah

Lep, sončen dan je v nedeljo, 24. junija, k jazbeški kapeli v Ravnah privabil številne krajanje. Prišli so na proslavo ob krajevnem prazniku. Že tradicija je, da se ta proslava zgodi vsako leto 24. junija, na predvečer dneva državnosti.

Foto: Arhiv

Na tej proslavi so kot že ponavadi nastopile različne skupinice – sekcije kulturnega društva: moški pevski zbor, otroci osnovne šole, harmonikarji, recitatorji. Tokrat so bila podeljena tudi priznanja najzaslužnejšim krajanom. Te časti so bili deležni gospa Erna Obšteter za dolgoletno in požrtvovalno delo v svetu krajevnih skupnosti, gospod Marjan Kotnik, st., za požrtvovalno delo v športnem društvu ter naš najuspešnejši športnik – gospod Sebastjan Sovič.

Za jazbeško kapelo stoji jazbeška lipa, ki je bila zasajena ob osamosvojitvi naše države. Tudi to je dokaz, da Ravenčani smo in tudi v prihodnosti bomo gojili spomin na začetek samostojne Slovenije.

Mateja Bolha

Za dobro žetev dobra setev

Praznik žetve in kruha je v Gaberkah že tradicionalna prireditev, ki je letos 15. julija stekla že trinajstič. Ker gre za dan, posvečen najbolj spoštovani hrani na Slovenskem, to je kruh, je dogajanje podrejeno tej vsebini. V bistvu gre za prikaz starih običajev oziroma opravil, ki jih zahteva priprava polja in žetev do takrat, ko se iz zrelih zrn zmelje moka za kruh. Seveda je bilo za setev pšenice prepozno, a je bilo lepo videti, kako se pšenica žeje, veže v snope, kako se kopice postavljajo čim bolj v zrak, kako se hodi

po slami in kako spretni so pri tem tekmovalci. Kajti prireditve ne bi bila zanimiva, če ne bi bila tekmovalnega značaja. »Res se program ponavlja, a računamo, da se menjajo obiskovalci in da tisti, ki pridejo vsako leto, spoštujejo naš trud,« je ob tem povedal Bogdan Lampret, predsednik Gasilskega društva Gaberke, ki je vsa leta organizator prireditve. V žetvi pšenice, vezanju snopov, postavljanju kopic in hoji po slamnatih kockah se je pomerilo kar devet ekip, večinoma iz okolice Šoštanja in Velenja, katerim so se pridružile še ekipe iz Vodice in Polja. Nedeljsko popoldne, ki je žarelo v svojih tridesetih in več stopinjah, je še dodatno pripomoglo, da so tekmovalci v potu svojih obrazov okusili napor kmečkih del.

Zanimivo je bilo opazovati dinamiko in spretnost tekmovalcev, katerim je dodatno dajal motivacijo povezovalac programa Pungartnikov Karel. Seveda ni šlo brez smešnih pripetljajev, a to je tudi namen prireditve. Bolj kot zmaga je bila važna udeležba, a kljub temu je rezultate ocenjevala komisija pod vodstvom Janka Zelcerja. Vmesni rezultati so pri žanjicah na prvo mesto

Foto: Milojka Komprej

Foto: Milojka Komprej

postavili ekipo Gaberk, pri povezovanju snopov Završe in pri hoji po balah Pristavo, a končni rezultati so glede na dosežen čas določili skupnega zmagovalca – ekipo iz Plešivca, kateri je sledila ekipa iz Završ, tretji pa so bili Gaberčani.

Izven tekmovalnega dela je bila priprava njive za setev po starem, kjer sta se za vprego iz dveh konj potila orač in gonjač.

Iz moke se ne peče samo kruh, ampak različna peciva in gaberške gospodinje so prekosile same sebe z idejami in dobrotami iz njihovih pečic.

Praznik je uspel, kaj ne bi, veliko naporov so vložili v organizacijo in v izvedbo samo in če je čez dan za vročino poskrbelo vreme, so se obiskovalci v večernih urah lahko znova potili na plesišču.

Milojka Komprej

Veselo v Topolšici

Slovenskega človeka odlikuje bogata zgodovina, pridnost in delovne navade. Še posebno kmečka opravila in preživetje prostega časa v vaškem okolju, so priljubljena tema tistih, ki želijo preko prireditev obujati spomin na čase naše preteklosti in polpreteklosti zgodovine. V Topolšici so taki ljudje. Veselje ob Toplici, ki se je letos konec ulija odvijalo že štiriindvajsetič zapored, je prireditev, kateri ne moremo očitati, da ni zanimiva, pesta in iz leta v leto boljša. Pridni člani Turističnega društva jo pripravijo z izredno skrbjo in srčnostjo, predvsem pa v želji, da obiskovalcem, ki jih je iz leta v leto veliko v dolini pod Lomom pripravijo čim več in predvsem navdušijo mlade, da ne pozabijo na svoje poreklo. Prireditve se lahko enači z vsemi večjimi prireditvami po Sloveniji, ki so etnografskega značaja. Ob tem je skrb za verodostojnost prikazanih običajev prioriteta dogodka, kar je velika zasluga Majde Menih, ki je idejni vodja tega projekta, z njo pa že kar nekaj let pridno dela hčera Urša. Seveda bi delali krivico ostalim članom društva in tistim, ki v času priprav, izvedbe in še po dogodku ne-sebično delajo, da je Veselje ob Toplici zares pravo. Predsednik društva Dušan Krivec se izrečno zahvaljuje vsem sodelujočim, tudi in predvsem tistim, ki so skrbeli za pripravo in na prireditvi niso bili opaženi, čeprav bi jo bilo brez njih nemogoče izpeljati.

Začne s povorko domačinov, oblečenih seveda po starem. Povorki, ki jo spremlja domača glasba, se je pridružila gasilska sirena, ki je povabila gasilce, da so se navideznemu požaru uprli s staro gasilsko brizgalno. Sledil je prikaz opravil in obrti značilnih za slovenskega človeka in to okolje. Predice, kosci, grabljice, žganjekuha, pa kovač, čipkarice in izdelovalke rož iz papirja, čebelarji, mlatiči, sekači drv in seveda atraktivne perice in likarice, značilnost topolških gospodinj, ki so prale ob topli vodi na prostem.

Letošnja zanimivost, ki je nekatere še posebno navdušila pa so bile otroške igre, ki so bile za marsikatero otroka novost. V tem obdobju informatike so igre kot so »rince talat« in gnilo jajce, na žalost pozabljene. A če je slediti obljubam organizatorjev, jih bodo naši otroci deležni vsaj na tej prireditvi.

Kot že rečeno, je bil vsak prikaz opravil tudi

besedno podkrepjen in obarvan. Bolj ali manj pozorni poslušalci so lahko veliko izvedeli o zgodovini šole letarstva, ki je bila v Topolšici organizirana zelo dobro, pa o opravih v zvezi z lesom in seveda prejo, kovaštvom, peko kruha in podobnim. V Topolšici so bili znani tudi po lesnih cevovodih in vodnjakih in prekrivanju streh s šikli ter imeli nekoč uspešno cevovodsko združenje. Kar težko je naštet, kaj vse je bilo videti, predvsem pa so besede premalo za dinamiko, ki je vladala na prizorišču. Upamo, da ste bili tam in je tale zapis le oživitve lepega spomina.

Milojka Komprej

Predsednica zbornice – dr. Cvetka Tinauer

Kot smo na kratko že poročali, so na konstitutivni seji Upravnega odbora GZS Savinjsko-Šaleške zbornice Velenje poleg obravnave aktualnih zadev člani izvolili novo predsednico Upravnega odbora zbornice, Šoštanjanko dr. Cvetka Tinauer, direktorico zasebnega podjetja Perspektiva d.o.o. Šoštanj.

Foto: Jože Miklavc

podjetniške družbene odgovornosti v regiji.

V začetku julija pa je Upravni odbor GZS SŠOZ Velenje na mesto direktorja imenoval Francija Kotnika, člana tega organa, ki je to funkcijo pre-

Foto: Jože Miklavc

Nova predsednica se bo skupaj s predsedstvom, člani upravnega odbora, vodstvom območne zbornice in s podporo članov zavzemala za status zbornice, ki ima polno vsebinsko, finančno in kadrovsko samostojnost, ki pa bo hkrati vključena v reprezentativno zbornico GZS. Preko nje bo zastopala interese svojih članov na področju zakonodaje in koristila skupne vsebine in skupno blagovno znamko GZS. Le s takim pristopom bo lahko nosilka aktivnosti, s katerimi bo zagotovila stabilnost svojega članstva in financiranja. Povezovanje velikih in malih podjetij ter odprtost delovanja do lokalnih, regionalnih in obmejnih institucij, agencij in ostalih zbornic, kar ima za svoje pomembno poslanstvo in poslovno priložnost, bo ena od oblik promocije in uveljavljanja

vzel za obdobje enega leta. Franci Kotnik, podjetnik, lastnik časopisa Savinjske novice, je že vrsto let spremljal delo pri GZS SŠOZ Velenje, svoj čas je bil sekretar Območne obrtne zbornice Mozirje, kot publicist pa dobro pozna gospodarstvo in družbene dejavnike, funkcioniranje kapitala ter management v Sa-Sa regiji. S tega področja si je pred nedavnim pridobil strokovno specializacijo. Dosedanja direktorica Alenka Avberšek se je zaposlila na Gospodarski zbornici Slovenije kot strokovna sodelavka in svetovalka predsednika tega organa za področje koordinacije in stikov z vlado, državnim zborom in drugimi državnimi institucijami.

Jože Miklavc

Flosarski krst na Ljubnem

Ljubno ob Savinji je prvo avgustovsko nedeljo oblegala množica ljudi, ki so prišli na priljubljeni flosarski praznik. Etnografska prireditev, že 47. po vrsti, je bila tokrat nekaj posebnega zaradi prikaza flosarskega krsta, ki je potekal po vseh splavarskih šegah. Splavitev flosa, vožnja po Savinji do Vrbja in nato flosarski krst so navdušili številne turiste in domačine. Čuks – Martin Juvan, Franjo Naraločnik in nekateri drugi preizkušeni flosarji so v družbi staroste originalnega flosarja Alojza Jeraja –Vrbina, pomagali v splavarsko družščino »zelencu«, mlademu flosarju, potomcu nekdanjih flosarjev, Robiju Lihtenegerju iz Radmirja. Flosarski krst so opravili po stari šegi, originalno in tako, da je bil novokršeni flosar moker znotraj in zunaj. Potem ko so mu klečečemu pred občinstvom in starimi splavarskimi mački skozi sito vliвали škafo osvežujoče Savinje na glavo, je moral Robi spiti še liter rdečega zasavca, Čuks, glavar med splavarji, pa je blagoslov zaključil s kozarcem rdečega vina tako, da mu ga je po vsem tem zliil na glavo. Ubrane pesmi o flosarjih, še posebno flosarska himna »deske so suhe kot zimske muhe ... le trte daj!«, so nato zapeli ljubenski flosarji – pevci, flosarski krst pa so zaključili folkloristi KD Rečica ob Savinji z ljudskimi plesmi na viže Primoža Zvira. Osvežitev v te h poletnih dneh, ni kaj!

Slika1: Flos je drsel po Savinji kot »...zdaj le odrini, kak olje bo smučalo, Jož naj bo zadi, se šele vadi, mlada je kost!«

Slika2: Flosarski krst na Ljubnem ob Savinji – etnografsko turistični dogodek leta.

Jože Miklavc

Praznik helikopterske brigade

Srečanje v Lajšah in na Golteh 28. junija je bilo že tradicionalno v spomin vojne za Slovenijo izpred šestnajstih let. Na ta dan sta Jožeta Kalan in Bogomir Šuštar na Golteh nad Mozirjem s helikopterjem JLA prestopila v takratno TO, zdajšnja Slovensko vojsko. Tega dogodka so se že sedmič zapored spomnili na prej omenjenih prizoriščih, kjer so se zbrali predstavniki Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Velenje, skupaj s predstavniki Območnega združenja slovenskih častnikov Velenje in predstavniki 15. helikopterske brigade Slovenske vojske, predstavniki Poveljstva sil Slovenske vojske, lokalnih skupnosti občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki, dobitniki spominskega znaka Golte 1991 in drugi.

Zbrane je v imenu veteranov nagovoril predsednik OZVVS Velenje, Stane Tepej, v imenu 15. HEB pa poveljnik bataljona podpolkovnik Srečko

Habjančič. Oba sta se ozrla na pomembne dogodke izpred 16 let in poudarila, da se premalokrat spomnimo, da je bil tisti čas – čas odločnosti, da slovenski narod izbojuje svobodno Slovenijo. V sklop obeležij pa sodi 28. junij, ki je praznik HEB-a, in to od leta 2004 dalje.

Jože Kalan in Franc Volk govornika na Golteh.

Po kratkem kulturnem programu, v katerem so sodelovali veterani vojne za Slovenijo, in po

zdravu govornikov je del skupine s helikopterjem poletel na Golte nad Mozirjem. Skupino je spremljal sekretar OZVVS Velenje Zdenko Zajc, eden izmed organizatorjev srečanja in koordinator programa.

Na tamkajšnjem objektu hotela so leta 2001 odkrili spominsko ploščo, ki obeležuje dogodke v osamosvojitveni vojni. Ob spominski plošči sta spregovorila nekdanji načelnik 89. območnega štaba TO Velenje Franc Vovk in pilot helikopterja Jože Kalan, ki je obnovil spomine na dogajanje ob predaji helikopterja. V znak časti je dodal tudi besede za pokojnega pilota in poveljnika štaba TO Jožeta Prislana, ki je takrat sodeloval pri prebegu helikopterja.

Se nekaj podrobnosti o dogodku 28. junija 1991 in kasnejšem dogajanju. Pilot Jože Kalan in tehnik Bogomir Šuštar sta z lahkim helikopterjem takratne Jugoslovanske ljudske armade SA 341 gazela 28. junija 1991 pristala na Golteh in predala helikopter v roke TO. Tveganje je bilo veliko. To je bil prvi helikopter Slovenske vojske. Pri tem, da helikopterja ni odkrila JLA, so veliko vlogo odigrali prej omenjeni Prislan ter doma-

Foto: Milojka Kompej

čini, ki so helikopter uspešno skrivali, celo na skednju.

V znak tega junaškega dejanja so leta 2001 po odredbi Ministrstva za obrambo prejeli spominski znak, vsi trije prej omenjeni ter Marija Rezoničnik, Marjan Finkšt, Vito Čanč, Nada in Janez Gusič, Marjan Hudej, Ivan Kujan, Franc Kačičnik, Slavko Korenič, Jožef Kukovič, Ivan Obšteter, Viktor Povsod - Fika, Vincenc Vipavc, France Volk, Marko Zidarn, Bojan Zaljuberšek in Dušan Žerjav.

Zgodovinsko dejanje pa je vplivalo tudi na ustanovitev predhodnice helikopterskega bataljona, to je bila 15. brigada vojaškega letalstva, kar se je zodilo 9. junija 1992, ko je bila na Ministrstvu za obrambo odobrena formacija brigade, v okviru katere je bila pozneje ustanovljena helikopterska eskadrilja. 8. novembra 2004 se je 15. brigada vojaškega letalstva preoblikovala v 15. helikopterski bataljon, letalsko šolo in letalsko bazo.

Milojka Komprej

Prenova levega dela Zdravstvene postaje Šoštanj

Občina Šoštanj je na javnem razpisu Ministrstva za zdravje za sofinanciranje investicij na primarni zdravstveni ravni pridobila sredstva v višini 31.353 EUR.

Te bo namenila za rekonstrukcijo in prenovu III. faze Zdravstvene postaje Šoštanj. Preostali del sredstev za prenovu medicinskega laboratorija in otroškega dispanzerja pa bo zagotovil Zdravstveni dom Velenje in Občina Šoštanj iz svojih proračunskih sredstev.

Foto: Andreja Moškon

Obnovitvena dela bodo potekala v medicinskem laboratoriju in v otroškem dispanzerju ter v delu hodnika. Zamenjale se bodo elektrostrojne instalacije, okna in vrata ter se namestili klimati v pritličju postaje.

Ker bo v času obnovitvenih del potrebno opravljati nemoteno zdravstveno oskrbo, bomo občane o začetku in razvoju del pravočasno obvestili.

Javni razpis za izvedbo III. faze obnove Zdravstvene postaje Šoštanj si lahko ogledate na spletnih straneh Občine Šoštanj, www.sostanj.si. Rok za prijavo je 28. avgust.

Obnovitvena dela bodo stekla takoj po podpisu izbranim najugodnejšim izvajalcem in se bodo zaključila predvidoma v roku 50 dni po podpisu pogodbe.

Andreja Moškon

Parkiranje

Občina Šoštanj je pred kratkim porušila stavbi na Prešernovem trgu 1 in 2. Tukaj bo čez približno leto dni začela delovati nova delno pokrita tržnica. Prostor, ki je trenutno v makadamski izvedbi, je deloma zagrajen z betonskimi konfini, kjer bodo stale stojnice za prodajo zelenjave in sadja.

Foto: Andreja Moškon

Foto: Andreja Moškon

Del označen s prometnim znakom za parkiranje pa je do začetka gradnje namenjen parkiranju, zato pozivamo vse voznike, da prostor tudi koristijo.

Andreja Moškon

Zamenjava kritine in oken na podružnični šoli Topolšica

Foto: Andreja Moškon

Občina Šoštanj je na podružnični šoli v Topolšici začela z zamenjavo precej dotrajane kritine in lesenih oken. Šola bo dobila novo opečnato streho in PVC okna, ki ne bodo samo izboljšala razmer vzdrževanja in bivanja, temveč tudi pripomogla k samemu izgledu šole. Vsa dela se bodo zaključila še pred pričetkom novega šolskega leta.

Andreja Moškon

Iztekel rok za zbiranje predlogov za priznanja Občine Šoštanj

V ponedeljek, 20. avgusta, se je iztekel rok za zbiranje predlogov za podelitev priznanj v občini Šoštanj za leto 2007.

Na vabilo Komisije za priznanja, ki je konec maja na svoji seji sprejela sklep o razpisu, so se odzvala športna in kulturna društva, kot tudi posamezne krajevne skupnosti.

Na sedež Občine je do ponedeljka tako prispelo 11 predlogov, ki jih je komisija dan kasneje obravnavala na svoji seji. Ta je predlagala, da se letos podelijo 2 priznanji in 9 plaket Občine Šoštanj. Te mora potrditi še Svet Občine Šoštanj na svoji seji, ki bo potekala v ponedeljek, 24. septembra.

Priznanje za častnega občana tudi letos ostaja ne podeljeno, saj komisija do konca razpisa ni prejela nobenega predloga za imenovano priznanje.

Andreja Moškon

Novi - stari državni prvaki

V nedeljo je bil na Kmetijsko živilskem sejmu v Gornji Radgoni dan gozdarjev, v okviru tega je Zavod za gozdove Slovenije izvedel 9. državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov, ki ga je otvoril minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, g. Iztok Jarc. Tekmovanje je namenjeno preizkusu lastnikov gozdov v usposobljenosti za varno delo pri sečni gozdnega drevja. Na tekmovališču se je pomerilo 14 moških ekip iz vseh območnih enot in ženska ekipa iz območne enote Nazarje. Tekmovali so v 6-ih disciplinah: preizkus znanja o varnosti, kombiniran rez z motorno žago, precizen rez z motorno žago, zasek pri podiranju drevesa, kleščanje debla in podiranje na balon.

Foto: Arhiv

Odlično so tekmovali lastniki iz nazarske območne enote. Ponovno, že tretjič je postal državni prvak Janko Mazej iz Belih Vod, Marko Jelšnik je bil drugi, Andrej Goličnik pa četrti; seveda je tudi pokal za ekipno prvo mesto odšlo na OE Nazarje. Drugi so bili Tolminci, tretji pa Slovenjgradčani. Med ženskami je zmagala Pavla Voler pred Majdo Suhoveršnik in Lučko Jelšnik; v ekipni razvrstitvi so bila dekleta odlična deveta, kar šest moških ekip je ostalo za njimi. Čestitamo!

Milan Pogorelčnik

Datum	Ura	Aktivnost	Lokacija	Organizator	Vodja
petek, 21. september	16h	ŠAHOVSKI TURNIR (prikaz igre in rekreativni turnir)	Gasilski dom Šoštanj	Šahovski klub Šoštanj	Gregor Rupnik 041/776-476
sobota, 22. september	9h	DAN REKREATIVNEGA TEKA V NARAVI	Prireditveni prostor ob Družmirskem jezeru	Športno društvo Šoštanj	Nino Ošlovnik 041/759-435
sobota, 22. september	15h	TURNIR MEŠANIH EKIP (3+3) V ODBOJKI	Telovadnica OŠ Šoštanj	Odbojkarški klub Šoštanj-Topolšica	Nino Ošlovnik 041/759-435
nedelja, 23. september	14h	POHOD PO MEJAH KRAJEVNE SKUPNOSTI GABERKE	Start in cilj pohoda je pri gasilskem domu	Športno društvo Gaberke	Janko Zelcer 041/776-258
ponedeljek, 24. september	16h	TURNIR VETERANOV KS V MALEM NOGOMETU	Športna dvorana Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj	Franc Kurnik 041/286-389
torek, 25. september	16h	REKREATIVNI TURNIR EKIP (3+1) V KOŠARKI	Dom TVD Partizan Šoštanj	Košarkarski klub Elektra	Duško Supič 031/429-319
sreda, 26. september	16h	ROKOMETNI TURNIR za rekreativne ekipe	Telovadnica OŠ Šoštanj	Rokometni klub "Veterani" Šoštanj	Samo Korelc 041/751-676
četrtek, 27. september	16h	TEST VZDRŽLJIVOSTI in merjenje krvnega sladkorja, pritiska in holesterola	Stadion Šoštanj Metleče	Športno društvo Šoštanj	Nino Ošlovnik 041/759-435
četrtek, 27. september	19h	BRIDŽ ZA STARE IN MLADE (prikaz igre in rekreativni turnir)	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje	Zmagoslav Žibert 040/845-807
petek, 28. september	16h	TURNIR V NAMIZNEM TENISU (različne starostne kategorije)	Dom TVD Partizan Šoštanj	Namiznoteniški klub SPIN Šoštanj	Anton Leber 051/336-077
sobota, 29. september	9h	TURNIR V KEGLJANJU (ločeni kategoriji za ženske in moške)	Športni center TEŠ kegljišče	Športno društvo Šoštanj	Nino Ošlovnik 041/759-435
sobota, 29. september	9h	PREDSTAVITEV FITNESA (prikaz in individualno testiranje)	Športni center TEŠ fitnes	Športno društvo Šoštanj	Nino Ošlovnik 041/759-435
nedelja, 30. september	8h	PLANINSKI POHOD na SMREKOVEC 1577m	Start in cilj pohoda je pri gostišču Grebenšek	Planinsko društvo Šoštanj	Jure Drev 041/776-269
nedelja, 30. september	9h	PREDSTAVITEV RIBOLOVA in KASTINGA	Družmirsko jezero Šoštanj	Ribiška družina Paka Šoštanj	Jože Detlbach 041/435-822

Udeležba na vseh aktivnostih je BREZPLAČNA in na lastno odgovornost,
potrebna pa je aktivnosti primerna športna obleka in obutev.

Izvedbo Dnevo rekreacije 2007 sta finančno podprli:

Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS in Občina Šoštanj.

Dnevi rekreacije 2007

Zgodovina »Dnevo rekreacije« sega v leto 1996, ko se je Športno društvo Šoštanj priključilo k izvajanju vseslovenske akcije »Mesec rekreacije«. Ker se je ta akcija na državni ravni leta 2000 zaključila, se je Športna zveza Šoštanj v letu 2001 odločila, da nadaljuje z izvajanjem tradicionalne športno-rekreativne prireditve z modificirano vsebino ter pod novim imenom: DNEVI REKREACIJE. Letos bo ta prireditev potekala med 21. in 30. septembrom 2007.

Glavni namen prireditve je, da se prebivalke in prebivalci preko rekreativnih turnirjev in ostalih športnih aktivnosti seznanijo z različnimi športnimi panogami. Na vseh aktivnostih so prisotni demonstratorji, ki udeležencem predstavijo pravila in športno opremo. Na aktivnosti končni vrstni red ni pomemben, saj je bistvo celotne prireditve, da se prebivalkam in prebivalcem prikaže različne možne načine za aktivnejšega preživljanja prostega časa.

Vsako leto Športna zveza Šoštanj v okviru Dnevo

rekreacije organizira med štirinajst in osemnajst različnih aktivnosti. Izvedbo vsake posamezne aktivnosti prevzame posamezno športno društvo oz. klub, ki zagotovi ustrezno usposobljeno vodstvo in potrebno športno opremo.

Potrebno je poudariti, da je udeležba na vseh aktivnostih brezplačna, saj vse stroške prireditve krije Športna zveza Šoštanj ob pomoči Fundacije za financiranje športnih organizacij v RS in Občine Šoštanj.

Temeljne značilnosti DNEVOV REKREACIJE 2007:

- trajanje 10 zaporednih dni (od petka do prihodnje nedelje, praviloma v popoldanskem času, razen aktivnosti ob sobotah in nedeljah);
- večina aktivnosti so rekreativni turnirji v posamezni športni panogi, ki pa ne smejo biti v okviru rednih tekmovanj oz. v rednem programu posameznega društva/kluba, ampak morajo biti izvedeni samo za namen Dnevo rekreacije. Na teh turnirjih praviloma ne smejo sodelovati registrirani tekmovalci v posamezni športni panogi, ampak so turnirji namenjeni tistim, ki določeno športno panogo šele spoznavajo ali pa se z njo ukvarjajo rekreativno.;
- vsak aktivni udeležec posamezne aktivnosti prejme spominsko darilo.

br

KARATE KLUB VELENJE SHOTOKAN KARATE

**VPISI V ZAČETNIŠKI TEČAJ
BODO V TELOVADNICI
CENTRA ZA VZGOJO,
IZOBRAŽEVANJE IN
USPOSABLJANJE
KIDRIČEVA 19 (POLEG OŠ
MIHA PINTAR TOLEDO)
V PO, 3. 9., OD 16. DO 18. URE
V SR, 5. 9., OD 16. DO 18. URE
V PE, 7. 9., OD 16. DO 18. URE
V PO, 10. 9., OD 16. DO 18. URE
V SR, 12. 9., OD 16. DO 18. URE
V PE, 14. 9., OD 16. DO 18. URE**

**VABIMO VAS NA DAN
ODPRTIH VRAT
V TOREK, 4. 9. OB 17. URI V
TELOVADNICI CENTRA ZA
VZGOJO, IZOBRAŽEVANJE IN
USPOSABLJANJE
KIDRIČEVA 19 (POLEG OŠ
MIHA PINTAR TOLEDO)**

ZA VSE DODATNE
INFORMACIJE SMO VAM
NA VOLJO NA TELEFONSKI
ŠTEVILKI:
ZDENKO MIKLAVC:
031 514 030
ZORAN RODIČ:
031 326 816

WWW.KARATE-KLUB.VELENJE.SI

V Šoštanju športno čast brani Elektra

V Košarkarskem klubu Elektra so lahko zadovoljni, da se je nastopanje v 1. slovenski košarkarski ligi UPC Telemach, kljub težavam, ki so jih pestile ob začetku sezone 20-06/07, (saj je klub poleg kar nekaj ključnih igralcev zapustil tudi trener), končalo, kot se je - na odličnem 5. mestu. Seveda ostaja grenak priokus, saj bi se ekipa iz malega mesteca iz Šaleške doline le z malo sreče lahko znašla tudi v polfinalu lige za prvaka in se tako pomerila z letošnjimi pokalnimi zmagovalci. A pustimo ugibanja, špekulacije in vprašanja, kaj bi bilo, če bi Laščani izgubili v zadnjem 14. krogu proti Loki Kavi. Kaj bi bilo, če bi se v polfinalu res srečali z Heliosom, ki so jih Šoštanjčani kot edini poleg Geoplina Slovana v ligi za prvaka tudi premagali, če seveda zanemarimo podatek, da je ekipa s Kodeljevega nujno potrebovala tisto zmago, sicer bi lahko končala tudi na petem mestu itd. A vse to je že preteklost in za KK Elektro je še ena v nizu uspešnih sezon, ki traja že vse od leta 2002, ko so se Šoštanjčani po desetih letih znova uvrstili v 1. A slovensko košarkarsko ligo in od takrat osvojili dve 6. mesti (2002/03, 2003/04), dve 5. mesti (2004/05, 2006/07) ter največji uspeh dosegli v lanski sezoni (2005/06) z osvojitvijo 4. mesta.

A vrnimo se nekoliko nazaj v zgodovino in začnimo z nekaterimi dejstvi. V Sloveniji se je košarka začela igrati daljnega leta 1912 in je kot športna panoga zaživela šele nekje po drugi svetovni vojni. Da so šoštanjski študentje na »začasnem delu« v Ljubljani spoznali košarko in jo leta 1948 tudi uspešno prenesli v malo mesto ob reki Paki, kjer je tedaj prednjačila Vošnjakova tovarna usnja, ter ustanovili košarkarski klub - to pa ve le redkokdo. Tako zgoden razvoj klubskih dejavnosti uvršča Šoštanj med prva slovenska mesta, kjer se je pričela igrati ta znamenita igra z žogo. Začetki so sicer bili rekreativni, a kaj kmalu se je iz rekreacije razvil tudi tekmovalni šport z rednimi treningi v različnih starostnih selekcijah. Prva uradna tekma je bila leta 1949 proti ekipi Celja. V sezoni 1949/50 pa je ekipa pričela tekmovali v medobčinski ligi in že prvo leto osvojila prvo mesto. V letu 1952 pa se je članska ekipa uvrstila v 1. slovensko košarkarsko ligo. Od takrat dalje je bil Košarkarski klub Elektra med aktivnejšimi v Sloveniji, saj je vseskozi skrbel za načrtno delo na področju košarke, posebno z mladimi, kar je vidno tudi danes, saj ima prvotigaš iz Šoštanja v članski ekipi domače igralce letnika 1988, '89 in '90.

Vsaokletne težave kluba so v Šoštanju vidne predvsem po končani sezoni, ko odgovornim v klubu ne uspe zadržati nekaterih, kot se izkaže med sezono, ključnih igralcev in trenerjev, ki nimajo večjih ambicij oz. dolgoročnih načrtov s klubom. Vidno, če ne kar odločilno, vlogo pri vsem tem igra finančna plat. Denarja za klub v gospodarsko

sicer zelo uspešni, a majhni občini vendarle ni na pretek. Pri vsem tem so tukaj še druge športne panoge, ki pa na žalost oz. na srečo nekaterih ne držijo več koraka z najboljšimi.

Pri vsem tem je seveda na prvem mestu treba omeniti odbojko. Saj je odbojkarški klub OK Šoštanj - Topolšica, ki je predlani praznoval 40-letnico obstoja in je zadnje tri sezone krojil sam vrh slovenske odbojke, moral prav tako zaradi pomanjkanja finančnih sredstev razpustiti 1. člansko ekipo in se preseliti v tretjeligaško tekmovanje.

Za mesto, ki je v prvi vrsti »odbojkarško«, in ne »košarkarsko«, kot se zdi na prvi pogled, je bil to seveda hud udarec, saj se mladino že od malega »vzgaja« v tem duhu. A zgodovina se vendarle spreminja in po šestih zelo uspešnih sezonah med najboljšimi, kjer se je osvajalo praktično vse, kar se je osvojiti dalo, so v Šoštanju, sodeč po poročilu, ki so ga objavili na uradni spletni strani, v letošnjem letu zadovoljni s 4. mestom v 3. DOL vzhod. Seveda nikakor ne moremo prezreti sezone 2003/04, ko je članska ekipa postala državni prvak, ko so jim vnovični uspeh v naslednji sezoni v finalu preprečili odlični blejski odbojkarji in se je klub prvič preizkusil v tujini v okviru evropskega pokala TOP-TEAMS. Vse to bode v oči še toliko bolj, ker so v vodstvu kluba pred sezono obljubljali nekoliko drugačen scenarij, kot pa se je v resnici zgodil, namreč takojšnjo vrnitev med najboljše, a se je zataknilo že na prvi stopnički, saj se letošnji »mladinski« ekipi ni uspelo uvrstiti v 2. ligo in se je s tem zgoraj navedena obljuba tako podaljšala vsaj za eno oz. najmanj dve sezoni. Stvar ne bi bila tako črna, če uprava kluba ne bi vsega skupaj začinila z dejstvom, da je ekipo prevzel tuj strokovnjak, Žiko Vračarič, ki je tako še dodatno obremenil že tako skromen proračun kluba in ekipo (za)pustil pred vrati višjega ranga tekmovanja. A to so le dejstva, ki pa vendarle govorijo sama zase.

Da pa kriza ne vlada le pri moški odbojki, govori podatek, da rezultati v ženski konkurenci niso nič bolj spodbudni, saj je OK Kajuh Šoštanj ravno tako iz druge državne lige nazadoval v tretjo, in da so stvari še bolj klavrne, je ekipa tik pred razpadom, a to je že druga zgodba.

Kot sem že omenil, je v Šoštanju premalo finančnih sredstev, da bi zadovoljila vse športne panoge in njihove privrženke, sam pa menim, da glavna težava ni v denarju, ampak v ljudeh, ki te klube vodijo, saj so nekateri na položajih že vrsto let. Mislim, da je čas, da svoje mesto prepustijo mladim, ambicioznim in predvsem tistim, ki jim ne manjka motiva in želje po uspehu.

Vsekakor pa je res to, da se zgodovina spreminja, in tako kot pred leti odbojka zdaj v Šoštanju športno čast brani košarka; čas je, da tudi mladino začnemo vzgajati v tem duhu.

Zoran Kedačič

Prvi planinski tabor PD Šoštanj

V planinskih vodnikih in ostalih opisih Menine planine lahko preberemo, da je Menina planina prostrana gozdna planota, ki se razprostira 10 km po dolžini (Z-V) in 5 km po širini (S-J). Planota spada h Kamniško-Savinjskim Alpam, polna je zakrasedlih vrtač in brezen. Ime je dobila po menihih iz gornjegrajskega samostana, katerim je tudi pripadala. Najvišji vrh planote je Vivodnik, 15 minut hoda od doma na Menini planini.

Če pa bi vprašali domačine, gornjegrajske planince, bi vedeli o planoti povedati mnogo več. Na goro se odpravijo v vsakem vremenu, tudi ob novo zapadlem snegu. In pravijo, da je Menina planina ena najlepših planot v Sloveniji, polna naravnih zanimivosti, ima pa tudi svojo pripovedko. Pozimi je pokrajina na planoti kot iz pravljice, takrat si obiskovalec še posebej spočije dušo.

Foto: Arhiv

Planinsko društvo Šoštanj je seveda izbralo čas poletja za družinski tabor. Menino planino, kjer je pravi mali planinski raj. V vabilu je pisalo, da so vabljeni družine, članice PD Šoštanj, s predšolskimi otroki. Od prvotno 4 prijavljenih družin sta ostali 2 družini (Rotovnik in Zabukovnik). In seveda ni bilo dolgčas, saj smo prav vsak dan (tabor je potekal od 28. 6. do 1. 7. 2007) sprejemali goste oziroma družine, ki so prišle na Menino za le en dan. Skupaj smo osvojili najvišji vrh Menine planine, Vivodnik (1508 m), od kočice oddaljen z otroki 1 uro hoje, sicer precej manj. Naslednji dan smo se odpravili proti planini Bibi z jezerom in zadnji dan proti našemu zadnjemu cilju, udornici Jespi (letošnje leto snega ni bilo, je bila očitno pretopla zima).

Foto: Arhiv

Družine smo bile nastanjene v planinski koči. Vsaka je imela svojo sobo. Hrana, to pa je poglavje zase in še sedaj se mi pocedijo sline, ko se spomnim na kuhinjo gospodinje kočice. Meninski kolač je prava energijska bomba, vredna pregrehe.

Kar ostane v spominu in pusti prijetne občutke, so polni travniki gozdnih jagod, 'prostrana polja' materine dušice ter prekrasen in pomirjujoč pogled na krave in konje, ki so se pasli.

Menina planina je vsekakor primeren kraj za družinske tabore, saj ni potrebno premagovati prevelike višinske razlike, čemur bi predšolski otroci nedvomno uprli, ampak so poti speljane po vrhu planine. Pred kočico so igrala in velik travnik. Gostoljubje oskrbnikov pa je pričakovano odtehtalo odločitev o nastanitvi

v tej koči.

Veselim se naslednjega poletja in seveda vabim vse družine s predšolskimi otroki na 2. planinski družinski tabor PD Šoštanj. Za več informacij se obrnite na spletno stran društva.

Brina Zabukovnik Jerič

Gremo skupaj varno v gore

Skupna akcija šaleških planinskih društev Varno v gore, ki je bila v nedeljo, 15. julija, je letos potekala že petič zapored. Tokratni glavni organizator je bilo Planinsko društvo Vinska Gora ob sodelovanju še s PD Škale, PD Šmartno ob Paki, PD Šoštanj in PD Velenje. Cilj akcije je bila avstrijska Koroška, natančneje osrednje Karavanke. Kot vsako leto so bile tudi tokrat na voljo tri različne težavnostne stopnje: Stol (2226 m), zelo zahtevna, vodja vodnikov iz PD Šoštanj, Kozjak (Ovčji vrh 2024 m), zahtevna pot, vodja vodnikov iz PD Vinska Gora in soteska Čepa (580 m) –Vgrizova planina (1596 m), lahka pot, vodja vodnikov iz PD Velenje.

Foto: Arhiv

Lahka pot je potekala ob potoku Borovnica v soteski Čepe preko Hudičevega mostu ob slapu Šum in pritoku Žabnice do Slovenjega Plajberka. Potem se je vzpela na Vgrizovo planino visoko nad dolino Poden ob vznožju Ovčjega vrha ali Kozjaka.

Zahtevna pot je vodila po travnati kopi Kozjaka severno nad Celovško kočo, ki leži pod ostenji Stola. Kozjak slovi po prostranem razgledu in bogatem cvetju.

Foto: Arhiv

Zelo zahtevna pot je vodila na slovensko stran Stola do Prešernove kočice, od tu naprej pa na sedlo Belščica, spust do Celovške kočice in preko sedla Vrata v dolino Poden (Bodental). Željko Kozinc je v svojem članku zapisal, da je ta dolina raj za domišljijo. Lahko mu pritrdimo.

Tu so se združile vse tri težavnostne poti. V zadržnem delu nas je pot vodila skozi krajinsko zaščiteno območje Mlake do domačije in gostišča Podnar.

Pričakala nas je prijetna senca pod 500-letno lipo. Domačija je zadnja v vasi, sredi blago položenih travnikov. Množica pohodnikov se je kar razlila po travi. Bilo nas je preko sto. Pripeljali smo se s tremi avtobusi. Na prostrani travnati površini smo si hladili svoje ude in grla. Bil je zares vroč dan. Domačnost so popestrile naše pevke s citrarko in slovenska beseda gospodarjev pri Podnarjevih.

Ekološki odnos do gora s koriščenjem javnega prevoza, ki omogoča, da se tura ne začne in konča na istem mestu, ozaveščanje o načelih varne hoje in vzpodbujanje k hoji v organiziranih skupinah so bili cilji tokratne in prejšnjih akcij Varno v gore. Pripravljena sem, da nam bodo naši vodniki tudi v prihodnje izbrali tako zanimive planinske ture kot doslej. Veselim se jih.

Zinka Moškon

Veteranske športne igre

Ohranjanje spominov na dogodke pred šestnajstimi leti skozi športne igre je zelo prijetna oblika druženja, ki pripomore k še boljšemu spoznavanju članov veteranske organizacije in krajev naše domovine. Veteranske športne igre organizirata obe veteranski organizaciji (ZVVS in SEVER) že sedmo leto zapored s ciljem, da se vojni veterani osamosvojitvene vojne srečujejo v izključno sproščenem ozračju in šport je kar primeren razlog za takšno druženje.

Foto: Arhiv

Letošnje 7. veteranske ekipne športne igre so bile 9. junija v Novem mestu, udeležilo pa se jih je več kot osemsto članov Zveze veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) in Združenja Sever (ZS).

Tekmovanja se je udeležilo tudi osemindvajset veteranov OZVVS Velenje, ki poleg velenjskega pokriva tudi območja občin Šoštanj in Šmartno ob Paki.

Najzahtevnejši je bil orientacijski tek (14 ekip) v dolžini 6,5 kilometra, ekipe pa so se pomerile še v streljanju z zračno puško (38 ekip), kegljanju (24 ekip), košarki - trojke (21 ekip), v šahu (26 ekip) in vlečenju vrvi (24 ekip). V posamezni panogi so dobile ekipe točke za doseženo vsaj 14. mesto. Seštevek ekipnih dosežkov v posamezni panogi je dal skupnega zmagovalca. Ekipa veteranov iz Velenja so navdušile predvsem v streljanju, saj je ekipa velenjskih veteranov osvojila med 38 ekipami odlično drugo mesto (Marko Bauman, Ivo Zagožen, Franc Oštir, Janko Šme). V košarki je med 21 ekipami ekipa Velenja (Vlado Saitl, Peter Štumpf, Nace Pečečnik, Jože Špital) zasedla šesto mesto, v vlečenju pa smo med 24 ekipami bili štirinajsti. V šahu je bil Drago Šumnik -Luka nepremagljiv, saj je dobil

vse partije. V skupni končni uvrstitvi je OZVVS Velenje med 32 ekipami zasedlo deveto mesto s 30 točkami. Najboljše tri ekipe v posamezni panogi so prejele medalje, zmagovalci v posamezni panogi in prvi trije v skupni uvrstitvi pa še pokale.

Čeprav so tekmovalni rezultati manj pomembni, pa tekmovalna vna nekaterim le povzročijo preveč vroče krvi, zato morajo biti tekmovanja organizirana na dovolj visoki ravni. Do sedaj so bila vsa tekmovanja organizirana zelo profesionalno, kar je pri udeležencih, tako pri zmagovalcih kot poražencih, dajalo zadovoljstvo. Zato se na ta tekmovanja radi vračajo, kar kaže podatek, da se vsako leto tekmovanja udeležuje več ekip, tekmovalcev in spremljevalcev. To je dober znak in vzpodbuda, da bodo ta tekmovanja živela tudi v prihodnje. V Novem mestu je bilo lepo tudi zato, ker so nas gostitelji počastili z vstopnicami, da smo si lahko ogledali vojaški muzej, ter se s splavom popeljali po reki Krki na ogled Novega mesta, kjer je bila tudi pokušnja dolenskih vin.

Zdenko Zajc

Padali bodo z neba

Skupina zagreth ljubiteljev adrenalinskega športa, ki vidi eno izmed smeri razvoja tega športa in širitev ter popestritev turistične ponudbe, je sredi maja v Velenju ustanovila padalski klub Adrenalinasport Velenje. Klub bo deloval predvsem na širjenju in usposabljanju padalskih kadrov, sodeloval pa bo na padalskih tekmovanjih doma in v tujini. Pri padalskem klubu zdaj deluje tudi padalska šola, v kateri se bodo usposabljali padalci za različne naloge. V turistično ponudbo Velenja se bo vključeval s komercialno ponudbo, v kateri bo mogoče opraviti tandemske skoke. Organizirano bo izobraževanje in usposabljanje za padalski šport, uživanje v »military life« in še več.

Foto: Jože Miklavc

Po strogih pravilih Ministrstva za promet, Direktorata za zračno plovbo in Mednarodne padalske zveze je bil sprejet tudi statut kluba in pravilnik o delovanju padalske šole. Za predsednika kluba je bil izvoljen Dušan Ajtnik, za predsednika nadzornega odbora kluba pa polkovnik Gabrijel Možina. Padalski klub so ustanovili: Borut Erjavec, Gabrijel Možina, Dušan Ajtnik, Josip Petrak, Matjaž Stražišar, Zdenko Hriberšek, Tone Brodnik, Tomaž Ročnik, Matjaž Klemenčič, Alojz Hudar, Stane Tajnšek, Janko Avberšek, Marko Bauman in Rudi Ževart.

Delovne aktivnosti so že v polnem zamahu, zato je bil pred dnevi dobrodošel delovni sestanek na letališču v Lajšah, kjer so si člani kluba razdelili konkretne operativne zadolžitve.

Jože Miklavc

ESOTECH

POLETJE V KOŠARKARSKEM KLUBU ELEKTRA

Članska ekipa

V ponedeljek, 6. avgusta, se je na svojem prvem treningu zbrala članska ekipa Košarkarskega kluba Elektra, ki jo bo v sezoni 2007/08 vodil trener Ivan Stanišak. Strokovno vodstvo članske ekipe sestavljajo še pomočnika Borut Cerar in Franci Ruprecht, kondicijski trener Tine Stainer ter fizioterapevt Vlado Pečnik.

Ekipa Elektra Esotech bo v novo sezono stopila temeljito prenovljena, saj so ekipo po zaključku sezone 2006/07 zapustili Miha Čmer, Blaž Ručigaj, Srboj Nedeljčević in Jernej Mihalič. Sodelovanje s klubom so do 6. avgusta že potrdili Boris Jeršin, Marjan Vidovič, Luka Dobovičnik, Štefan Ličartovsky in Aleš Kunc. Tem izkušenim igralcem se bo do konca meseca avgusta pridružilo še vsaj pet igralcev iz vrst mladincev, ki bodo morali pred tem zadovoljiti kriterije glavnega trenerja, in še nekaj novih igralcev.

Pred prvim uradnim treningom je zbrane igralce in trenerje pozdravil predsednik KK Elektra Darko Lihtenker, ki je med drugim dejal: "KK Elektra je in bo tudi v prihodnje stabilni prvoligaš, ki igralcem ob zavzetem delu nudi možnost prehoda na višje tekmovalne nivoje, zato od igralcev pričakujem resen in profesionalen odnos." Vodja strokovnega sveta Mišo Letonje je predstavil tekmovalne načrte za novo sezono in hkrati povedal: "Cilji za člansko ekipo Elektra Esotech ostajajo enaki, kot so bili v pretekli sezoni, to je uvrstitev med najboljših osem slovenskih ekip oz. v Ligo za prvaka. To nam kljub močno prenovljeni ekipi in z novim trenerjem lahko uspe, če si bo za ta cilj skozi trdo delo prizadevala tudi celotna ekipa." Novi trener članske ekipe Ivan Stanišak je predstavil temeljne postavke iz svojega programa dela in ob tem dodal: "V člansko ekipo bomo postopno vključevali več mladih igralcev kluba, ki pa si bodo morali svoje mesto v ekipi izboriti na treningih in hkrati biti vedno v pripravljenosti za praktičen prikaz svojega znanja na članskih tekmah."

Članska ekipa bo vse do svoje prve prvenstvene tekme, kjer bo v Šoštanju 13. oktobra gostila ekipo Škofje Loke, trenirala dvakrat dnevno. V septembru se bo ekipa intenzivno pripravljala na novo sezono tudi z nastopom na več prijateljskih tekmah, domačemu občinstvu pa se bo predstavila na tradicionalnem memorialu Matjaža Natka, ki bo 21. in 22. septembra v Šoštanju.

Okrepite članske ekipe

Po odhodu nekaterih igralcev članske ekipe po zaključku zadnje sezone v druge klube je vodstvo kluba v sodelovanju s trenerjem Ivanom Stanišakom aktivno pričelo iskati nove primere igralcev. Za vsaj enoletno sodelovanje s klubom so se odločili Mihajlo Bogešič (organizator igre), Žan Vrečko (branilec), Mitja Goršek (center) ter Ivan Šimunič (krilni center).

Mihajlo Bogešič, 23-letni in 190 cm visoki igralec na poziciji organizatorja igre je svojo športno pot pričel v subotičkem košarkarskem klubu Spartak, kjer je kar štiri sezone igral za člansko ekipo. V začetku pretekle sezone se je podal v Bosno in Hercegovino, kjer je polovico sezone nastopal za ekipo Grude, nato pa se je v marcu tega leta pridružil ekipi Kopra. Za primorsko ekipo je nastopil na 11 tekmah v Ligi UPC Telemach in je v povprečju igral skoraj 26 minut na tekmo. V povprečju je dosegel 10,5 točke ter dodal še 1,3 skoka in 2,5 asistenc.

21-letni in 194 cm visoki igralec na poziciji branilca Žan Vrečko je v preteklih štirih sezonah nastopal za člansko ekipo Pivovarne Laško oz. Zlatoroga, pred tem pa je uspešno nastopal tudi za mladinske selekcije tega kluba. Bil je udeleženec evropskega in svetovnega prvenstva za mladince, poleg tega pa je leta 2006 na tradicionalni prireditvi Dan slovenske košarke prejel laskav naziv zmagovalac v metu trojk. V zadnji sezoni je Žan Vrečko v Ligi UPC Telemach odigral 39 tekem, kjer je v povprečju igral skoraj 22 minut. V tem času je dosegel v povprečju 8,7 točke na tekmo in temu dodal še povprečno 2,5 skoka. Izkušnje ima tudi z igranjem v Jadranski ligi ter v ULEB tekmovanjih. Po podpisu pogodbe je mlad igralec iz Maribora izjavil: "Vesel sem, da prihajam v dobro organiziran klub, kjer bom imel dobre možnosti tudi za osebni športni napredek. S trenerjem Ivanom Stanišakom sem dobro sodeloval že v preteklosti in mi je zelo blizu njegov način dela. Upam, da bomo v prihajajoči sezoni dosegli dober ekipni uspeh in tako opravičili zaupanje trenerja in vodstva kluba."

Domači 206 cm visoki igralec na poziciji centra Mitja Goršek je nastopil za vse selekcije kluba, od pionirjev naprej. V zadnjih letih je z izjemo sezone 2005/06, ko je nastopil za ekipo Hopsov iz Polzele, ves čas igral za člansko ekipo kluba. Tako je v pretekli sezoni za Elektro Esotech odigral 30 tekem v Ligi UPC Telemach, kjer je v povprečju igral skoraj 12 minut ter prispeval 3 točke in 3 skoke na tekmo.

Enaindvajsetletni in 204 cm visoki krilni center Ivan Šimunič je svojo športno pot pričel v Petrinji, nadaljeval pa v hrvaških klubih Kaptol, Cibona (igral v mlajših selekcijah) ter zadnji dve sezoni v ekipi Međimurje Vajda, kjer ga je treniral tudi sedanji trener Elektre Esotecha Ivan Stanišak. V ekipi Međimurje Vajda je bil eden izmed nosilcev igre, a se je v kvalifikacijah njegove ekipe za uvrstitev v 1. A ligo žal poškodoval, tako da ni uspel do konca odigrati kvalifikacij. Je pa svojo poškodbo desnega ramena v celoti saniral in je pripravljen na novo tekmovalno sezono v Sloveniji.

Po podpisu pogodbe z igralcem Ivanom Šimuničem je predsednik KK Elektra Darko Lihteneker dejal: "Glede na finančne možnosti našega kluba smo se že pred leti odločili, da bomo poskušali sestavljati ekipe, kjer bodo v ospredju mladi in perspektivni igralci. Razliko v kvaliteti poskušamo nadoknaditi s trdim delom v celotni sezoni, a po tem smo tako že prepoznavni v Sloveniji. Vedno večji poudarek dajemo uveljavitvi domačih mladih igralcev, saj jih že kar nekaj trka na vrata članske ekipe. S to mlado in izjemno perspektivno člansko ekipo se bomo poskušali tudi v prihajajoči sezoni uvrstiti med osem najboljših ekip, kar bi še potrdilo pravilno usmeritev kluba v delo z mladimi igralci."

4. memorial Matjaža Natka

Košarkarski klub Elektra vsako leto v spomin na Matjaža Natka, legendo košarke v Šaleški dolini, v septembru organizira mednarodni turnir. Letos bo 4. memorial Matjaža Natka potekal 21. in 22. septembra, udeležile pa se ga bodo naslednje ekipe:

- Krka iz Novega mesta – Liga UPC Telemach,
- Dubrava iz Zagreba (Hrvaška) – 1. A hrvaška košarkarska liga,
- Piraten iz Celovca (Avstrija) – 1. avstrijska liga in
- domača Elektra Esotech – Liga UPC Telemach.

Vabljeni na dvodnevni mednarodni turnir, ki bo vsem ljubiteljem košarke postregel z dobrimi tekmami. Vstop na vse tekme, ki bodo v Športni dvorani Šoštanj, je brezplačen!

Kadeti in mladinci Elektre

V ponedeljek, 6. avgusta, so s treningi pričeli tudi kadeti in mladinci Košarkarskega kluba Elektra. Na veliko žalost soigralcev, trenerjev in vodstva kluba se prvega treninga žal ni udeležil 17-letni Mario Divkovič, ki je 2. avgusta umrl za posledicami hude prometne nesreče v Dalmaciji. Zato je bila sreda,

8. avgusta, ko je bil pogreb Maria Divkoviča, žalostni dan za celoten klub, saj je bil Mario perspektiven mlad igralec, ki je bil po dolgoletnem zavzetem in uspešnem treniranju v mlajših selekcijah na pragu članske ekipe. Vodstvo kluba ob tej tragični izgubi izreka globoko sožalje družini Divkovič iz Velenja.

Poletni košarkarski tabor – Šoštanj 2007

Od ponedeljka, 2. julija, do petka, 6. julija, je v telovadnici Partizan v Šoštanju potekal Košarkarski tabor za osnovnošolke in osnovnošolce. Tabor je potekal vsak dan od 16. do 18. ure. Med udeleženci je bilo kar 8 deklic in 10 dečkov, ki so skozi različne vaje izpopolnjevali svoje košarkarsko znanje. Na koncu so svoje znanje prikazali še v igri na dva koša, kjer so najboljši dobili še simbolične nagrade. Vsak dan je bilo poskrbljeno za malico, na koncu pa so vsi prejeli še spominsko majico.

Košarkarski tabor 2007 (članek enega izmed udeležencev)

V tem šolskem letu sem treniral košarko pri KK Elektra. Treninge smo imeli 3-krat na teden, trenirala sta nas trenerja Rajko Rituper in Marjan Vidovič. Z veseljem sem obiskoval treninge, še posebej sem se veselil prijateljskih tekem, ki smo jih pogosto igrali. Na zadnjem treningu v šolskem letu je trener prinesel prijavnice za Košarkarski tabor, ki se je odvijal od 2. 7. do 6. 7. 2007 v Šoštanju. Trener nam je povedal, kako zgleda takšen tabor. Vedel sem, da se takšnega tabora moram udeležiti.

Na taboru smo spoznali nova trenerja Duška Supiča in Tomaža Hermana. Tu smo trenirali vodenje, podajanje, met na koš, dribling ... in seveda smo vsak dan igrali. Skozi različne vaje smo izpopolnjevali svoje košarkarsko znanje. Tu sem spoznal veliko novih košarkarskih prijateljev. Po vsakem treningu smo dobili sendvič in sok. Zadnji dan pa smo vsi udeleženci tabora dobili majico, ki nas bo spominjala na tabor.

Letošnje počitnice mi bodo ostale v lepem spominu, saj sem jih preživel zelo aktivno.

Vsi, ki si želite aktivne počitnice in imate radi košarko, vam priporočam takšen tabor.

Anže Brešar, 10 let

POSTANITE ČLAN KK ELEKTRE

Vsak posameznik, ki to želi in plača letno članarino v znesku 15 EUR, lahko postane redni član Košarkarskega kluba Elektra in si s tem zagotovite

- prost vstop na vse domače tekme članske ekipe KK Elektra,
- 10% popust pri nakupu košarkarskih artiklov v trgovini Maxi rossi v Celju,
- 10% popust pri nakupu artiklov v trgovini Tomas sport v Velenju,
- 10% popust pri nakupu artiklov v trgovini Ciklo sport v Velenju,
- 5% popust pri nakupu artiklov v trgovini Hervis v Velenju,
- nakup športnih artiklov v klubski trgovini s članskim popustom,
- možnost aktivnega delovanja v organih kluba.

Če želite postati član, za vse dodatne informacije pokličite sekretarja Duška Supiča na GSM 031/429-319 (el. naslov: sekretar@kk-elektra.si).

Uspeh je, če ljubiš tisto, kar delaš

Medtem ko drugi delajo inventuro in merijo uspeh ob izteku koledarskega leta, pa na šoli to opravimo konec šolskega leta. Če bi hoteli vsaj približno napisati, kaj vse smo počeli, bi popisali vsaj 188 strani, kolikor je bilo v tem šolskem letu dni pouka. Vsak dan je bil zase zanimiv, vsaj za koga nekaj posebnega. Nekaterim so bili najbolj všeč dnevi različnih dejavnosti, drugi so se veselili ekskurzij ob koncu leta, v nepozabnem spominu vedno ostane tudi šola v naravi. Za nekatere pa so v lepem spominu ostala različna tekmovanja iz znanj in na športnem področju, saj so dosegli izjemne uspehe.

Prvi so se v znanju pomerili »logiki« – že v jeseni. Tekmovalo jih je kar 51. Skozi logične labirinte je učence vodila mentorica *Irena Rotovnik Aplinc*. Na državno tekmovanje so se uvrstili: Gašper Andrejč, Urška Katanec, Hana Videmšek, Marko Es, Mojca Podgoršek, Pia Verdnik, Rok Andrejč, Anja Podvratnik in **Katka Koren**, ki je dosegla SREBRNO priznanje.

Za tekmovanje iz biologije se je pripravljalo 28 učencev. Znanje o dvoživkah jim je poglabljala mentorica *Danica Švarc*. Državnega tekmovanja sta se udeležili **Dea Zager**, ki je prejela SREBRNO priznanje, in **Urška Aplinc**, ki se lahko pohvali z ZLATIM.

Naša šola je organizirala dve področni tekmovanji, in sicer iz fizike in matematike, ter dve državni, to je iz angleščine in Vesele šole. Na vseh so bili uspešni tudi naši učenci.

Pri fiziki je tekmovalo 45 učencev, usmerjali pa sta jih mentorici *Irena Rotovnik Aplinc* in *Marija Podvratnik*. SREBRNA priznanja so prejeli: **Pia Verdnik, Črt Skornšek, Andraž Funkl in Katka Urbanc**, ZLATO Stefanovo priznanje pa **Tjaša Ostervuh, Urška Aplinc in Marko Es**, ki je osvojil 6. mesto med osmošolci v Sloveniji in prejel 3. nagrado društva DMFA Slovenije.

Tudi pri matematiki so se izkazali. Mentorji *Irena Rotovnik Aplinc, Marija Podvratnik, Mitja Pranjič, Albina Rak* in *Klementina Rednak Mežnar* so s tekmovalci uspešno trli matematične orehe. Na državnem nivoju je sodelovalo kar 21 učencev. Tako so SREBRNO Vegovo priznanje osvojili: **Hana Videmšek, Vid Delopst, Rok Geršak, Urška Katanec, Marjeta Drev in Tjaša Slemenšek**, ZLATO pa **Katka Koren in Tjaša Ostervuh**, ki ju je še posebej pripravljala *Klementina Rednak Mežnar*.

Pri angleščini pa sta med 22 tekmovalci letos izstopala **Miloš Panič in Tjaša Ostervuh** s SREBRNIM priznanjem. Mentorica je bila *Vida Rehar*.

Vesela šola že vsa leta privabi veliko učencev. Letos sta jih po zanimivih temah vodili mentorici *Zlatka Hudej in Danica Naraločnik*. Razrednega tekmovanja se je udeležilo 73 tekmovalcev, 12 pa se jih je uvrstilo na državno. SREBRNI so bili: **Manja Kopušar, Tomaž Jandrok, Leja Jelenko, Žan Gaberšek, Hana Videmšek, Črt Skornšek, Jure Ledinek, Veronika Rotnik in Ajda Prušek**, naziv državnega prvaka in ZLATO priznanje pa so prejeli: **Jana Kotnik, Filip Plešnik in Helena Plešnik**.

Znanje nemščine je pomagala poglabljati mentorica *Mateja Drev*. Ker je to izbirni predmet, ni bilo pričakovati veliko tekmovalcev. Med petimi je bil najuspešnejši **Matej Tomažin**, ki je dobil SREBRNO priznanje.

Mentorici *Sabina Žnidar in Jožica Razbornik Kukovičič* sta 30 učencev popeljali v davno preteklost. Državnega tekmovanja iz zgodovine na temo Slovencev in življenje v našem prostoru od naselitve do konca srednjega veka so se udeležili: Gregor Plamberger, Vesna Turinek in Urška Aplinc. Vsi so dokazali, da so dobri poznavalci naše preteklosti, še posebej **Urška Aplinc**, ki je že drugo leto zapored osvojila ZLATO priznanje.

Kemija je za mnoge trd oreh, a ne za učence, ki so se odločili za tekmovanje. Teh je bilo 35, pri delu pa jih je usmerjala mentorica *Marica Rožič*. Na državno tekmovanje so se uvrstili: **Veronika Rotnik, Pia Verdnik in Jure Ledinek**, ki so osvojili SREBRNO, ter **Urška Aplinc in Dea Zager**, ki sta domov prinesli ZLATO priznanje.

Vedno več učencev se zanima tudi za sladkorno bolezen, letos je znanje o njej 41 učencem razstirala mentorica *Marica Rožič*. Na državnem tekmovanju so bile zelo uspešne: **Katka Urbanc s SREBRNIM in Veronika Rotnik ter Tjaša Ostervuh** z ZLATIM priznanjem.

Veliko branja in poglobljenega dela vsako leto čaka tudi tiste, ki se odločijo za tekmovanje pri slovenščini. Zato se do konca tekmovanja njihovo število včasih celo prepolovi. Mentorici *Sonja Bric in Anka Voh* sta jim pri delu v veliko pomoč. Letos jih je 20 tekmovalo na šolskem tekmovanju, 5 pa se jih je uvrstilo naprej. Tako so pod budnim očesom *Anke Voh* SREBRNO Cankarjevo priznanje osvojile: **Dea Zager, Katka Koren in Tjaša Konovšek**, ZLATO pa: **Tjaša Ostervuh in Urška Aplinc**.

Na šoli je deloval tudi literarni krožek s 15 učenci, ki so sodelovali na 13 natečajih. Skrivnosti dobrega pisanja jim je odstirala mentorica *Sonja Bric*. Dvakrat so se njihovi prispevki uvrstili v finalni izbor (Z domišljijo na potep in Evropa v šoli). Izstopa pa SREBRNO priznanje za 2. mesto med učenci 8. razredov na temo domoljubje, ki ga je prejel **Jure Ledinek**.

Mladi raziskovalci so pripravili tri raziskovalne naloge, in sicer: Kako biti lepši (**Pia Verdnik**).

in **Valerija Lesnjak**), usmerjala ju je mentorica *Maja A. Požegar*; Na kmetiji je lepo (**Nika Polšak, Veronika Rotnik in Maja Sovič**) pod mentorstvom *Jelke Peterlin* in somentorstvom *Lidije Volk*; Besedilna straža (**Urška Aplinc, Vesna Panič in Vesna Turinek**). Ta naloga je na državnem nivoju dosegla 1. MESTO, nemalo zaslug za to pa ima mentorica *Vlasta Črešnik*.

Tudi mladi šahisti na podružnični šoli v Ravnah so se vse leto dokazovali. Z mentorjem *Rudijem Olupom* so se udeležili državnega ekipnega tekmovanja in tudi tekmovanja za posameznike, kjer so priznanje prejeli: **Valentina Sovič, Diana Laznik in Darija Aristovnik**. Tudi šahisti centralne šole so se udeležili državnega tekmovanja: **Nejc Galof, Lucija Sovič, Tilen Tajnik, Klemen Ledinek, Tomaž Sovič, Jure Puc in Patricija Sušec**. Njihov mentor je bil *Mitja Pranjič*.

Naša šola ne slovi zama za likovni plati, saj vsako leto odpremo razstavo Likovni svet otrok, na kateri pa množično razstavljajo tudi naši učenci. Letos so dobili SREBRNA priznanja naslednji: **Klaudija Blatnik, Klemen Blatnik, Miha Brodnik, Ajda Čebul, Maja Glinšek, Domen Mazej, Iza Meh, Vita Pergovnik, Ana Pirnat, Suzana Podvinšek, Žiga Rosec, Barbara Verhovnik, Laura Zaveršnik, Katarina Skornšek in Matej Prosenjak** pod mentorstvom *Mije Žagar*. ZLATA priznanja z mentorico *Alenko Venišnik* pa so prejeli: **Urška Aplinc, Nina Atelšek, Sandi Barukčič, Emina Dedič, Sara Goltnik, Tim Jarh, Kaja Komprij, Tjaša Ostervuh, Vesna Panič, Maja Supovec, Aleš Štruc, Vesna Turinek in Klara Videmšek**. Nagrajeni so bili še: **Žiga Meh** (mentorici *Lilijana Ograjenšek in Maja Tajnik*), **David Britovšek** (mentorici *Tatjana Drev in Polonca Čremožnik*), **Jan Ferenc in Kilian Čop** (mentorici *Mihaela Ovčjak in Martina Žohar*), **Darja Berložnik in Lara Goršek** (mentorica *Mateja Čokelc*), **Boris Pirečnik in Lavra Videčnik** (mentorica *Mojca Šabec*), **Gregor Klinc, Jaka Britovšek, Kaja Koželnik, Laura Herman, Tajda Robida in Žiga Volk** (mentorica *Lilijana Neuvirt*).

Že več let zapored naši učenci pobirajo nagrade in priznanja na mnogih natečajih, kot so Evropa v šoli, Novoletna voščilnica, Otroci odraslim, kjer sta bili nagrajeni učenki **Ajda Kavšak** (mentorica *Alenka Venišnik*) in **Tjaša Gorjanc** (mentorica *Mija Žagar*). Na mednarodnem likovnem natečaju Ljudski ornament pa so bili nagrajeni: **Tim Jarh** (*Alenka Venišnik*), **Helena Plešnik** (*Mija Žagar*) in **Sara Herman** (*Lilijana Neuvirt*).

Na šoli imamo tudi dobre pevce, saj deluje kar 6 zborov: 3 na centralni šoli, pojejo pa tudi na vseh podružnicah. Mladinski pevski zbor pod taktirko *Metke Berk* si je na regijskem tekmovanju pripel SREBRNO priznanje.

Zelo aktivni so bili tudi planinci pod mentorstvom *Danice Švarc in Vide Rehar*. Niso hodili

le na planinske pohode, temveč so tudi tekmovali. Na državnem tekmovanju Mladina in gore sta se dobro odrezali dve skupini: **Klemen Spital, Suzana Podvinšek, Katja Podvinšek in Nejc Galof ter Polona Belavič, Tjaša Konovšek, Tjaša Ostervuh in Blaž Lihteneker**. Na državnem orientacijskem tekmovanju so bili uspešni: **Peter Aristovnik, Vid Sovič, Primož Plaznik, Žiga Školc in Sebastjan Spital ter Nika Čas, Polona Belavič, Tadej Zaljuberšek, Tjaša Konovšek in Tjaša Ostervuh**.

Tudi v tem šolskem letu smo spremljali rezultate na športnem področju in izbrali najboljše med najboljšimi. Tako sta častni naslov vzornega športnika šole letos osvojila dva učenca, to sta **Miha Globačnik in Jan Klobučar**. Naslov vzorne športnice šole pa je pripadel **Poloni Belavič**.

Polona Belavič je zmagovalka področnega tekmovanja, državnega četrtfinala, državnega polfinala in na koncu je osvojila 3. mesto v državi v kategoriji starejših učenk v namiznem tenisu za osnovne šole. Zelo dobre rezultate je dosegala tudi v atletiki, kjer je na področnih tekmovanjih nastopala v skoku v daljavo in skoku v višino, v štafeti 4 X 100 m pa je skupaj s sošolkami osvojila odlično 3. mesto in za las zgrešila državni finale.

Miha Globačnik je v kategoriji mini odbojka za ekipo že leta 2002 naskočil sam državni vrh in se v tem vrhu obdržal do danes. S šolsko odbojkarsko reprezentanco je v lanskem šolskem letu dosegel 3. mesto v državi, letos peto. V odbojki na mivki pa je v tem šolskem letu dosegel največji uspeh – 2. mesto na državnem finalu za osnovne šole. V namiznem tenisu je že drugo leto zapored s šolsko ekipo osvojil naslov področnega prvaka in uvrstitev vse do državnega polfinala. Področni prvak pa je tudi v atletski disciplini v metu kroglice, kjer se je z osebnim rekordom dvanajstih metrov uvrstil na državni finale v atletiki za osnovne šole.

Jan Klobučar je odličen atlet. Že na začetku je kot mlajši pionir osvojil kar nekaj medalj in stal na stopničkah za zmagovalce. S štafeto U 16 je v starejši kategoriji osvojil 3. mesto na atletskem prvenstvu Slovenije. Kot področni zmagovalac se je z osebnim rekordom v teku na 60 m uvrstil na državni finale v atletiki za osnovne šole. Je pa tudi dober odbojkar. V kategorijah mini odbojka, mala odbojka in odbojka v kategoriji starejših dečkov je bil med tremi najboljšimi v državi. Bil je proglašen za najboljšega napadalca v kategoriji starejših dečkov v Sloveniji. S šolsko ekipo je v odbojki na mivki v tem šolskem letu osvojil 2. mesto v državi.

Naši učenci so bili uspešni tudi v mnogih športnih panogah. Med njimi je atletika, kjer se jih je kar nekaj uvrstilo na državni finale v atletiki za osnovne šole. Vstopnico za državni finale so dobili: **Rožle Javornik**, ki je v sko-

ku v višino z rezultatom 160 cm zasedel 12. mesto, **Miha Globačnik** je v suvanju kroglice z rezultatom 11.88 m zasedel 12. mesto, **Jan Klobučar** je v teku na 60 m z rezultatom 7.78 sek. zasedel 12. mesto, **Aldin Hasič** je v skoku v višino s 130 cm zasedel 16. mesto, **Mirela Rahmanović** je v metu žogice s 37.84 m zasedla 17. mesto.

Odbojka je prav tako zelo popularna na šoštanjski šoli. Ekipa starejših dečkov in trener Tejo Torej so se uvrstili v polfinale. Fantje so zaključili svoj pohod proti vrhu na drugem mestu.

Državnega polfinala osnovnih šol v odbojki na mivki sta se udeležili ekipe učencev in učenk. Učenci naše šole (**Miha Globačnik, Rok Menih, Jan Klobučar, Gašper Koželnik, Simon Koren, Urban Kugovnič**) so zasedli prvo mesto in se uvrstili v finale državnega prvenstva. Dekleta (**Deja Zager, Jasna Mazej, Katja Podvinšek, Andreja Nježič, Maruša Globačnik, Mojca Podgoršek, Špela Vrčkovnik**) so zasedla 5.–8. mesto. Vdila jih je trener **Boris Plamberger**.

Finalni turnir državnega prvenstva v odbojki na mivki za starejše dečke je bil v Ankaranu. Našo šolo so pod vodstvom trenerja **Teja Toreja** zastopali: **Miha Globačnik** (kapetan), **Jan Klobučar, Rok Menih, Urban Kugovnič in Simon Koren**. V finalu so klonili proti OŠ Žužemberk in tako dosegli odlično drugo mesto.

Dekleta so letos množično pilila znanje v plesu. Na področnem tekmovanju na šolskem plesnem festivalu so nastopili tudi učenke in 2 učenca naše šole. Učenke od 7. do 9. razreda so potrdile svojo kvaliteto in že drugo leto zapored osvojile naslov področnih prvakinj. Kar 6 naših tekmovalk se je uvrstilo v polfinale dvanajstih najboljših, med njimi tudi področna zmagovalka **Marjeta Drev** ter tretjevrščena **Andreja Nježič**. Mlajša ekipa učenk od 4. do 6. razreda pa je osvojila 3. mesto. Najuspešnejša med njimi pa **Lana Pergovnik**. Z njimi se je veselila mentorica **Nataša Nedeljkovič**.

Omeniti bi bilo potrebno še mnoge druge aktivnosti na šoli in mentorje, ki skrbijo, da učenci pridobivajo znanje in spretnosti ter koristno preživijo svoj prosti čas. To so številne interesne dejavnosti od šolskega radia Odmevček, glasila Pisanček, gledaliških, glasbenih skupin in folklorne, ki so nepogrešljive na raznih prireditvah. Tu so še lutkarji, oblikovalci gline in nakita ter druge ustvarjalne delavnice. Ne smemo pozabiti na vrtnarje, ki skrbijo za lepo okolico šole, na tabornike, naravovarstvenike v skupini Zavzemi se za Smrekovec, unicefovece, prometnike in tiste, ki ustvarjajo v tehničnem krožku. Tudi knjižničarji so se javnosti pokazali ob dnevu knjige. Novinarji so v časopisih sproti obveščali o pomembnih dogodkih na šoli, tako smo postali prepoznavni tudi zunaj šolskih zidov.

SKRIVNOST USPEHA NI V TEM, DA ČLOVEK DELA TISTO, KAR LJUBI, TEMVEČ V TEM, DA LJUBI TISTO, KAR DELA.

Če bomo še naprej sledili tej modrosti W. Churchilla, verjamem, da bodo sledili še mnogi uspehi. Sedaj pa nas čaka še nekaj dni zasluženih počitnic, po katerih se bomo polni energije in novih zamisli septembra spet vrnili v šolske klopi.

Za kolektiv OŠ Šoštanj podatke zbrala
Jožica Andrejč

PRESENEČENJE

Nič kaj poseben dan. Torbe, zvezki, učbeniki. Vsi smo že bili utrujeni od zadnjih kontrolnih nalog in spraševanj. Še posebej mi, 9. a-jevci, smo leno sedeli na klopcah in čakali, da se konča teh neznosno dolgih 5 ur. In končno je zazvonil že tisočkrat slišani šolski zvonec: »Tiram tarara rararaa.« Kot pravi torpedo smo se pogнали iz razreda in se veselo odpravili domov. No, vsaj tako smo mislili, vse dokler nismo prišli na šolsko dvorišče. Tam so na nekaj mojih sošolcev čakali starši. Čudno, saj Jan vedno prihaja in odhaja v šolo z avtobusom, prav tako Lucija in Klemen pa Andrej in Maja. Na plan so prihajale najrazličnejše ideje: »A smo dans 13? Mogoč se pa bojijo, da se nam bo kej naredlo!« ali pa »Ne, ne, ne! Jz vem, zakaj so usi po nas prišli! Ziher gremo usi skup nakupvat za valet!«

Mislím, da imate dovolj, saj vidite, da imamo 9. a-jevci precej bujno domišljijo. Ampak ali vas zanima, zakaj so nas pravzaprav vsi starši pričakali pred šolo? Dolgo zamolčana skrivnost je vendarle prišla na plan. Skupaj smo se odpeljali v Ravne na igrišče. Nikomur se ni niti sanjalo, ampak naši starši in razredničarka so nam organizirali poslovilni piknik. Piknik s starši, jupi! Morda se sliši strašno brez veze in dolgočasno, vendar sploh ni bilo tako. Imeli smo se super in smo resnično uživali. Fantje so zagreto igrali nogomet in se pomerili tudi z našimi očeti. Med dekleti pa so se vneli prav

zanimivi pogovori. Lakoto smo potešili s pečnimi piškami in čevapčiči (njam).

Bilo je lepo, da smo se še zadnjič v osnovni šoli zbrali vsi skupaj, zapeli kakšno pesem, se spominjali dogodkov v preteklosti ... Ah, ja. Za ta nepozaben dogodek bi se še enkrat zahvalili vsem staršem, predvsem očetoma Andreja in Klemna, ter naši razredničarki Danici Švarc.

Sedaj nadaljujemo vsak svojo pot v neznani svet, poln vzponov in padcev, novih izzivov in izkušenj ter zabave.

Res je, da ne bomo nikoli več sedeli skupaj v šolskih klopih Osnovne šole Šoštanj. Vendar to ne pomeni, da se ne bomo nikoli več srečevali. Smo poseben razred in sem prepričana, da se bomo v prihodnosti še velikokrat dobili skupaj. Za konec pa: »Se vidimo med zvezdami!«

Dea Zager, 9. a, OŠ Šoštanj

DOMOLJUBE

(Prispevki OŠ Šoštanj na literarni natečaj na temo: DOMOLJUBE.)

SPOMINI MOJH STARŠEV NA OSAMOSVOJITEV

Da, bilo je pred petnajstimi leti, ko sta bila moja mami in ati še čisto sveže zaljubljeni. Tisto poletje leta 1991 sta načrtovala poroko. Zgodila naj bi se v mesecu juliju.

Seveda sta s pravo slovensko zavestjo v srcu spremljala dogodke ob osamosvojitvi. Nihče pa ni niti pomislil na kaj slabega, težkega. Še ko je kot strela z jasnega udarila novica o napadu na slovensko vojsko, mama ni mogla dojeti pomena tega dejanja. Mogoče oče nekoliko bolj, saj je že po dveh dneh vojne dobil poziv o javljanju v štab. Solze so tekle v potokih. O poroki ni nihče več razmišljal. Mama se je le spraševala: »Zakaj ravno ti, pa ne hodi ...« A v očetu je bilo gotovo kanček privzgojenega domoljubja do slovenskega naroda in ji je zato s težkim srcem odgovarjal: »Pa saj veš, da moram iti, pa saj bo vse v redu ...«

A dogodki so se drugače odvijali. Poslali so ga v Dravograd, kjer so dva dni poslušali pokanje okoli sebe. Nihče ni natančno vedel, kaj se dogaja. Zvedeli so novico o prvi žrtvi. Takrat jih je streznilo. Vedeli so, da gre zares. Zatem so jih za en popoldan poslali domov. Mama se še zdaj spominja njegovega obraza, oči, ki so govorile vse drugo, kot pa to, da bo vse v redu. Ko je odhajal, niti mama niti njegovi starši niso vedeli, kdaj spet pride, če sploh še pride. Sledile so solze obupa, žalosti, jeze, trepetanja ... občutki, ki jih težko zliješ na papir in jih zagotovo nikomur ne privoščiš.

Potem pa so se stvari začele odvijati na bolje. Po štirinajstih dneh je oče prišel domov, ponosen in za vedno. Pozneje je v slovenjgraški občini dobil odlikovanje, značko, ki jo nam, svojim otrokom, pokaže s ponosom.

Ljubezen je plamtela naprej in tako sta se 24. avgusta 1991 res poročila v SAMOSTOJNI SLOVENIJI. Čudovit občutek. A danes, po petnajstih letih ju slišim, ko se sprašujeta: »Je to res domovina, za katero smo dvigali puške? Smo si res takšno želeli?«

Težko rečem, da je odgovor vedno pritrdilen. A zagotovo je, da je v njunih srcih nekaj slovenskega, kar sta uspešno prenesla tudi na nas, na svoje tri otroke.

Nejc Borovnik

DOMOVINA, ŠE NA MNOGA LETA

Pred davnimi časi so Slovenci današnje ozemlje naselili.

Od takrat so se trudili, da bi se osamosvojili.

O svobodi so sanjali in govorili in pred petnajstimi leti nekaj storili.

V vojsko so stopili, hlabro so se borili, dokler niso sovražnike iz države napodili in se končno osvobodili.

Ljudje so v državi svobodno zaživeli, saj so po tem mnogo let hrepeneli. Zdaj v veselju in miru vsi živimo in naši domovini še mnogo srečnih let želimo.

Tjaša Slemenšek

DOMOVINA, ŠE NA MNOGA LETA

Junij 1991. Vname se vojna za slovensko ozemlje. Čez deset dni je vojna končana. 25. junija 1991 dobimo svojo državo – Slovenijo.

Naslednje leto sem se rodila jaz in vsi moji vrstniki v že samostojni Sloveniji. Po zaslugi vseh pogumnih mož, ki so domovino branili. Zagotovo so imeli nek cilj. Poslanstvo. Svojo deželo so hoteli obvarovati in jo prihraniti za prihodnje rodove. In uspelo jim je.

Tako sedaj vsi Slovenci ponosno hodimo po svoji deželici na sončni strani Alp.

Naša domovina je res nekaj posebnega. Gore. Vodovje. Morje. Polja. Mesta in vasi. Tako zelo raznolika je. Preprosto jo moraš imeti rad. Malo pogledjte okrog sebe in strinjali se boste z mano.

Toda! Ali se tudi vi večkrat sprašujete: »Le kaj se je zgodilo s to naravo?« Če se zanjo ne bomo zavzeli, jo bomo mi sami uničili. Marsikdo misli, da so moderne stavbe in trgovine najpomembnejše. Pa niso. Te lahko vidiš po

vsem svetu v večjih ali manjših razsežnostih. Naša Slovenija pa je samo ena. Njena narava tudi. In zagotovo ne bomo zasloveli po zaslugi velikih trgovskih središč. Prej zaradi narave. Ta bo propadla in tudi pokrajinske značilnosti naše domovine, če je ne bomo varovali kot punčico svojega očesa. Z vstopom v Evropsko unijo smo izgubili nekaj nacionalne prepoznavnosti. Ampak lepot, ki nam jih je ustvarila mati Narava, nam ne more ukrasti nihče. Zato le premislite, kaj vam je ljubše. Da tudi mi zapustimo svojim zanamcem deželo, na katero bodo ponosni, ali le še eno »betonsko džunglo« več?? Odločitev je v rokah vseh nas.

SLOVENIJA, odkod lepote tvoje ... in za vas, dragi bralci ... ne iščite sreče drugod, kot le doma.

Tjaša Ostervuh,

KAKO LJUBITI DOMOVINO

Pisati o domovini je za mladega človeka, kot sem jaz, lahko težavna naloga. Nenavadno je razmišljati o tem, kaj domovina je, in še posebej, kako imaš domovino lahko rad. Vem, kako imam rad svoje starše, sestro, rad imam poletje in dolge počitnice, rad imam skriven kotiček v gozdu, velik sladoled ...

Ampak kako imeti rad domovino?

Ob tem se spominjam svojega dedka, ki je bil kot otrok med drugo svetovno vojno izgnan v Nemčijo. Starega šest let so ločili od staršev in ga skupaj z njegovimi brati odpeljali v taborišče. Z grenkobo mi je pripovedoval o tujih ljudeh, ki so ga imeli za sovražnika, čeprav je bil otrok. Pripovedoval mi je o lakoti, ki jo je mnogokrat tešil z olupki in odpadki. Govoril je o mrazu, ki so ga trpeli, o trdih in hladnih posteljah, v katerih so se vsi premraženi stiskali. Predvsem pa je govoril o žalosti in strahu, o izgubljenem brezskrbnem otroštvu, o veliki želji, da bi se lahko stisnil v naročje svoji mami. Mame ni nikoli več videl, saj je umrla v taborišču.

Ko sem ga vprašal, zakaj so mu tujci to storili, me je pogledal, se zamislil in dejal: »Mogoče zato, ker so moji starši preveč ljubili svojo domovino. Uprli so se tujcem, ker so hoteli živeti na svoji zemlji in so hoteli govoriti slovenski jezik.«

Nisem vsega razumel. Razumel pa sem, da so to bili drugačni časi. Takrat so ljudje za svojo domovino tudi umirali, ker so spoštovali svojo zemljo, svoj jezik in svoje prednike.

Tudi kasnejše vojne za Slovenijo sam nisem doživel. Mislim pa, da je bila želja, za katero so se Slovenci tako enoglasno odločili, enaka kot v časih mojega dedka. Modre odločitve in pogum mnogih so nas pripeljale do samostojne Slovenije. Vse doseženo pa bi morali spoštovati tudi mi, mladi, ki smo se rodili v lepi in urejeni deželi. Svoje spoštovanje do

domovine lahko pokažemo z majhnimi dejanji. To je lahko skrb za slovenski jezik, ohranjanje naše narave, spoštovanje slovenskega blaga in izdelkov, čuvanje in spoštovanje izročila naših dedkov in babic.

Grozljivi dogodki v naši bližini, ki so tisočim otrokom vzeli otroštvo, starše in mnoge zaznamovali za vedno, naj bodo le v poduk vsem nam, kako se nestrpnosti, ki se lahko pojavi povsod, ne sme reševati.

Star pregovor pravi, da je človek brez domovine kot slavec brez vrta. Zato imejmo domovino preprosto radi, saj je le naša in edina, ki nam je bila podarjena ob rojstvu.

Želim si, da bi bila moja domovina takšna, da bom povsod in vsakomur ponosno povedal, da sem Slovenec.

Jure Ledinek

Ribno 2007

Letošnje Ribno je za nami in kot že toliko let poprej se nam bo tudi letošnje taborjenje ohranilo v lepem spominu ... Sveža jutra, vroči dnevi in hladni večeri ob tabornem ognju so, žal, ostali za nami.

Na taborjenju so se nam pridružili taborniki naših dveh čet iz Polzele in Prebolda, gostili pa smo tudi tabornike iz rodu Bistre Savinje iz Šempetra, tako da se nas je zbralo preko 150 tabornikov.

Kot že tolikokrat prej so se naši taborniki preizkušali v novih izzivih, pokazali veliko znanja in iznajdljivosti, predvsem pa so si nabrali ogromno novih izkušenj življenja in preživetja v naravi. Spletle so se mnoge prijateljske vezi, tudi mednarodne.

Letos smo imeli namreč srečo, da smo lahko spoznali angleške in belgijske skavte, ki so taborili blizu našega tabora. Otroci so spoznali način taborjenja skavtov, ki jih lahko sicer vidimo le na mednarodnih akcijah. Na pohodnih taborih, kot je bilo letošnje, Belgijci taborijo v šotorih, ki so postavljeni vsaj dva metra nad tlemi. Videli smo torej fantastične pionirske objekte, ki jih pri nas skoraj ne poznamo.

Poseben čar taborjenja je tudi bivakiranje. Vodi preživijo noč izven tabora, kjer si postavijo šotore, ognjišča, si skuhamo čaj in naredijo večerjo. Otroci preživijo noč pod zvezdami in tega se radi spominjajo še dolgo po tem.

Tudi to leto smo imeli veliko srečo z vremenom. Dopoldneve smo preživljali v gozdu, v vodovih kotičkih, kjer smo se učili novih taborniških veščin, ob popoldnevih pa smo se navadno hladili ob Savi ali v Šobcu.

En dan taborjenja je vsako leto namenjen izletu na Bled. Vozili smo se z vlakcem okoli jezera, se sprehajali ob jezeru, starejši taborniki so se kopali v Zaki in se zabavali na smučišču Straža, kjer so se vozili s sankami.

Vsak dan na taborjenju smo zaključili na poseben način – ob tabornem ognjem, z nočno orientacijo, branjem pravljic v indijanskem šotoru, ki se imenuje »tipi« ... Starejši taborniki so pripravili večerne programe, ob katerih smo se res zabavali in se dobro nasmejali. Tako smo bili priče resničnostnemu šovu »Big Totem«, Ribnoviziji in krstu, kjer so vsi novopečeni taborniki dobili nova taborniška imena. Lepo presenečenje pa nas je letos čakalo v Saloonu. Dobili smo namreč čisto pravi klavir, ki nam je popestril marsikatero urico.

Tako, za nami je torej deset nepozabnih dni. Dnevi so bili polni veselja in smeha, včasih tudi kakšne solzice, polni novih znanj in dogodivščin. In za konec lahko z gotovostjo rečem, da skoraj ni tabornika, ki ne bi nestrpno odšteval dnevov do naslednjega poletja, ko se bomo s pričakovanjem in polnimi nahrbtniki spet odpravili v Ribno – v naš mali raj pod soncem.

Petra Peunik

Po srečo, prijateljstvo in nasmeh na svetovni skavtski zlet!

Dve leti je minilo od dne ko sem se odločil, da bom v okviru nacionalne skavtske organizacije Zveze Tabornikov Slovenije sodeloval v odboru za pripravo slovenske odprave na svetovni skavtski jamboree, ki je letos potekal od od 27. 7. do 8.8. 2007. Tovrstno srečanje skavtov iz celega sveta se zgodi vsake 4 leta in letos, ob 100. obletnici skavtstva, je to srečanje potekalo v zibelki tega gibanja, v Angliji. Zveza tabornikov Slovenije je v svojo odpravo povabila tudi člane

ZSKSS (Združenje slovenskih katoliških skavtov in skavtini) in tudi člane SZSO (Slovenska zamejska skavtska organizacija). Z veseljem lahko tako trdim, da je tako naša odprava bila zelo pisana.

Slovenska odprava je štela 74 članov, od tega 25 udeležencev (14 - 18 let), 3 vodniki, 8 vodstva, 37 oseb v mednarodnem osebju in 1 poseben gost (g. Miloš Miovič iz rodu XI SNOUB iz Maribora, s 96 leti najstarejši skavt na jamboreeju). V tej odpravi smo bili 3 Šoštanjčani. Jaz kot del vodstva odprave in Dea Zager kot udeleženka (oba sva člana taborniškega rodu Pusti Grad Šoštanj) in Špela Koren kot udele-

ženka (članica ZSKSS stega Velenje 1)!

Slovenska odprava je na dolgo pot z avtobusom krenila že 20. 7! Na naši poti v Anglijo smo se ustavili v Münihu, kjer smo si ogledali tehnični muzej, živalski vrt in center mesta, nato smo nadaljevali pot proti mestu Strasbourgh, kjer smo si ogledali mesto in evropske institucije, se še malo vozili do Calaisa kjer smo kanal prečkali na trajektu in si v prvem angleškem mestu Dover ogledali še zelo poznane bele klife, doverski grad in mesto samo. Tako smo začeli odkrivati južno Anglijo, si ogledali Stonehenge, se izgubljali v pravih labirintih, raziskovali London in se

po 7 dneh potovanja kočno le odpravili na jamboree, kjer smo preživeli naslednjih 12 dni.

Na jamboreeju pa enostavno neverjetna izkušnja. 42. tisoč ljudi iz celega sveta. Na enem mestu si lahko v 12 dneh spoznal druge kulture, običaje, ljudi in dežele, pridobil nova prijateljstva, doživel veliko novih avantur na različnih delavnicah, spodbujal prijateljstvo, strpnost in mir ter širil tisti pravi skavtski duh, ki pravi da skupaj lahko spremenimo svet na bolje. Toliko se je dogajalo, toliko lepega. Eden izmed najbolj pihih trenutkov pa je vsekakor bil ob zori skavstva (1. avgusta ob 8.00 zjutraj), kjer nas je več kot

42. tisoč zbranih skavtov v areni in še več kot 9 milijonov skavtov po svetu, istočasno obnovilo skavtsko prisego. Neponovljiv in nepozaben občutek, da si del velike družine mladih.

Ob koncu jamboreeja, po 12 dneh, smo tako polni vtisov in novih prijateljstev krenili na pot proti domu. Na kratko smo skočili še na Brawnsee island, kjer je pred 100 leti Sir Baden Powel, ustanovitelj skavtskega gibanja, prvič zatrobil v rog in se je vse skupaj začelo. Pred nami je bila le še dolga pot domov, v Ljubljani ob prihodu pa še neizogibno poslavljanje od prijateljev s katerimi smo splekli močne vezi.

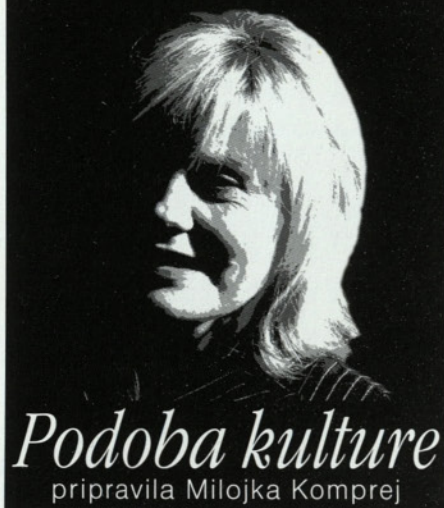
Dve leti trdega dela skupaj z 11 drugimi taborniki zbranimi iz vseh koncev Slovenije in 12 čudovitih dni na Jamboreeju mi je prineslo veliko izkušenj in spoznanje, da sem s praznovanjem 100 letnice skavtskega gibanja v družbi 42. tisoč skavtov iz celega sveta, doživel svoje sanje.

Sedaj potujemo v nove sanje naprej. Tudi v Šoštanju imamo bogato tradicijo taborniškega gibanja, saj rod Pusti Grad deluje že skoraj 50 let.

Tomaž Sinigajda - SiNi

KDAJ	ZVRST	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden				
sobota, 1. 9. ob 16:00	kulturno-zabavno popoldne	RAVNEFEST (piknik, standap komedije, potopisna predavanja, premiera filma in rock koncert)	Domačija Ober v Ravnah	Zavod za kulturo Šoštanj in Kulturno-umetniško društvo Ravne
sobota, 1. 9. ob 15:00	ribištvu	Tekmovanje Ribiški car 2007	Družmirsko jezero	Ribiška družina Paka
sobota, 1. 9. ob 17:00	nogomet	Šoštanj : Šentilj Jerenina (Štajerska liga v nogometu)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
2. teden				
ponedeljek, 3. 9. ob 18:30	bridge	Bridge – razmigajmo možgane	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
torek, 4. 9. ob 17:00	delavnica	TORKOVA PETA ustvarjalnica za otroke in starše	Kulturni dom Šoštanj	Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje
četrtek, 6. 9. ob 19:00	razstava	Otvoritev razstave akademskega slikarja Uroša Potočnika	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
nedelja, 9. 9. ob 9:00	ribištvu	Družinska tekma (člani in otroci – mladi (2. tekma)	Družmirsko jezero	Ribiška družina Paka
3. teden				
ponedeljek, 10. 9. ob 18:30	bridge	Bridge – razmigajmo možgane	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
sreda, 12. 9. ob 8:00	pohodništvo	Izlet Mostnar – Visočki vrh – Bele Vode	Bele Vode	Društvo upokojencev Šoštanj
sobota, 15. 9. ob 9:00	ribištvu	Družinsko tekmovanje veteranov (nad 50 let 2. tekma)	Družmirsko jezero	Ribiška družina Paka
sobota, 15. 9. ob 16:30	nogomet	Šoštanj : Železničar Maribor (Štajerska liga v nogometu)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
nedelja, 16. 9.	planinstvo	Gozdna učna pot – Plešivska kopa	Plešivec	Planinsko društvo Šoštanj
4. teden				
ponedeljek, 17. 9. ob 18:30	bridge	Bridge – razmigajmo možgane	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
petek, 21. 9. ob 16:00	šah	Dnevi rekreacije 2007: Šahovski turnir	Športni center TEŠ	Šahovski klub Šoštanj in Športna zveza Šoštanj
petek, 21. 9. ob 18:00	košarka	4. memorial Matjaža Natka – 1. tekma: Krka Novo mesto : Piraten Celovec	Športna dvorana Šoštanj	KK Elektra, Občina Šoštanj, Športna zveza Šoštanj in Pihalni orkester Zarja
petek, 21. 9. ob 19:30	košarka	4. memorial Matjaža Natka: #uradna otvoritev turnirja	Športna dvorana Šoštanj	KK Elektra, Občina Šoštanj, Športna zveza Šoštanj in Pihalni orkester Zarja
petek, 21. 9. ob 20:00	košarka	4. memorial Matjaža Natka – 2. tekma: Elektra Esotech : Dubrava Zagreb	Športna dvorana Šoštanj	KK Elektra, Občina Šoštanj, Športna zveza Šoštanj in Pihalni orkester Zarja
sobota, 22. 9. ob 9:00	tek	Dnevi rekreacije 2007: Dan rekreativnega teka v naravi	Družmirsko jezero	Športno društvo Šoštanj
sobota, 22. 9. ob 15:00	odbojka	Dnevi rekreacije 2007: Turnir mešanih ekip (3+3) v odbojki	Telovadnica Osnovne šole Šoštanj	Odbojarski klub Šoštanj Topolšica in Športna zveza Šoštanj
sobota, 22. 9. ob 18:00	košarka	4. memorial Matjaža Natka – 3. tekma: tekma za 3. mesto (poraženi ekipi 1. dne)	Športna dvorana Šoštanj	KK Elektra, Občina Šoštanj, Športna zveza Šoštanj in Pihalni orkester Zarja
sobota, 22. 9. ob 20:00	košarka	4. memorial Matjaža Natka – 4. tekma: tekma za 1. mesto (zmagovalni ekipi 1. dne)	Športna dvorana Šoštanj	KK Elektra, Občina Šoštanj, Športna zveza Šoštanj in Pihalni orkester Zarja
nedelja, 23. 9. ob 14:00	pohod	Dnevi rekreacije 2007: Pohod po mejah Krajevne skupnosti Gaberke	start je pri Gasilskem domu v Gaberkah	Športno društvo Gaberke
5. teden				
ponedeljek, 24. 9. ob 16:00	nogomet	Dnevi rekreacije 2007: Turnir veteranov v malem nogometu	Športna dvorana Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj in Športna zveza Šoštanj
ponedeljek, 24. 9. ob 18:30	bridge	Bridge – razmigajmo možgane	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
torek, 25. 9. ob 16:00	košarka	Dnevi rekreacije 2007: Ekipni turnir v košarki za ekipe 3+1	Telovadnica Partizan Šoštanj	Košarkarski klub Elektra in Športna zveza Šoštanj
sreda, 26. 9. ob 16:00	rokomet	Dnevi rekreacije 2007: Rokometni turnir za rekreativne ekipe	Telovadnica Osnovne šole Šoštanj	Rokometni klub veterani in Športna zveza Šoštanj
četrtek, 27. 9. ob 16:00	rekreacija	Dnevi rekreacije 2007: Test vzdržljivosti in merjenje krvnega sladkorja, pritiska in holesterola	Stadion Šoštanj	Športno društvo Šoštanj in Športna zveza Šoštanj
četrtek, 27. 9. ob 19:00	bridge	Dnevi rekreacije 2007: Dan bridga - prikaz igre in rekreativni turnir	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje in Športna zveza Šoštanj
petek, 28. 9. ob 16:00	namizni tenis	Dnevi rekreacije 2007: Turnir v namiznem tenisu	Telovadnica Partizan Šoštanj	Namiznoteniški klub SPIN in Športna zveza Šoštanj
petek, 28. 9.	kolonija	34. Mala Napotnikova kiparska kolonija (poteka tudi v soboto, 29.9.)	Zavodnje nad Šoštanjem	Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje
petek, 28. 9. ob 19:00	svečanost	Osrednja slovesnost ob občinskem prazniku	Kulturni dom Šoštanj	Občina Šoštanj in Zavod za kulturo Šoštanj
petek, 28. 9. ob 20:00	predstavitve	Galerijski večeri (predstavitve 17. številke Hotenj in članov Šaleškega literarnega društva Hotenja)	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 29. 9. ob 9:00	sejem	Šmihelov sejem predstavitve domačih obrti in izdelkov ter kulinarne ponudbe	Trg svobode Šoštanj	Turistična zveza občine Šoštanj
sobota, 29. 9. ob 9:00	kegljanje	Dnevi rekreacije 2007: Turnir v kegljanju (za ženske in moške)	Športni center TEŠ	Športno društvo Šoštanj in Športna zveza Šoštanj
sobota, 29. 9. ob 9:00	fitnes	Dnevi rekreacije 2007: Dan fitnesa (prikaz in individ. testiranje)	Športni center TEŠ	Športno društvo Šoštanj in Športna zveza Šoštanj
sobota, 29. 9. ob 10:00	ribištvu	Tekmovanje za pokal občine Šoštanj	Družmirsko jezero	Ribiška družina Paka Šoštanj
sobota, 29. 9. ob 16:00	nogomet	Šoštanj : Bistrica (Štajerska liga v nogometu)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
nedelja, 30. 9. ob 8:00	planinstvo	Dnevi rekreacije 2007 in občinski praznik: Pohod na Smrekovec 1577m	start in cilj pohoda je pri gostišču Grebenšek	Planinsko društvo Šoštanj, Športna zveza Šoštanj in Občina Šoštanj
nedelja, 30. 9. ob 9:00	ribištvu	Dnevi rekreacije 2007: Predstavitve ribolova in kastinga	Družmirsko jezero	Ribiška družina Paka Šoštanj in Šport- na zveza Šoštanj

Podoba kulture

pripravila Milojka Komprej

Ivana Andrić Todić

Preplet pokrajine, selekcionarne figuralike in tihožitij je bila razpoznavna tema razstave Ivane Andrić Todić, katere odprtje smo spremljali 19. julija v Mestni galeriji Šoštanj. Akademska slikarka, ki prihaja v Slovenijo iz Hrvaške, je končala šolanje v letu 1992 v Zagrebu in se nato preselila v Celje. Tam živi in dela, hkrati pa se ukvarja z vodenjem likovnih tečajev in postavljanjem razstav. Kulturni dogodek je bil popestren s poezijo Roka Komela.

Foto: Milojka Komprej

Zanimiva avtorica se verbalno veliko skromneje izraža kot pa likovno, kajti odlično zna povezati materialni svet z duhovnim in ga prenesti na platno ter odkrivati intimne poudarke s konstruktivno obdelavo slikarskega motiva. Spremno besedo k razstavi je napisala mag. Milena Koren Božiček, ki je med drugim poudarila:

»V zadnjih dveh letih nastajajoč in dopolnjujoč se opus razkriva avtoričino zazrtje v naravo in človeka ter njegovo potrebo in zmožnost dojemanja bivanja v vseh pojavnih oblikah. Preizkušanje občutljivosti in hotenja subtilnosti po izpovednih možnostih odprtega posluha za preprosta in manj opazna motivna izhodišča je zajet iz osebnega toka energije. V tem toku so spodbudna prizadevanja zaustaviti drvenje vsaj za hip, se v njem zazreti vase in se soočiti z dejstvi trenutka.

Ustvarjalni dvomi se sprva odslikujejo v slikarskih motivih, ki so posledica njenega subjektivnega odnosa do naslikanega motiva. Motivno zasnovano je naslonila tudi še na klasične mojstre v portretih, ženskih figurah in tihožitjih.

Subjektivnost je v umetnosti sicer pogostejša pri tistih ustvarjalcih, ki življenje podrejuje fiktivnemu doživljanju, ki prihaja iz podzavesti in se udejanja v vsakdanjiku, ki predstavlja tudi nove slike.

Koncentrirana predstavitev novih del, z umeštvitvijo v nek časovni okvir in s primerjavo, zazrtjo deloma v preteklost, deloma pa v prihodnost, ustreza njenim ustvarjenim delom in njeni ustvarjalni posebnosti. Redukcija izraznih oblik in vrednotenje med monokromnimi dogajanjem na platnu Todićevo vodijo k postopnemu opuščanju tradicionalnih elementov slikarstva, ki ga dosega že z omenjenim misterioznim vtisom lebdenja prekrivajoče barvne koprene. Konture oblik niso izrazite in se zlivajo s sosednjimi ploskvami ali sugestivne oblike s prevladujočo površino. Krepi pa se občutljivost barve kljub nedefiniranju pulziranja, ki ga predaja v dojetje gledalcu.«

Rudi Stopar: sem, kar sem

Z odprtjem razstave v Mestni galeriji Šoštanj so 9. avgusta zapolnili poletni program dogajanj. Tokrat se je v tamkajšnjih prostorih predstavil kipar Rudi Stopar iz Sevnice. Odprtje je pospremila glasbena skupina Aletheia, besedo o avtorju pa je dodal slikar Jože Svetina. Razstavljenih je dvanajst kiparskih del, predvsem gre za dela iz pločevine in ostalih kovin, spremlja pa jih dvaindvajset grafičnih del, ki se motivno navezujejo na skulpture. Številne obiskovalce je pozdravil tudi avtor sam, ki je spregovoril o svojem delu kot o veliki ljubezni do umetnosti nasploh. Poleg tega, da je priznan slikar in kipar, se ukvarja tudi z literaturo in publicistično dejavnostjo.

Foto: Milojka Komprej

Rudi Stopar je za svoja dela do sedaj prejel več deset diplom, plaket, priznanj, zahvalnic in certifikatov doma in v tujini. Je avtor šestindvajsetih spomenikov in javnih skulptur, poleg v Sloveniji tudi na Hrvaškem in v Kanadi. Od leta 1965, ko je prvič razstavljal, je imel preko sto skupinskih razstav doma in na tujem ter preko sedemdeset samostojnih.

O njem so pisali in govorili domači in tuji likovni kritiki. Jurij Popov je leta 2000 zapisal: »Vse, česar se loti, naredi dobro, zelo dobro.« Prav zaradi te njegove raznovrstnosti ga ni mogoče uvrstiti v to ali ono kategorijo umetniških ustvarjalcev. Edina definicija, ki bi še najbolj opredelila Rudija Stoparja kot ustvarjalca, je: umetnik. Je pa to tudi najbolj ohlapna definicija, ki pove vse in hkrati nič. Po vsej verjetnosti se tega zaveda tudi sam in je zato za svoje vodilo izbral japonski rek: Sem,

kar sem – nič več, nič manj – kako lepo! Alojz Konec pa v istem letu o njem govori: »Široko orientiran avtor in kulturni delavec pa se je avto didaktično prelevil v zazrtje v aktualne likovne tokove. Navedeno strujo je nadgradil s svojo sodobnejšo inačico. Kiparsko formo in površinsko teksturo je pomaknil proti »aer-brut«. Okusil je klasični globinski tisk in se združuje v sitotisku, grafični govornici moderne dobe.«

Za dober Vpogled

V sklopu galerijskih srečanj so v četrtek, 6. julija, v Mestni galeriji Šoštanj gostili literarne in glasbene ustvarjalce iz Žalca. V zanimivem programu so se predstavili posamezniki, hkrati pa so obiskovalci dobili vpogled v revijo Vpogled, ki jo izdaja tamkajšnji Zavod za kulturo, šport in turizem.

Revija, ki izhaja od leta 2005, sta predstavila Mare Cestnik, glavni in odgovorni urednik, in Lidija Koceli, programska direktorica za kulturo pri zavodu.

Foto: Milojka Komprej

Foto: Milojka Komprej

Revija je konceptualno razdeljena na mnenjsko, verzno, pripovedno, esejično, predstavitevno, branje za otroke, kritiško in drobno branje, kot gostje pa so v reviji predstavljeni literati iz Šentjurja. Revija, ki je sicer lokalnega značaja, gosti med domačimi ustvarjalci mnoga znana imena iz sveta literature, kot so Ivan Dobnik, Iztok Osojnik, Ervin Fritz, Blaž Prapotnik, Zoran Pevec, Boris Gorupič in še seveda druga. Vsebinsko se v uredništvu niso hoteli opredeliti na zrela in obetajoča branja, temveč dajejo možnost bralcu, da se sam odloči glede na napisano. Ustvarjalci iz Žalca gojijo dobre medsebojne odnose s šaleškimi ustvarjalci in društvom Hotenja, saj so bili le-ti pri njih že predstavljeni in objavljeni. Z izdajo četrte številke dokazujejo, da so na pravi poti pri ustvarjanju dobre kulturne revije, ki se ne zgleduje po sorodnih revijah, temveč sledi

lastnemu konceptu, ki dopušča različne oblike sodelovanj, pisanj in branj.

V programu sta se od ostalih članov šestčlanskega uredništva predstavila Tomaž Mahkovic in Dani Bedrač, glasbeni del je »pokrila« skupina Aletheia, ki čedalje bolj prodira na glasbeno sceno. Seveda pa je bila iz posameznih branj vsebina te zanimive revije najbolj razvidna.

Na revijo se je mogoče naročiti in jo tudi kupiti pri ZKŠT Žalec.

Vedno Hotenja

Šaleško literarno društvo Hotenja je izdalo nov zbornik, sedemnajsti po vrsti. Predstavitev je bila konec junija na velenjskem gradu. Dogodka se je udeležila tudi Dragica Breškvar, predstavnica JSKD Ljubljana, ki spremlja delovanje društva in posamezne ustvarjalce tudi preko revije Mentor. Društvo, ki deluje že od začetka osemdesetih let, je v literarni prostor več ali manj stalno zapisano. Sedemnajsta številka, ki naj bi bila tematsko obarvana z »zapiski iz sanj«, pa so v njej našle prostor tudi druge teme, je dokaz, da društvo daje prostor širšemu delu ustvarjalcev, saj so v njej objavljena dela avtorjev iz širšega slovenskega prostora. V zborniku je zaslediti predvsem poezijo in prozo, en avtor se je predstavil s pesniško zgodbo, kot posebni gostje pa so v njej mladi ustvarjalci: Tjaša Razdevšek, Nejc Robida, Jan Šmarčan, Barbara Žvirč, Ana Pisar in Veronika Mravljak, ki so sodelovali na literarni olimpijadi pod vodstvom Jurija Hudalina. Ta je ob tem zapisal zanimiv pogled na mlade ustvarjalce. Pestrost vsebine temelji predvsem na kvaliteti, ki je v zborniku ne manjka. Predstavili so se Lojze Vrenčur, Željko Perovič, Andrej Krevzel, Rok Komel, Josip Bačič Savski, Ramiz Velagič, Karmen Škoflek, Vinko Šmajš, Stojan Špegel, Barbara Jelen, Marjan Marinšek, Dolfe Lipnik, Slavica Tesovnik, Marija Lebar, Peter Rezman, Matjaž Drev, Ana Marija Justin, Daniel Bedrač in Milojka Kompej. Zbornik je s fotografijami opremila Amadeja Kompej, uredil pa Peter Rezman. V uredniškem odboru sta sodelovali še Tatjana Vidmar in Milojka Kompej, jezikovni pregled je delo Marjane Marije Boruta. Oblikovno ga je dodelal Renato Knez, izšel pa je v nakladi 300 izvodov. Mogoče ga je tudi kupiti preko društva, ki ima sedež na Titovem trgu 4 v Velenju.

Dogodku na gradu, kjer je večer glasbeno popešal Simon Gorišek, je sledila predstavitev zbornika še v oddaji Dobro jutro na TV SLO 1 in na

Foto: Amadeja Kompej

VTV, zborniku pa bomo sledili še v kraje v dolini in širše. O zborniku je urednik zapisal: Za literaturo je čas zanimiv!

Zarja zopet navdušila v Mengšu in Ormožu

Kulturno društvo Mihaelov sejem Mengeš v sodelovanju z Zvezo slovenskih godb in Javnim skladiščem republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Domžale je v soboto, 2. 6. 2007, organiziralo 11. festival »naj slovenska koračnica – Mengeš 2007. Vsaka sodelujoča godba je morala na festivalu zaigrati štiri koračnice. Nastop godb je ocenjevala tričlanska strokovna žirija po mednarodno uveljavljenih ocenjevalnih kriterijih.

Festivala se je udeležil tudi Pihalni orkester Zarja iz Šoštanj. Po besedah stroge žirije je bil festival na zelo visoke nivoje, kvalitetno odigrane koračnice so povzročale veliko in težko nalogo žiriji, ki je prvo mesto namenila domači godbi iz Mengša. Odlično drugo mesto, tako kot pred dvema letoma, pa je pripadlo orkestru iz Šoštanj. S tem so dokazali, da z načrtnim, kvalitetnim delom sodijo v sam vrh slovenskega godbenišva.

V soboto, 16. 6., pa se je orkester v Ormožu udeležil 12. tekmovanja godb Slovenije v zabavnem programu. Tekmovanja se je udeležilo več kot dvajset godb, ki jih je ocenjevala priznana in uveljavljena strokovna žirija: Jože Hriberšek, Miro Saje in Emil Glavnik. Šoštanjčani so zopet navdušili in si priigrali zlato plaketo, še posebej so navdušili s skladbo FORZA FEŠTA, saj so Franja Vačovnik, Jani Atelšek in oboleti Jani Šuligoj zelo lepo zapeli in s svojimi glasovi ob spremljavi orkestra še posebej navdušili občinstvo v športni dvorani ormoške šole.

Že naslednji dan pa se je orkester udeležil mednarodnega srečanja godb, ki je bilo v SP. POLSKA-VI. Z uigranimi in lepo odigranimi skladbami so tako navdušili, da jim je poln šotor gledalcev stoje zaploskal.

V soboto, 30. 6., je orkester gostoval v KAPELI pri BREŽICAH, kjer so igrali enourni zabavno plesni program na veliki veselici.

Vse to so dokazi, da je delo v orkestru na zelo visokem nivoju. Oboleti dirigent Jani Šuligoj za vse nastope orkester dobro pripravi, rezultat tega so doseženi odlični rezultati tekmovanj, upravni odbor s predsednikom Srečkom Potočnikom pa poskrbi za vse ostale potrebe, da lahko orkester nemoteno deluje. Vsekakor ima velike zasluge tudi razumna odločitev občine, ki je orkestru namenila nekaj proračunskih sredstev.

V mesecu juliju in prvi polovici avgusta so si privoščili malo počitnic, nato se bodo pa zopet začele priprave za gostovanje v Izoli, Avstriji, največ časa pa bodo namenili pripravam za udeležbo na mednarodnem tekmovanju v koncertnem igranju, ki bo v mesecu oktobru v Novem mestu.

Že sedaj pa krojijo načrte za izvedbo božično-novoletnega koncerta, ki bo letos v nedeljo, 23. decembra, v telovadnici OŠ Šoštanj.

Ana pod streho

Priljubljeni festival pouličnih gledališč Ana Desetnica, ki v Šoštanju teče že nekaj let zopred, je bil letos prvič izveden pod streho. Šmentano vreme jo je zagodlo organizatorjem, Zavodu za kulturo, in tudi izvajalcem, da program ni stekel v celoti, tisti, ki je, pa je bil prilagojen razmeram. Tako je od množice, ki je vedno pričakala ustvarjalce z vsega sveta, v dvorani Kulturnega doma Šoštanj sedela le peščica ljudi, ki je spremljala tri predstave skupin Faber teatra, Madam kanibal in Chant de Balles. Kljub temu so zadovoljni odhajali iz dvorane. Vsak dan pač ne vidiš kaj takega.

Foto: Milojka Kompej

Foto: Milojka Kompej

Škoda, ker je odpadla odlična predstava lutk v plamenih in ker ljudje bolj številčno niso pospremili ostalih predstav. Očitno niso verjeli, da se lahko gledališče z ulice v hipu preseli na oder. Seveda pa je treba priznati tudi to, da ima dogajanje na prostem svoj čar.

Organizatorji obljublajo, da bo drugo leto spet lepo vreme in bo Ana Desetnica spet tako, kot je treba: na ulici.

Smallfest VII

Že sedmo leto zapored, peto pod okriljem Zaveda za kulturo Šoštanj, se je zgodil Smallfest (če prevedemo Majhen fest).

Tokrat na novem prostoru - Račjem otoku. Datum sicer obeta lepo vreme, toda izkušnje kažejo popolnoma drugače in malo nervoze se čuti tudi med organizatorji in sodelavci. Toda fascinirajočnost prostora in v petek vseeno lepega vremena, popravita vse.

Festival ki je vsa ta leta podpiral drugačno kulturno dogajanje, tudi letos ostane zvest svojemu poslanstvu. V petek se prične ob 19.00. in sicer s power, black metalci Toy maker, za katere bi lahko rekli še besedo več, pa verjetno drugič.

Za njimi post grunge rockerji Dry fish, pa podobno usmerjeni Fly spoon, pa že stari znanci Smallfesta, metal/HC bend iz Laškega Killing option, ulični hoper Mrigo, pa rap, funk hip-hoper Ziebane, zanimivi Crossbreed s svojim tehničnim trash metalom, pa vedno boljši death, trash, black metal band Gonoba, še posebej pohvala za njihovo nesebično pomoč pri prevozu artikla za izvedbo festivala, za konec pa še vulgarni grind corovci Vulvathrone.

Vreme zdrži in približno 350 ljudi se lahko mirno zabava na idiličnem prostoru, do skoraj pol treh zjutraj.

V soboto se ob 11. uri zjutraj odvije strip bazar ki ga pomaga organizirati društvo ljubiteljev stripa Stripoholik in privabi nekaj ljubiteljev stripa. Popoldan se igra nogomet in odbojka, ob 17. uri pa se odvije predstavitev Dean el.kitar, ki jih najpogumnejši tudi poskusijo.

Sobotno koncertno otvoritev začne velenjski rap, hip-hop frik Yunior, ki pokaže zakaj ga ima rada tovrstna publika. Po manjšem premoru in nekaj kapljicah dežja okoli osmih zvečer začno s koncertno predstavitvijo mladi metal-hardkorovci R.I.F. s poskočno mladoletnico, pa njihov pobraten bend s podobno zvrstjo glasbe in dolgim imenom The language of though hypotesis.

Foto: gox

Foto: gox

Foto: gox

Inprovizacijsko rock - progresivno usmerjeni velenjski Mg pistol rock, dovršeni, polikani, zvenci, zabavni The Uroš Planinc group, pa rock pank ubežniki The fugitives, glam metal senzacija Toxic heart, death, domm metal veterani Obnounce in še eni mladi grind, metal friki Martyrdom.

Foto: gox

Treba je poudariti da so odpovedali Genetic in Barehanded, da se je med celim festivalom odvijal video game copetition, da je ribiško društvo v soboto peklo najboljše postrvi daleč naokoli, da so bili videti obiskovalci festivala zadovoljno in spokojni, prav tako lahko rečemo to tudi za vse nastopajoče, organizatorje in sodelavce ki se trudijo in vztrajajo toliko let in vlagajo toliko časa, znanja in moči za festival Smallfest.

Hkrati naj bo dogodek v razmislek, kako lahko postne majhen kraj kot je Šoštanj, turistično še bolj zanimiv. Seveda je potrebno še marsikaj postoriti toda, ostaja sladek okus pozitivnega razmišljanja in upanja da bo naslednje leto še boljše.

Si predstavljate da organizatorju uspe privabiti rok skupino svetovnega formata in s tem več tisoč obiskovalcev ... Tako postanejo mali festivali veliki.

evo

Za zdrav duh in telo

Druženje in povezovanje ljudi je pomembno v vsakem življenjskem obdobju. V času tretjega življenjskega obdobja je priložnost, da se ljudje uresničujemo preko dejavnosti, za katere v času aktivnega preživljanja življenja

Foto: Milojka Kompej

Foto: Milojka Kompej

ni bilo možnosti. V Ravnah pri Šoštanju je v tamkajšnji krajevni odbor društva upokojencev združenih 186 članov, od katerih jih je slaba tretjina aktivnih tudi v športni sekciji. Vsak torek se zbirajo na igrišču v Ravnah, v zimskem času pa se dobivajo v telovadnici v Šoštanju. Predvsem ob igrišču jih je vsak teden večje število, kjer se pol ure posvečajo telovadbi, ostali čas pa preživijo ob kegljanju, balinanju, streljanju in še čem. Hvale vredno je, da je zanimanje za aktivno preživljanje prostega časa tudi med upokojenci v porastu. To nakazuje tudi eden izmed dogodkov, ki se je zgodil 3. julija. Ob igrišču so odprli namreč še drugo kegljišče na vrvcih in hkrati obnovili obstoječe športne kapacitete. Zgrajeno in obnovljeno je bilo iz lastnih sredstev. Igrišče so odprli predsednik Društva upokojencev Šoštanj Leopold Kušar, predsednik ravnanskih upokojencev Ivan Stvarnik in Jože Jančič, referent za šport. Dogodka so se udeležili tudi predstavniki vseh odborov pod okriljem DU Šoštanj, razen predstavnikov Belih Vod. Odprtje je bilo namreč namenjeno tudi izbirnemu tekmovanju v kegljanju, zmagovalce srečanja pa bo zastopal šoštansko upokojence na ostalih tekmovanjih.

Še vedno sanja, da hodi

Tale zgodba ni poletna. Ni zgodba o soncu, morju, neskončnih potovanjih ali dopustu pod domačo lipo. Ni zgodba o počitnicah, raziskovanjih, pohodih v planine ali poležavanju ob reki. Je drugačna zgodba. Je zgodba o ljudeh, ki svoje življenje preživljajo v bolniški postelji in ob njej. To je zgodba o Vidi in Jožici, ki ju je življenje združilo ob bolezni in ju povežalo že za skoraj devet let. V tem času sta obe nekaj izgubili, še več pa dobili. Tisto več je spoznanje dobrote, nesebičnosti in potrpežljivosti.

Vida Gmajner je Šoštanjčanka, letos 1. novembra jih bo dopolnila devetinsedemdeset. Je upokojenka tovarne usnja, dolga leta pa je pomagala tudi v bližnjem gostišču. Že dobrih dvajset let je vdova, a življenje v lepi hiši na Koroški cesti ji je do pred devetimi leti teklo več ali manj srečno. Življenje kot življenje. Takrat pa jo je doletela kap in od takrat je Vida priklenjena na posteljo. Bistrega duha še vedno, a v položaju, kjer komaj za silo dvigne desno roko. Potrebna skrbi, nege, odvisna od drugih.

Jožica Kovač je življenje z družino preživela v Velenju. Tri otroke ima z možem, ki je Vidin sorodnik. Do tistega usodnega februarja leta 1999 so teto Vido obiskovali, mož je kaj postoril okoli doma in to je bilo tudi vse. Jožica se je leta 1998

upokojila kot delavka v Gorenju. Svoja leta zaslužnega oddiha si je predstavljala v družbi svojih otrok in vnukov. In v zadovoljnem preživljanju prostega časa z možem Romanom, ki je že tudi upokojen. Potem pa je prišla vest, da je teto Vido kap. Najprej pač kot novica, žalostni dogodek, presenečenje, potem pa se je to sprevrglo v skrb. Kaj bo s teto Vido? Sama je, v dom za varstvo odraslih pa noče. V marcu je Vida prišla domov iz bolnice. Preživela je, a ostala priklenjena na posteljo. Edina lega, ki ji ustreza, je ležanje na hrbtu. A Vida ni prišla v prazen dom, pričakala sta jo Jožica in Roman. Začasno, so rekli, da bodo že videli, kako in kaj. In ta začasno je postal – za vedno. Po letu dni sta se Jožica in Roman preselila v Šoštanj. Ni šlo drugače. Obnovila sta hišo in naredila dom še za sina, ki je z njima.

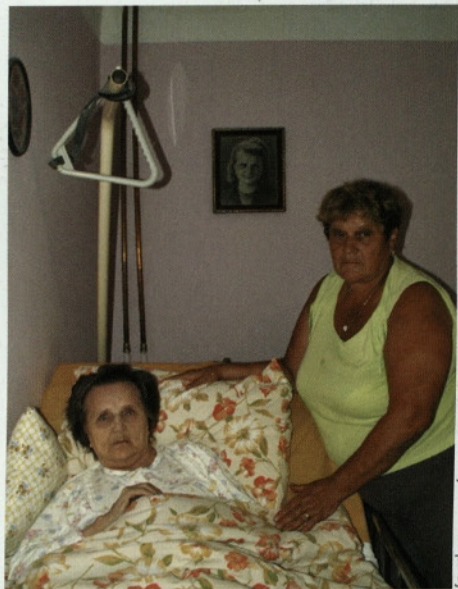

Foto: Milojka Kompej

Vida in Jožica sta se morali marsičesa naučiti druga o drugi in o bolezni. O drugačnem načinu življenja, ki ga zahteva bolezen in nega. Sprva je bilo hudo. Treba je bilo časa in prilagajanja. »A gre,« pravi Jožica. Za Vido je treba skrbeti ves dan. Zajtrk, umivanje, kuhanje, pospravljanje, kosilo, spet osebna nega in popoldan kakšni obiski pa vrt pa delo v hiši in druženje z bolnico. Zvečer spet nega, hrana in spanje. Velika sreča je, da Vida rada gleda televizijo in da tudi še kaj prebere. Na kratko. Tako Jožica lahko skoči po osebnih opravkih in se kdaj povesele z družino. »Pa saj niti ne pogrešam drugačnega življenja, še ko gre Vida kdaj pa kdaj v bolnico, sem navajena, da sem vsak dan pri njej, da skupaj kosiva ali večerjava. Drugače imam slabo vest,« pravi.

Težko se postavim v njeno vlogo. A jo občudujem. Spremeniti način življenja zaradi drugega človeka, je posebne vrste dobrota. Jožica je mirna upokojenska leta zamenjala s skrbjo za sočloveka. Z delom in odrekanjem lastnim željam. A je to sčasoma postalo tako del nje, da drugače ne bi znala živeti. In tako je najbolj prav.

Vida je hvaležna bolnica. Solze ji stopijo v oči, ko se spomni svojih zdravih let. Slika na steni za njo, ki prikazuje mladega dekleta, spominja na čase, ko je bila Vida mlada in polna moči. V obraz se kljub letom skoraj ni spremenila. Samo telo je ne uboga. A še vedno sanja ... da hodi in teka.

Živeti in Slikati

Blanka Sajnikar

Letošnjo pomlad so obiskovalcem banke v Šoštanju med čakanjem pred okencem krajšale čas zanimive in lepe slike. Ni jih bilo malo, ki niso mogli skriti občudovanja in tudi zanimanja, kdo je avtor številnih portretov in slik pokrajine, mimo katerih enostavno nisi mogel. Ime in priimek avtorice, napisan poleg razstavljenih slik, Šoštanjčanom ni veliko pomenil, saj je doma iz Celja. Poleg tega pa slikarka Blanka Sajnikar le občasno razstavlja in je nekoliko zadržana, kar se tiče predstavljanja v javnosti. Zato sem bila vesela, ko je pristala na intervju, kajti že ob prvem srečanju mi je bila zanimiva, ne samo kot slikarka, temveč kot oseba. Sedenje v prijetnem lokalčku ob kozarcu vode mi je potrdilo moje občutke. Pogovor z njo je mešanica vsega. Domače kuhinje, kariere, potepanj po svetu, sedenje z družino ob zajtrku in vožnja z motorjem na Grossglockner. Predvsem pa ljubezni. Do vsega, kar je, jo obdaja in kar počne. Med drugim do slikanja.

Prihajate iz Maribora, živite in delate pa v Celju.

Prihajam iz Vuzenice, tam sem se rodila leta 1963. Kmalu po mojem rojstvu se je družina preselila v Maribor, kjer sem živela prvih dvajset let.

V Mariboru ste končali gradbeno tehnično šolo in nadaljevali študij na fakulteti. Kolikor sem razumela, ste se pred koncem študija preselili v Celje.

Med šolanjem sem se kot večina mladih zaljubila. Tako zelo, da je bila ljubezen pomembnejša od vsega. Poročila sem se s sedanjim možem Bojanom in mu sledila v njegovo rodno Celje. Gradbeništva res nisem doštudirala, sem pa vseeno diplomirala na visoki šoli. Malo kasneje in malo drugače sicer, a je tako tudi prav.

Zdaj ste zaposleni v eni izmed bank. Vas delo izpopolnjuje?

Služba je bila vedno pomemben element v mojem življenju. Že dolga leta delam in v glavnem sem bila vedno v komerciali. V sedanji službi veliko delam z ljudmi. Ugotovila sem, da je prijetneje delati z njimi kot pa samo s papirji.

Gradbeništvo in nato ekonomija. Ni to malce daleč od tistega, kar ste sanjali v osnovni šoli?

V osnovni šoli nisem imela posebnih sanj, nekaj časa sem res želela v šolo za oblikovanje. Ko sem hodila na srednjo gradbeno, sem malo razmišljala o arhitekturi. A zdaj ugotavljam, da nič hudega, če me življenje poklicno ni sprejelo v te vode. Vedno se najde pot, da se uresničujemo.

Omenili ste, da ste imeli v osnovni šoli dobrega učitelja likovnega pouka.

On je bil prvi, ki je vzpodbujal moj talent, kar se slikanja tiče. To je bil akademski slikar Marjan Remic. Veliko mi je dal. Čeprav je že on obupal nad mano, kar se tihožitij tiče. Nikoli jih nisem slikala.

Vaša posebnost so portreti. Očitno vas spremljajo celo življenje. Kako pa je bilo z razstavami?

Najraje res delam portrete, pa tudi naravo rada slikam. Že zelo zgodaj sem dobila naročila za slikanje portretov. Tudi v srednji šoli sem bila v stiku z Marjanom in tako sem pripravljala razstave v prostorih šole. To so bile moje prve izkušnje s predstavljanjem javnosti, ki so se kasneje več ali manj nadaljevale.

Po selitvi v Celje ste si zgodaj ustvarili družino.

Z Bojanom imava dve hčeri, ki sta zdaj že skoraj samostojni. Obe še študentki sicer, a zelo zreli in odgovorni do sebe. Vsaka na svoj način. Ko sta bili majhni, sem jima seveda posvečala vso možno pozornost in tako poleg službe ni bilo časa za slikanje. Ali pa sem samo mislila, da je tako. V glavnem za druge kar nekaj let nisem slikala, seveda pa sem naslikala svoji hčeri in še kaj. Nekaj časa sem bila članica likovnega društva Svoboda, a mi tak način dela ni ustrežal. Smo pa priredili nekaj skupinskih razstav.

Kakšen način dela pa vam ustreza?

Skoraj nikoli ne slikam samo enega dela istočasno. Ponavadi delam več platen. Olje in tudi druge tehnike. Delam v glavnem po službi, ponoči, ob vikendih, delam, kadar začutim, da je tisto pravo. Takrat izklopim vse ostalo in sva samo nastajajoča slika in jaz. In tudi ni nujno, da na začetku vem, kaj bom naslikala oziroma da je končni izdelek enak moji zamisli. Vse je stvar sprotnega navdiha, ki pa je najbolj intenziven ponoči. Zato imam v spalnici papir in svinčnik.

Vaša razstava leta 1990 v RC v Celju je bila zelo odmevna.

Razstavljala sem na povabilo upravitelja stavbe, brez kakršnih koli ambicij. Potem pa sem prodala skoraj vse slike. Zelo sem bila vesela. Ne toliko zaslužka kot dejstva, da visijo moja dela po drugih hišah, stanovanjih, med drugimi ljudmi. Vesela, a hkrati je to nek čuden občutek.

Sledilo je še več razstav.

Za razstavo se odločim v glavnem na povabilo organizatorja. Ja, kar nekaj razstav je bilo po Sloveniji, čeprav moram priznati, da veliko delam po naročilu, torej nimam svojih del doma.

Vse slike pa niso po naročilu?

Ne, nekaj jih je tudi zame. Samo zame. Tiste niso na prodaj, niti se ne želim ločiti od njih. Spominjajo me na kakšen pomemben dogodek ali kašno posebno občutje. Kot na primer David. Slika črnkega dečka, naslikana po motivu deklice.

Vas David spominja na kaj posebnega?

Ja.

Rekli ste, da vam zajtrk z družino veliko pomeni. Je še kaj, kar radi počnete v družbi?

Vožnja z motorjem. Začelo se je z Bojanovim izpitom, zdaj pa sama vozim Hondo CBF 600 SA in se počutim neskončno svobodno. Z mozem sva z motorjem obiskala že marsikatero kraje. Bila sva tudi v Toscani, na Tirolskem in čez domači Vršič. Pa na Grossglocknerju sem bila tudi letos na višini 2.500 m. Nepozabno. A najlepše je, ko se ustaviš v kakšni vasi v Sloveniji in poklepetaš z ljudmi.

Dobite ob poti tudi motive za slikanje?

Največ tam in ker so občutki lepi, so tudi moje slike po navadi pozitivne. Ne bi želela skozi svoje slikanje izražati frustracij.

Še kaj radi počnete?

Berem.

Vaša zadnja knjiga?

Stara pajkovka.

Slikate kaj posebnega ta trenutek?

Toscana. Na steno v stanovanju. Čez celo steno utrinek z mojega obiska Toscanne. Cesta, na eni strani polje, na drugi drevje. Občutek, da me bo skozi steno poneslo nekam daleč. Zelo uživam.

Kaj si še želite v življenju?

Nekoč v prihodnosti živeti neodvisno. Slikati. Dati na platno vse motive, ki jih nosim s seboj v beležkah, na papirčkih in v glavi. Živeti in slikati.

Milojka Komprej

2. september 2007 – 22. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, Topolšica 9.45, šoštanjka župnijska cerkev ob 15. uri srečanje za bolnike in ostarele.

6. september 2007 – četrtek – češčenje Presvetega Rešnjega Telesa v Zavodnjah – maše:

Zavodnje ob 8. uri – po maši češčenje, ob 17. uri češčenje, ob 18. uri maša.

8. september 2007 – sobota – Marijini rojstvo – maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, Topolšica: češčenje Presvetega Rešnjega Telesa ob 17. uri, ob 18. uri maša, Gaberke: češčenje Presvetega Rešnjega Telesa ob 17. uri, ob 18. uri maša.

9. september 2007 – 23. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,

Bele Vode ob 8.30 srečanje bolnikov in ostarelih, Zavodnje ob 10. uri, Gaberke ob 9.45, Uršlja Gora ob 14. uri, šoštanjka mestna cerkev – češčenje Presvetega Rešnjega Telesa od 17.–19. ure.

16. september 2007 – 24. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri, Zavodnje ob 10. uri, Topolšica ob 9.45, Sv. Križ ob 9. in ob 10.30.

23. september 2007 – 25. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 (skupni krst), šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, Gaberke 9.45, Maribor stolnica ob 16. uri maša (Slomškova nedelja).

30. september 2007 – 26. navadna nedelja Šmihelska nedelja – naš župnijski praznik.

8. lovska maša na Sv. Križu

Kot že tradicionalno, letos osmič po vrsti, je bila drugo nedeljo v avgustu lovska maša na Sv. Križu nad Belimi Vodami. Pripravili sta jo Župnija Šoštanj in Lovska družina Smrekovec Šoštanj. Maša je bila tudi obletnica posvetitve cerkve.

Lovske maše so se udeležili lovci domače LD Smrekovec Šoštanj in pa vse sosednje lovske družine: LD Oljka, LD Mozirje, LD Škale, LD Velunja ... Mašo je vodil g. Franc Pečnik, župnik iz Sevnice, ki je tudi sam lovec, somaševala pa sta dekan, g. Jože Pribožič in kaplan g. Tadej Linasi. Posebnost tej maši so zopet dajali rogisti in pa razstavljene preparirane živali pred oltarjem, ki so jih prispevali lovci LD Smrekovec Šoštanj. Udeleženci lovske maše so se po končanem obredu lahko okrepcali z domačim kruhom in kapljico rujnega vinčka.

Vreme jim je letos zelo ugodilo, saj se je zbralo precej ljudi. Primerno vremenu je bilo tudi razpoloženje, za katerega so odlično poskrbeli domači lovci-muzikantje.

Pogled na oltar

Lovci muzikantje (od leve proti desni): Damjan Turinek, Anton Pirečnik, Janko Hudej in Igor Ribizel.

Fotoreportaža

Stare »pumpe« so se dobro odrezale

Pred gasilskim domom v Šoštanju je bilo v soboto, 18. avgusta, še kako živahno. Tekmovanje starih brizgaln privabi tekmovalce in tudi gledalce od vsepovsod, dodatno pa je za dobro počutje vseh postreglo vreme. Lep popoldan je ujel na tekmo pripravljene gasilce, ki so s svojo spretnostjo preizkušali delovanje motornih in ročnih brizgaln.

Organizator, to je PGD Šoštanj, je za tekmovalce postavil še dodatne pogoje. Brizgalna je morala biti stara najmanj petdeset let in desetine so zbirale točke tudi glede na starost članov. Vsa ostala oprema je morala biti čim bolj avtohtona. Kljub dokaj ostrim pogojem oziroma omejitvam se je na tekmo prijavilo kar sedem desetin, za vsako kategorijo. Vse so odlično opravile svojo nalogo. Če ne drugega so poskrbeli za smeh, izvirnost ali pa kakšen moker dogodek. Zakaj tudi ne, saj so brizgalne kljub starosti dokazale, da še »špricajo« in da so gasilci vajeni takšne in drugačne situacije.

Poleg prej omenjenih desetin je tekmovala tudi domača ekipa, ki pa je v znak solidarnosti svojo nalogo opravila izven konkurence. Rezultati so na prvo mesto pri tekmovanju v motornih brizgalnah postavili PGD Paško vas, na drugo mesto Pobrežje ob Savinji na tretje PGD Trnovlje, četrti so bili gasilci PGD Šmarje-Sap, na peto mesto so se uvrstili gasilci Topolšice, na šesto Dolič in na sedmo gasilci Gaberk. Pri ročnih brizgalnah je bila situacija malo drugačna. Prvo mesto so po skupnem seštevku točk dobili gasilci PGD Šmarje-Sap, drugo gasilci Ljubnega, tretji so bili gasilci PGD Blance, četrti gasilci Trnovelj, peti iz Letuša, šesti desetina iz Pesja in sedmi iz Šmartnega ob Paki. Letos je bilo žensk nekoliko manj. Edina, ki je tekmovala, je bila ekipa PGD Blanca. Pa še nekaj je bilo lepo videti. Nobena brizgalna ni zatajila. Bi veljalo razmisliti o nekdanji kvaliteti.

Kot rečeno so podeljevali še posebne nagrade, tako je bil kot najstarejši gasilec nagrajen Alojz Jeraj iz Pobrežja ob Savinji, ki je dopolnil 84 let, najstarejša gasilka pa Zala Mlakar, katere let zaradi bontona ne bomo objavili. Nagrada za avtohtonost je pripadala ekipam PGD Šmarje-Sap in ekipi Šmartnega ob Paki, najbolj oddaljena desetina pa je v Šoštanj prišla iz Blance.

Gasilci so se izkazali, organizatorji pa tudi, saj je bilo to že 24. tekmovanje. Predsednik društva Boris Goličnik je zadovoljen z delom članov ter izvedbo prireditve. Še posebej ker so jo zaokrožili z veselico, ki je že po tradiciji lepo uspela. Najbrž pa so k temu pripomogli tudi muzikantje, ansambel Spev.

Milojka Komprej / Foto: Marijan Tekauc

Mineralne in termalne vode - pomembni vodni viri

Martina Pečnik

V poletnem času smo vsi željni osvežitve z vodo in v vodi. To je lahko v morju, reki, jezeru ali tudi v zdravilišču. V termah si okrepimo zdravje in razgibamo telo. S pitjem mineralne vode nadomeščamo izgubljene mineralne snovi ali lajšamo prebavne težave.

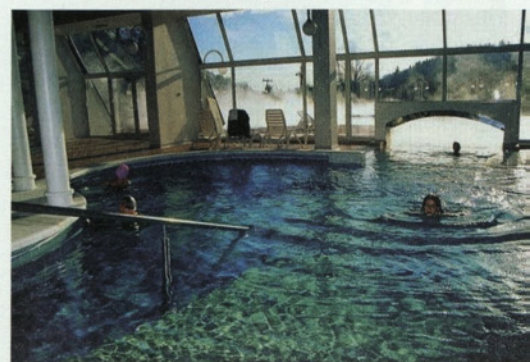
takšne vode razlikujejo od »navadne« pitne vode po vsebnosti raztopljenih rudninskih snovi. Definicije za posamezne vrste naravnih vod pa po vseh državah niso enake. Za »mineralno vodo« štejemo pri nas tisto, ki izvira iz naravnih izvirov ali umetnih vrtin in ki vsebuje več kot 1000 mg/l raztopljenih rudninskih snovi ali več kot 250 mg/l prostega ogljikovega dioksida (CO₂). Pogoj za mineralno vodo je tudi bakteriološka neoporečnost in čistost na izviru. Ko gre za mineralne vode, ki se zaradi vsebnosti zdravju koristnih snovi uporabljajo kot pomožno zdravilno sredstvo in so njihovi zdravilni učinki klinično preizkušeni, jih imenujemo »naravne zdravilne mineralne vode«. Če pri mineralni vodi ni poudarka na zdravilnih učinkih in se uporablja le kot nadomestek pitni vodi, se zanje uporablja izraz »namizna mineralna voda«. Pri stekleničeni vodi je pogost izraz »izvirna voda«. Ta voda ima, enako kot pitna voda, manj kot en gram rudninskih snovi na liter, a se od nje razlikuje po svoji čistosti. Če mineralna voda vsebuje več kot 1000 mg/l raztopljenega CO₂, jo poimenujemo »slatina« ali »kislica«. O »termalni vodi« pa govorimo takrat, kadar je temperatura vode na izviru večja od 20° C oz. kadar je temperatura vode za 4° C višja od povprečne temperature zraka v okolici izvira.

Kako nastane mineralna in termalna voda?

Voda se pri pronicanju skozi prst in kamenine ustavi na nepropustni plasti in se tam zbira kot v nekakšnem podzemnem vodnem rezervoarju, ki se imenuje vodonosnik. Pri svoji poti v podzemlje se voda pretaka skozi razpoke različnih kamnin. Če so te bogate z rudninskimi snovmi, ki jih voda raztaplja, se s tem bogati vsebina pronicajoče vode. Mineralne vode nastanejo torej v vodonosniku, ki se nahaja v območju, bogatem z rudninskimi snovmi. Skozi razpoke prihaja ta voda zopet na površje kot izvir mineralne vode ali preko izdelane vrtine. Kakor pri mineralni vodi je tudi nastanek termalne vode vezan na lastnosti njene okolice. Le da termalna voda nastaja v vodonosnikih globoko pod površjem, to je 2000 metrov ali več. Tu gre zaradi bližine zemeljske notranjosti že za območje višjih temperatur, kar vpliva na temperaturo vode v vodonosniku. Če je ta vodonosnik zaprt z neprepustno plastjo tudi na svoji zgornji strani, to je proti površju, se voda segreva do visokih temperatur. Zato lahko ta voda, kljub precejšnji oddaljenosti od površja, na svoji poti do izvira ohrani višjo temperaturo in izvira kot termalna voda.

Nahajališča v naši okolici

Na ozemlju Občine Šoštanj zaenkrat ni znanih izvirov mineralne vode. Najbližja sta v Kotljah na Koroškem Rimski vrelec in Ankova slatina na Jezerskem. Zanimiv je izvir kisle vode v Podolševi na Solčavskem, ki je bogat z železom in ogljikovim dioksidom. Po ustnem izročilu mu pripisujejo zdravilne učinke. V času Avstro-ogrške so bili izdelani celo načrti za stekleničenje solčavske kisle vode. Danes je izvir urejen in označen, tako da lahko zdravilnost vode preizkuša vsak obiskovalec. Za razliko od mineralnih izvirov pa je stanje s termalnimi izviri veliko boljše. Po podatkih Geološkega zavoda Slovenije so v naši bližnji okolici do sedaj najdeni naslednji izviri termalne vode: Topolšica, Lajše, Mislinjska Dobrava, Okonina in Podlog v Savinjski dolini, izvir termalne vode je obstajal tudi v Mušeniku pri Črni na Koroškem, vendar je kasneje zaradi rudarjenja presahnil. Nahajališče termalne vode v Topolšici je zanimivo zaradi pojava mešanja termalne in hladne vode. Nad Topolšico se dviguje Lom, skozi katerega se zaradi raztapljanja apnenca podzemno pretaka voda z njegove severne strani.

S sledenjem podzemne vode s pomočjo barvil so geologi ugotovili, da je to hladna voda, ki se pojavlja v termalnem izviru Toplice v Topolšici, kar je svojevrsten hidrološki pojav. Topolšica je tudi nam najbolj domač primer uporabnosti termalne vode v zdravstvu in gospodarstvu. Povprečna letna temperatura izvira je med 28° C in 31° C, po svoji sestavi je voda bogata s kalcijem, magnezijem in hidrojenkarbonatom. O zdravilnosti izvira Toplice so pisali že v 16. stoletju, do danes so s pomočjo raziskav ugotovili, da je voda zdravilna za široko področje bolezni in preventivnih kur. V Topolšici se je tako poleg zdravstvene dejavnosti kmalu pričel razvijati tudi t. i. zdraviliški turizem in Terme Topolšica so postale pomemben turistični ponudnik v Šaleški dolini in širše.

Nekdanja cerkev sv. Vida v prvi polovici 20. stoletja. Ob cerkvi je stala Gostilna pri Virtiču, nekoliko stran pa Virtičevi svinjaki.

Rude je ko tristo vragov

Zapisała Špela Janežič / Ilustracije: Rok Poles

Petnajstega junija goduje sv. Vid, zavetnik cerkve v Šentvidu nad Zavodnjami. Nekdaj je cerkev stala na meji med Koroško in Štajersko. Deželna meja je tekla točno po sredini cerkve, dokler niso leta 1842 ob katastrskih izmerah premaknili meje. Odtlej je bila cela stavba na štajerski strani.* Leta 1945 je cerkev pogorela, novo so zgradili leta 1995.

Cerkev se prvič omenja leta 1500. Stala je ob nekdanj izredno pomembni cesti, ki je povezovala Štajersko in Koroško. Prežihov Voranc je zapisal, da je cerkev postavil kmet Bačovnik, da bi pomiril verne duše svojih prednikov, ki so tod iskale večnega počitka in vse dni prejokale. To naj bi bili nekdanji Bačovniki

in *bačovski* hlapci, ki so tod prežali na samotne popotnike in bogate kramarje, jih pobijali ter plenili. S postavitvijo cerkve naj bi bile verne duše odkupljene.

Kraj, kjer stoji cerkev, je bil središče raztresenega naselja z nekdanj dvanajstimi kmetijami. Včasih je vsaka od kmetij darovala za eno mašo, tako se je božja služba v Šentvidu opravljala dvanajstkrat letno.* Ohranjena so domača imena teh kmetij: Kép, Orel, Končnik, Delopst, Kranjc, Bačovnik, Virtič, Žonk, Radman, Žlebnik, Turk idr.

Skoraj vsaka kmetija je imela svoj vodni mlin. Še danes se spominjajo, kako je nekoč v Képovem mlinu strašilo. Leta 1953 so gazili po *Kepovem grabnu* v cerkev k polnočnici. Že od daleč so slišali škripanje mlinskega kolesa; Kepov mlin je mlel žito. Zdelo se jim je čudno, da Kep melje

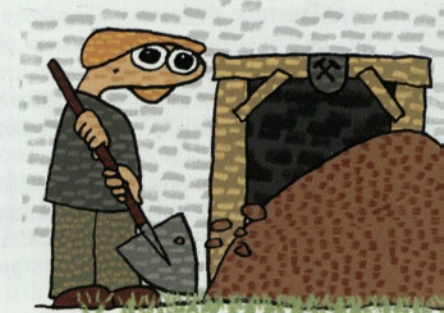
na božični večer. Ko so naslednji dan spet šli v cerkev, tokrat po svetlem, so lahko videli, da do mlina ni bilo nobene gazi v snegu. Voda je bila zaledenela, mlin je bil zamrznjen in ni mogel mleti, čeprav se je slišalo ...

Tudi pri šentviškem kmetu Bačovniku je na polovici prejšnjega stoletja strašilo. Domačini pripovedujejo, da je strašilo *bačovsko dečlo*, ki je nekega popoldneva pasla živino. Pastirica je najprej slišala »čudno štimo«. Nato je zagledala strašno prikazen: iz gozda je prišlo bitje, ki je imelo konjski trup in noge ter človeško glavo. Prikazen se ni izogibala smrekam, ampak je »šla kar skozi«. Prečkala je travnik in spet izginila v gozdu. Nenaavadne glasove prikazni so menda slišali tudi *bačovski* sorodniki, ki so se vračali domov proti Javorju. Glasov in prikazni se je ustrašila tudi živina, ki se je pognala v dir proti domu.

Po ljudskem izročilu je bil v Žonkovem in Končnem nekdanj rudnik. Kopali so svinčevo rudo, menda pa tudi zlato. Eden od delavcev je kopačem prigovarjal, naj rečejo, da ni več rude in naj se zato rudnik »dol zadela«. Obljubljal jim je, da ko bo on šef, bodo rudnik ponovno odprli, rudarjem pa bo dal boljše plače. Res, rudnik so zaprli. Vendar je delavca, ki je dal obljubo, »zadela kap« in je umrl. Rudnika niso nikoli več odprli. Pozabilo se je, kje je vhod

Prikazen iz Šentvida: konj s človeško glavo.

V Šentvidu je bil po ljudskem pripovedovanju rudnik svinca in zlata, ki so ga zasuli.

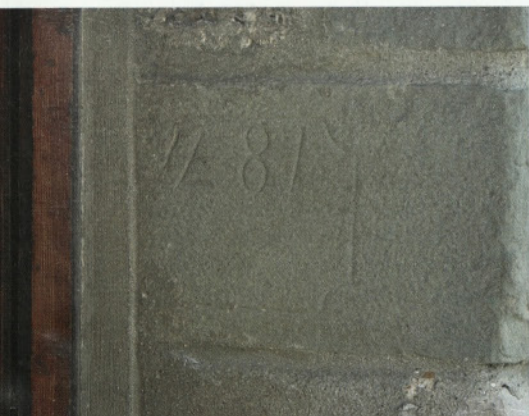
v rov, ki ga še do danes niso našli: »Rude pa je ko tristo vragov!«

Pripovedovali so: Fanika Bezovnjak, Ivan Knez in Zofija Roglšek.

* Povzeto iz zavodnjske župnijske kronike *Chronik der Curatie st. Peter*, s. 5, 6.

Kamen z vklesano letnico 1871 s portala pogorele cerkve v Šentvidu, danes vzdian desno ob vhodu v Andrejev dom na Slemenu. Domačini pravijo, da je pol stavbe pozidane iz kamenja pogorele cerkve.

Foto: Berivka

LUTKOVNI KOTIČEK

piše Alice Čop

(1.del)

KAJ PRAVZAPRAV SO LUTKE?

V tej rubriki se bomo posvečali lutkam.

Lutkam? Aha, to so tiste igrače na špagicah ...

Ne. Lutke so veliko več kot to. Če malce pokukamo v zgodovino, ugotovimo, da so lutkovne predstave bile namenjene predvsem odraslim gledalcem. Lutka si je namreč lahko dovolila na glas in zelo odkrito izgovoriti tudi ostro kritiko (bodisi politične situacije bodisi cerkve ali posameznikov). V časih, ko ni bilo »televizijskih debat«, interneta in ko si vsak ni mogel privoščiti časopisa, so bila prav lutkovna gledališča izredno priljubljena in stalno oblegana z množicami ljudi. Oblasti so zato zelo resno jemale lutkovne predstave in neredko cenzurirale besedila (spomnimo se javnega obglavljenja lutke »gobezdavega« Polichinella med veliko francosko revolucijo!). S prihodom naturalizma in kasneje realizma se je odrasla publika delno odvrnila od »neresnega« lutkovnega gledališča. Postalo je razvedrilo za otroke.

Vendar je še prišla »zlata era« modernizma, okvirno v letih 1890–1930: simbolizem, kubizem, dadaizem, futurizem ... V gledališču so se pojavila velika imena, kot so Maeterlink, Craig, Schlemmer, Tairov, Vachtangov. V teh letih se je veliko naredilo za razvoj (ne le) lutkovnega gledališča, saj so moderni gledališčniki začeli sodelovati z najslavnejšimi slikarji, najbolj znanimi pisatelji, najboljšimi skladatelji in baletnimi mojstri. In takrat je zopet začela gledati lutkovne predstave odrasla publika – čeprav bolj intelektualna: plesne lutkovne predstave brez besede, predstave, v katerih so bili edini nastopajoči plešočji žarki luči in podobno. Naloga današnjih ustvarjalcev torej ni lahka, saj si težko zamislimo kaj povsem novega, nepreizkušenegega – razen seveda uporabe multimedije, ki je takrat pač ni bilo.

Lahko rečemo, in s tem se strinjajo največji gledališki strokovnjaki, da je lutkarstvo popolna umetnost. V sebi namreč združuje različne vrste umetnosti: kiparstvo, slikarstvo, mehaniko pa tudi kostumografijo na eni strani, igro ali raje igrivost, režijo, umetnost glasovnega posnemanja, umetnost modeliranja luči in sence in še kaj na strani drugi.

Lutka kot taka je kip v gibu. Skupina lutk na odru pa vsekakor sestavlja sliko. Lutkovno gledališče je – ali bi moralo biti, predvsem vizualno. Paša za oči.

Seveda obstajajo predstave, ki gradijo na besedilu in s tem posegajo v dramsko gledališče. A ustvarjalci morajo imeti v mislih, da ima lutkovno gledališče specifične izrazne možnosti in svoj »znakovni sistem«. Lutkovne predstave se ne smejo spreveriti v pusto tolmačenje besedil s pomočjo »lesenih igralcev«.

Poudariti je treba likovnost lutke, izkoristiti jo v prostoru. Takrat postane predstava pravo doživetje – nekaj, česar ne moreš videti nikjer drugje.

Naj animiramo klasično marioneto, ročno lutko, javajko, manekina, senčno lutko ali mogoče kos blaga, žarek svetlobe, krompir – vseeno. Vedno moramo ustvariti iluzijo realnega. Ne realističnega. Tudi kanta je za otroškega gledalca »oseba«, če jo tako prikažemo in (se) z njo v tem smislu igramo, tudi naša gola roka se lahko v njihovih očeh spremeni v ptico. Najbolj pomembno je, da z vsako novo predstavo na odru pričaramo zgodbo, ki pritegne pogled gledalcev in jih obogati. Intimno se dotakne njihove duše in misli. Predstava te lahko nasmeje ali razžalosti, lahko te šokira ali celo odvrne – tudi to je v redu, samo da na pozitiven ali negativen način odmeva. Najslabše, kar se lahko ustvarjalcem zgodi, je, če gledalci odidejo iz dvorane in v istem trenutku na predstavo pozabijo. Predstava, ob kateri je gledalec ravnodušen, je slaba predstava.

Lutkovno gledališče za odrasle; ročne lutke.

Da pa lutka (ali predmet) oživiš, ustvariš iluzijo realnega, moraš biti neke vrste čarovnik. Umetnik. (Ne »obrtnik«, kakor je, na žalost, navada ne redkih amaterskih lutkarjev.) Pravzaprav moraš biti »soumetnik«, saj brez navezanosti, ujemanja med posameznimi igralci (in režiserjem) predstava šepa. Šele ko se med sabo »slišijo« ali raje »čutijo eden drugega«, se jim ni več treba koncentrirati na samo izvedbo ter začnejo skupaj na odru uživati. Takrat – in edino takrat uživa tudi gledalec.

Dobro gledališče nenehno raziskuje svoje možnosti in možnosti lutkovnega jezika. Išče. Eksperimentira. S tem se razvija.

Potrebno se je le brez strahu prepustiti.

Od zdaj naprej se bomo torej skupaj prepustili razpravljanju o lutkah, o njihovih posameznih tipih, o možnostih vodenja in animacije, o besedilih, primernih za lutke v današnjih časih.

(2. del)

MARIONETE IN ROČNE LUTKE

Mislím, da obstaja le majhno število ljudi, ki ne bi vedeli, kaj so marionete in kaj ročne lutke.

Pa vseeno: **marionete** so (ponavadi lesene, v kostum oblečene) lutke, ki s svojo fiziognomijo najbolj kopirajo resničnost. Človeški liki bodo zelo podobni človeku, živalski živalim in tako naprej. Vodimo jih od zgoraj s pomočjo žice (pritrjene h glavi te lutke) in vrvic ali izključno s pomočjo vrvic. So različnih velikosti – od čisto drobcenih vse do metrskih »siciliank« – »viteških« lutk, ki so se rodile na Siciliji v obdobju renesanse in so popularne še dandanes.

Marionete so različnih velikosti – od čisto drobcenih vse do metriških »sicilijank« – »viteških« lutk, ki so se rodile na Siciliji v obdobju renesanse in so popularne še dandanes.

Ročne lutke, kot že sam naziv napove, nataknejo na roke. Imajo glavo in obe roki bodisi iz pene, lesa ali kaširane iz papirja, telo pa je iz blaga. Ni ga krojača, ki bi lahko sešil popolnoma elegantno telo; tudi če določene dele podložiš z blazinicami, je vedno malce popačeno. Svojo popačenost pa te lutke bogato izkoriščajo. Praktično v vseh prodajalnah otroških igrač imajo plišaste ročne lutke, narejene tako, da glavo vodimo s kazalcem, roki s palcem in sredincem. S tem seveda ni nič narobe, a to je le eden od številnih tipov ročnih lutk (več o njih takoj v naslednjem članku Lutkovnega kotička).

Najbolj jedrnata je brzkone definicija nemške kritičarke Elke Blattmann, zapisana tik po drugi svetovni vojni, ki se glasi:

»Za marioneto je najbolj važno težišče; za njo je tipična eleganca, čar, milina, harmonija.

Marioneto vodimo od zgoraj s pomočjo žic in niti; tako kot Apolon igra na svojo liro, mi igramo na lutko in pričaramo pravi umetniški dogodek.

Marioneta ima v sebi nekaj božanskega; pravzaprav jo mi, lutkarji, vodimo tako, kot bogovi vodijo nas.

Medtem ko v ročno lutko penetriramo; naša roka namreč prodre v njeno notranjost in se z lutko zlije v celoto. Čeprav ta lutka nima nog, stoji z pomočjo naših nog trdno na tleh; prevzame naš glas, naše gibe; tako kot Dioniz piha v svojo flavto, mi pihnemo svojo dušo v to lutko.«

Večina gledaliških teoretikov in kritikov se je strinjala z njeno definicijo. Saj je Elke Blattmann v bistvu povedala, da je marioneta lutka višjega, ročna lutka pa lutka nižjega stila. Kot vemo, že od antike naprej velja za

Lahko rečemo, in s tem se strinjajo največji gledališki strokovnjaki, da je lutkarstvo popolna umetnost.

visoki stil svečani, patetični stil, ki je primeren za retorične nastope, a tudi (v gledališču) za tragedije; nizki stil pa odgovarja govornemu jeziku in se uporablja v komedijah. In medtem ko so v tragedijah nastopali klasični junaki (bogovi, polbogovi, kasneje kralji, vitezi in dame), v komedijah so smeli nastopati le navadni smrtniki, ki pa so govorili po domače.

Vrnimo se k lutkam. Elegantne marionete moramo voditi počasi, previdno; zlahka se namreč zgodi, da neizkušenemu lutkarju uidejo iz rok. In kaj se zgodi? Marioneta zaplava po zraku, njene noge izgubijo kontakt s podlago (odrom), kar med lutkarji šteje za največjo napako. Gledalci namreč izgubijo iluzijo, da so lutke žive, in jih to takoj zmoti. Torej – gib marionet je počasen, natančen, eleganten. Če prištejemo še njihovo zunanost, jasno vidimo, da so primerne za besedila višjega stila.

Ročne lutke pa so drugačne; za njih veljata dve osnovni pravili: njihove glave moramo obvezno premikati v ritmu govora, njihova telesa pa v ritmu hoje. Vse drugo je odvisno od izvajalcev. Lahko tečejo, skačejo, plešejo, skratka, so zelo živahne. Kot nalašč za komedijo!

Princ in princesa v klasični pravljici bosta torej skoraj gotovo upodobljena v obliki marionet, v komediji ali parodiji bosta ročni lutki; dovoljeno je tudi riganje in preklinjanje.

A da se ne bo zdelo, da dajemo ročne lutke v nič! Prav nasprotno: ker so živahne, jih imajo otroci najraje in se ob njih hitro sprostijo. Tudi sami se z njimi lahko igrajo, saj je vodenje teh lutk na prvi pogled enostavno. To njihovo lastnost so opazili in izkoristili otroški psihologi in danes so priznan ter nepogrešljiv pripomoček pri delu z otroškimi pacienti. Dosti lažje je spregovoriti o neki resni težavi ali celo travmi skozi igro, neosebno, kot v prvi osebi.

Sredina, 3. vrsta 7. sedež Čas »vloženih murk«

Piše: Barbara Fužir

Ne vem, zakaj vsi krivijo kumarice, ki po mojem okusu, v odsotnosti raznih dodatkov, sploh niso tako kisle. Da bi ta zelenjava, sploh ne tako velika, prikupno zelene barve, brez kakšnih posebnih zahtev za gojenje, povzročala takšne probleme na področju kulture in družabnega življenja? Nak, takšnih krutih obtožb kumarice res ne morejo sprejeti!

Torej, čas kislh kumaric? Hm? Nemara ves do tlej aktiven živelj tako željno vse leto čaka to vrsto zelenjave, da nato vse poletje ne počne skoraj nič drugega, kot je prehranjevanje z na vse načine pripravljenimi »murkami«? Ali pa vse poletje kumarice vlagajo (opa – in nato so le-te kisle!), da si

ustvarijo zalogo za čez leto? Ali pač v neznansko vročih dneh človek najlažje konzumira sočno in osvežilno hrano ...

Možnih razlag je mnogo. Niti ne zvenijo vse tako nemogoče, toda dejstvo je, da pod »čas kislh kumaric« le redko kdo razume zgolj čas zrelosti te vrste zelenjave. Da, čas kumaric je zagotovo poletje, toda je to obdobje ustvarjalno res tako kisl, da se kotički ust nehote ukrivijo navzdol.

Kumarice bi seveda odločno protestirale. Da, kar je preveč, je pa preveč. Da so sinonim za kremežljivo namrgoden obraz, da so sinonim za neustvarjalnost in dolgčas! Vsa sreča za Avsenika, ki jim s svojo pesmijo rešuje skrhano samopodobo!

Zanimivo je, koliko frazemov v jeziku uporabljamo, pa sploh ne poznamo njihovih osnovnih pomenov. In tako delamo krivico mnogim pojavom okoli sebe, v našem primeru, kumaricam. Toda, naj so ti izrazi razumljeni in raziskani ali ne, dejstvo je, da začinjijo naš jezik. In tako v medijih vsako poletje beremo »jamrarije«, kako se nič ne dogaja, kako je vse negibno, kako je dolgčas, kako je vroče, kako je soparno, kako je čas kislh kumaric. In hkrati nam isti medij sporoča obširen seznam dogodkov. Turnirji, igre, zabave, predstave, nastopi, festivali, veselice, ... Toda ne, poletje je in bo ostalo čas kislh kumaric. Je že res, da nemara takrat malce bolj trpijo rumeni mediji, toda ti vendarle niso glavni znanilci dogajanja in dogodkov (resničnih, preverjenih, dejanskih).

Resnično težko bi verjela, da je to poletje čas vlozene zelenjave. Seveda bi lahko razprava potekala tudi o preteklih poletjih, a vendarle smo

trenutno globoko v letošnjem in ga tudi najbolj izkušamo. Prav tako lahko vedno bolj občutimo »tekmo« za pridobitev naslova evropske prestolnice kulture 2012, za katero se poteguje več slovenskih mest. Čeprav so »rezultati« tega maratonskega teka že nakazani, pa vendar tisto vzdušje in želja po čim boljši zapolnitvi časa s kulturo ostajata. In takšna tekmovalnost je lahko samo pohvalna.

Tudi naš prostor sodeluje v kandidaturi. Kar lepo je slišati, da je »ta in ta prireditev/koncert/zabava/turnir/festival/veselica organizirana v sklopu kandidature. Pa čeprav je bila organizirana že lani pa leto pred tem ... Vseeno ne morem mimo občutka, da vse miga, raste, se razvija, gradi, ... Če so to posledice tekmovalnosti (kateri nehote največkrat prilepimo negativen predznak, češ da s sabo nosi predvsem frustracije in nenaravne odnose), potem jo kar ohranjamo. Če tekmovalnost spodbuja ljudi, da se trudijo, da so vedno boljši, ... Potem ji le milostno dovolimo obstoj.

Doma imam kar nekaj krepko debelih zloženek (ali jih naj raje poimenujem kar knjižice), ki me usmerjajo v vse smeri in se trudijo, da bi vsakdan zapolnile z vsakršnim dogajanjem, ki ima vsaj malo zveze s kulturo. Tako praktično ni dneva, ko se ne bi kar istočasno dogajalo več zanimivih stvari. In to povzroči zadrego, kam iti. Pa ne zaradi tega, ker ne bi imela kam. Enostavno preveč je vsega. Če to označuje čas kislh kumaric? Ja, potem je letos še izredno kisl!

Toda, kako je z amaterskimi gledališkimi skupinami? So kaj »tekmovalne«? Pomagajo kaj pri kandidaturi, pri tem maratonu? Kakor kdo. Če je gledališka skupina navajena med počitnicami utoniti v poletnem spanju, je verjetno tudi letošnje vrvenje ni zbudilo. Iz lastnih izkušenj vem, da se je lahko na počitnice odpraviti poln entuziazma in omamljenosti od uspešnih predstav ... Toda, ko je dopustov konec, nekako zmanjka tudi energije. Ponovitve predstav so redkejšje (čeprav napisano zopet ni absolutno pravilo, ki zmerom drži, vsekakor pa ni priporočilo, kako ravnati), če sploh so. Po mnogih skomigih z rameni in vzdihih nemoči pa se jeseni prične oziranje za novim tekstom. Četudi bi prejšnja igra resnično zaslužila še kakšno gostovanje.

Tisti pa, ki so si že prej privoščili zgolj kratek osvežilen spanec, so letos verjetno kar pokonci. Če že ne preganjajo vročine po odrih, je dogajanje enostavno prepestro, da bi ga mirno spustili mimo.

Prav tako se mi po eni strani sploh ne zdi, da bi bilo letos resnično toliko stvari na kulturnem področju novih. Inovacije seveda so in so dobrodošle. Kar nemara dela to poletje nekoliko manj (ali bolj, v kakršnem smislu pač to vzamete) kisl, je večja prepoznavnost. Informiranje o dogodkih. Privlačne predstavitve. Povabila. Človek skorajda ne more mimo tega, da se vsaj enkrat ne bi nečesa udeležil.

Naj se vrnem k tekmovalnosti. Verjetno so amaterske gledališke skupine iz naših krajev te

Foto: Barbara Fužir

KD Lepa Njiva/Junior skupina – vse miga, vse raste

dni skrajno ponosne. Pa pustimo kandidaturo ob strani. Igralci iz Ljubnega, Gornjega Grada in Velenja so domov odnesli kar tri od štirih najpomembnejših priznanj za amaterske igralce. Tako so na regijskem srečanju v Šmarju pri Jelšah ljubiteljski igralci iz Sa-Še osvojili nagrade za glavno moško, glavno žensko in stransko žensko vlogo. Polona, Jože in Petra so tako pokazali, da znajo, da so dobri. Če to ni dobra in zdrava tekmovalnost!

Mislím, da sem dokazala, da »murke« niso krive. Da se letos prav veliko dogaja v teh naših koncih. Da je treba kdaj potekmovati. In se truditi biti boljši in boljši. Pa ne toliko zaradi drugih. Bolj zaradi sebe. In »murk«.

Že Elvis je vedel ...

Ali veste, kako je Elvis snemal svoje pesmi? Tako da je preigral, se zabaval (nemara druge s tem spravljal ob živce), se neštetokrat ustavil, neštetokrat začel, si premislil, se zopet domislil ... V studiu je bil sposoben prebiti celotno noč (ali več zaporednih noči) ob brenkanju že posnetih (in ne nujno svojih) pesmi. In z njim vsa ekipa. Elvis se je gotovo imel prav fajn, toda s stališča »ekonomske računice« se to nemara ni izšlo. Takoj. Toda Elvis je že vedel, kaj dela in kaj hoče.

Tako je končno zasvetila tista usodna žarnica, tako je končno bila izbrana (Elvis namreč pesmi ni pisal sam) tista »the song«. In tako se je snemanje končno lahko začelo s tiste točke naprej, da se je glasba zabeležila in ostala živa do danes. Tako vsaj pravijo viri, osebno mi Elvis tega ni nikoli povedal.

A dovolj o njem. On sam je vedel dovolj in ogromno o pomenu ogrevanja pred finalom. O tem, da ne more zmerom iti vse po planu. Da je to za ustvarjanje prej mrtvilo kot pa tisto poživilo, ki ti da neverjetne ideje, ki se jim nato čudijo vsi ostali s tabo vred. »Le od kod je to prišlo?«

Nikoli ne bom pozabila občutka na neki premieri, na katero smo se s soigralci pripravljali že kar lep čas in seveda v skladu s tem v ta večer usmerjali vse svoje moči, misli in energijo. In nato se je skorajda na vrhu predstave, v trenutku, ko bi morali zadrževano napetost končno razbiti in občinstvo zopet sprostiti in popeljati nazaj, ustavilo. Tišina. Izbuljeni pogledi. Še enkrat tišina, ki

je nihče od igralcev kar noče in noče prekiniti. Sekunde so bile takrat dolge kot ure, reflektorji pa še nikoli niso oddajali tako vroče, kaj vroče, žareče svetlobe.

Od takrat je minilo že kar nekaj časa, a tisti utesnjeni občutek, ko ti v notranjosti kriči, da že vendar naredi nekaj in se izkobacaj iz te črne luknje, lahko verodostojno podoživim še danes. Seveda smo se rešili. Lahko bi se hitreje, lahko bi to storili tako, da ne bi nihče niti opazil spremembe, a šlo je čez. Predstava se je izpeljala do konca, mi pa smo se počutili kot dobitniki zlatih medalj na olimpijskih igrah.

Dogajanje na odru je včasih »muhasto« kot Elvis. Lahko ga do potankosti načrtuješ, ga vadiš do onemoglosti, si zapomniš tako svoje besedilo kot tudi besedila vseh ostalih, toda ... Oder je muhast. Nekaj drugega je vaditi v izoliranem okolju, kjer si gledalce zgolj predstavljaš, kjer si občutke zgolj predstavljaš, kjer odzive zgolj predvidevaš. Ko pa enkrat zadeva steče v živo ... Prej osvojeno znanje besedila in gibanja po odru lahko hitro postane – balast.

Verjetno ne bom brcnila v temo ali prehitro posploševala, če bom podala ugotovitev, da postaja improvizacija vedno bolj trendovska. Kar ne pomeni, da prej ni obstajala, toda že hiter pogled skozi napovednike prireditev me seznanja z dejstvom, da našo zemljo, ali bolje rečeno, odre, tlači vedno več improvizacijskih skupin. Kar je dobro. Nepredvidene situacije ne smejo vzbujati le cmoka v grlu in teme v glavi. V Velenju, na primer, to počno Mamoo-ti.

Na nekem blogu sem zasledila oznako, da je »smisel improta onlajn brejnstormanje«. Kljub temu da me ob izbiri besed nekoliko stisne v tistem delu možganov, ki uravnava potrpežljivost, pa se z zapisanim načeloma strinjam. Ko je na vrsti improvizacija, je na vrsti ... sedaj pa naj najdem lep izraz ... možgansko neurje(?). Ko se toli-

ko odpreš, da tvoja predstava ne temelji na tistih temeljih kot nekoč. Tekst, scena in drugi elementi klasične igre postanejo sekundarnega pomena. Roko na srce, primarnega tudi pri klasičnih igrah ne bi smelo biti, saj se na odru vloge ne bi smelo toliko predstavljati, ampak bolj (do)živeti. A vendar, iskreno gledano in povedano, večina amaterskih predstav (vključno s tisto zgoraj opisano) ravna predvsem po prvem principu.

Kakršna koli hierarhizacija klasičnih gledaliških predstav v primerjavi z improvizacijskimi je vsekakor nevhvaležno (pa tudi dokaj nespametno) opravilo. Pri obeh lahko naletimo na povprečne izdelke kot tudi na presežke. Lahko vidimo, kako se nekdo kot pijanec plota drži začrtanega besedila ali kako se nekdo možganskemu viharju prepusti tako zelo, da ... ga odnese. In da nikomur, razen njemu samemu, ni ravno jasno, kje bi se naj skrivala rdeča nit, smisel, poanta.

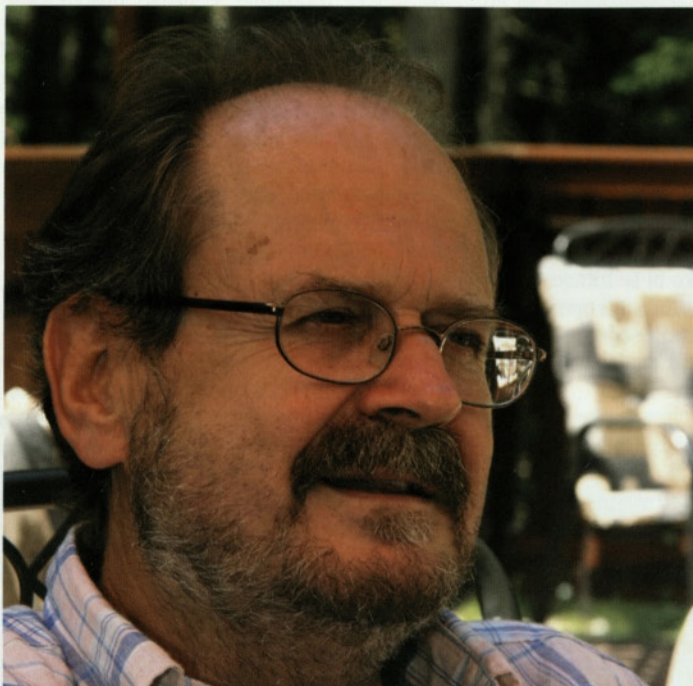
Velenjski Mamoo-ti razblinjajo meglice na tem področju. Pokažejo, da se da narediti zelo zanimiv večer iz idej gledalcev. Pokažejo, kako lahko kadilec prepriča natakara, da bo v lokalu kadil, v eni minuti, v pol minute, v petnajstih sekundah ... Improvizacijske skupine preganjajo okostenelost z odrov, aktualizirajo družbene probleme in dileme. A hkrati morajo paziti tudi same, da se v vsem svojem zagonu ne izgubijo. Mašila, nerazumne količine kletvic, ponavljanje in podobni odvečni inventar lahko takšno predstavo hitro zasitijo.

Sama menim, da »impro« scena prinaša svež veter na amatersko gledališko ozemlje. Kar pa ne pomeni, da se je pred tem pojavom treba vreči na kolena in ga po božje častiti. Veliko idej lahko »klasični« poberejo od »improtov«. Če ne za samo predstavo, pa s pridom za ogrevanje. Kajti vse prevečkrat se pozabi, da so tudi pri gledališču možne »poškodbe«. Če ni fleksibilnosti, lahko hitro pride do izbuljenih oči in prekomernega potenja. Pred polno dvorano.

Mednarodne književne rezidence v Sa-Ša regiji

Txt&Foto: Jože Miklavc

Junija, ob zaključku herbersteinskih srečanj Herbi 2007, so velenjska književna fundacija, MO Velenje in nekateri drugi dejavniki odprli dve novi, mednarodni književni rezidenci: vilo Herberstein in penzion Na razpotju v Logarski dolini. Cilj pobudnika in ustanovitelja je, da bi odprli še nekaj takšnih rezidenc v drugih občinah oz. okoljih Sa-Ša regije, ki bi pisateljem, pesnikom, prevajalcem slovenske kulture in predvsem najuspešnejšim (nagrajencem) nudile možnost preprostega bivanja v naravnem okolju ter ustvarjanja v slikoviti deželi. Prvo takšno rezidenco vilo Herberstein so predali namenu ob prisotnosti pesnikov in pisateljev ter letošnjih Pretnarjevih nagrajencev Bojan Kontič, Srečko Meh, prvi pokrovitelj Rajko Djordjevič (VTV) ter direktorica Gorenje Gostinstva Saša Oprešnik. Drugo, penzion Na razpotju, pa Dragica Plesnik, Ivo Stropnik in tržaški pesnik, pisatelj in prevajalec Marko Kravos.

Tržaški pesnik, pisatelj in prevajalec Marko Kravos je v juliju odprl Lirikonovo mednarodno književniško rezidenco Na razpotju v Logarski dolini, namenjeno ustvarjalnemu bivanju tujih in slovenskih književnikov ter prevajalcev literature, vabljenih v okolje Sa-Ša regije.

Lirikonovi književniški rezidenci sta z izbranimi gosti povezani z uglednimi kulturnimi programi Velenjske knjižne fundacije in Asociacije Velenika, kot so festivalno herbersteinsko srečanje književnikov z mednarodno udeležbo v Velenju, Pretnarjeva nagrada ambasadorjem slovenske književnosti po svetu, revija za poezijo Lirikon 21, Akademija Poetična Slovenija s častnima priznanjema čaša nesmrtnosti (za sto vrhunskih verzov ob svetovnem dnevu poezije) in Lirikonov zlat (za vrhunski pesniški prevod). Ti programi so vključeni v program občin vzhodne kohezijske regije, združenih v kandidaturi MO Maribor za EPK 2012, med katerimi je MO Velenje predlagana za nosilko literarnega področja.

Z gostovanjem v Lirikonovih rezidencah so oz. bodo nagrajeni književni ustvarjalci, prevajalci in uredniki umetniške literature, organizatorji literarnih festivalov idr. zaslužni za mednarodno promocijo slovenske li-

terature. Umetniški rezidenci sta izhodiščno podprti z donatorsko akcijo, na katero so se med prvimi odzvali velenjski poslanec Bojan Kontič, VTV Studio Velenje in Gorenje Gostinstvo.

Logarska dolina bo čez letošnje poletje navdihovala oz. že navdihuje: Marka Kravosa, Andreja Medveda, Milana Vincetiča in Iva Stropnika, konec poletja pa predvidoma še dva književnika.

Marko Kravos, vsestransko dejaven in zaslužen književni ustvarjalec iz Trsta, trenutno prevaja poezijo furlanskega pesnika Luciana Morandinija, za kar je bil letos nominiran za Lirikonov zlat, lani pa s svojo poezijo za čašo nesmrtnosti. – Pesnik, prevajalec in esejist Andrej Medved, ki živi in ustvarja v Kopru, je letošnji dobitnik Lirikonovega zlata za vrhunski prevod pesmi Georga Heyma in lanski dobitnik čaše nesmrtnosti za sto vrhunskih slovenskih verzov. Trenutno prevaja Pasolinija in Artauda ter pripravlja novo zbirko svoje poezije. – Prekmurski pesnik in pisatelj Milan Vincetič je letošnji dobitnik čaše nesmrtnosti za sto vrhunskih slovenskih verzov, ki jo ob svetovnem dnevu poezije podeljuje Akademija Poetična Slovenija. – V solčavskem okolju bo čez poletje ustvarjal tudi pesnik Ivo Stropnik, pobud-

Tudi motor Herbija Ivo Stropnik bo v mednarodni književniški rezidenci skušal ujeti nekaj novega navdiha za svojo poetiko.

nik Lirikonovih književniških rezidenc in organizator literarnih prireditev v Velenju.

Novo stvaritve gostov obeh književniških rezidenc bomo lahko med drugim prebrali v reviji Lirikon 21, ki popularizira sodobno poezijo, dokumentira izbrane literarne dogodke ter povezuje slovenske in mednarodno dejavne književne ustvarjalce.

Prva gostovanja so se pričela v Logarski dolini, kjer je književnike sprejela in gostila Dragica Plesnik, lastnica penziona Na razpotju. Prvi gost Lirikonove mednarodne književniške rezidence, ki jo je vzpostavila Velenjska knjižna fundacija, je bil tržaški pesnik, pisatelj in prevajalec Marko Kravos, ki se je o ideji in bivanju izrazil izjemno navdušen: »Tu, pod gorami in v zatišju gozdov, sem lahko sproščeno in poetično ustvarjal. To je bil zame zares pravi užitek in duhovna rekreacija, polna navdiha in sprostitve.« Na obeh lokacijah bo v prihodnje ena soba namenjena ustvarjalnemu bivanju tujih in slovenskih književnikov ter prevajalcev literature, vabljenih v okolje Sa-Ša regije.

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman Huremović

Poletje nam je streglo z vsemogočim ... v knjižnici sem bila - priznam - vsega skupaj dvakrat. Pomanjkanje časa, energije, poletni delovni čas? Sem pa zato šla večkrat mimo, in opazila, da so steklena vrata, kjer bi se lahko uporabniki knjižnice z (raznoraznimi!) vozički prijazno zapeljali v prostor, še vedno preplepljena z lepilnim trakom ... steklo je počeno že ... uh, kmalu po odprtju novih prostorov se je zgodilo. Bog ne daj, da bi se vrata strla in bi steklo padlo na bralce. Male in velike.

Za male in velike nekaj novih knjig.

Za mlade detektivska knjiga z naslovom *Skrivnostna hiša in še 17 ugank za mlade detektive*. Avtorja sta **Harder Corinna** in **Jens Schumacher**. Kdo se ponoči plazi po skrivnostni zapušeni hiši? Kaj je s človekom, našemljenim v indijanski kostum? Kdo grozi Simonu Demšarju? S čim se je izdal tat v mladinskem prenočišču? Kje je skrit denar? Kod nam bo pomagal razrešiti vprašanja? **TOP SECRET!** - tako se imenuje detektivski klub, ki so ga ustanovili Lara, Tim in minipujsek Zemki. Ti trije so najbrž najbolj nenavadna detektivska trojica, kar jih poznate, a s kriminalističnim darom za raziskovanje in detektivsko spretnostjo pridejo na sled vsakemu storilcu. Vi pa jim lahko pri tem pomagate! Pazljivo preberite vsako kriminalno zgodbo, natančno opazujte, spretno kombinirajte in posrečilo se vam bo rešiti uganko! Če pa vam slučajno ne uspe, so na koncu knjige še rešitve za vsako uganko posebej. Veselo detektivsko zabavo želim ... potem pa veselo v šolo!

Celovec: Mohorjeva, 2007

Z mlade radovedneže in odrasle: **Stephen Bertman** - *Vzpenjanje na Olimp: miti in modrosti starih Grkov*. Knjiga predstavlja osem stebrov modrosti starih Grkov: humanizem, iskanje odličnosti, zmernost, samopoznanje, razum, nenehno radovednost, ljubezen do svobode in individualizem. Ob tem vzpenjanju na Olimp avtor predvidi tudi ovire na poti, ter možnost vzpenjanja na druge gore ... Ta knjiga ni sistematični pregled grškega mita in filozofije, ni pa tudi še eden v dolgi vrsti priložnikov za hitro srečo in uspeh z avtopsihoterapevtskim nadihom. Napotilo k iskanju samega sebe se navezuje na Grke skozi postavljanje pravih vprašanj, ki so predpogoj iskanja odgovorov, ter skozi vztrajanje pri idealih, četudi neuresničljivih. Nemogoče je izkoristiti svoje življenje sli razviti lastne potenciale, če

ne pobegnemo pred lagodnostjo prepuščanja in prepuščanjem lagodnosti. To je Bertmanovo izhodišče, ki se nanaša na današnji svet ... (iz predgovora). V knjigi je seznam priporočenega branja, slovarček antičnih imen, seznam »glavnih« grških bogov in glavnih dogodkov v antični grški zgodovini.

Založba Sophia, 2006

Praktični vodnik za upokojece. Ja. To je prvi priročnik te vrste pri nas ... Upokojeenci so izkušenejši in modrejši kot kdajkoli prej, še vedno polni moči ter idej, na začetku nove svobode, novega življenja. Manjkajo pa jim bistvene informacije o njih samih in njihovem statusu v družbi. Namen priročnika je prijazno, na poljuden in razumljiv način informirati na enem mestu upokoješko populacijo ter vse, ki se na upokojevitve šele pripravljajo: katere so njihove pravice, možnosti in priložnosti na področju zakonodaje, sociale, zdravstva, izobraževanja, prostega časa, odnosov in še kaj za dušo - skratka čim več, kar je zanimivega in koristnega vedeti v tretjem življenjskem obdobju. Rdeča nit, ki povezuje vsebino tega priročnika je medgeneracijsko sodelovanje ter zavedanje sebe, svojih možnosti in pravic in priložnosti. Tako kot bi naj povezovala vsebino naših življenj. Priročnik v vsako upokojevo roko!

Založba Maks Viktor d.o.o., 2007

Odkrijmo skrivnosti stoletnikov in srečnih ljudi! Pred mano je knjiga *Post, pot do zdravja*, napisala jo je skupina strokovnjakov raznih smeri, ki nastopajo pod imenom **Doktor Sonce**. Prvič je knjiga izšla že leta 1984, in s svojimi priporočili in metodami prečiščevanja telesa prepričala mnoge ljudi po vsem svetu. V času, ko je svet vse bolj onesažen, branje te knjige ni zabava, pač pa prava nuja. Večina težkih bolezni našega časa, kot so rak in bolezni srca in ožilja so povezane z onesnaženostjo organizma, ki ga povzročajo pretirano uživanje hrane živalskega izvora, kajenja, alkohol in poživila, premalo gibanja in stres. S pomočjo preprostih napotkov, zbranih v tej knjigi, se bomo naučili, kako si prečistimo (razstrupimo) organizem in kako s postom preprečimo ali preženemo bolezen. V post gremo po stopnjah izklapljanja živil in iz njega spet s postopnim vklapljanjem živil, ne glede na to, za kako dolg post se odločimo. V knjigi *Post, pot do zdravja* je na kratko predstavljena zdrava prehrana, pri tem upošteva esensko izročilo, ki spoštuje tako človekovo telo kot okolje, v katerem živi. Organizem si moramo temeljito prečistiti in spoznati užitek, ko se v svojem telesu počutimo odlično.

Preprost vodnik za vse, ki bi se radi seznanili s

prečiščevanjem organizma, s postom in životvornim prehranjevanjem.

Gremo na pico! :)

Vale-Novak, 2007

Iz prakse za prakso: *Kako uspešno tržiti na kmetiji*, avtor: **Maks Vrečko**. Neposredna prodaja pridelkov in izdelkov s kmetije končnim kupcem je tudi drugod po Evropi pogosto le dopolnilo k zaslužku. O velikem deležu govorimo že, če neposredna prodaja predstavlja 5 do 10 odstotkov celotnega zaslužka. Vendar je za vse, ki živijo od kmetijstva, koristno razmišljanje o potrebah potrošnikov in iskanje vedno novih idej, kako tem potrebam ustreči. Avtor knjige nam nesebično, igrivo in optimistično zaupa svoje uspehe in napake ter nas navdušuje za sistematičen tržni pristop in izobraževanje na vsakem koraku. Pisanje je poljudno, dragoceno je predvsem to, da trditve izhajajo iz avtorjevih izkušenj.

To mi je všeč. Deliti znanje, in ne čakati da tudi sosedova krava crkne ...

Drugače pa Maks goji in prodaja jagode, knjiga je bogato ilustriрана - všečno in poučno za vse, ne samo za kmetovalce.

Založba kmečki glas, 2006

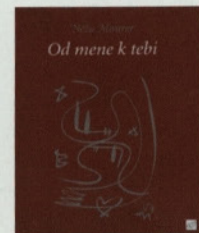
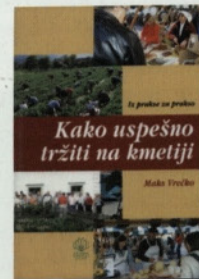
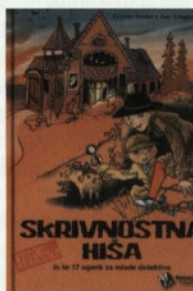
Še ena za dušo. Predvsem materinske duše. Pesniška zbirka **Neže Maurer** *Od mene k tebi* prinaša nove razsežnosti v njeno pisanje - materinski pogled na svet, ki je okoli nje, ki ga ustvarja in ohranja s svojo ljubeznijo, skrbjo in delom, svet, ki je najprej dom in družina, ki je toplina in radost ljudi, ki se imajo radi, ki si zaupajo, ki vidijo drug v drugem ne samo svoje zrcalne odseve, marveč predvsem globino in dušo drugega, tistega, ki mu rečemo ljubljena oseba ...

Pesmi iz zbirke so lirika, ki stopa dobesedno v srce. Pripoveduje namreč tisto, kar to srce - moje, tvoje, vsakršno - hoče slišati, da lahko preživi v ponorelem svetu. To so pesmi, ki pripovedujejo o tihi lepoti materinstva, ne zaradi materinstva samega, marveč zaradi zaveze in trdnosti, ki raste iz prave človeške ljubezni. Posebej ljubezni do otrok. Zdi se, da jih je treba tako brati: s tiho zbrano, ki postaja (pre)redka kakovost našega vsakdanjika: in bralec bo poplačan za svojo tiho zbrano (besedami, ki se bodo vtisnile tudi v njegovo srce). (Denis Poniž - iz spremne besede)

Prebrala v tihi zbrani - na dušek, bilo je tudi nekaj solz.

Celjska Mohorjeva družba, 2007

Mulci in mulke v šolo in vrtec! Pa v knjižnico! Pa gledat kako že listje počasi rumeni ... jesen prihaja, meni najljubši čas.

Kekec je pač Kekec

Ker smo bili zaradi slabega vremena v začetku julija v Šoštanju prikrajšani za festival pouličnih gledališč Ana Desetnica, smo se pri Kulturnici Gaberke odločili, da si gremo v Poletno gledališče Studenec pri Domžalah 20. julija 2007 ogledat premiero komedije z naslovom Kekec je pač Kekec. Ko smo prispeli v Studenec, smo opazili, da je pokrita gledališka dvorana z vso gledališko strukturo ogromna, pa tudi to, da so bile vstopnice, glede na napisano na kiosku pred

ninsko kočo, pašnike, Kosobrinovo skrivališče, Kekčevo skalo ter ostale objekte, ki jih je Josip Vandot uporabil v svojih povestih o Kekcu. Povesti o Kekcu so nastale v Mariboru med leti 1918 in 1924, dogajanje pa je avtor postavil v planine v okolici Kranjske Gore, kjer je bil rojen. Priredbo te komedije je napisal Tone Partljič, ki je vse povesti o Kekcu in njegovih dogodivščinah združil v eno samo. Zgodba je malce prirejena, Pehta in Bedanec sta še vedno okrutna in strašita otroka, za spremembo pa se Pehta in Bedanec v tej predstavi zaljubita, poročita in si na vsak način

Vseh 62 nastopajočih v komediji Kekec je pač Kekec.

Bedanec je z zvijačo ujel Kekca v svoji koči.

dvorano, že zdavnaj razprodane. Dvignili smo rezervirane vstopnice in se napotili v dvorano poiskat svoje sedeže. Tam smo zagledali čudovito sceno, ki jo je postavil Šmarčan Jože Napotnik. Jože je povedal, da se je trudil narediti sceno čim bolj pristno, zato mu ni bilo žal iti tudi na Smrekovec po ustrezno grčasta planinska drevesa. Scena je izvirno prikazovala Kekčev dom, njegovo vas, Bedančevo kočo, skrivni prehod na Bedančevem vrtu, domovanje vile Škrlatice, pla-

prizadevata posvojiti Kekca in Mojco. Na gledališkem odru, kjer so med nastopom igralci veliko prepevali, se je skozi igro zvrstilo kar 62 igralcev. Na koncu predstave so bili vsi nastopajoči povabljeni na oder, kjer so organizatorji podelili šopke, priznanja in Kekce (kipce) najbolj zaslužnim za izvedbo te predstave. Po koncu podelitev smo se navdušeni nad dogodkom vrnili na avtobus in polni vtisov odšli domov.

A. Grudnik

RAVNEFEST - festival na podeželju

Prvega septembra se bo v Ravnah pri Šoštanju dogajal prav poseben dogodek. Ravnefest, prvi ravenski festival. Šlo bo za kulturno umetniški dogodek, kjer boste lahko videli kar nekaj zanimivih stvari.

Za projektom stojita idejni vodji Marko Kumer Murč in Miran Kumer, ki pa sta s sabo potegnili še nekaj posameznikov in društev.

Njunemu vabilu se je odzvalo Kulturno društvo Šoštanj, KUD Ravne, Klub šaleških študentov, ravenski mladinci in mnogi posamezniki.

Kaj se bo na festivalu dogajalo?

Že popoldan se bo v idiličnem vaškem okolju dogajalo prvo vseslovensko srečanje standap komikov. Srečanje bo sicer namenjeno že uveljavljenim standap komikom, vendar pa bodo dobrodošli tudi vsi ostali, ki jih ta oblika komedije zanima. Za vse, ki ne veste, kdo so standap burke zganjajo, naj vam stvar pojasnim malce bolj podrobno.

Standap komedija se je začela razvijati čez lužo, v Ameriki. Če boste malce pobrskali po spletu boste pod imenom stand up našli veliko kopico informacij in posnetke raznih komedijantov, tudi slovenskih, ki vas prav gotovo ne bodo pustili ravnodušne. To so zabavljaci najhujše sorte. Po navadi se pojavijo sredi osvetljenega odra, z mikrofonom v roki in kopico komičnih zgodbic. Edino pravilo te komedije je, nasmejati množico. Na Ravnefestu se bo odprl tako imenovani "open mic", kar pomeni, da bodo priložnost na odru dobili tudi tisti, ki bi se radi preizkusili pred mikrofonom kot standap komiki.

Program na festivalu vsebuje še potopisna predavanja, kjer boste med drugim slišali in videli nekaj o petelinjih bojih na Tajschem ali pa, kako se da potovati s samokolnico.

Veliki finale festivala bo prav gotovo dokumentarni film z Mopedom nad Istanbul. Gre za film, ki je bil posnet, kot že samo ime pove, na potovanju v Istanbul. Glavna akterja sta se potovanja lotila kar s Tomosovimi mopedi. Vsi, ki ste mislili, da so Tomosovi dvokolesniki dobri le za poštarje in nedoraslo vaško mladino, boste odslej govorili drugače. Kako sta potovala, boste lahko videli 1. septembra.

Če pa ste ljubitelji glasbe, potema se boste lahko zabavali še ob poslušanju mlade ljubljanske rock skupine De - Vice.

Festival vas bo oskrbel tako s kulturo kot s hrano in pijačo. Za vse pa, ki bodo na festival prišli od daleč (Šoštanj ali še dlje), boste lahko tu postavili svoje šotore in noč po festivalskem dogajanju prespali kar tu.

Organizatorji se že veselimo veselega vrveža na Ravnefestu 1. septembra popoldan.

Ravnefest

1. in 2. Septembra
domačija Občina Ravne pri Šoštanju

16:00 Piknik
16:30 Delavnica standap komedijantov

20:30 Potopisno predavanje
Marko Kumer - Mirč: Potovanje s samokolnico do Rijke

20:50 Potopisno predavanje
Majjat Tanič: Zgodbe jugoslovanske Arje

22:00 Standap komedija - "open mic"

23:20 Premiera filma
Dokumentarec: Z mopedom nad Istanbul

24:00 Rock koncert: De Vice

Omogočamo brezplačno kampiranje. Vstopnine ni.

Foto: A. Grudnik

Foto: A. Grudnik

Filmspoting

piše: Eva Pečnik

Ker sem ravno v Varšavi, ker je Varšava arhitekturno zmešana, svojstvena, lepa in ker me svojstveno, zmešano in lepo vedno popolnoma prevzame, sem se tokrat odločila pisati o režiserju, ki je ime „poljske šole“ med ljubitelji filma raznesel po vsem svetu. Andrzej Wajda je, kot pravijo Poljaki, najbolj poljski od vseh poljskih režiserjev.

Rodil se je 6. marca leta 1926 v vojaškem oporišču v Suwalkah (blizu Poljsko-Litovske meje), kjer je bil zaposlen njegov oče, poklicni oficir poljske vojske (eden izmed leta 1940 umorjenih Poljakov v ruskem taboršču Katyń). V najstniških letih je delal kot trgovec, nosač in grafik. Okupacijo je preživel skupaj z mamo, učiteljico, v Radomju in pri tem v najstniških letih. Bil je član Državne armade, ki je organizirala tudi Varšavsko vstajo, vendar se ni udeležil nobene pomembne bitke. Med okupacijo je po tajnih šolah študiral slikarstvo, študij pa je po vojni nadaljeval na Likovni akademiji v Krakovu. Študij je leta 49 prekinil, da bi študiral režijo na Državni višji filmski šoli v Łódźu (kjer je nekoliko kasneje študiral tudi Roman Polański). Njegov prvi film Generacija (*Pokolenie*), posnet leta 1954, je bil na Poljskem velik dogodek, saj je pomenil ponovno rojstvo poljskega kina po letih socializma. Mednarodni sloves pa sta Andrzej Wajda prinesla predvsem v Cannesu nagradi Kanal (*Kanał*) in Pepel in diamant (*Popiół i diament*), ki veljata za standardni deli „poljske šole“, najvažnejšega toka poljske kinematografije druge polovice 50. let 20. stoletja.

Wajda je do danes posnel že več deset filmov, izmed katerih jih je večina zapisana med najboljše izdelke poljskega filma. So stilistično in tematsko raznoliki. Režiser z enakim uspehom tvori tako vizualno bogata dela epskega razmaha, kot tudi asketska in lirčna dela. Prikazuje zgodovino in sodobnost, pri tem pa se opira na poljsko tradicijo inteligence, „šlaho-ulanstva“ (aristokracije in vojske) ter delavstva. V veliko svojih filmih obračunava s časom okupacije, naprimer Kanal, Generacija, Padalo, Veliki Teden. Pomembno mesto v njegovem ustvarjanju pa zasedajo filmi, ki obračunavajo z obdobjem komunistične diktature, na primer Človek iz marmorja (*Człowiek z marmuru*) in Človek iz železa (*Człowiek z żelaza*), ki je leta '81 dobil Zlato Palmo v Cannesu. Obravnava pa prav tako problematiko sodobnih običajev, kot naprimer Vse na prodaj (*Wszystko na sprzedaż*) in Gospa Nihče (*Panna Nikt*). Zelo rad snema adaptacije klasičnih literarnih del, ki jim vedno pusti svoj pečat (težko je na primer zgrešiti dejstvo, da se je Wajda najprej šolal kot slikar). Mednje sodijo recimo filmi Pepel (*Popioły*), posnet po zgodovinskem romanu Stefana Żeromskega, Gozd brez (*Brzezina*) in Gospe z Wilka (*Panny z Wilka*) – nominacija za Oskarja, Poroka (*Wesele*), posnet po drami Stanisława Wyspańskiego, Objubljena dežela (*Ziemia obiecana*), posnet po romanu Władysława Reymonta – nominacija za Oskarja in Gospod Tadej (*Pan Tadeusz*), posnet po pesnitvi največjega poljskega pesnika Adama Mickiewicza.

Večina Wajdinih filmov je bila nagrajena na najprestižnejših filmskih festivalih, ne samo po Evropi. Zahvaljujoč temu, je njegovo ime znano in cenjeno po vsem svetu. 26. marca leta 2000 je dobil tudi najbolj prestižno nagrado: Oskarja za življenjsko delo. Kipec je podaril muzeju Jagielonske univerze.

V večini svojih filmov se Wajda torej nekako trudi

uloviti bistvo in zgodovno poljske narodne tradicije. Vse do danes išče ključ v poljski zgodovini. Tako kot veliki romantiki, pojmuje umetnost kot socialno delo.

Poljaki sedaj mrzlično pričakujejo njegov naslednji film z naslovom Katyń, katerega premiera bo predvidoma 17. septembra, datum ki ga je izbral režiser Andrzej Wajda, ker je na ta dan leta 1939 zadnjič videl svojega očeta.

Kanal

Originalen naslov: **Kanał**

Režija: Andrzej Wajda

Scenarij: Jerzy Stefan Stawinski

Igrajo: Teresa Iżewska, Tadeusz Janczar, Wienczyślav Gliński, Tadeusz Gwiazdowski, Stanisław Mikulski, Emil Karewicz, Vladek Sheybal, Teresa Berezowska

Žanr: vojna drama

Leto: 1957

Kot prvi film posvečen Varšavski vstaji, je Kanal vzbudil velike emocije, predvsem in krogih udeležencev te vstaje. Za tragičen razplet teh dogodkov proti koncu 2. svetovne vojne Poljaki niti toliko ne krivijo Nemcev, temveč predvsem Ruse – brate Slované, ki so se jim izneverili, ko so jih Poljaki najbolj potrebovali. Te 63 dni trajajoče boje za svobodno Poljsko, so 1. avgusta 1944 ob 17:00, začeli predvsem mladi Varšavčani, večinoma dijaki in študenti (povprečna starost je bila 21 let), saj so upali na hitro pomoč zaveznikov, predvsem pa se niso zavedali, da je usoda Poljske po vojni že zapečatená – t.j. da jo bodo "Veliki trije", po dogovoru na konferenci v Jalti leta 1945, dodelili Sovjetski zvezi. Sovjeti tako med Varšavsko vstajo niso prečkali Visle, da bi posredovali, niti niso pustili zaveznikom uporabiti sovjetskega zračnega prostora za letala, ki bi vozila pomoč upornikom, zato je bilo lahko pomoči z zahoda tudi zelo malo. Po koncu neuspele vstaje je Hitler ukazal Varšavo zravnati z zemljo, umrlo je 18.000 borcev in 180.000 civilistov ... Glede na navedeno je bila Varšavska vstaja dolga leta komunističnega režima na Poljskem tabu tema. Wajda je le izkoristil kratko obdobje po smrti Stalina, ko cenzura ni bila tako močna, in že leta '57 o mladih borcih vstaje posnel film.

Pripovedovalec začne z besedami: "To so tragični junaki: pozorno jih glejte, to so zadnje ure njihovega življenja." Spremljamo lahko usodo mladih borcev pod poveljstvom poročnika "Zadre" proti koncu Varšvske vstaje, ko ti dobijo povelje, da se morajo umakniti na osvobojeno ozemlje. Ker so Nemci že zasedli ulice, ki jih ločijo od ostalih borcev, se morajo umakniti po kanalizacijskih kanalih. Skozi kanale se poskušajo prebiti podporočnik "Mądri" z ljubico "Halinko", glasbenik s pseudonimom "Ogromny", borca "Smukły" in "Kuli", slediti pa jim poskušata ranjeni "Korab" in vanj zaljubljena "Stokrotka", ki edina izmed njih pozna pot po jarkih do osvobojenega ozemlja. Prebijanje po kanalih se iz panike sprevrže v blodnje, na vsakem izhodu jih čakajo Nemci, ljudem v kanalu se dozdeva, da vohajo plin, videvajo umirajoče, videvajo trupla in umirajo tudi sami ...

Režiser filma Andrzej Wajda pravi, da je zgodbo filma najboljše povzeti iz fragmentov pesmi Jozefa Szczepańskiego "Ziutka", borca iz bataljona "Deżnik":

*Čakamo nate, rdeča kuga,
da nas rešiš črne smrti,
da bo naša država, nekoč razdeljena na štiri
rešena s časjo.*

*Nič nam ne moreš – lahko pa izbiraš
lahko nam pomagaš, lahko nas rešiš,
ali pa še naprej čakaš in nas pušiš umreti.
Smrt ni grozna; znamo umreti.*

*Ampak to vedi, da iz naših nagrobnikov
zmagovita nova Poljska bo rojena.
In po tej zemlji ti ne boš hodil,
Rdeči vladar vražje sile.*

ČEZ URŠIJO GORO

pripravila Ajda Prislan

Tudi v času počitnic kulturno dogajanje na Koroškem ne počiva. Od junija do začetka septembra v občinah Ravne na Koroškem, Dravograd, Radlje ob Dravi in Slovenj Gradec potekajo prireditve Koroškega kulturnega poldnja 2007. Aktualni pa so tudi strokovni pogledi v zgodovino. Tako je mag. Marija Irma Vačun Kolar iz Kotelj predstavila na Ravnah in v Črni knjigo z naslovom Črnjanski rokopis.

Črnjanski rokopis je knjiga bratovščine sv. Ožbolta v Črni, stara skoraj 400 let. Že nekaj desetletij jo hrani Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika na Ravnah. Poglobljeno jo je proučevala mag. Marija Vačun Kolar, ki je na predstavitvi govorila o

nekaterih jezikovnih in sporočilnih razsežnostih objavljenih delov besedila Črnjanskega rokopisa. Knjiga je iz leta 1633, zadnje dajatve, vpisane pri kmetih Bisterniku, Osojniku, Žačnu, Plazniku in Božiču, so pisane leta 1707, torej je nastajala dobrih sedem desetletij. Vanjo so v latinskem jeziku zapisovali različni župniki o tem, kdo in za kaj je kdo daroval za cerkveno življenje v Črni. Zahvalo ali priprošnje molitev v knjigi za vse, ki so darovali, je eden od župnikov napisal v slovenskem jeziku.

Črnjanski rokopis vsebuje različne zvrsti besedil. Umetnostno oblikovana priprošnja v slovensščini je oblikovana v izrazitem baročnem slogu. Posebnega pomena v rokopisu so zapisi priimkov in imen darovalcev, kar še posebej velja za ženske oblike priimkov, ki po mnenju Marije Vačun Kolar zahtevajo posebno pozornost. Najmanj dve tretjini jih je zabeleženih v sodobnem Atlasu Slovenije, torej so ti priimki živi še danes, za njimi stojijo rodovi. »Kažejo živo vez med zgornjo Mežiško dolino in osrednjo Slovenijo, ki prav v tem času praznuje tristoletnico baroka vsaj v likovnem ustvarjanju. Tako, da je naš prispevek k temu proslavljanju kar prijeten in kar ugleden, bi rekla,« pove Marija Vačun Kolar.

Izpeljav ženskih oblik priimkov, kot jih zasledimo v Črnjanskem rokopisu, ne poznata ne latinščina in ne nemščina. »Božička ob priimku Božič, Puklinka ob priimku Pukel, Končnica ob Končniku, Lamprečica ob Lampretu in drugi. To so oblike, ki odstopajo od oblik, zapisanih v sodobnem pravopisu,« nadaljuje Marija Vačun Kolar. Te izpeljanke nimajo slabšalnega prizvoka, ampak so enakovredne moškim. »Ravno zato so pomembne, ker te oblike ženskih priimkov izražajo in poudarjajo samostojnost ženske osebnosti. Ne

izražajo ne svojine in ne pripadnosti, kot današnje ustaljene oblike, primer Krajncčevka ali Božičeva in podobne. To ni zanemarljivo niti iz socialnega vidika, kaj šele iz jezikoslovnega, kaj šele iz zgodovine slovenskega jezika,« zaključuje Marija Vačun Kolar.

Največji projekt za pomoč pri obnovi leških cerkva je bila slikarsko-kiparska kolonija Leše 2007. V cerkvi sv. Volbenka na Lešah so odprli prodajno razstavo likovnih del, ki jih je štirinajst slikarjev in kiparjev ustvarilo v slikarsko-kiparski koloniji od 20. julija do 22. julija 2007. Izkupiček od prodanih del je namenjen obnovi obeh leških cerkva, cerkve sv. Ane in sv. Volbenka, ki sta po državni klasifikaciji spomenika prve kategorije. Sredstva je Odbor za obnovo leških cerkva začel zbirati s Trikraljevsko akcijo po

zimi. Do zdaj so zbrali že toliko denarja, da bodo zelo kmalu lahko postavili nov oltar, ki je že v izdelavi. Pri organizaciji te kolonije sta bila v veliko pomoč akademski slikar Benjamin Kumprej z Leš in slikarka Mojca Kovač z Raven na Koroškem. Sodelovali so še koroški slikarji in kiparji Leander Fužir, Jože Golnar, Gregor Grošelj, Stanko Makuc, Matevž Šumah, Drago Kopše, Jani Rober, Vinko Krebs, Zoran Rožič, Helena Kotar, Štefan Marflak in akademski slikar in kipar Andrej Grošelj. Nato je bil tam Anin dobrodelni koncert, ki ga je priredilo Kulturno društvo Mohorjan v sodelovanju z Občino Prevalje. Nastopil je Akademski komorni orkester Tutti iz Minska v Belorusiji, ki ga sestavlja pet akordeonistov, dva kitarista in tolkalec.

V Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec je v okviru Poletne muzejske noči potekala delavnica z naslovom Socialna obleka - Socialdress, vodila jo je akademska slikarka Marija Mojca Pungerčar iz Ljubljane, ki v slovenjgraški galeriji sodeluje s svojimi deli na mednarodni razstavi Nit. Udeleženke so šivale iz posebnega blaga, na katerem je pisno in vizualno natisnjen arhiv iz prejšnjih delavnic v Sloveniji in

Avstriji, zgodbe prejšnjih udeleženk v angleškem in slovenskem jeziku. Pomemben del delavnic je komunikacija - izmenjava zgodb in izkušenj. Tokratna je bila namenjena predvsem ustvarjanju oblačil iz nove umetniške modne tkanine »Socialdress Dezen Graz Ljubljana, ki je promocijsko razstavljena na razstavi Nit v Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec.

V Mladinskem kulturnem centru Slovenj Gradec so odprli razstavo slik Tatjane Trontelj in Draga Petroviča iz Ljubljane. Petrovič je v svoji dolgi likovni poti nazadnje končal Visoko

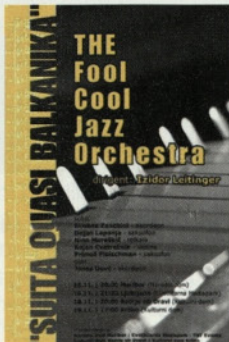

šolo za slikanje v Ljubljani in postal polklicni slikar, ukvarja se tudi z galerijskim delom. V svojih slikah izhaja iz figurlike, iz narave, motive transformira v urbano sredino. Aktualizira dogajanja v svetu, na primer potrošništvo, globalizacijo, odtujenost, in sporoča, kako z napredkom in njegovim posegom v naravo človek ogroža svoj obstoj. Glede na to, da se je odmaknil od gospodarstva, kjer je delal 30 let, je na razstavi v Slovenj Gradcu videti tihožitja, kombinirane slike in akte, ki pa že kažejo odklon od posnemanja narave. Tatjana Trontelj se ukvarja tudi s poezijo. Njen glavni pristop v likovnem izražanju izhaja iz pranarave in prvobitnosti človeka.

V organizaciji Društva Hugo Wolf Slovenj Gradec sta nastopila pianist Jure Rozman in sopranistka Barbara Tišler. Pianist Jure Rozman, po materi Slovenjgradčan, danes živi v Tržiču in Louisiana v Združenih državah Amerike. Dela skladatelja Huga Wolfa si je izbral kot temo svoje doktorske disertacije, to so Wolfova klavirska dela, ki jih ni mnogo, a so, pravi Rozman, zelo pomembna za skladateljev razvoj.

V slovenjgraški športni dvorani, sicer akustično neprimernem ambientu, je nastopil odlični The Fool Cool Jazz Orchestra, ki ga vodi Izidor Leitinger iz Radelj ob Dravi. Že lani novembra se je s svojim orkestrom na domače odre vrnil z novim glasbenim projektom. To je Suita Quasi Balkanika, obsežna kompozicija, ki se naslanja na izjemno bogato ritmiko in melodiko južnega Balkana in Orienta. To Leitingerjevo delo je posvečeno glasbenemu kolegu, kitaristu Vlatku Stefanovskemu, ki je v Slovenj Gradcu nastopil skupaj z The Fool Cool Jazz Orchestra. Orkester je projekt izvajal tudi v družbi enega najuglednejših evropskih harmonikarjev, stalnim gostom milanske Scale, Simonejem Zanchinjem, Italijanom, ki je zagotovo eden vodilnih akordeonistov improvizirane glasbe v Evropi in velja za enega izmed najzanimivejših ter najbolj inovativnih.

Vsako leto 10. avgusta, na obletnico rojstva Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca, je tradicionalno srečanje na Prežihovini, kmetiji nad Kotljami, kjer je pisatelj preživel svojo mladost. Prireditve prireja Koroški pokrajinski muzej enota Ravne na Koroškem. Letos so srečanje posvetili ilustracijam iz Prežihovih literarnih del, nastopil je tudi koroški kantavtor Milan Kamnik, ki je posnel svoje glasbene priredbe Prežihovih zgodb na zgoščenci Prežih in jaz. Prežihov Voranc - Lovro Kuhar (1893 - 1950) je bil eden redkih slovenskih pisateljev, ki je neposredno sodeloval v zgodovinskih dogajanjih in bil tudi njih neposredna žrtev. Kot vojak je bil v 1. svetovni vojni na italijanskem bojišču, sodeloval je v predplebiscitnem boju na Koroškem, ilegalno je deloval v Komunistični stranki Jugoslavije (Komunistična stranka Slovenije je bila vključena v jugoslovansko) doma in v izgnanstvu, v Ljubljani v OF, po osvoboditvi pa je spet javno deloval v domovini. S Kogla je Voranc jeseni 1899 pričel hoditi v hotuljsko ljudsko šolo; od tam je gledal požar, ko so Kotlje tega leta gorele, osovražena utrakvistična

šola pa ni hotela pogoreti (črtica Bolečina v Solzicah); tu je tudi globača, imenovana Pekel, kjer je nabral za mater šopek solzic (šmarnic). Nato so Kuharjevi stanovali v stari kmečki hiši pri Prežihu kot najemniki dobrih deset let, od leta 1900 do 1911. Tu se je Voranca po tedanji šegi prijel ime te domačije: Prežihov Voranc. To ime je kasneje vzel za svoj pisateljski psevdonim.

Dejstva, ki jih je kot otrok in mladostnik hitro zaznal, so bila strankarstvo, narodnostni boj in z njim povezana germanizacija. Germanizacijo je občutil na svoji koži. O tem je Voranc spregovoril v črticah Dobro jutro, Prvo pismo, v zgodbi Gosposvetsko polje in še v drugih delih. S Prežihove bajte je moral leta 1914 v vojsko, na fronto pred Doberdob, pozneje na Tirolsko, kjer se je predal Italijanom in v njihovem ujetništvu je preživel vojno. Koroško problematiko je opisal v knjigah Požganica, Odpustki in publicističnih spisih. Kot član Komunistične partije Slovenije (KPS) v ilegali je dal pobudo za krajevno organizacijo KSS na Ravnah na Koroškem. Leta 1925 je dočkal izid svojega prvenca, zbirke Povesti s ponatisom dveh novel in treh črtic (Tadej pl. Spobjian, Borba, Za delom, Baraba, Obračun). Kljub temu da je oblast budno bdela nad njegovim početjem, je prav on s sodelavci poskrbel, da sta bila v bližnjem Kefrovem mlinu na Brdinjah organizirana dva kongresa SKOJ (Zveze komunistične mladine Jugoslavije). Maja 1926 se je udeležil III. kongresa KPJ (Komunistične partije Jugoslavije) na Dunaju. Po uvedbi diktature v Jugoslaviji se je maja 1930 (do 1939) umaknil v tujino, kjer je delal za Komunistično stranko Jugoslavije in Kominternu. Leta 1930 je gospodarska kriza z vso močjo pritisnila na Jugoslavijo. Odsev teh razmer je najbolj viden v njegovem romanu Jamnica. Po skoraj desetih letih samovzgoje je začel snovati in objavljati z epsko plastiko, monumentalnostjo in simbolno močjo oblikovane novele o življenju preprostih koroških ljudi. V tem času naj bi bil napisal nekaj svojih najbolj znanih novel (Boj na požiralniku, Jirs in Bavh, Odpustki), a se je moral z junijem 1934 kot urednik Dela preseliti v Pariz, kjer se je nekoliko ustalil. Tu je spoznal Josipa Broza. Ko so mu naložili še delo z izseljenci, je poiskal stik s pisateljem Louisem Adamičem, ki je že prevedel njegovo novelo Borba v angleščino in jo nameraval izdati v zbirki novel sodobnih jugoslovanskih pisateljev. V Moskvo je odpoval kot delegat na VII. kongres Komunistične internacionale.

Z velikim oblikovalnim in pripovednim darom se je Prežih v tem času lotil pisanja romanov in v njih ustvaril mogočne podobe iz življenja slovenskega ljudstva na Koroškem. Pisatelj je naraven, nazoren, stvaren in slikovit, prepleten s številnimi koroškimi narečnimi besedami, njegovi junaki pa so živi, siloviti, trdni in neuklonljivi. V zaporu je torej Voranc začel pisati svoja velika romana, Požganico in Doberdob. Od leta 1939 do 1943 je Prežih skusil tegobe ilegalnega življenja, v Sneberju se je lotil pisanja romana Jamnica, okupacija ga je ujela v Ljubljani. Ko je nastala OF, se ji je takoj priključil in v njej sodeloval vse do aretacije leta 1943. Leta 1940 je dočkal izid Samorastnikov, zbirke osmih najlepših novel (Boj na požiralniku, Jirs in Bavh, Vodnjak, Ljubezen na odoru, Pot na klop, Prvi spopad, Odpustki, Samorastniki). Sila pisateljeve ustvarjalnosti se je prav v teh novelah tako zgostila, da literarnim

KOTLJE

Prežihova rojstna vas

kritikom ta zbirka pomeni jedro njegove umetnosti. Istega leta je izšel še drugi veliki Prežihov literarni tekst Doberdob, vojni roman slovenskega naroda. V njem je upodobil boje na italijanski fronti, trpljenje slovenskih vojakov na bojiščih in v zbiralnem taborišču Lebring pri Gradcu ter upor slovenskih vojakov v Judenburgu. Prva dva dela tega romana sta sklenjena enota z glavnim junakom Amunom Mohorjem, ki naj bi bil pisatelj alter ego, zadnja dva dela pa fokusirata na fronto še tiste dogodke iz zaledja, zaradi katerih je rasel in izbruhnil upor slovenskih vojakov. V Ljubljani je Voranc sodeloval v kulturniški celici z nekaj pisatelji in univerzitetnimi ljudmi, tudi pri uredništvu Slovenskega zbornika, in zanj napisal prispevek Za samoodločbo slovenskega naroda. Je tudi avtor brošure O slovenskih mejah (pseudonim Pavle Vilhar, 1942-1943). 8. februarja 1943 so ga aretirali, ga iz slovenskih zaporov odpeljali v koncentracijsko taborišče Sachsenhausen, pozneje v Mauthausen, od koder se je vrnil v osvobojeno domovino. Komunistična stranka v novi Jugoslaviji je obvladovala celotno družbeno življenje. Odpravljati so začeli zaostalost na sploh. Dogajale so se tudi grenke stvari: surovo obračunavanje s sodelavci in bivšimi somišljeniki okupatorja, pretirana obvezna oddaja kmetov, dachavskih sodni procesi, hud pritisk na duhovščino, pozneje kolektivizacija kmetij itn. S takimi "revolucionarnimi" spremembami, predvsem z načinom, kako so jih uveljavljali, se Voranc ni strinjal in je bil precej razočaran, kar je razvidno iz korespondence njegovih znancev in prijateljev. Izvolili so ga tudi v zvezno skupščino. Leta 1945 je izšel roman soseske Jamnica in zbirka potopisov s pretežno koroško tematiko Od Kotelj do Belih vod, leto pozneje pa potopisna zbirka o pisateljevem pregnanstvu po Evropi in njenih ječah Borba na tujih tleh in zbirka črtic o trpljenju in bojih slovenskih delavcev in kmetov Naši mejniki. Posledice trpljenja v taborišču so Prežihu zapustile trajne sledi in močno načele njegovo zdravje. Upal je, da ga bo lahko pozdravil znani kardiolog iz Prage, a je ta možnost zaradi državnih nesoglasij odpadla. Dočakal je še izid svoje zadnje knjige, saj so leta 1949 izšle Solzice, ki so ena najlepših slovenskih mladinskih knjig. Poleg samostojnih knjig, ki jih je koroški pisatelj ustvaril v zadnjem desetletju pred 2. svetovno vojno, je ostalo še nekaj del, pa jih Voranc sam ni hotel sprejeti v nobeno zbirko. 12 knjig njegovega Zbranega dela dokazuje izredno plodovitost, prevedena so v srbohrvaščino, ruščino, angleščino, kitajščino, češčino, slovaščino, albanščino in še nekaj drugih jezikov. Umrli je 18. februarja 1950 v Mariboru, pokopan je v rodnih Kotljah.

A. Grudnik in Z. Mazej

Srečanje preseljenih Gaberčanov in Družmirčanov

Ganljiva pesem, ki jo je avtorica izlila na papir le kakšno uro pred srečanjem, izpoveduje stisko prebivalcev Gaberk in Družmirja, ki so se morali zaradi črnega zlata, ki je ali še leži pod površino njihovih nekdanjih domačij, preseliti v bližnjo ali daljno okolico. Zato je bilo srečanje teh ljudi, ki so ga pripravili v okviru Kulturnice Gaberke, še tako bolj ganljivo in veselo. Srečali so se nekdanji sosede, ki so si imeli med sabo marsikaj povedati.

Srečanje je bilo na mestu nekdanjega gasilskega doma, na mestu, kjer je še pred nedavnim stalo več domačij. Nekdanji prebivalci imajo v svojih glavah še vedno podobo obeh vasi, kot sta izgledali, preden so ju porušili. Predvsem Družmirčani ob pogledu na jezero zagledajo svojo potopljeno vas, ki po besedah Anke Strožič v pesmi vsa žalostna tamkaj leži in ječi, kakor da joče, se včasih mi zdi. Podobo virtualne potopljene vasi smo lahko občudovali v vabilu na srečanje v junijskem šoštanjskem Listu. Mene je to vabilo oblikovno in čustveno zelo pozitivno presenetilo. Osnova vabila je bila ena od znamenitih fotografij Franja Maška (sedaj je v lasti Muzeja Velenje), na kateri je prikazana vas Družmirje, pred katero se že bohoti manjše jezero temno modre barve, zajet pa je tudi pogled na celotno družmirsko in gaberško polje. Piko na »i« pa je vabilu dodal spreten oblikovalec, ki je nad tem dodal čudovito sliko valovite gladine jezera. Na ta način nam je slika dala

občutek, kakor da ti objekti nekje globoko pod gladino Družmirskega jezera še vedno stojijo v vsej svoji nekdanji lepoti, obdani z obsežnimi senožeti in polji.

Ko smo v Kulturnici Gaberke konec lanskega leta razmišljali o »rdeči niti« naše poletne prireditve, se je najbolj prijela ideja o organiziranju srečanja preseljencev nekdanjega spodnjega dela Gaberk in celotnega Družmirja. Ti so se morali preseliti zaradi vpliva rudarjenja – pogrezanja tal. Sprva se je slišalo, da gre za precej enostavno opravilo, kasneje pa se je izkazalo, da gre za malo trši oreh. Naš cilj je bil na prireditvi povabiti vsaj enega predstavnika iz vsake preseljene domačije, katerim bi na dan srečanja podarili spominsko sliko. Na prireditvi smo želeli pripraviti tudi razstavo fotografij vseh preseljenih domačij s tega območja. Enostavno je bilo zbrati spisek preseljencev in slike domačij iz Gaberk, saj njihova selitev še ne sega tako daleč nazaj,

poleg tega pa je bilo do sedaj takih domačij le 33. Mnogo trši oreh pa je predstavljalo zbiranje podatkov o preseljenih Družmirčanih s kar 95 domačij. Večini preseljencev je bil vzrok preselitve ugrezanje tal, nekateri pa so se morali preseliti zaradi širjenja industrije. Prva družina, po domače pri Skoku, se je preselila iz Družmirja že leta 1965, zadnja družirska domačija Martina Miklavžine pa je bila porušena v jeseni 2004. Pri zbiranju slikovnega materiala sta veliko pomagala Premogovnik Velenje in Muzej Velenje, nekaj slik pa je bilo potrebno poiskati osebno pri zadnjih lastnikih. Seznam preseljencev z njihovimi sedanjimi naslovi smo sicer dobili, vendar je bil ta pomanjkljiv in že nekaj časa ni bil ažuriran. Tako je bilo potrebno od pomladi do zadnjega dneva pred prireditvijo zbrati vse manjkajoče podatke o nekdanjih prebivalcih in slike. Opravili smo mnogo klicev, obiskali smo kar nekaj bivših Družmirčanov in s tem sicer dobili veliko podatkov, a še vedno ne vseh. Glavnina prebivalstva se je preselila v naslednje kraje: Gaberke, Florjan, Lokoviča, Šoštanj, Velenje, Topolšico in Ravne.

Odziv na vabilo na srečanje je bil različen. Medtem ko so se prijavi skoraj vsi preseljeni Gaberčani, je bila slika pri Družmirčanih drugačna. Veliko starejših prebivalcev vasi je že umrlo, nekaterih nismo našli, nekaj se jih iz različni vzrokov ni prijavi. Kljub temu smo bili s prijavi in obiskom zelo zadovoljni, še bolj pa so bili zadovoljni obiskoval-

ci, saj so zopet lahko srečali svoje nekdanje sosede in prijatelje. Zelo pozitiven odmev na obiskovalce je imela razstava fotografij večine porušениh domačij iz Gaberk in Družmirja. Bilo je kar nekaj obiskovalcev, ki so po dolgih letih prvič zopet videli svoj nekdanji dom, saj v domačem albumu iz različnih vzrokov nimajo te slike. Za boljšo orientacijo po obeh nekdanjih vaseh pa je poskrbel zemljevid z vrisanimi nekdanjimi cestami in objekti.

Spomini na rodno vas

*Prav rada tja gori
na grič se povzpnem.
Saj spodaj pod njim
svojo dolino ozrem.*

*Vsa žalostna tamkaj leži in ječi,
kakor da joče, se včasih mi zdi.*

*A leta nazaj tam bil je naš raj,
otrok nas veliko je uživalo svoj direndaj.
Smo družili se, bili kot družina,
a usoda za nas vse bila je edina.
Pustiti to vas, dom iskati drugje,
živeti naprej in spominjati se.*

*Ostali spomini na lepa so leta,
ki tukaj v Gaberkah bila so preživeta.
Saj vsemu bi se odrekli,
da bi se lahko spet semkaj vrnili,
kjer nam bilo je tako lepo.*

Anka Strožič

Jutro na dan prireditve je bilo sicer oblačno, a nedelja se je kasneje spremenila v lep sončen dan. Uradni del prireditve se je pričel z otvoritvijo nove asfaltne podlage pred kozolcem, kjer je otvoritveni trak prerezal župan Občine Šoštanj Darko Menih. Uvodno pesem so nato zapele pevke Gaberški cvet, ki jih je tokrat s harmoniko spremljal zelo poznani gaberški harmonikar Jože Jevšnik – Pep, za njimi pa je prepevala še Agata Šumnik.

Napovedovalka Aleksandra Zajc je za svoj uvod deklamirala pesem Ludvika Skaže, ki govori o dogajanju v dolini v času preseljevanja, o čustvih, ki so prevečala ljudi ob misli, da bo potrebno oditi drugam. Na oder je bil nato povabljen župan Darko Menih, ki je opisal zgodovino in širjenje Družmirja ter njegov konec. Zanimiv podatek, ki ga je izbrskal, je bil ta, da so v Družmirju imeli elektriko iz Vošnjakove elektrarne že leta 1908. Bil pa je tudi vesel, ker je bila to njegova prva uradna otvoritev obnovljene ceste v njegovem mandatu. Za njim je bil na govorniški oder povabljen direktor Premogovnika Velenje dr. Evgen Dervarič, ki je

na kratko opisal vpliv izkopavanja premoga na okolje, zaradi katerega je do sedaj bilo porušениh okoli 1000 objektov v Šaleški dolini. Za njim je Peter Rezman iz svoje pesniške zbirke Družmirje predstavil 7 pesmi o Družmirju. Nato je sledila podelitev spominskih slik z motivi iz Gaberk in Družmirja in nageljniov vsem prisotnim nekdanjim lastnikom porušениh domačij. Spominke so podeljevali: direktor PV Investa Drago Potočnik, župan Darko Menih in predsednik Kulturnice Franc Šteharnek. Za vse ostale obiskovalce, ki slike niso bili deležni, pa smo pripravili spominske razglednice z enakim motivom.

Zaključni govor je imel predsednik Kulturnice Gaberke. Zahvalil se je vsem obiskovalcem, obenem pa se je opravičil, če smo katerega nehote izpustili. Za prihodnje leto pa je napovedal, da bo to srečanje zajelo preseljenca celotne Občine Šoštanj, kamor bosta dodatno zajeta še Preloge in Šoštanj. Obrazložil je tudi, da to letos v takšni obliki, kot sta bila predstavljena Gaberke in Družmirje, zaradi velikega števila preseljenih in porušениh domačij ni bilo izvedljivo.

Porušene hiše v Gaberkah XXIII. del

A. Grudnik in Z. Mazej

Jezernikova hiša.
Foto: Lojze Ojsteršek

Pri Jezerniku

Manjša domačija, kjer sta nazadnje živela zakonca Jezernik – Franc in Milka, rojena Skornšek – je stala na samem ob vznožju Ležna, tik ob gozdu na levem bregu Velunje, na ravnici v kotu pred leženskim plazom. Domačija je bila pred poplavami Velunje na varnem, saj je bila postavljena dovolj visoko, da je hudournik ob hudih urah nikoli ni dosegel. Vseeno pa jih taki dogodki niso pustili ravnodušne, saj so lahko iz hiše opazovali uničujoče delo narasle in umazane Velunje v nižje ležečih predelih.

Domačija je bila skrita med številnim sadnim drevjem. Imela je manjšo pritlično in delno podkleteno hišo ter manjši hlev, v katerem so redili ponavadi eno kravo, dva prašiča in kokoši. Pri hiši so tudi vedno imeli psa, saj so se tako počutili bolj varno. Vhod v hišo je gledal v smeri proti Družmirju, vhodna vrata pa so se včasih zaklepala z vzvodom preko vrvice. Ker se je ta vrvice občasno izmaknila dosegu rok, je pred vrati vedno stala metla, s katero so potem lahko dosegli vrstico in tako dvignili zapah vrat. Ko so kasneje zamenjali vhodna vrata, so tudi sistem zaklepanja posodobili. Poleg velike hiše in kamre, sta bili v hiši še manjša soba in kuhinja. V veliki hiši je bila krušna peč, v kuhinji pa zidan štedilnik. Pozimi so se dodatno ogrevali še z majhnim gašperjem, ki ga je kupil Milkin oče. V smeri proti Gaberkam so imeli globok zidan vodnjak, iz katerega so vodo dobivali preko vzvoda. Kasneje pa so zgradili zidan rezervoar za vodo.

Pa da bo zgodba bolj razumljiva, razjasniva nekaj sorodstvenih vezi. V tej hiši se je leta 1871 rodil Milkin oče Franc Skornšek (kasneje v tekstu omenjen kot oče Franc). Imel je še brata Antona, če pa je bilo otrok še več, pa sedaj ni poznano. Franc je prevzel domačijo in se poročil z Ano Pristovšek iz Topolšice, rojeno leta 1878. V zakonu se jima je rodilo devet otrok, in sicer Cecilija 1903, Franc 1906 (kasneje v tekstu naveden kot Franc mlajši), Miha, Karel 1907, Milka 1914, Marija, Nanika, Fanika in Ivan 1920. Brat Anton se je preselil v Obšeterjevo koč v Gaberkah. Z ženo Marijo, rojeno Zajc leta 1882, sta imela tri sinove, in sicer Mihaela, Antona 1912 in Franca 1916. Kot je razvidno, so se tudi pri tej domačiji imena ponavljala iz roda v rod. Družini obeh bratov sta se pogosto obiskovali, zato so imeli po meji z Goričniki speljano pot, ki se je nato nadaljevala po cesti proti spodnjim Skornškom.

Porušene domačije

Ker so imeli malo zemlje, je oče Franc za preživetje družine delal kot rudar v rudniku lignita Velenje. Približno vsakih 10 let je privarčeval dovolj denarja, da je lahko od sosedov kupil manjši kos zemlje. Tako obstajajo listine o nakupu zemlje že iz leta 1908. Številčni družini pa tudi plača očeta Franca ni bila vedno dovolj, zato so pogosto z delom pomagali pri večjih gaberških kmetih, kjer so si prislužili živila, ki jih doma na premajhnih površinah niso mogli pridelati dovolj. Franc je bil poznan veseljak, zato so ga radi vabili na poroke, da je skrbel za dobro voljo. Vseeno pa je bil previden. Zelo rad se je spominjal naslednjega dogodka. Nekoč, ko se je skozi leženski gozd vračal iz službe domov, ga je ob poti ustavil neznanec in ga vprašal, koliko je ura. Ker je takrat ura veljala za dragoceno stvar, se je Franc ustrašil, da mu jo bo neznanec ukradel, zato je ni hotel potegniti iz žepa. Tujcu je povedal le približen čas, ki ga je ocenil glede na to, da je šel iz službe domov. Neznanec se je s tem odgovorom na pamet zadovoljil in odšel naprej mimo njega.

Iz Gaberk se je do Jezernikov lahko prišlo preko dveh mostov. Glavna cesta do Jezernikov je šla preko velikega lesenega mostu, ki je stal pri Melanšek. Od tam pa je šla makadamska cesta, ki je ob vznožju Goričnekov ob gozdu zavila desno proti Jezerniku. Druga cesta, bolje rečeno pešpot, pa je šla mimo Harejev, mimo polj do Velunje, kjer so imeli Jezerniki manjši leseni most, od tam pa je bilo le še dobrih 50 metrov do domačije. Pred mostom na desni strani je stal lesen križ z razpelom, pred vremenskimi vplivi pa je bil zaščiten s pločevinasto streho. Iz neznanega razloga ga je postavil oče Franc. Ta križ so kasneje po smrti Jezernikov sorodniki preselili na Dolenjsko.

Oče Franc je svoje otroke vzgajal v duhu proletarstva. Videl je namreč, kako so kapitalisti in veleposestniki izkoriščali delavce in manjše kmete. Tako so ti že kot odraščajoči otroci prišli do spoznanja, da je svet krut. Kraljevina Jugoslavija je imela svoje slabosti, zato je bil val širjenja takrat napredne komunistične ideje, sicer prepovedane s strani države, v njej neustavljiv. Skornškovi so bili svoj čas družbeno napredna družina, širili so idejo, ki je takrat uspevala. Skupaj so se takoj uprli okupatorju, bili izdani, zaprti, bili so talci in spoznali so trpljenje in smrt v koncentracijskih taboriščih. Od enajstčlanske družine vojne niso preživeli trije bratje in ena hči. Nekaj mesecev po vrnitvi domov, leta 1946, je za posledicami trpljenja v taborišču umrla še mama.

Svoje spomine na NOB in povojni čas je v letih 1972 in 1976 v zasebnih zapiskih z naslovom Življenjepis družine Skornšek med NOB zapisala Francova hči Milka Jezernik. Zato lahko nekatere dogodke pri njih tudi podrobneje predstaviva. Takrat nastajajoča in tisti čas napredna komunistična partija je leta 1935 privabila v svoje vrste tudi Franca Skornška mlajšega. Kmalu je postal član mestnega komiteja KPS Šoštanj. Zaposlen je bil v Vošnjakovi tovarni usnja v Šoštanju, kjer ni bil zadovoljen s plačo in delavskimi pravicami. Zato je bil leta 1935 med organizatorji stavke v tovarni. Takrat so si delavci s stavko izborili nekaj novih pravic, med drugim tudi to, da organizatorjev stavke ne bodo odpustili, kar so Vošnjaki takrat spoštovali. Vendar že kmalu so na to pravico pozabili. Ko je čez dobrega pol leta prišlo do krize v usnjarstvu, so Vošnjaki vse delavce odpustili. Po slabem mesecu, ko so se razmere v usnjarstvu zopet uredile, so ponovno zaposlili delavce, vendar po svojem izboru, brez tistih, ki so organizirali stavko. Ker Franc Skornšek mlajši kot organizator stavke ni dobil rednega dela, je bil do spomladi 1941 brez službe. Enako se je zgodilo z njegovim bratom Karlom. Zaradi sodelovanja pri organizaciji stavke leta 1935 je bil odpuščen. Kar nekaj časa je bil brez službe, nato je končno le dobil službo v Rudniku lignita Velenje.

Ker je bila komunistična ideja že v Kraljevini Jugoslaviji prepovedana, so žandarji večkrat preiskali njihov dom. Nič bolje pa ni bilo po nemški okupaciji Jugoslavije aprila 1941. Celotna Skornškova družina se je odločila, da bodo pomagali narodnoosvobodilnemu boju. Ker je njihova hiša stala na samem, tik ob gozdu Ležen, je bila idealna za skrivanje ilegalcev ter sestajanje pripadnikov nastajajoče Osvobodilne fronte. Tako se je junija 1941 en teden pri njih skrival španski borec Božo Mravljak, kmalu zatem je prišlo še 10 ilegalcev, ki pa so neko noč skupaj z Mravljakom odšli. Kuhala jim je sestra Cilka. Pogosto jih je obiskoval tudi Oto Mader iz Škal. Julija 1941 so k njim prinesli ranjenega partizana. Brat Ivan je odšel v Šoštanj po zdravnika dr. Medica, ki ga je obvezal. Jeseni istega leta so pri njih skrivali še enega profesorja iz Maribora, ki je čez nekaj časa odšel k stricu Antonu t. i. Zgornjemu Skornšku v Opšeterjevo koč. Precej pestro je bilo pri njih tudi dogajanje nekaj dni pred napadom na Šoštanj, 8. oktobra 1941. Tiste dni je Milka zbirala hrano in jo dostavljala do strica Antona, od koder so jo spravili

Foto: arhiv Marta Zimšek

Jezernik Franc pred svojo domačijo maja 1975.

Foto: Lojze Ojsteršek

Jezernikova hiša, pogled na vhod.

Foto: Lojze Ojsteršek

Jezernikov lesen marof.

jajoče Osvobodilne fronte. Tako se je junija 1941 en teden pri njih skrival španski borec Božo Mravljak, kmalu zatem je prišlo še 10 ilegalcev, ki pa so neko noč skupaj z Mravljakom odšli. Kuhala jim je sestra Cilka. Pogosto jih je obiskoval tudi Oto Mader iz Škal. Julija 1941 so k njim prinesli ranjenega partizana. Brat Ivan je odšel v Šoštanj po zdravnika dr. Medica, ki ga je obvezal. Jeseni istega leta so pri njih skrivali še enega profesorja iz Maribora, ki je čez nekaj časa odšel k stricu Antonu t. i. Zgornjemu Skornšku v Opšeterjevo koč. Precej pestro je bilo pri njih tudi dogajanje nekaj dni pred napadom na Šoštanj, 8. oktobra 1941. Tiste dni je Milka zbirala hrano in jo dostavljala do strica Antona, od koder so jo spravili

Pri Jezerniku.

Foto: arhiv Marta Zimšek

Pri Goričniku sta bila pogosto v »taverhu« Franc Jezernik (levi) in Nac Doblšek.

Foto: arhiv Marta Zimšek

v Ležen, kjer so bili partizani. Pri Zg. Skornških je v velikem loncu in »rajngli« kuhala njena teta Marija.

Spomladi leta 1941 je Franc mlajši končno dobil službo v obratu lesne volne v Šoštanj, vendar pa je ni dolgo opravljal. Julija 1941 so ga namreč aretirali zaradi sodelovanja z osvobodilnim gibanjem. Odpeljali so ga v celjske zapore, od tam pa v taborišče Maunthausen, kjer je 14. novembra 1941 umrl. Januarja 1942 je pismonoša ravno v času, ko so gestapovci izvajali hišno preiskavo, prinesel domov njegov mrliški list. Eden od gestapovcev je vzel Francov mrliški list in ga odnesel. 1. februarja 1942 so gestapovci v celjske zapore odpeljali kar štiri člane Skornškove družine: Karla, Ivana, Cilko in Milko. Po enem mesecu so vse izpustili, razen brata Ivana, ki so ga 7. aprila 1942 kot talca ustrelili v Mariboru. Domačim je lahko napisal poslovilno pismo, v katerem je pozdravil vse sorodnike in prijatelje, starša pa je prosil, da naj ne žalujeta za njim.

Nemška policija in gestapo sta imela družino Skornšek zaradi podpiranja NOB stalno pod nadzorom. Tako so k njim ponoči 10. maja 1942 poslali nekoga, ki se je izdajal za partizana in je želel govoriti s sinom Karlom. Karel pa ni hotel priti ven, zato je tujec odšel. Naslednje jutro je Karel prijavil nočni obisk, kar mu je kasneje še kako prav prišlo. 2. junija 1942 so namreč zaprli njega in očeta Franca, vendar so oba izpustili. Karla so policisti med drugim tudi vprašali, kaj je storil, ko je dobil nočni obisk. Odgovoril je, da je ob-

isk prijavil, nakar so ga po treh tednih izpustili in mu rekli, da naj bo sedaj brez skrbi. Sodelovanje z OF so pri Skornških nadaljevali, zato je nemška policija 4. avgusta 1942 aretirala vse preostale člane družine: očeta Franca, mamo Ano, hčerko Cilko in sina Karla. Karla in Cilko so odpeljali v koncentracijsko taborišče Auschwitz, kjer je Cilka umrla 8. novembra, Karel pa je tudi preminil še v istem letu. Malo več sreče sta imela oče Franc in mama Ana. Konec vojne sta dočkala v taborišču, vendar sta se oba vrnila domov izčrpana in izmučena. Mama Ana je od bolezni umrla že leta 1946, oče Franc pa leta 1951.

Milko so po aretaciji 1. februarja 1942 sicer izpustili, a so jo napotili na prisilno delo v Nemčijo. Šla je v Berlin na delovno obveznost v RAD (reich arbeit dienst) enote, od koder se je 10. aprila 1943 vrnila domov, kjer pa ni našla nikogar več od svojcev. Domačija je bila zaplenjena in naseljena s tujimi ljudmi, zato je odšla k sestri Faniki v Mozirje. Fanika se je po poroki pred drugo vojno preselila k svojemu možu v Mozirje, kjer je, tako kot njena družina v Gaberkah, pomagala partizanom. Sestrin mož je takrat že bil v partizanih. Pri sestri se je Milka kmalu povezala s krajevnimi aktivisti OF in pričela zbirati razna materialna sredstva za partizane. Zbirala je tudi podatke o nemških enotah v kraju ter prenašala pošto. Njun dom so obiskovali tudi partizani, ki so potrebovali zavetje, čisto perilo in hrano. Ker je bila Milka še vedno pod nadzorom Nemcev, sestrin mož pa je bil v partizanih na Dolenjskem, se je odločila, da je najbolje, da gre za nekaj časa drugam. Delo je dobila v Teznerju pri Mariboru v nemški tovarni, kjer so izdelovali sestavne dele za letala in letalske motorje. Tudi tam se je povezala z aktivisti OF. Avgusta 1944 pa je spet postala sumljiva Nemcem, zato se je morala zopet nekam umakniti. Ker ni imela več kam iti, ji je preostala le še hosta. Priključila se je Šlandrovi brigadi, kjer pa so jo zaradi bolezni in izčrpanosti po štirih mesecih kot terensko aktivistko pustili v Novi Štifti. Ko je zopet prišla k močem, je začela širiti propagando med prebivalci, skrbela je za sanitetni material ter pomagala družinam borcev.

Po smrti očeta Franca leta 1951 je Milka, ki se je po vojni poročila z rudarjem Francem Jezernikom prevzela domačijo. Otrok z možem nista imela. Sestra Fanika pa je imela tri otroke, zato jima je dala v rejo hčerko Marto. Marta pravi, da pri stricu in teti v mladosti nikoli ni občutila starševske ljubezni, čeprav so se dobro razumeli. Klicala ju je teta in stric. Franc in Milka sta si že kmalu v petdesetih letih kupila svoj radio, v naslednjem desetletju pa sta že imela prvo televizijo, s katero so si krajšali večere. Milka je imela izredne ročne spretnosti, zelo rada je pletla in kvačkala. Rada pa je tudi kadila, vendar je na stara leta le prekinila s to razvado. Zelo rada pa je tudi brala. Najraje je imela črno-bele romane, ki ji jih je skupaj s cigareti prinašala nečakinja Marta iz Šoštanja. Če kakšen teden ni dobila novega romana, ji je kar nekaj manjkalo. Po naravi je bila bolj samotarska in skromna. Ena stvar pa je Milko zelo bolela, in sicer odnos krajevne organizacije Zveze borcev do nje. Po hrabrih dejanjih in velikih žrtvah nje in njene družine za domovino se po vojni nekaj časa nanjo nihče več ni spomnil. V svojih že omenjenih zasebnih zapiskih z naslovom Življenjepiš družine Skornšek med NOB Milka piše tudi o tem, kako si po vojni, po mnenju Zveze borcev, še stola med njimi ni zaslužila. Takratna Zveza borcev Družmirje – Gaberke je namreč ni vabila na svoje prireditve in izlete. Na izlet je bila povabljena samo enkrat, pa še to zato, ker je sama poskrbela za to, da so ji poslali vabilo. 2. julija 1972 je bilo v Gaberkah tovariško srečanje vseh članov ZB. Na njega ni bila povabljena, slovesnosti pa se je kljub temu udeležila. Za častnimi gosti, kot sta bila Luka Leskovšek in predsednik Občine Velenje in še nekateri, so sedeli vsi člani ZB razen Milke in dveh drugih, ki so slovesni dogodek, namenjen zaslužnim članom, opazovali le od strani. Dobila je občutek nepotrebnosti, občutila je, da si stola med borci ne zasluži, kljub temu da je med vojno odigrala svojo vlogo v veliko pomembnih in težkih trenutkih. Bolelo jo je tudi to, da so se v takratni ZB našli tudi taki, ki se med vojno niso ravno proslavili s kakšnimi hrabriimi dejanji.

Porušene domačije

Milkin mož Franc Jezernik je bil zelo priden in močan mož, čokate postave. Rojen je bil v Tajni pri Podkraju. Službo si je našel v Rudniku lignita Velenje, kjer je delal do upokojitve. Ko je doma vse potrebno postoril, si je prav rad našel čas za pomoč pri sosedih. Delal je z veseljem, zato so ga na delo pogosto vabili okoliški kmetje: Anžej, Jermani, Plešej in Oroži. Bil je mojster za sušenje hmelja. Pozimi je doma pletel košare in koše, znal pa je tudi marsikaj sam narediti. Tudi Franc je kadil cigarete, kasneje pa je prešel na fajfo. Njegov zaščitni znak je bil klobuk, saj brez njega ni šel nikamor. Na stara leta je klobuku dodal še ozke brke, fajfo in sprehajalno palico. Ko so gaberški gasilci ustanovili veteransko moško ekipo, je nekaj let celo hodil zraven na gasilska tekmovanja, kjer je bil zelo zavzet. Med gasilce se pa nikoli ni včlanil. S sosedi v Gaberkah nikoli niso imeli problemov, vse dokler nista domačina Nac Dobelšek in njegova žena Tereza tik poleg njihove meje pod njihovo cesto na Goričnekovi zemlji zgradila manjšo hišico in leseno uto. S tem sta Jezernikom zastrla edini pogled proti Gaberkam. Nac, ki je pri Goričnekih veliko delal, si je pri njih izgovoril majhno parcelo, ki pa je na Jezernikovo smolo stala tik poleg njihove hiše. Goričnekom ta kos zemlje ni nič pomenil, zato so Nacu in Terezi na njem dovolili izgradnjo majhne zidane hiše, ki je bila uradno sicer črna gradnja, a kasneje sta kljub temu dobila hišno številko. Tako sta bili Milka in Tereza sosedi, večinoma sta se dobro razumeli, včasih pa je tudi prišlo do spora.

Milkina nečakinja Marta ima dobre spomine na Gaberke. V osnovno šolo je hodila peš v Šoštanj. Navadno je pot prehodila brez problema. Tudi nekega dne, ko je zapadlo veliko snega, je Marta le nekako pribredla do šoštanjske šole. Ko je končno po naporem gaženju le prišla do vrat v pričakovanju, da bo kmalu na suhem in toplem, pa je naletela na zaprta vrata. Zaradi prevelike količine snega so za tisti dan odpovedali pouk, njej pa tega nihče ni povedal.

Nekoč bi zaradi velike samozavesti morda celo pristala v deroči Paki. V času poplave v Šoštanju jo je Milka poslala v trgovino. Most čez Pako v Šoštanju je bil poškodovan, struga pa polna deroče vode. Gasilci in krajanji so reševali, kar se je rešiti dalo. Samozavestna Marta pa je že stopila na razmajan most in hotela iti preko njega v trgovino. Ko je začela hoditi po tramu, je nekdo zavpil: »Bejž otrok, kaj tu delaš!« Ko je doma povedala to prigodo, je bilo Milki žal, da ni šla sama v trgovino, da bi videla poplavo v Šoštanju. Tudi s prodajnim poslom se je Marta srečala že v rani mladosti in ugotovila, da pri tem ne gre prehitro obupati. Nekega poletja so jo domači namreč poslali v Šoštanj prodajat borovnice. Ker jih ni takoj prodala, se je v obupu odločila, da gre domov. Ko pa je prišla do Basista, si je le premislila. Obrnila se je in šla borovnice ponovno ponujati na prejšnje mesto. Pri tem je imela kaj hitro srečo.

Poletja je sicer Marta kot vsi drugi otroci preživela za Velunjo. Sprva so se kopali in igrali v vodi pod hišo, kasneje pa v Oroževem perišču. Ker pri bližnjih sosedih niso imeli otrok iste generacije, je morala na »lajno« hoditi malo dlje v vas. Leta 1971 se je poročila z Jožetom Zimšekom in se preselila v Velenje.

Bile so besede strica Franca Jezernika, ki jih je svojim nečakom večkrat izrekel: »Ko bo Tito umrl, Jugoslavije ne bo več.« Seveda se je to otrokom takrat zdelo smešno in nemogoče in so stricu ugovarjali. Kasneje se je resničnost stričevih besed izkazala in nihče ni mogel verjeti njegovi napovedi.

Prišla so sedemdeseta leta prejšnjega stoletja, ko se je začelo po vasi govoriti, da se bo zaradi odkopavanja premoga pod Gaberkami potrebno seliti. Pa sta Franc in Milka rekla, da niju pa zaradi tega že ne bo bolela glava. Govorice so se kasneje izkazale za resnico, Milka in Franc pa sta si že prej iz preventive izgovorila prebivališče pri nečakinji Marti v Velenju. Preselitve pa nato nista dočakala, saj sta prej umrla. Oba sta umrla leta 1985. Najprej je umrla Milka, brez katere pa Franc ni zdržal dolgo in se ji je od same žalosti kaj hitro pridružil na drugem svetu. Marta pravi, da na začetku bivanja pri stricu in teti med njimi ni bilo neke velike ljubezni, vsaj ne iz njune strani. Vzrok je bil najbrž v tem, da sama nista imela

Foto: Lojze Ojsteršek

Na sliki lahko vidimo jabolko spora med Jezerniki in Dobelški. Na levi strani je viden Jezernikov vodnjak, malo stran v levo pa je stala Jezernikova hiša, ki je ni na sliki. Na sredini je Dobelškova lesena uta, poleg nje pa majhna zidana hiša. Skozi okno Jezernikove hiše pa so po izgradnji Nacove hiše in lesene ute videl le še leseno uto namesto Gaberk.

Foto: arhiv Marta Zimšek

Z leve proti desni stojijo: Franc Jezernik, Marta Zimšek in Milka Jezernik.

otrok in se zato do nje nista znala prav obnašati. Najbrž so tudi vojna in njene posledice na teti pustili svoje. Kljub temu so z leti ugotovili, da vendarle eden brez drugega ne morejo. Kot družina niso bili pretirano verni. Marte Milka in Franc nikoli nista silila hoditi v cerkev niti ji tega nista prepovedala.

Jezernikovo domačijo so porušili leta 1986. Hišna številka se je pri njih menjala trikrat. Med vojno je bila tam hišna številka Gaberke 51, kasneje jo je nadomestila številka 67, kot zadnja pa je bila Gaberke 90. Danes na tem mestu še vedno stoji nekaj sadnih dreves in lesen most.

Pričujoča zgodba o Jezernikovi domačiji je nastala na osnovi pripovedovanja Marte Zimšek Literatura:

- Milka Jezernik: ŽIVLJENJE DRUŽINE SKORNŠEK MED NOB (18. 7. 1972)

- TV15, Listi iz albuma padlih, 25. januar 1973

- Miran Apling, VOŠNJAKI INDUSTRIALCI IZ ŠOŠTANJA (2005)

- Milan Ževart in Stane Terčak, OD VSTAJE DO ZMAGE, Založba Obzorja Maribor 1966

Ko se štirje nadebudneži odpravijo na Irsko ...

Mojca Andrejc

»Kam gremo pa letos na potovanje?« In odločitev je padla. Gremo na Irsko, tam imajo čudovite prostrane travnike in širne planjave ovac – to je bilo vse, kar smo vedeli o izbrani deželi. Rezerviramo smo si letalske karte in se odločimo, da bomo po Irski potovali z izposojenim avtom. Vsi štirje zbrani, da rezerviramo naš avto, ki nam bo lajšal plovbo po obljubljeni deželi cele tri tedne, tik preden potrdimo naše plačilo s kreditno kartico prek interneta, ugotovimo, da je pogoj najetja avtomobila starost 23 let. Šokirani se spogledamo, saj vsakemu od nas do te starosti manjka še kar nekaj mesecev.

Tako je minilo še precej sestankov in dogovarjanj, preden smo končno našli agencijo, ki je dajala avtomobile v najem tudi 22 let starim popotnikom, vendar pa so bile cene zaradi nižje starosti tudi opazno bolj zasoljene.

Ker smo bili dobro seznanjeni s pravili in omejitvami, ki jih letalske družbe postavljajo glede teže prtljage in predvsem zaradi tega, ker smo želeli na Irskem kampirati ter kuhati na gorilniku, smo se dan pred odhodom zbrali, da bi razporedili vso nujno potrebno prtljago tako, da bomo brez dokaj visokih doplačil vse potrebno pritovorili na Irsko. Še prej smo se odpravili v trgovino in nakupili najvažnejšo hrano, saj smo se zavedali nevarno visokih cen, ki nas čakajo. Sprva smo bili zaskrbljeni, kako bomo v cenovno najugodnejši rezerviran avto, čemur posledično sledi tudi velikost avtomobila, natlačili štiri velike (beri ogromne) potovalke in štiri nahrbtnike osebne prtljage. A kmalu smo se seznanili z drugo težavo, saj nobena potovalka ni ustrezala zahtevanim standardom petnajstih kilogramov.

Po večurnem tehtanju in kombiniranju kosov prtljage smo se sprijaznili z usodo in se pripravili na zahtevana doplačila za prekoračenje kilogramov.

Pot do letališča v Benetkah se je začela z manjšo zamudo kolegice in s spoznanjem, da nimamo nobenega pravega načrta poti do letališča. Ugotovili smo namreč, da sta v Benetkah dve letališči, mi pa smo, seveda, poiskali pot do napačnega.

Kmalu nas na italijanski avtocesti preseneti strnjena kolona. K nekoliko nervoznemu počutju je pripomoglo predvsem dejstvo, da nismo imeli pojma, kako daleč je še do odcepa za naše letališče, kaj šele, da bi vedeli, kako dolga je kolona pred nami. Malo nejevoljni po nekaj desetminutnem čakanju ugotovimo, da je takoj prvi izvoz namenjen nam, kar nas potegne v pristno izraženo veselje in predvsem olajšanje. A kaj, ko se je le-to tako hitro končalo. Na avtocesti zagledamo smerokaze za letališče Marco Polo in se zavedamo, da to ni tisto, ki nas bo pripeljalo do obljubljene Irske. Že malo prestrašeni pogledamo na uro, sama pa takoj pomislim, da nas bo vrnitev do pravega odcepa stala ponovno čakanje v gneči, ki smo se ji prej tako elegantno izognili. A k sreči se moja črnogleda pričakovanja niso izpolnila, pot do našega težko pričakovanega letališča nas ni vodila nazaj v gnečo. Večkrat smo tiste ure, ki smo jih preživeli v avtu na poti do letališča, slišali vzdihne: »Samo da pridemo na Irsko, pa bo vse dobro!« Takrat si še predstavljali nismo, kaj vse nas še čaka ...

In res, srečni, da nam je do izbrane destinacije sploh uspelo priti, smo pozno ponoči prileteli v Shannon, kjer smo se, presenečeni nad udobnostjo letaliških sedežev, utrujeni pripravili na nekoliko krajše spanje. Človek kar ne more verjeti, kako hitro lahko pozabiš, da prenočuješ na izpostavljenem javnem mestu, saj je naše nemoteno dremanje trajalo vse do osme ure zjutraj, ko

smo opazili, da je okoli nas razposajena množica popotnikov, poslovnežev, turistov in domačinov, ki z zanimanjem pohajkujejo mimo našega spalnega prostora. Presenečeni, da nismo bili deležni niti enega neodbravajočega pogleda, ki bi kakor koli namigoval na naše neprimerno početje, smo se z veliko mero pozitivne energije odpravili z avtobusom proti Limericku, kjer smo bili dogovorjeni za prevzem avta.

Sprva potrpežljivo, nato malce nejevoljno, na koncu pa že apatično in brez energije ugotavljamo, da na avtobusni postaji, kjer smo domenjani za avto, čakamo že več kot dve uri. Končno se odločimo, da jih pokličemo, in tako ugotovimo, da nas tudi oni že dolgo iščejo in očitno ne najdejo. Na koncu nam le uspe, da pridemo do naše težko pričakovane Ford Fieste in se zavemo, da gre zares. Malce strahoma in previdno ter seveda polni navdušenja in želje po novih dogodivščinah le s težavo vso prtljago spravimo v avto. Po parkirišču se nekaj časa učimo vožnje po levi, nato pa neučakani zavijemo proti izhodu, ko se zavemo: »Kam pa gremo?« Vsi planemo v smeh, saj smo se, preveč željni čimprejšnjega spoznavanja Irske, pozabili dogovoriti, kam sploh gremo najprej. Pravzaprav sploh ne vemo, kako priti iz mesta, zato obrnemo in vprašamo na agenciji, če imajo kakšen zemljevid. Zelo počasi se navajamo na volan na drugi strani avta in še vedno velikokrat avtomatsko želimo prestavljati z desno roko. Vzratnega ogledala na levi strani pa tako sploh ne opazimo. Največje težave nam predstavlja občutek, ali se vozimo po sredini pasu, kajti vsi vozimo preveč proti levemu delu cestišča. Ko se že nekaj časa vozimo in budno spremljamo okolico okrog nas, zavijemo na cesto proti obali. Zavijamo desno z glavne v stransko ulico in šele ko smo že mimo križišča, ugotovimo, da smo šli mimo avta, ki je čakal na stranski cesti, po desni strani!

S kolegico želiva že prvo noč preizkusiti najin načrt spanja pri domačinih. Pogumno se odprava do prve hiše, nervozno iščeva zvonec ter po nekaj minutah ugotoviva, da ni nikogar doma. Pa gremo do naslednje hiše. Opre stara gospa, ki ji prijazno razloživa, da smo študentje iz Slovenije, ki potujemo po Irski. Gleda naju izpod obrvi, skrajno nezaupljivo. Spogledava se – nič kaj dobro ne kaže. Izgleda, kot da naju sploh ne poslušata, temveč samo razmišlja, če ima vse dragocenosti dovolj dobro skrite, da jih ne bomo našli. Na srečo se na vratih pojavi sin, ki nama brez zadržkov ponudi, da si lahko šotore postavimo na travi čez cesto. Komaj pridemo do avtomobila, da bi si postavili šotore, že prisopiha gospa za nami in nam zmedeno pove, da travnik ni v njeni lasti ter da lastnikom ne bi bilo všeč, če tam prenočimo. Zahvalimo se za pomoč ter jo odpihamo naprej. Razmišljam, če imamo kakšno alternativo. Ne da bi kogar koli vprašali, ne moremo meni nič, tebi nič neke postaviti šotorov, kampov pa v bližini ni ... Nič, gremo naprej. Pozvonili smo še na prenekatera vrata, a nobena niso zadovoljila naših pričakovanj.

Z rahlim občutkom nedobrodošlosti zavijemo s ceste proti kmetiji. Pristopi možakar, imel je verjetno okoli šestdeset let, v delavski opravi. Razložimo mu tisti dan že nekajkrat izpeto frazo ter ga prosimo za prenočišče. Sinu v gumijastih škornjih, nekaj čez trideset let, s kretnjami, ki nakazujejo sramežljivost, se zaiskrijo oči, ko nam pove: »Yes, yes,« in pogleda v tla. Nekako ugotovimo, da lahko prespimo. Z avtom se pelje pred nami ter nam kaže pot do »prenočišča«. Pridemo do nekakšne lesene kočice, okrog katere je naloženo na kupe krame, od lesenih škotel do starih koles. Pokaže nam parcelo, ki je verjetno namenjena za bodoči vrt, ograjena z enometriskim zidom ter zaraščena z visoko travo in ravno prav velika za dva šotora. Sramežljivo pove, kako je lačen, posledično pa si skuha čaj. Odpravimo se na sprehod, kajti ura je šele okrog šestih popoldne, kaj drugega kot sprehod pa nam v tem vaškem okolju ne pade na pamet. A kaj kmalu ugotovimo, da nam ne preostane drugega, kot da se sprehajamo po glavni ozki cesti, saj so na vsako stran visoke ter zaraščene ograje, ki strogo opozarjajo na privatne posesti, do katerih ne samo, da ne smeš priti, še videti jih je skoraj nemogoče. V zraku čutimo občutek nedostopnosti, tujosti, ki nas ograjuje po ozki ravni cesti v neznanu. Malo preden prispemo nazaj dočasne prebivališča, nam nasproti pride naš gostitelj, ki smo ga, verjetno zaradi neizkušenosti in prevelike razburjenosti, pozabili vprašati, kako mu je ime. Pogleda v tla, nato nas na hitro ošine s pogledom, nato pa spet v tla. »Ali zna katera od vas plesati?« Kako prosim? Plesati? Kakšna pa je povezava med plesanjem in tem, da imamo postavljene šotore na njegovem bodočem vrtu? V šoku zaradi vprašanja nisem sledila, kaj smo mu na vprašanje sploh odgovorili, kmalu pa sem ugotovila smiselnost vprašanja. Želel bi, da se mu pridružimo, ko gre zvečer v pub na ples. Nekako sem se skušala zagovarjati, da sem utrujena, in res je zaleglo, saj je bil seznanjen z mojim partnerskim statusom, medtem ko pri kolegicah izgovor ni bil dovolj učinkovit. Vpraša še drugič, če res ne gre nobena plesat z njim. Tišina. Vpraša še tretjič, ponovno mu odgovorimo, da ne gremo.

Preden odide, še reče, da če si katera premisli, naj mu to sporoči. Spogledamo se. Premišljujemo in si ustvarimo sliko iztirjenca, ki nas je tako z veseljem sprejel pod streho, da bi si našel družico, ki jo bo zaslužnil, da bo z njim ostala na Irskem, mu kuhala, prala ter v vseh pogledih zadovoljevala njegove interese. Vse je kazalo na to: malo preveč navdušen je bil nad tem, da nam lahko ponudi prenočišče in takoj na začetku je začudeno vprašal, kdo je fant, ki je z nami – bolje bi mu bilo, če bi bila sama dekleta. Nato je kmalu zatem vprašal, od katere je fant – da je ugotovil, kateri dva sta samski. Končno pa nas je, ne da bi moškega predstavnika sploh opazil, povabil na ples, pri ponudbi pa je že skoraj predolgo vztrajal in nekako ni sprejel zavrnitve. Ko smo zlezli v šotore, smo ugotovili, da so vrata za izhod z dvorišča, kjer smo imeli avto, zaklenjena, in vprašanje je bilo, kako bomo lahko zjutraj odšli naprej. Po napornem dnevu smo se kmalu zavlekli v spalne vreče, vendar zaradi razburjenja nismo preveč trdno spali. Zjutraj je vsak izmed nas občutil malce slabe vesti, saj so bila vrata odprta, gospod Iztirjenec, kot smo ga nato kasneje poimenovali, pa se nam je prijazno in sramežljivo nasmehnil ter se od nas lepo poslovil. Strah je bil sicer odveč, kot smo ugotovili, vendar smo se vsi strinjali, da ne bomo več prakticalirali spanja pri domačinih.

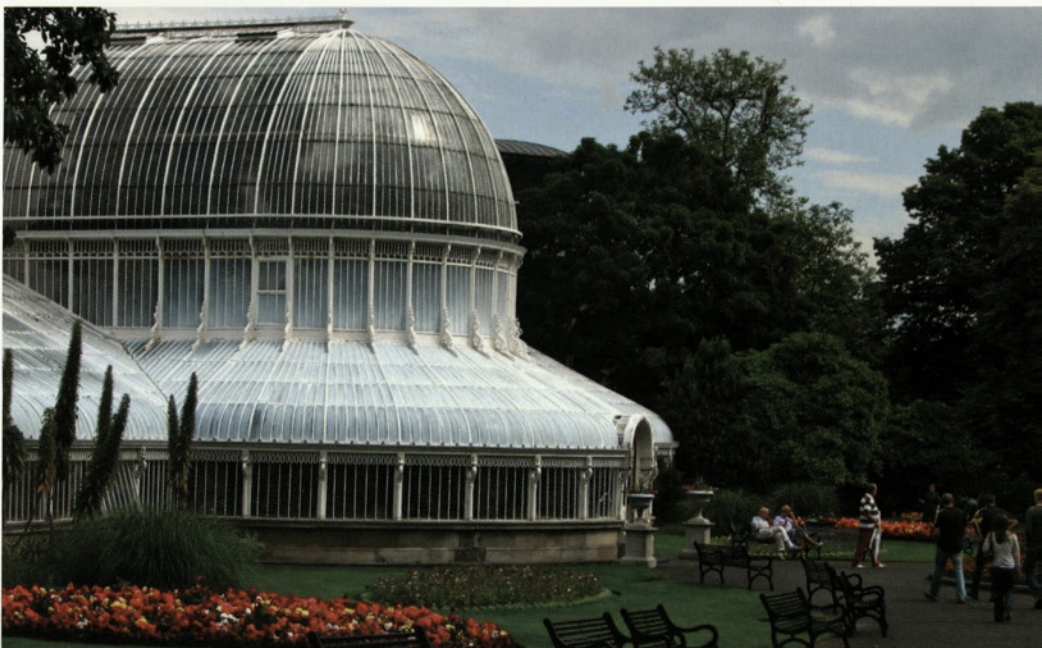
Že naslednji dan smo začeli spoznavati lepote irske pokrajine, ki so bodle v oči z za nas nenaravno živo zeleno barvo, ter številne ovčke, ki so nas veselo pozdravljale na poti. Kljub vsem zanimivim in nepoznanim koščkom pokrajine pa so nas vznemirjale ter grizle jasne postavljene meje, ki so nam še nadaljnjih nekaj tednov oznanjale, do kod nam je dovoljeno. Prav tako smo zelo kmalu spoznali tudi irske klimatske razmere, ki nam niso bile najbolj pogodu. Ugotovili smo, da smo oblačila, kot so kratke hlače, kopalke, krila ipd. po nepotrebem vzeli s sabo, saj so irske temperature vse prej kot primerne za lahka poletna oblačila. Prav tako bi nam zelo prav prišla še kakšna kapa za ponoči ter dodatna pelerina. Če smo se zjutraj zbudili v sončni dan, smo velikokrat ugotovili, da je bilo veselje prenagljeno, saj so se na popolnoma jasno nebo tudi v obdobju petih minut nagrmadili veliki črni oblaki, ki so še v isti sekundi pomenili tudi deževje. Nekako smo se tudi tega navadili – eni prej, drugi kasneje, nekateri pa mogoče sploh ne.

Enega izmed naslednjih večerov smo preživeli v turističnem mestecu Kilarney, kjer nas je najprej presenetilo poletno vzdušje, predvsem kar se oblačil tiče. Zlahka si z enim bežnim pogledom ločil med turistom, ki je odet v bundo oz. debelo jakno postopal naokoli, ter med domačinkami, ki so se v kratkih krilih in majčkah brez rokavov brezskrbno gor in dol sprehajale po glavni ulici. Ena izmed posebnosti, ki smo jih opazili, so bile tudi vrtoglavo visoke pete, ki so jih irska dekleta vsa po vrsti s pridom nosila. V Kilkennyju smo bili priča zelo živahnemu in prijetnemu ozračju, katerega je še popestril domačin, ki nas je kar direktno ogovoril, od kod smo. Sprva smo se spogledali, nato pa vprašali, če je res tako očitno, da smo turisti. Nasmejal se je in povedal, da se opazi. Kasneje smo postali pozorni na neverjetno vročično vzdušje, ki je vladalo okrog nas, medtem ko smo mi v dvojnih hlačah in več plasteh dolgih majic lenobno posedali in opazovali.

Zelo neprijetno presenečenje že takoj v prvih dneh je bilo, ko smo opazili, da na bencinskih postajališčih ni stranišč. In glede na to, da smo bili vsak dan praktično na poti, je bil včasih to kar velik problem. Če nismo našli kakšnih »public toilets«, smo se nekako pretihotapili v kakšen pub ter uporabili njihovo stranišče.

Iz Kilkennyja smo se po »prespani« noči v avtomobilu na parkirišču odpravili do Dublina. Zaneslo nas je v prvi kamp, ki smo ga našli na poti, potem ko smo se pozanimali na recepciji o ceni, pa smo se odpravili v nadaljnje raziskovanje. Na zemljevidu, ki smo ga imeli iz knjižnice, sta bila namreč v bližini označena še dva kampa. Po prenekaterih težavah z iskanjem poti do kampov smo se po dveh urah le ustavili v bližini, kjer bi moral biti kamp, a nam je prijazen prodajalec v trgovini pojasnil, da obeh kampov, ki smo jih iskali, preprosto ni več. Ni nam preostalo drugega, kot da smo se vrnili na začetek, v prvi kamp, ter se želeli prijavit. Gospodična na recepciji nas je začudeno pogledala ter v istem dihu vprašala, če imamo rezervacijo. Prevezli so me občutki nejevolje, obupanosti in razočaranja. Spogledali smo se. Nemogoče, da imajo res vse polno! Previdno smo odgovorili, da rezervacije nimamo, ona pa nam je brezbržno še enkrat povedala ceno in vprašala, kako dolgo želimo ostati. Odahnilo smo si, ko smo ugotovili, da je bilo vprašanje o rezervaciji zgolj formalno preverjanje morebitnih rezerviranih parcel, ne pa dejstvo, da je kamp popolnoma zaseden.

V Dublinu se nam je zgodilo, da smo se ponoči, ko smo se vračali proti kampu po stranski ulici, kjer takrat ni bilo prometa, peljali po desni strani. Ker sem sama takrat že napol spala, žal ne vem natanko, kako se je vse to zgodilo, smo pa šele na koncu ulice ugotovili našo napako. Malo presenečeni, malo prestrašeni smo spoznali, da nam vožnja po levi le še ni popolnoma prišla v kri. Tudi v Dublinu, tako kot v ostalih mestih, smo ugotovili, da je potrebno poiskati tiste dele mesta, kjer je živahno, polno ljudi, kjer se odvijajo razne ulične umetnosti, kjer mesto živi. Na začetku smo namreč hodili le malo stran od živahnega predela mesta, kjer pa občutka življenja in natrpanosti nikakor ni čutiti. Ko smo se zadnji dan v Dublinu vozili z avtobusom nazaj proti kampu, vožnje ni in ni bilo konec. Pomislili smo, da ima mogoče avtobus pogostejše postanke kot navadno, saj smo do sedaj do kampa rabili malo manj kot uro vožnje z avtobusom, mi pa smo se vozili že uro in deset minut. Vsi smo se spomnili, da je bila pot, po kateri smo se peljali, prava, saj smo še na začetku opazili, da so postajališča avtobusa označena s številko devetinšestdeset. Prav tako pa smo, preden smo na avtobus vstopili, preverili njegovo številko. Ta avtobus bi nas moral pripeljati do kampa. Malo bolj pozorno smo začeli opazovati okolico, veliki travniki in prepogoste njive pa so nam dali vedeti, da nekaj ne bo v redu. Nekaj časa smo še začudeno strmeli, takrat smo se vozili že približno uro in pol, nato pa smo se le odločili, da bomo o našem sumljivem občutenju obvestili šoferja. Ta nam je hitro razjasnil situacijo, češ da je z vstopom na avtobus, vstopil je namreč za nami, zamenjal tudi številko avtobusa, s tem pa tudi spremenil pot vožnje. Situacija je bila sprva vredna premisleka in mogoče tudi želje, da se to ne bi zgodilo, saj so naši želodčki že pričakovali močno zaželeno več-

erjo. Po kratkem matematičnem premisleku smo izračunali, da bomo za vrnitev vse do Dublina (bili smo v New Castlu, ki je že kar nekaj kilometrov stran), potrebovali nazaj do kampa najmanj dve uri in pol. Lačnih oči smo se zagnali v čips, ki nam je še ostal, ko smo od voznika izvedeli, da nam ne bo potrebno iti vse do Dublina. Obljubil je, da nam bo sporočil, kje se progi teh dveh avtobusnih linij stikata, da bomo tam tudi izstopili. Ob izstopu sta dva iz posadke ugotovila, da se nahajamo čisto blizu kampa, posledično lahko naprej potujemo peš in nam ni potrebno čakati naslednjega avtobusa. Sama žal nisem natanko vedela, kje se nahajamo, zato sem z veliko previdnostjo in skepsu povprašala, če je kamp res tako zelo blizu, da lahko gremo peš. Odgovor, ki sem ga dobila, mi je samozavestno pritrjeval, da smo čisto blizu in da natanko poznamo pot, po kateri moramo iti. Predala sem se črednemu nagonu ter se s še vedno rahlim nezaupanjem podala na pot. Ko smo se odločili, da bomo ubrali bližnjico do kampa, sem še sklenila, da za zagotovilo povprašam domačinke, ki so se sprehajale v bližini. Odgovor me je zelo razveselil, saj so nam povedale, da nas samo še lep park pred nami loči od našega kampa. Večerja, ki je sledila, je bila zaslužena.

Iz Dublina smo se polni moči podali proti Severni Irski. Odprtih ust, še bolj pa široko odprtih oči smo strmeli v presunljivo pokrajino, ki smo ji šli naproti. Kaj tako veličastnega in pomirjajočega nismo pričakovali. Takoj ko je bilo mogoče, smo se ustavili ob plaži in se nadejali svežega zraka in sonca, ki si je končno vzelo čas tudi za nas in nas s prijetno toplino pozdravljalo na poti. Med počitkom smo si vzeli čas tudi za polžje dirke na velikih kamnih, ki so prekrivali velik del morske obale. Polžke smo v ravno črto postavili na start, si izbrali vsak svojega ter s srcem in dušo navijali in opazovali, kdo bo hitrejši. Pozno zvečer, še vedno nenasičeni lepote severne obale, smo prispeli v izbran kamp oziroma na kmetijo. Recepcija je bila zaprta, zato smo se podali kar do najbližje hiše, kjer nas je s pristno prijaznostjo sprejel lastnik kampa. Razkazal nam je možne parcele, hkrati pa nam je razložil, da lahko spimo tudi na travniku med ovčkami, če si tega seveda želimo. Navdušeni že skoraj sprejmemo ponudbo, ko ugotovimo, da je na pašniku občutno nižja temperatura zaradi vetra in zato se odločimo za običajno parcelo. Naslednji dan pa se veselje šele začne. V kampu Kmetija imajo devet mladih muc, štiri pasje mladičke, piščančke, majhne koze in ovce ter mlade morske prašičke (verjetno sem še kaj pozabila). Nadebudne živalce nas zaposlijo vse do popoldneva, ko se le odločimo in podamo na ogled zanimivosti v okolici, vendar se domeni, da v kampu še enkrat prespimo. Kamor koli se ozremo, nas navdaja navdušenje nad naravo in ljudmi. Po nornem dnevu se še naslednje dopoldne zadržimo v bližini kampa, nato pa že skoraj potešeni od lepote in doživetij Severne Irske odpotujemo naprej.

Na poti iz Severne Irske nazaj proti zahodnemu delu smo se dvakrat preizkusili tudi v planinarjenju. Tako smo kljub na videz nizkim vrhovom (malo nad 700 metrov) spoznali, da dejstvo, če pot začneš pri nadmorski višini malo nad nič, veliko pripomore k višini hriba.

Med vožnjo proti zahodni obali smo po eni uri in pol vožnje slučajno opazili znak, da je most v

mestecu, kateremu smo se približevali, zaprt. Ugotovili smo, da smo že na polovici poti do tega mostu, vendar pa ni bilo nikjer nobenega odcepa, da bi se podrtemu mostu izognili. Po skoraj treh urah vožnje smo ugotovili, da je most čisto zares neprehoden, poti pa ne moremo nadaljevati drugače, kot da se vrnemo čisto na začetek, od koder smo začeli, saj so bile cestne povezave zelo slabo razvejane. Kljub temu da nam je ob pogledu na pokrajino, skozi katero smo se vozili, zastajal dih, saj so številna jezera in gorat relief vzbujali občutek pristne narave, je morála padla skoraj na minimum, ko smo nejevoljni obrnili nazaj proti izhodišču. A sreča je bila tudi tokrat na naši strani. Po nekaj minutah vožnje sem opazila križišče, kar je pomenilo morebitni izhod iz prometnih težav. V upanju, da cesta ne vodi zgolj do prve hiše na poti, smo se odpeljali po hriboviti ovinkasti cesti, ki je bila skoraj dovolj široka za eno vozilo. Vožnja po gorski cesti je bila še toliko bolj razburljiva, saj smo bili po nekoliko manj kot dveh tednih prvič priča travnatim pobočjem, ki niso bila strogo ograjena, kar pa je pomenilo prehranjevanje ovac tik ob cestišču, velikokrat pa tudi prečkanje le-teh, ko smo najmanj pričakovali. Po nekaj resnih ovinkih in srečanjih z volnenimi barvasto označenimi večinskimi prebivalci Irske smo ugotovili, da nas bo cesta pripeljala približno do tja, kot smo želeli.

V prihodnjih dneh se je naše število potnikov razpolovilo, najpogumnejši člani posadke pa smo se dogodivščinam predajali še teden dni. Sprva s čudnim občutkom nenatranega avtomobila in potrebne večje zbranosti na poti, saj med vožnjo ni bilo več izvedljivo lenarjenje na zadnjih sedežih, se postopoma le privajava in v zadnjem tednu na popolnoma drugačen, a prav tako razburljiv in zanimiv način odkrivava še neodkrito. S podarkom na sprehodih v naravi, pohajkovanjem okoli starih dostojanstvenih vil si ustvariva čisto novo podobo o Irski. Kmalu ugotoviva, da bi potrebovali še kar nekaj dni, da bi docela doživeli in sprejeli vase pravo irsko vzdušje, saj je možnosti za nova odkritja in doživetja še veliko. Polni lepih spominov se vračava nazaj v Limerick, že skoraj na začetek našega popotovanja, kjer morava le še varno in brez prask vrniti najino črno puščico, ki nas je tako potrpežljivo in skrbno prevažala naokoli, zadnji teden pa predvsem omogočala prostor za spanje. In ker je šlo do sem vse kot namazano s še dodatnim maslom povrhu, se je tudi potovalni podvig končal, kot je treba. Najem avtomobila je v končni fazi izpraznil naše žepke za 220 evrov manj, kot smo pričakovali, hkrati pa naju je neverjetno prijazno osebje agencije brez zadržkov odpeljalo nazaj do avtobusa, ta pa do poleta domov.

Le kako zaključiti nostalgične spomine na dobro izkoriščeno poletje, ki ni bilo obarvano s klasičnim vročinskim vzdušjem, čeprav lahko brez dvoma priznam, da se mi bo počitek na pekočem hrvaškem morju prav tako z užitkom prilegel. Deteljica, ki te na vsakem ovinku zelenega morja irskih travnikov opozarja, da je ponosen simbol zanimive, drugačne in prijazne pokrajine ter ljudi, se je izkazala za prinašalko sreče tudi pri nas. Torej, ko se štirje nadebudneži odpravijo na Irsko, jo pošteno prevohajo po dolgem in počez, jo sprejmejo vase, kot pač sami najbolj znajo, ter si kot lep spomin vsak zase vzamejo tisto, kar jim je najpomembnejše in najljubše.

Poletno potepanje po Sudanu

Foto: Dejan Tonkli

Svetloba

Meditacija

V človeku se venomer pojavljata dva občutka. Prvi je ta, da je človek enak Bogu, ker drugače ne more biti, kajti ustvarjeni smo iz Svetlobe, ki je srž samega Boga. Drugi pa je pa ta, da smo časovno ustvarjeni in smo odvisni od Boga, kar nas dela ponižne in sočutne. Ta drugi občutek povzroča, da postane prvi občutek veličine tudi občutek ponižnosti, to pa je za občutek veličine seveda nujno.

Občutek veličine se na vso moč bojuje proti ponižanju in hoče zadušiti drugi občutek. Zaradi takšnega boja nastane odpor in nazadnje sovraštvo do prate melja vsebiti in iz tega do občutka ponižnosti in odvisnosti. S tem občutek veličine ohromi in se zatemni in iz Svetlobe nastaneta noč in tema. Ta noč in tema pa potem še komaj prepoznata Svetlobo v sebi, se od nje oddaljita slepi, pa vendarle samostojni in jo v svoji zaslepljenosti potem ne prepoznata več.

Današnji človek je postal častilec teme. Uživa v minljivi naravi svetnih vtisov, ki se na koncu vedno razblinijo kot mehurčki. Ko ostanemo sami, nemočni pred zakonom univerzuma, ki je zelo strog, takrat se šele zavemo svoje nemoči. Pahnjeni v nižja stvarstva in oblike, kjer nimamo možnosti duhovnega dviga, trpimo močne bolečine usode, ki smo si jih zadali z življenjem, ki časti temo. Bolj kot smo vpeti v svet oblik, več kot imamo na računu, bolj kot smo materialno bogati in duhovno siromašni, bližje smo nižjim oblikam življenja ali bolje rečeno »smrtenja«. To kar imamo mi za življenje je v resnici samo »smrtenje«, kar pomeni, da z našim rojstvom nismo pričeli živeti, ampak se z vsako minuto, vsakim rojstnim dnem in vsakim letom bolj približujemo smrti. Ko smrt nastopi, ne gremo v nič, kot misli večina, saj nimamo samo enega življenja. Ima-

mo lahko več življenj, vendar pa je dobiti življenje zelo težko. Če zavravimo tega, ki ga imamo sedaj in ne pridemo do meditacije in Svetlobe, smo usojeni na velik padec. Samo če imamo veliko zaslug, se bomo ponovno rodili v človeški obliki. Prav zaradi tega moramo narediti vse, da v tem življenju pridemo do meditacije in Svetlobe. V nasprotnem smo usojeni na propad in nezavednost, ki nas tolčeta v evolucijskem ciklusu. Ko bi človek vsaj enkrat pogledal v svojo notranjost, bi lahko prepoznal smisel in namen človekovega rojstva. Vsak dan bi prosil Boga za trenutke, v katerih bi lahko bival s čudovito božansko močjo, ki se nahaja v naši notranjosti. Žal se ljudje ne zavedamo dovolj pomena našega bivanja, kajti nihče ne govori o tem, redke so knjige in ljudje, ki vedo, kaj je poslanstvo človeka. Bistvo je očem tako skrito, da ga resnično ne moremo kar tako spoznati, kajti ves sistem življenja je usmerjen v lovljenje lažnega zaklada, ali bolje rečeno iskanje votlega v praznini. Častimo um, znanje, logiko in bogastvo, med tem ko na duha pozabljamo. Človek ni logika, ni um, je Svetloba, je duh. V človeku se odraža duša kot pozornost, ki je zavest.

Drugi tok je tok duha, ki ga je človek dobil že na začetku evolucijskega procesa in se odraža v notranjosti kot Svetloba. Naloga človeka je, da je pozoren in zavesten, drugače zgreši bistvo, zgreši veliko danost biti eno, kar mu je omogočeno skozi meditacijo. Karkoli naredi človek in ga pelje proti duhovnemu dvigu je dobro, vse kar ga vodi stran od zavedanja, je slabo. Imamo pa vseskozi svobodno voljo, ki smo si jo skozi mnoge bivalne oblike in različna življenja že tako onesnažili, da nismo več v svobodi delovanja, ampak nam lastna pretekla dela narekujejo, kaj moramo delati. Pa ne samo kaj moramo delati, tudi to kaj moramo vse pretrpeti. Žal pa se razen rešitve v meditaciji ne da narediti nič. Takšen je zakon. Ostajamo ujeti v delih, ki se jih ne spominjamo, moramo pa izpolniti zakon akcije in reakcije. Naša evolucijska pot je stara in dolga, nihče se ne

spominja, razen redkih, kje je živel in kaj je delal. Bog pa je vedno milosten in pravičen, deluje brez napake in daje nam popolno svobodo. Lahko se odločimo za Svetlobo in meditacijo, ali pa za noč in temo. Moramo prevzeti odgovornost, kajti imamo zavest in možnost ter pogoje opazovanja. Lahko vidimo, se pozanimamo pri tistemu, ki to živi, ali pa zgolj ostanemo duhovno slepi in nadaljujemo pot po stari neprekinjeni krožnici. Zakaj ostajamo raje ujeti v zanki površinskega in malo uživamo, predvsem pa trpimo, zakaj se raje ne rešimo ali vsaj stopimo na pot, ki vodi v neminljivost. Ujeti smo, ker nas je družba, starši in okolica postavila na napačno pot. Napačno so bili postavljeni sami, kajti iz generacije v generacijo se ljudje manj zavedamo božanske narave. Da pa se nahajamo v takšnem položaju, kakršnem smo, je to zaradi našega preteklega delovanja in zaradi tega, ker smo pozabili, kaj smo. Čedalje bolj nas zagrinja tema in dobro zamegljuje človeški um, tako da nimamo skoraj nobenih možnosti stopiti na pot razsvetljevanja. Samo resničnemu iskalcu in zelo pozornemu človeku se bo posvetilo, kaj pravzaprav trenutno življenje predstavlja. Če bi kdo vedel za velik dar, ko pridemo do meditacije, jo ne bi več zamenjal za milijarde evrov. Denar ostaja tu, mi pa ne. In kdo smo mi? Mi smo ego. In kaj je ego? Ego je občutek ali zavest bivanja, ločena od Svetlobe. Je jaz in moje v človeku. Ta »jaz sem občutek« je korenina vsega suženjstva in mati vsega zla. Ta jaz ali ideja o ločenem bivanju od Boga, je izvor za moje, za instinkt posesti. Prizadevamo si, da bi naredili vse za »naše«. To povzroča spore in borbe, tekmovanja in prepire. Nato nas navezanost, ljubezen in naklonjenost do stvari, ki jih imamo za »svoje« priklene in zamegli čut razlikovanja. Znajdemo se ujeti v mreži ljubosumnja, pohlepa, jeze, sovraštva in vsega zla, ki se rodi iz nevednosti. Vse to lahko presekamo z enim samim mečem, mečem meditacije. Osobodimo se vseh spon in poletimo proti Svetlobi.

Zen Aj

September 2007

Ana

Venera, vladarica ljubezni, lepote, mode, umetnosti je do 8. septembra še vedno v retrogradnem gibanju. Svarim vas pred nakupi in prodajo nepremičnin! Čas ni ugoden za sklenitev poroke, za najem kreditov, pa tudi ne za urejanje pravnih zadev! 11. septembra se dovrši Sončev mrk, dogodki 5 dni pred in 5 dni po mrku močno vplivajo na naše življenje. Vsem, ki se vračate v šolske klopi, želim uspešen začetek šolskega leta. Lepo se imejte in pazite nase!

Oven

Tudi v septembru vam ne bo manjkalo razburljivih in zanimivih dogodivščin. Ljubezensko življenje bo še naprej svetla točka. Nad poletjem boste navdušeni in če vam bosta vreme in okoliščine naklonjene, boste zelo uživali. Najlepše se bo godilo tistim, ki bodo na dopustu. Če načrtujete potovanje, poroko ali novo ljubezensko zvezo, je to idealen mesec za vas. Tudi če se ne boste trudili v ljubezni, ne skrbite – tokrat bo ljubezen poiskala vas. V poslu in karieri boste uspešni, le naprej se pripravite na občasno čakanje in odlaganje dogodkov. Mrki bodo vplivali na zdravje in na posel.

Bik

S septembrom se za vas začne dolgoročno ugodno obdobje. No, nekaj nevšečnosti vas kljub temu čaka. Prvi teden septembra bo ljubezen vaše glavno dogajanje. Pri nekaterih se bodo pojavili problemi s starši in s širšim sorodstvom. Dosti energije boste porabili za službo, točneje za sodelavce. Na živce vam bodo šli. Imeli boste veliko načrtov, kako izboljšati poslovanje in narediti delo ugodnejše. Konec meseca vam bodo šli na živce vsi, nervozni in utrujeni boste. Koristilo bi vam nekaj dni dopusta. Lunin mlaj 11. septembra vas bo naredil živčne, za ljubezen pa sploh ni primeren. Če se boste komu kaj zlagali, vas bodo razkrinkali že v prihajajočem mesecu.

Dvojčka

Mars, planet akcije in agresije bo potoval skozi vaše znamenje, zato bo to obdobje povečanih dejavnosti v vašem življenju. Imeli boste kar nekaj priložnosti, da pokažete, kaj vse znate. Samostojno delo vam bo ustrezalo, saj se vam ne bo treba ozirati na sodelavce. Tekmovalno boste razpoloženi, najvažnejše vam bo, da zmagate vedno in povsod. Probleme boste uspešno reševali, višek energije pa sproščajte s športom. Vaša dominantnost bo zelo poudarjena, za tuje občutke in čustva vam ne bo dosti mar. Obdobje bo zelo ugodno za menedžerje. Za ljubezen bo ugodno od 12. do 15. septembra.

Rak

Ukvarjali se boste s preurejanjem doma, s pospravljanjem garderobe in s čiščenjem omar. Službi se boste posvetili z vso vnemo, razmišljali pa boste o spremembah. Velike načrte boste imeli, z delom in s sodelavci boste tudi zadovoljni. Komunikacija v tem mesecu bo na zavidljivem nivoju, tempo življenja pa hiter. Želeli si boste nadoknaditi vse, česar niste naredili v preteklih mesecih. Konec meseca boste precej utrujeni. Upočasnite ritem in počivajte. Ljubezensko življenje ne bo idilično, precej neviht bo, pa tudi sonce bo občasno posijalo. V prvem tednu se lahko zaljubite. 16. dan, ki si ga boste zapomnili predvsem po nenavadnih ljubezenskih dogodkih.

Lev

Ugodni vplivi se bodo nadaljevali tudi v septembru. Saturn bo po dobrih dveh letih zapustil vaše znamenje in vas prenehal priganjati. Začetek delovne sezone boste pričakali polni entuziazma, zaradi ugodnih sprememb v ljubezni boste srečni. Poslovno napredovanje vas bo napolnilo z zadovoljstvom. Zaključili boste neko dolgoročno delo. Med sodelavci boste priljubljeni zaradi svoje velikodušnosti in zaradi nalezljivega smeha. Uživali boste v občutku, da ste priljubljeni. Od 7. do 9. bo Luna v vašem znamenju vplivala predvsem na ljubezen. Mnogi bodo razmišljali o zakonu ali pa o naraščaju.

Devica

September bo prelomen mesec za vas! V vaše znamenje bo vstopil Saturn, planet karme in dobri dve leti in pol boste pod njegovim vplivom! Skozi napore in odrekanja vas bo učil, kako živeti. Vaš odnos do nekih življenjskih vprašanj se bo spremenil, marsikaj vas bo neprijetno prese-nečalo. Ne upirajte se, raje sprejmite izzive in delajte. To je najboljše zdravilo. Mnogi boste zaskrbljeni za zdravje, za službo, za otroke in za partnerja. Ločitve so pogoste v tem času. Vse te napetosti vas bodo prisilile, da boste delali več in bolje. Sadovi dela bodo na dosegu roke šele malce kasneje. Po ljubezenski plati bo šlo malo bolje, 11. pa popazite nase in ne sitnarite preveč.

Tehtnica

Čaka vas nadvse ugodno obdobje, v katerem bi morali vsak dan čim bolj izkoristiti. Željni boste sprememb in razburjenj. Če se ne bo nič dogajalo, boste sami poskrbeli za spremembe. Na okolico boste spodbudno vplivali, mnogi vas bodo doživljali kot liderja. Uživali boste v pohvalah in v tuji naklonjenosti. Najboljše rezultate boste dosegali v skupinskem delu. Tudi v ljubezni boste želeli dominirati. Partnerju ne bo všeč, ker boste svoje želje vsiljevali povsod. Zaradi tega bi po 12. septembru lahko prekinili neko zvezo, saj boste želeli imeti zadnjo besedo.

Škorpion

September bo mesec, ko lahko veliko dosežete, pri delu seveda. Konec meseca boste najverjetneje povsem izčrpani. Pogosto ne boste vedeli, kaj bi prej naredili, povrh vsega vas bodo pestile še ljubezenske težave. Družili se boste malo, pa še takrat, ko se boste, ne bo šlo vse, kot bi moralo. Jezni boste zaradi tujih laži, zato se boste začasno odmaknili od vsega. Preveč boste delali, ljubezen bo trpela zaradi tega, zato razmislite, ali se splača. V partnerstvu zna priti do kakšne ljubosumne scene. Druga polovica meseca bo v tem smislu boljša.

Strelec

S financami ta mesec previdno. Lahko bi se zgodilo, da bi vam neko storitev zaračunali veliko več, kot je v resnici vredna. Jezni boste, ker ne bo šlo vse gladko. Tisti, ki se vračate v šolske klopi, boste lenobni. Zdelo se vam bo, da je bilo poletje prekratko in da niste dovolj uživali. Tudi ljubezenski odnosi bodo ta mesec malce napeti. Preden izrečete grde besede, dvakrat premislite, da vam kasneje ne bo žal. 8. septembra popazite v komunikaciji – sprli se boste z vsemi, ki jih boste srečali, 19. pa lahko uredite birokratske obveznosti.

Kozorog

Poslovna situacija bo stabilna. Dobro bi bilo, če bi v tem mesecu poslušali čenče, ki krožijo, saj bi iz tega lahko potegnili koristno informacijo in jo izkoristili sebi v prid. Informacija bo poslovnega značaja in bi vam lahko prav prišla. V privatnem življenju boste imeli veliko obveznosti, vendar boste uspeli narediti vse. Denarja bo premalo, imeli boste občutek, da nikakor ne morete zaslužiti dovolj, čeprav se trudite. Če boste malo razmislili, boste ugotovili, da ni razloga za skrb. 11. septembra se posvetite predvsem sebi. V ljubezni ne bo najboljše, slabo pa tudi ne. Neviht sicer ne bo, povsem vedro pa tudi ne. Potrpite!

Vodnar

V septembru boste veliko več pozornosti namenili službi kot pa privatnemu življenju. V toku leta ste se utrudili od preprirov zaradi malenkosti, zato boste predano delali. Imeli boste jasen cilj. Časa za prijatelje in za družbo si ne boste vzeli, oni pa vas bodo podpirali v vaših naporih. Ponudila se vam bo izvrstna priložnost za napredovanje. Od vas bodo pričakovali veliko, zato ni izključeno, da ne boste razmišljali o dodatnem izobraževanju. Vseeno je možen kak razdor prijateljske zveze. Drugi teden v mesecu je ugoden za ljubezen. 28. bo polna luna in nakazuje vam ugodno čustveno prihodnost.

Ribi

Ugotovili boste, da ste to poletje zelo uživali in da je prišel čas za nove delovne podvige. Verjetno vas bo zanimalo kar veliko stvari, od seminarjev in dodatnih izobraževanj, ali pa se boste odločili za avtogeni trening. Odnosi v družini bodo dobri, eden vaših staršev pa bo pričakoval pomoč. Če bo le-ta finančne narave, morate vedeti, da denarja ne boste dobili prav hitro nazaj. Morda pa nikoli. Za ljubezen bo ugodno okoli 24. septembra. Ko bo 11. Lunin mlaj, bodite prizanesljivi, ker bo to zelo napet dan.

List	DOGA ZA DNO SODA	SLOV. IGRALKA (SIMONA)	(F)UENJES	ŽARKO RACE	MURSKA SOBOTA	MESTO NA KITAJSKEM	HRBTNA STRAN KOVANCA	NEMŠKI ATLET (JEROME)	OGENJ (LAT.)
DRUŽMIRČANI									
PLEMIŠKA DRUŽINA NA TURJAKU									
PRIPADNIK NENCEV				KRAJ PRI DOMZALAH	BELG. MOTO-KROS. (PETER)				
OBRITNIK ŽIVIL STROKE					NIZOZEM. KIPAR, GRAFIK				
OD 23. JULIJA DO 23. AVGUSTA									

Avtor: LoM	PEVEC PSALMOV	VLADARJEVA NAMESTNICA	SREDNJEVESKA KRŠČANSKA SEKTA	DEBELA DREVESNA ROGOVILA	AMER. KNJIŽ. (EDGAR ALLAN) LATINSKI VEZNIK	VULKANSKA RUDNINA	ODMEV, JEKA	ARGENT. SKLAD (PEDRO) UČENJE, POUK	REZERV. STIKALNI SISTEM MEDMET RADOVEDNOSTI	ŽIVALSKA NOGA	ZANOS, POLET
ŽELEZNIŠKO KRIZIŠČE NA PROGI CE-MB											
POMIRJEVALNO SREDSTVO						KITAJ. ASTRO-NAVIT (ED) TOV. USNJ. IZD. V DOMZALAH		NEM. TOVARNA MOTORJEV PODOBA GOLEGA TELESA		TERMOELEKTRARNA DENAR. ENOTA SAUD. ARAB.	
ŽELIRNA SNOVIZ MORSKIH ALG				TUBERKOLOZA				VREDNOSTNI PAPIR ZA PORAVNAVO DOLGA	ZVEZ. DRŽ. NA JUGU NIGERIJE	ZORANA ZEMLJA KRATKI PROPAG. VIDEOFILMI	
DOMNEVA, ŽIVLJENJSKO GESLO				MAKEDONSKI KNJIZEVNIK SARAJEVO		NASPROTJE PRAVICE					
SREDINA UMNIKA			KONTAKTI			ZAČIMBNA DISAVNICA					
AMER. MULTINACINALKA (KRAT.)			... AŠKERC NATRLJ			SLOV. IGRALEC (JANEZ)	SODOB. NAČIN OBLAČENJA SLOV. KIPAR (JANEZ)			TUJE ŽENSKO IME	EVA RAS
OBRITOGLAVEC				DVOGLASNIK ** ŽVEPLO	FRANCOSKA REKA RAČUNALNIŠKI JEZIK			CELJE SREDINA ETNOSA			
TANTAL		VISOKA IGRALNA KARTA		VALJEVO		MASA ZA KRUH TIP RUSKE VESOLJ. SONDE			ERBU NAŠ POTOPISEC (BORUT)		

											ŠVEDSKI ZGODOVINAR (OSCAR)
								TAPETA, STEN. OBLÖGA AMERIŠKI TELEKOM			
MEJNA POLJSKA REKA								PLANINSKA UJEDA INGOLIČ ANTON			
INSTITUCIJE											
FINŠKI SMUČAR (JOUNI)											

UGANKARSKI SLOVARČEK: AUERSPERG - plemiška družina na Turjaku; ALIN - švedski zgodovinar (Oscar); ISLE - francoska reka; IVEN - belgijski motokrosist (Peter); KAITAINEN - finski smučar (Jouni); SAENZ - argentinski skladatelj (Pedro).

Izmed pravih rešitev križanke bomo izžrebali dva nagrajenca, ki bosta prejela po: dve vstopnici za gledališko predstavo v Slovenskem ljudskem gledališču Celje, po lastni izbiri ter eno knjižno nagrado. Izžrebana nagrajenca prejše križanke (List 6 /2007), sta: Tjaša Pori, Čečovje 9c, 2390 Ravne na Koroškem, ki prejme dve vstopnici za SLG Celje in Zvonko Anclin, Skorno pri Šoštanju 34, Šoštanj, ki prejme knjižno nagrado.

Nagradna križanka

Julij / Avgust 2007

Gesla Križanke:

Ime in priimek:

Naslov:

Izpolnjen kupon pošljite na naš naslov do 15. septembra 2007.

Listnek za steljo

Pozor! SVETLOBNI SMOG!!!

Listje in perje nagrabil in narezal
Perorez

Ekološka stroka Šaleške doline zaskrbljeno opozarja na svetlobni smog in njegovo največjo nevarnost: finančna bremena za občinske proračune. Za neuke pojasnimo, da je svetlobni smog drugo ime za svetlobo, ki ponoči razsaja naokoli. To namreč povzroča precej preglavic zvezdogledom in drugim raziskovalcem veselja. Marsikdo pa zaradi tega tudi težko spi.

Ekološka stroka zato z veseljem ugotavlja, da bo novi slovenski pravilnik rešil težave predvsem s kaznovalno politiko, ki se je obnesla tudi na drugih področjih onesnaževanja planeta Zemlje.

Ker pa za varovanje okolja velja pravilo, da mora vsakdo pomesti pred svojim pragom, List razkriva nekatere največje onesnaževalce teme v naši sredini. Sicer laično ugotavljamo in ekološko stroko Šaleške doline obveščamo, da smo opazili tudi največji vir svetlobnega smoga, ki temo odžene vsak dan skoraj za polovico - to pa je naša najbližja zvezda Sonce. Na žalost le-ta proizvaja tako veliko te nadležnosti, da je s prostim očesom sploh ni mogoče gledati...

Slika 1

Njagroznejši je mnogim subjektom zunanji vir svetlobnega smoga, ki se, pretežno v nočnih urah, masovno usiplje po slovenskih cerkvah. (Primer: gaberška cerkev - brez svetlobnega smoga, nedelja 26. 8. 2007 ob 9. uri.)

Slika 2

Druge subjekta hudo ovira notranji vir svetlobnega smoga velikih industrijsko - energetskih obratov, tudi pretežno ponoči. (Primer: TEŠ - brez svetlobnega smoga, viden je samo navaden smog, ki ga proizvaja Blok 5 TEŠ, kjer so tik pred izklopom najprej izklopili čištilne sisteme, nedelja 26. 8. 2007 ob 9. uri in 30 minut.)

Slika 3

Nesporno je za zvezdoglede najbolj moteč vir svetlobnega smoga v bistvu zvezda sama, kot takšna. (Primer: Sonce - največji vir svetlobnega smoga, pogled iz Šoštanjja, nedelja, 26. 8. 2007 ob 10. uri in 30 minut.)

Slika: 1

Slika: 2

Slika: 3

**Delo temelji
na uporabi
energije.**

**Počitek temelji
na njenem
obnavljanju.**

Velenje
Sp Do 35
LIST OBČINE
2007

352(497.4 šoštanj)

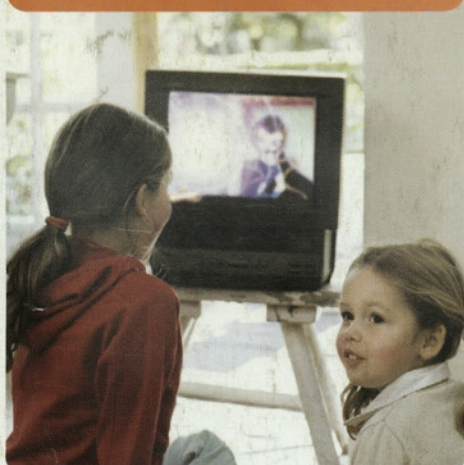
9003645,7/8

COBISS

KNJARNICA VELENJE

hse Moč energije

**TV programi
za vse okuse**

**Ugodni
internet paketi**

že od
12€ 2.875,68 SIT

**Kličite ceneje z
UPC Telemachovo
digitalno telefonijo**

že od
3,95€ 946 SIT

Celovita ponudba za vaš dom!

Kabelska televizija Vam že danes mogoča nadgradnjo vseh najsodobnejših komunikacijskih storitev – digitalne televizije, interneta, telefonije in mnogih dodatnih storitev kot so varnostni paket, povečanje hitrosti od uporabnika, ipd. Ne odlašajte in postanite član družine UPC Telemach. Čaka vas obilo ugodnosti, prijaznih svetovalcev, pomoči na domu in izobraževanja o najnovejših tehnologijah.

In seveda prihranek stroškov, saj boste prejeli samo en račun.

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na
brezplačni telefonski številki **080 22 88**

UPC
TELEMACH